

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Proiectul InCrea+

“Educație Incluzivă prin Creativitate și Artă”

Număr de Referință 2020-1-LT01-KA227-SCH-094736

Material Metodologic

Acest fișier a fost eliberat sub licența Creative Commons Atribuire - Necomercial - Partajare în Condiții Identice 4.0
Internațional.

Acest proiect a fost finanțat cu sprijinul Comisiei Europene. Această publicație reflectă numai punctul de vedere al autorului și
Comisia nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

Informații despre proiect

Titlu: “Inclusive CREativity through educational artmaking” – InCrea+ project

Nr. Ref. 2021-1-LT01-KA220-VET-000034724

Durată: Martie 2021 – Februarie 2023

Finanțator: Programul Erasmus+ - Cooperare pentru inovare, KA227 – Parteneriat pentru creativitate.

Parteneri:

- Fundația EuroEd, Iași (România)
- Фондация за развитие на културния и бизнес потенциал на гражданското общество (Fundația CUBU), Sofia (Bulgaria).
- Kauno Juozo Grušo meno gimnazija, Kaunas (Lituania).
- Università degli Studi di Padova, Padova (Italia).
- Besime Özderici Ortaokulu, Melikgazi (Turcia).
- Trakų rajono savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba, Trakai (Lituania).
- Associació Meraki Projectes de València, Valencia (Spania)

Autorii materialului metodologic

Ailincăi Alina, Ceylan Demet, Erbası Hacer, Erdogan Seyit Ahmet, Ferrari Lea, Gheorghiu Irina, Gleeson Aoife, Jachimovič Andželika Teresa, Klingaitė Rasa, Kocer Ömer, Lavickienė Aušra, Matonyte Monika, Rumšas Armandas, Sariaslan Erdem, Sgaramella Teresa Maria, Staneva Zornitsa, Tsvetkova Ivana, Uixera Cotano Laura, Vatavu Mihaela Constantina.

Editorii Materialului Metodologic

Ferrari Lea și Sgaramella Teresa Maria

Website și Rețele Sociale

Website: <https://increaplus.eu/>

Facebook: <https://www.facebook.com/InCreaplus/>

Finalizat în Septembrie 2022

Contents

INTRODUCERE	6
Capitolul 2 PROVOCĂRI REGIONALE PENTRU INCLUZIUNE Zornitsa Staneva ¹ , Ivana Tsvetkova ² , Mihaela Constantina Vatavu ³ , Alina Ailincăi ⁴	8
1 INTRODUCERE	8
2 PROVOCĂRI REGIONALE ASUPRA INCLUZIUNII ȘI A EDUCAȚIEI	8
2.1 Migrația	8
2.2. Dizabilități	12
2.3. Sărăcie, provocări financiare și digitalizare	15
2.4. Supradotare.....	17
2.5. Amenințările COVID-19	20
3. CONCLUZII	25
REFERINȚE	25
Capitolul 3 ABILITĂȚII ȘI EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN SECOLUL 21	28
Hacer Erbası ¹ , Seyit Ahmet Erdogan ² , Omer Kocer ³ , Erdem Sariaslan ⁴ , Andzelika Teresa Jachimovič ⁵	28
1 INTRODUCERE	28
2 COMPETENȚE ALE SECOLULUI 21	28
2.1 Care sunt „abilitățile secolului 21” și de ce sunt acestea importante?.....	28
2.2 Educația incluzivă	32
3 SUMAR	35
REFERINȚE	36
Capitolul 4 FUNDAMENTE PENTRU CREAȚIA ARTISTICĂ INCLUZIV EDUCAȚIONALĂ.....	38
Teresa Maria Sgaramella ¹ , Lea Ferrari ² , Aušra Lavickienė ³ , Monika Matonyte ⁴	38
1 INTRODUCERE	38
2 DEZVOLTAREA POZITIVĂ A TINERILOR	38
2.1 Elementele de bază ale modelului lui Lerner	38
2.2 PYD și adolescența	39
3 DESIGN UNIVERSAL PENTRU ÎNVĂȚARE (UDL).....	40
3.1 Planificarea pentru toți cursanții: conectarea UDL la planificarea curriculară	40
3.2 Metodele de bază	41
3.3 Principiile în practică	42
3.4 Revizuirea Ghidurilor UDL	42
3.5 UDL în contextul școlii gimnaziale: Lista de aspecte de atins în planificarea pentru toți elevii.....	44
4. TERAPIA EDUCAȚIONALĂ PRIN ARTĂ.....	44
4.1 Definiții ale terapiei prin artă	44
4.2 Terapie prin artă și educație	45
5. SUMAR	49

REFERINȚE	50
CAPITOLUL 5 CREAȚIA ARTISTICĂ EDUCAȚIONALĂ ÎN ȚĂRILE PARTENERE: BUNE PRACTICI LA NIVEL DE COMUNITATE	53
<i>Irina Gheorghiu¹, Alina Andreia-Ailincăi²</i>	<i>53</i>
1 INTRODUCERE	53
2 BUNE PRACTICI OFERITE DE KAUNO JUOZO GRUŠO MENO GIMNAZIJA (KJGAG) ȘI SERVICIUL PSIHOLGIC PEDAGOGIC AL MUNICIPIULUI RAIONAL TRAKAI (LITUANIA).....	54
2.1 Exemple de Bune Practici	55
2.2 Evaluarea și/sau impactul învățării	56
2.3 Descrierea detaliată a activităților selectate	56
3 BUNE PRACTICI OFERITE DE BESIME ÖZDERICI ORTAOKULU (TURCIA)	60
3.1 Exemple de Bune Practici	61
3.2 Evaluarea și/sau impactul învățării	62
3.3 Descrierea detaliată a bunelor practici selectate	62
4 BUNE PRACTICI FURNIZATE DE FUNDAȚIA PENTRU DEZVOLTAREA POTENȚIALULUI CULTURAL ȘI DE AFACERI AL SOCIETĂȚII CIVILE - FUNDAȚIA CUBU (BULGARIA)	65
4.1 Exemple de Bune Practici	66
4.2 Evaluarea și/sau impactul învățării	66
4.3 Descrierea detaliată a bunelor practici selectate	66
5 BUNE PRACTICI OFERITE DE ASSOCIACIÓ MERAKI PROJECTES DE VALENCIA (SPANIA)	70
5.1 Exemple de bune practici selectate	71
5.2 Evaluarea și/sau impactul învățării	71
5.3 Descrierea detaliată a bunelor practici selectate	72
6 BUNE PRACTICI OFERITE DE FUNDAȚIA EUROED (ROMÂNIA)	78
6.1 Exemple de bune practici selectate	78
6.2 Evaluarea și/sau impactul învățării	79
6.3 Descrierea detaliată a bunelor practici selectate	79
7 BUNE PRACTICI OFERITE DE UNIVERSITATEA DIN PADOVA (ITALY)	83
7.1 Exemple de Bune Practici	84
7.2 Evaluarea și/sau impactul învățării	84
7.3 Descrierea detaliată a bunelor practici selectate	84
SUMAR	87
REFERINȚE	88
Capitolul 6 EDUCAȚIA INCLUZIVĂ BAZATĂ PE ARTĂ ÎN ȚĂRILE PARTENERILOR: BUNE PRACTICI ÎN CONTEXT ȘCOLAR	90
<i>Hacer Erbası¹, Omer Kocer², Demet Ceylan³.....</i>	<i>90</i>
1 INTRODUCERE	90
2. BUNE PRACTICI ȘI PROVOCĂRI CULTURALE	91

3. BUNE PRACTICI ȘI PROVOCĂRI SOCIO-ECONOMICE	93
4. BUNE PRACTICE ȘI PROVOCAREA SUPRADOTĂRII	104
5. BUNE PRACTICI ȘI PROVOCĂRI PENTRU TALENT	107
6. BUNE PRACTICI ȘI PROVOCĂRI SOCIALE	113
7. BUNE PRACTICI ȘI PROVOCĂRI COGNITIVE	118
8. SUMAR	123
REFERINȚE	124
CAPITOLUL 7 ROLUL SECTORULUI CULTURAL ȘI CREATIV (CCS) ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ PRIN ARTĂ	125
Mihaela Constantina Vatavu ¹ , Alina Ailincăi ² , Andzelika Teresa Jachimovič ³	125
1 INTRODUCERE	125
2 PARTENERIATUL DINTRE SECTORUL CULTURAL ȘI CREATIV (CCS) ȘI INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT	125
3 ROLUL SECTORULUI CULTURAL ȘI CREATIV (CCS) ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ	127
4 ANGAJAMENTUL PROFESORULUI ÎN EDUCAȚIA ARTISTICĂ A COPIILOR	129
5 ARTIȘTII PROFESIONIȘTI ÎN ȘCOALĂ	130
6 CONCLUZII	132
REFERINȚE	133
CAPITOLUL 8 INSTRUMENTE DIGITALE PENTRU ARTA EDUCAȚIONALĂ (GRAFICĂ COMPUTERIZATĂ, FOTOGRAFIE DIGITALĂ, DESIGN GRAFIC, ARHITECTURĂ)	134
Rasa Klingaitė ¹ , Text tradus din Lituaniană în engleză de către by Armandas Rumšas ² , Aoife Gleeson ³	134
1 INTRODUCERE	134
2 TEHNOLOGIA DIGITALĂ CA OPORTUNITATE PENTRU ARTA EDUCAȚIONALĂ	134
3 INSTRUMENTE PENTRU CREAREA ARTEI DIGITALE	135
3.1 GRAFICĂ PE CALCULATOR	135
3.2 FOTOGRAFIA DIGITALĂ	137
3.3 DESIGN-UL GRAFIC	138
3.4 ARHITECTURĂ	139
4 REZUMAT	141
REFERINȚE	141
Capitolul 9 CURRICULUMUL InCrea+: FUNDAMENTE ȘI OPȚIUNI	142
Laura Uixera ¹ , Aoife Gleeson ² , Teresa Maria Sgaramella ³ , Lea Ferrari ⁴	142
1 INTRODUCERE	142
2 ALEGERILE CURRICULUM-ULUI INCREA+	142
2.1 Definiția incluziunii	142
2.2 Abilitățile și prioritățile secolului XXI	143
2.3 Domeniul artelor	144
2.4 Principiile Designului Universal de Învățare (UDL)	144

3 CURRICULUM-UL.....	145
3.1 Structura	145
3.2 Bune practici în dezvoltarea curriculum-ului	145
3.3 Indicele de învățare	146
REFERINȚE	147
Capitolul 10 CURRICULUM-UL ÎN PRACTICĂ:.....	148
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DIN CURRICULUMUL INCREA	148
Redactat de partenerul din Italia împreună cu toți partenerii din proiectul INCREA+	148
1 INTRODUCERE	148
2 PROVOCĂRI CULTURALE	148
3 PROVOCĂRI SOCIALE	150
4 PROVOCĂRI FIZICE.....	152
5 PROVOCĂRI COGNITIVE	154
6 PROVOCĂRI COMPORTAMENTALE	154
7 PROVOCĂRI LEGATE DE TALENT.....	157
8 ÎNVĂȚARE PRIN ACTIVITĂȚI INCREA+.....	160
CONCLUZII GENERALE	162
Ivana Tsvetkova ¹ , Teresa Maria Sgaramella ² , Zornitsa Staneva ³ , Lea Ferrari ⁴	162
ANEXE.....	164
IDEI, MODELE, INSTRUMENTE - MATERIALE SUPORT PENTRU CURRICULUMUL EDUCAȚIONAL FORME DE EXPRIMARE ARTISTICĂ.....	164
Materiale auxiliare 1	165
CUM SĂ NE PREGĂTIM PENTRU FOLOSIREA ARTELOR ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ?.....	165
Zornitsa Staneva ¹ , Ivana Tsvetkova ²	165
Materiale auxiliare 2	170
CUM SĂ ABORDĂM NEVOILE SPECIALE: CHESTIONAR PENTRU EVALUAREA NEVOILOR	170
Zornitsa Staneva ¹ , Ivana Tsvetkova ²	170
Materiale auxiliare 3	173
EVALUAREA ABILITĂȚILOR ȘI DIFICULTĂȚILOR – CHESTIONARELE SDQ	173
Materiale auxiliare 4	175
PRINCIPIILE DESIGNULUI UNIVERSAL PENTRU INSTRUIRE (UDL)	175

INTRODUCERE

Ghidul metodologic propus aici este rezultatul principal al produsului intelectual 1 al proiectului "Inclusive CREativity through Educational Artmaking" Erasmus+ (Număr Proiect: 2020-1-LT01-KA227-SCH-094736), numit pe tot parcursul materialului ca "Proiectul InCrea+".

Contextul general al proiectului este redat de acordul unanim al Europei cu privire la nevoia formării unor tineri mai bine pregătiți care să facă față provocărilor economice și sociale ale societăților bazate pe cunoaștere (Siarova et al., 2017), urmărind în același timp să dezvolte competențe cheie necesare pentru dezvoltarea personală, participare activă, incluziune socială și orientare profesională în secolul 21 (EC, 2016, 2017b; OECD, 2015). Dintre aceste competențe amintim următoarele: competențe sociale și civice, și câteva teme transversale precum rezolvarea de probleme, spirit de inițiativă, luarea deciziilor și gestionarea emoțiilor și sentimentelor.

De asemenea, accentuarea acută a discrepanțelor educaționale și creșterea ratelor de abandon școlar în contextul pandemiei COVID-19 cere adoptarea unei abordări mai cuprinzătoare a educației incluzive.

Principalul obiectiv al proiectului InCrea+ este, așadar, să ofere o abordare inovative pentru o educație incluzivă și pentru a promova bunăstarea elevilor prin implementarea conținuturilor și activităților din domeniul artelor. Predarea prin intermediul artelor, în cazul strategiilor teoretice care abordează capacitățile și nevoile unui număr mare de elevi, poate să sprijine efectiv cultura școlară incluzivă, promovând totodată starea de bine a elevilor și dezvoltarea competențelor necesare secolului 21 grupate în următoarele categorii: Competențe de învățare și pentru inovație, competențe digitale, deprinderi de viață și abilități de dezvoltare a carierei.

Sursele de inspirație și factorii determinanți luați în considerare în elaborarea acestui manual sunt numeroși și de origine diferită. Printre aceștia se numără curente și direcții teoretice atât în literatura de specialitate, cât și în orientările internaționale. Aceste teorii își au originea în principiile Dezvoltării pozitive a tinerilor, Designul Universal de Învățare și Terapia prin artă în procesul educațional.

Pericolele (provocările și problemele legate de incluziune) și resursele (competențele secolului 21) sunt abordate în primele patru capitole, care cuprind definiții și clasificări, precum și relația dintre incluziune și educația incluzivă.

O serie de recomandări sunt lansate de rapoartele transnaționale și analiza situației actuale din țările partenerilor prin care specialiștii și profesorii au pus în evidență diverse realități, nevoi și provocări întâlnite de ei.

În capitolele 5 și 6 sunt prezentate în detaliu activități și inițiative dezvoltate în țările partenere informând astfel cu privire la resursele disponibile, evidențiind totodată nevoile și aspectele care trebuie revizuite și îmbunătățite. Exemplele prezentate de chestionarele realizate de parteneri, activități și programe implementate atât în unitățile școlare, cât și în alte locații aparținând comunității locale.

Rolul specialiștilor din domeniile culturale și artistice pentru diferite programe propuse reiese din analiza raportată în capitolul 7. În capitolul 8, atenția noastră se îndreaptă spre instrumentele inovative disponibile în acest moment care să sprijine realizarea unor activități atractive și eficiente pentru grupurile țintă.

În ceea ce privește caracterul său aplicativ, ghidul metodologic își propune să dezvolte cunoștințele profesorilor, precum și capacitatea acestora de a înțelege și de include în programele școlare și predarea

prin arte pentru o educație incluzivă. De asemenea, scopul acestui material este de a dezvolta abilitățile de care profesorii au nevoie să aplice principiile incluzive și să încurajeze participarea tuturor copiilor indiferent de nevoile acestora pentru a-i ajuta pe aceștia să poată avea o viață bună și prosperă.

InCrea+ are ca obiectiv să formeze profesori, specialiști în domeniul artistic și cultural, prezentându-le modele de bună practică de folosire a artei în educația incluzivă, urmărind în același timp și împărtășirea de instrumente, materiale și resurse didactice pentru a promova creativitatea, cultura, multiculturalism, bunăstarea și dezvoltarea abilităților secolului 21 atât în rândul elevilor, cât și al profesorilor.

În capitolele 9 și 10 atenția este îndreptată spre curriculum. Se oferă o descriere detaliată a principiilor de învățare din spatele activităților, structura acestora, obiectivele de învățare, precum și exemple de activități desfășurate de parteneri.

La final sunt propuse o serie de concluzii, alocându-se un spațiu special pentru idei, sugestii de strategii, instrumente și modele care pot optimiza avantajele scontate în rândul adolescenților implicați în aceste activități.

InCrea+ oferă conexiune între aspectele personale și cele sociale și culturale implicate în activitatea și realitatea fiecărui individ. O integrare mai bună și participarea activă a tuturor elevilor în activitățile școlare, dezvoltarea profesorilor și a specialiștilor din domeniul artelor, instrumente, materiale și resurse didactice pentru promovarea creativității, culturii, multiculturalismului și a bunăstării reprezintă rezultatele dorite pe care proiectul urmărește să le obțină.

Capitolul 2 PROVOCĂRI REGIONALE PENTRU INCLUZIUNE

Zornitsa Staneva¹, Ivana Tsvetkova², Mihaela Constantina Vatavu³, Alina Ailincăi⁴

¹CuBuFoundation (BULGARIA)

²CuBuFoundation, (BULGARIA)

³Fundatia EuroEd, (ROMANIA)

⁴Fundatia EuroEd (ROMANIA)

*zornitsastaneva@gmail.com, iptsvetkova@gmail.com, mihaela.vatavu@euroed.ro,
alina.ailincăi@euroed.ro*

1 INTRODUCERE

Potrivit Declarației Universale a Drepturilor Omului (UDHR), articolul 26, toată lumea are dreptul la educație. Mai mult, se precizează că „Educația trebuie să fie îndreptată spre dezvoltarea deplină a personalității umane și către întărirea respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Se promovează înțelegerea, toleranța și prietenia între toate națiunile, grupurile rasiale sau religioase” (UDHR). Într-o lume ce se dezvoltă foarte repede, marcată de globalizare și diversitate, problema incluziunii și educației a devenit unul dintre punctele centrale ale cercetării, inovării și practicii. De fapt, conform Raportului de Monitorizare Globală a Educației - UNESCO, echitatea și incluziunea au devenit punctele cheie ale Agendei 2030. Cu toate acestea, distribuția inegală a resurselor este încă predominantă, succesul în atingerea acestor obiective a fost până acum limitat și plin de provocări. Unele dintre aceste provocări provin din caracteristicile comune ale inegalității, care includ, dar nu se limitează la, dizabilitate, etnie, limbă, migrație, strămutare, gen și religie. Altele sunt legate de contexte geografice, economice (sărăcie), toate fiind accentuate de pandemia de Covid-19.

Acest capitol va analiza educația incluzivă (IE), văzută ca un principiu care sprijină și salută diversitatea în rândul tuturor cursanților (UNESCO, 2017). Se va concentra pe câteva dintre principalele provocări care predomină în Europa, și anume migrația, sărăcia, situația persoanelor supradotate, nevoile speciale, dizabilitățile și pandemia de Covid-19. Pentru a prezenta și a aborda unele dintre aceste provocări, termenii „incluziune” și „echitate” trebuie definiți clar, făcând referire la Ghidul UNESCO pentru asigurarea incluziunii și echității în educație (UNESCO, 2017).

Incluziunea este un proces care ajută la depășirea barierelor care limitează prezența, participarea și performanța cursanților. Echitatea înseamnă asigurarea corectitudinii, în care educația tuturor cursanților este văzută ca având o importanță egală.

2 PROVOCĂRI REGIONALE ASUPRA INCLUZIUNII ȘI A EDUCAȚIEI

2.1 Migrația

Migrația reprezintă un fenomen răspândit în Europa ultimilor ani. Conflictele de securitate și criza economică au forțat oamenii să se mute în căutarea unei noi vieți. Unii ajung ca solicitanți de azil și/sau în tabere de refugiați. Alții sunt conduși de mobilitatea globală, găsesc oportunități de muncă și se integrează ușor în comunitate. Familii întregi care provin din alte culturi, rase, medii și credințe religioase trăiesc acum în Europa, iar copiii lor învață în școlile locale. Cu toate acestea, toți se confruntă cu provocări, nu doar cele de adaptare la noul mediu, ci și cele referitoare la incluziunea în procesul educațional. De fapt, migrația și toate aspectele aferente acesteia sunt considerate a fi unul dintre cei mai mari factori de risc în ceea ce privește excluderea. Acest lucru produce noi provocări pentru predare, dar și pentru evaluarea, stereotipurile culturale pot avea consecințe de amploare asupra carierei ulterioare a elevilor, în educație, ocupație și viață. (Altrichter, 2020).

Potrivit rapoartelor UNICEF și UNESCO, statisticile legate de educație și migrație sunt destul de îngrijorătoare:

- 28 de milioane de copii au fost fără adăpost din cauza conflictelor, în 2016,
- În 2017, 61% dintre copiii refugiați erau înscriși în școala primară,
- În același an, doar 23% dintre elevii refugiați s-au înscris în școlile secundare.

Potrivit Green Paper, dacă sistemele de învățământ nu acționează pentru a integra migranții, aceștia au potențialul de a exacerba diviziunile etnice, de a segrega și de a contribui la dezavantajul socioeconomic experimentat de multe grupuri de migranți (Rashid, Tikly 2010). De aceea, e necesară o actualizare a modelului standardizat de școlarizare și examinare, întrucât obiectivul echității nu este întotdeauna atins deoarece, potrivit cercetătorilor, notele elevilor sunt corelate cu categoriile de mediu social din care provin (Alcott, 2017). Această problemă este sporită și mai mult de faptul că mulți profesori nu au suficiente competențe interculturale pentru a aborda diferențele „culturale” (Altrichter, 2020).

Când analizăm mai în profunzime, există o mulțime de factori de risc/provocări care au legătura cu incluziunea în educație, derivați din acest fenomen de migrație.

2.1.1. Bariere lingvistice

Bariera lingvistică este considerată una dintre cele mai predominante provocări pentru IE. Studiile arată că, deoarece elevii dintr-o sală de clasă multiculturală învață adesea conținut într-o a doua limbă, acest lucru afectează grav rezultatele acestora, asta dacă nu au competențe lingvistice (Cooper, Helmes & Ho, 2004) (Alsubaie, 2015). Se spune că deficiențele lingvistice reprezintă o barieră în toate nivelurile de învățământ. Incapacitatea de a înțelege materialul și nevoia de repetare pot fi frustrante pentru elevi, pentru profesor, precum și pentru restul clasei. În plus, se spune că duce la scăderea încrederii în sine, la timp suplimentar petrecut după orele de școală pentru a evita rămânerea în urmă cu materialul și, adesea, la divergențe sociale și excludere. De exemplu, într-un eșantion de studiu din Belgia, elevii non-nativi prezentau un risc mai mare de a fi victimizați, în special în școlile în care constituiau o minoritate (Higen, Mořsko 2020).

În plus, bariera lingvistică poate afecta comunicarea părinte-profesor, care poate fi crucială pentru progresul și incluziunea copilului. Potrivit cercetărilor, părinții evită adesea să meargă la școală, să participe la întâlnirile profesor-părinți sau să citească/răspundă la comunicarea scrisă din școală, din cauza nivelului lor de cunoaștere a limbii. Chiar dacă membrii familiei știu suficient pentru a înțelege mesajele comunicate în scris, încrederea lor în a-și comunica propriile gânduri, preocupări și sugestii ar putea fi limitată. În multe cazuri, lipsa traducătorilor care vorbesc limba lor maternă duce la nevoia copiilor de a face traduceri, ceea ce duce la o comunicare greșită sau chiar la lipsa acesteia.

2.1.2 Cultura

Cultura include tot ceea ce face ca un grup sau comunitate dintr-o societate să fie distinct/ă. (Alsubaie, 2015).

Când luăm în considerare cultura și IE, provocările aferente sunt multiple. În ceea ce privește comunicarea, ceea ce trebuie recunoscut este că există variații semnificative între culturi în comunicare sau contacte interpersonale ale elevilor din sala de clasă multiculturală, deoarece aceștia au un stil diferit de comunicare nonverbală. Acest lucru poate duce la neînțelegeri atât între profesor și elevi, cât și între colegii de clasă (Bohm, Davis, Meares & Pearce, 2002) (Alsubaie, 2015). Adesea, aceasta poate fi o cauză de excludere, bătaie de joc, bullying sau agresiune din partea colegilor, frustrare și confuzie din partea profesorului.

În majoritatea școlilor, caracteristicile și diversitățile culturale specifice nu sunt abordate în mod regulat și adesea nu sunt prezentate în curriculum. Prin urmare, majoritatea cursanților migranți își pot reprezenta cultura doar în proiecte sau prezentări, ceea ce duce adesea la consolidarea stereotipurilor, și poate provoca un sentiment de neapartenență și denaturare. Acest lucru este observat și menționat de cercetători, care susțin că dintr-o perspectivă mai largă, pentru mulți, apare nesiguranța privind *apartenența lor socială*, acolo unde noul elev, adesea nou și în comunitate, nu se simte ca acasă nici acasă, nici în noul mediu. Acest lucru poate duce la alienare atât din punct de vedere educațional, cât și social și, în unele cazuri, poate duce la depresie.

Provocările culturale, cât și lingvistice, cu care se confruntă familiile pentru a comunica cu profesorul și școala nu sunt adesea luate în considerare. În secțiunea anterioară, limbajul a fost abordat ca o provocare. Cu toate acestea, aspectul cultural are mai multe fațete. Pot exista anumite presupuneri pe care familiile le au despre comunicarea cu școlile pe baza experiențelor lor anterioare sau a valorilor culturale. În unele țări, profesorul este foarte respectat și nu ar trebui să fie chestionat cu privire la metodele utilizate. În plus, există o mare diversitate în ceea ce privește modul în care familiile minoritare sunt implicate în educația copiilor, care trebuie luată în considerare și trebuie implementată abordarea corectă.

2.1.3 Sănătatea mintală

Sănătatea mintală a elevului afectează direct performanța acestuia. Când ne raportăm la migrație și sănătatea mintală, factorul căruia trebuie să-i acordăm atenție este *stresul* prin care trec unii dintre copii. Plecarea dintr-o țară din cauza riscurilor de securitate și solicitarea de azil, părăsirea casei familiale, au efecte pe termen lung

asupra stării psihice a copilului. Potrivit cercetărilor efectuate în rândul profesorilor, tensiunea cauzată de experiențele pe care le-au avut în țara lor de origine, sau în timpul migrației, este evidentă. Dacă copiii au experimentat situații traumatice, aceasta poate duce la dificultăți de concentrare și, în unele cazuri, chiar la tulburări de stres post-traumatic (Higen & Moșko 2020). Acest lucru poate duce la performanțe educaționale scăzute, sporite de barierele lingvistice indicate anterior și de dificultățile de adaptare la noul mediu. A te simți ca un paria, în suferință emoțională și mentală împiedică fără echivoc oportunitățile pentru IE, precum și incluziunea socială. În plus, în unele cazuri, copiii proveniți țărilor aflate în dificultate se poate să nu fi învățat cum să rezolve conflictele fără violență (Higen & Moșko 2020). Prin urmare, atunci când se confruntă cu o situație tulburătoare, hărțuire sau maltratare, aceștia pot recurge la un comportament antisocial și chiar agresiv. Acest lucru duce la încă o tensiune pe drumul spre incluziune.

2.1.4 Rasă, gen și religie

În centrul predării eficiente într-o clasă multiculturală se află de fapt conștientizarea rasială, unde recunoașterea diversității rasiale, etnice și culturale în sala de clasă modelează strategiile de predare (Centrul Poorvu pentru Predare și Învățare). O cercetare amplă confirmă modalitățile în care micro agresiunile pot afecta performanța academică (Sue, 2013), iar profesorii ar trebui să ia în considerare modalități de a dezvolta un climat de clasă incluziv, care să respecte toți indivizii prezenți în sala de clasă (Centrul Poorvu).

Rasa este una dintre bazele predominante ale discriminării. Elevii migranți care au, de asemenea, un mediu rasial sau etnic diferit de grupul predominant în clasă sau școală, sunt adesea excluși sau devin o țintă a agresiunii. Acest lucru poate duce la depresie, conflicte, excludere și chiar abuz fizic, toate acestea având un impact negativ cuprinzător asupra copilului.

Religia reprezintă unul dintre motivele cel mai des menționate pentru apariția barierelor dintre copii și, de asemenea, un factor care poate afecta incluziunea în educație. Sărbătorile legale diferite sau valorile referitoare la relații, de exemplu, pot provoca conflicte și insulte (Higen & Moșko 2020). Lipsa de înțelegere a practicilor și acceptarea acestora, poate duce la discriminare și excludere din procesul educațional și poate afecta relațiile sociale din școală. Ceea ce este important de remarcat în legătură cu aceasta, este problematica de gen și decalajul care încă există în ceea ce privește accesul, rezultatele învățării și continuarea în educație. Dovezile sunt că sistemele de învățământ adesea perpetuează mai degrabă, decât provoacă inegalitățile de gen (UNGEI, 2012). Potrivit statisticilor, fetele din întreaga lume au mai multe șanse să aibă acces limitat la educație decât băieții. Acest lucru se datorează, printre altele, atât atitudinilor culturale, cât și religioase față de rolurile de gen, în special în țările în curs de dezvoltare. Cu toate acestea, unele familii de migranți, după ce au venit în Europa, își pot reține fiicele de la școală pe baza acestor valori, sau uneori chiar se tem de noul mediu. În unele țări, din cauza culturii sau religiei, băieții și fetele învață separat, mai ales după o anumită vârstă, însă acest lucru este rar în Europa, cu excepția cazului în care sunt luate în considerare școlile specializate. Acest lucru limitează oportunitățile fetelor de a accesa IE și reprezintă o provocare greu de depășit.

2.1.5 Pregătirea profesorilor

Strategia de diversitate și incluziune a Comisiei Europene stabilește o țintă pentru acceptarea diversității, respinge discriminarea și îndeamnă la asigurarea șanselor egale (Figura 1). Cu toate acestea, în ciuda faptului că este o societate multiculturală și are un istoric substanțial în educație incluzivă și diversitate, se pare că există încă unele dificultăți referitoare la atribuirea acestor valori în sala de clasă (Carballo, 2009), iar profesorii sunt și pot fi adevărații actori ai schimbării.

DIVERSITY AND INCLUSION CHARTER

This Charter is a commitment in favour of diversity and inclusion among the Commission staff, which must benefit from equal treatment and opportunities, irrespective of any ground such as sex, race, colour, ethnic or social origin, genetic features, language, religion or belief, political or any other opinion, membership of a national minority, property, birth, disability, age or sexual orientation. The Commission commits to:

1. Implement a human resources policy where diversity is regarded as a source of enrichment, innovation and creativity and where inclusion is promoted by managers and all staff, through policies improving work-life balance and flexible working arrangements for both women and men, through appropriate support, particularly for the underrepresented sex, and through the implementation of the obligations enshrined in the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities.
2. Secure equal opportunities at every step of the career, through selection and recruitment procedures and mobility. Selection and recruitment must always be made on the basis of merit, irrespective of any other factors. The process must be devoid of bias while respecting the specific measures and rules so as to redress the gender imbalance at AST/SC level and to achieve the goal of at least 40% female representation in senior and middle management within the present mandate of the Commission.
3. Exclude any kind of discrimination, and promote the enforcement of this principle at every level of the Commission, in line with the Staff Regulations. There can be no place for divisive or opaque behaviours, nor any form of bullying or harassment.
4. Heighten managers' and Human Resource services' awareness of any barriers that can prevent individuals from succeeding. Organise special events and training to fight against stereotypes and to foster inclusion as a corporate culture built on greater diversity and inclusion.
5. Communicate widely and to each colleague the commitment to implement a diversity and inclusion policy, and deliver regular and detailed follow-ups of the results.

This charter is part of the Diversity and inclusion strategy of the European Commission, adopted on 19 July 2017.

Figura 1. Strategia de diversitate și incluziune a Comisiei Europene (2017)

Mulți teoreticieni critici susțin că predarea este un act politic. Politica predării implică exercitarea conștiinței critice într-un proces de luare a deciziilor privind ce să predea și cum să predea (Freire, 1995; Hooks, 1994; McLaren 2003).

Deoarece profesorii fac parte din societatea noastră, ei au inevitabil stereotipuri și prejudecăți, pe care pot să nu le conștientizeze sau să le recunoască. Acestea ar putea implica, printre altele, discriminare rasială, roluri de gen și stereotipuri culturale. Potrivit cercetărilor, cadrele didactice care au prejudecăți legate de diversitate, întâmpină mai multe dificultăți în a preda eficient la o clasă multiculturală, sau în a oferi IE. Flores și Smith sugerează că profesorii trebuie să treacă prin procesul dificil de a reflecta la propriile sentimente și atitudini, pentru a le oferi copiilor o educație fără prejudecăți (Higen, & Mo'sko 2020). Este important ca profesorii să fie, de asemenea, conștienți de faptul că așa-numita perspectivă daltonistă, care consideră mediile culturale, rasiale și etnice ca fiind irelevante și presupune că tratarea tuturor indivizilor la fel va șterge problemele de inechitate și nedreptate (Guo & Jamal, 2006), nu este o soluție. De cele mai multe ori, duce la un decalaj lărgit și îndepărtarea de la includerea reală.

De fapt, o altă provocare, și probabil cea mai răspândită, cu care se confruntă și care stă la baza celor menționate mai sus este lipsa resurselor și a pregătirii pentru a lucra eficient într-o clasă diversă și a oferi IE. În multe cazuri, restricțiile financiare fac dificilă asigurarea celui mai bun mediu pentru incluziune. Cu toate acestea, cercetările arată că profesorii recunosc provocările pe care le prezintă o clasă diversă și, respectiv, nevoia lor de a obține instrumente și pregătire pentru a lucra eficient (Carballo, 2009). Este important de menționat faptul că există un decalaj între formarea inițială oferită viitorilor profesori și cea necesară pentru abordarea provocărilor menționate și a mediului în continuă dezvoltare. În plus, profesorii trebuie să-și ajusteze stilul de predare atunci când se confruntă cu o clasă diversă, deoarece în unele cazuri se așteaptă să urmeze programa, în timp ce predau simultan o nouă limbă unor elevi. Potrivit interviurilor realizate cu profesori, acest lucru, combinat cu necesitatea de a acorda timp suplimentar unora dintre noii elevi migranți, în timp ce ceilalți lucrează independent, repetând aceleași informații sau trebuind să le explice în moduri diferite, poate fi perceput de către semenii copilului ca „tratament special” și devin un motiv de tachinare sau de agresiune. În general, există un echilibru delicat care trebuie menținut.

2.2. Dizabilități

Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, cel puțin una din zece persoane din lume are un handicap. Dizabilitatea nu este ceva cu care te naști neapărat, iar un handicap poate fi dobândit de-a lungul vieții.

Definițiile dizabilității variază foarte mult nu numai de la o țară la alta, ci și în cadrul diferitelor grupuri, dar dacă trebuie să selectăm și să oferim o definiție simplă și ușor de înțeles, ar fi că o dizabilitate este o condiție fizică, mentală sau psihologică care poate limita activitățile unei persoane.

Nu există limite și delimitări ale dizabilității. Ea afectează copiii și adulții indiferent de statutul lor social, etnic, economic sau de situația geografică. Acestea fiind spuse, trebuie să ținem cont de faptul că sărăcia îi face pe oameni deosebit de vulnerabili, deoarece condițiile, care apar cu mai multă frecvență în țările mai sărace, cum ar fi malnutriția, lipsa sau îngrijirea precară a sănătății, probabilitatea de accidente în munca riscantă, este mai mare, lipsa unor metode de depistare precoce a bolilor și anomaliilor se numără printre cauzele principale, stând la baza apariției dizabilităților.

Dizabilitățile pot impune numeroase piedici unei vieți productive și satisfăcătoare. Pentru persoanele cu dizabilități este adesea greu să acceseze diverse servicii de sănătate, angajare și educație, din cauza obstacolelor din mediu, precum și din cauza atitudinilor altor persoane.

Modelul social al dizabilității a fost creat ca o încercare de a schimba poziția persoanelor cu dizabilități și de a schimba perspectiva atât a societății, cât și a grupurilor cu dizabilități față de dizabilități. Conform modelului social, persoanele cu dizabilități sunt văzute ca fiind invalide nu din cauza deficiențelor lor (de exemplu, surditate sau boli mintale), ci prin incapacitatea societății de a răspunde nevoilor lor (Setul de instrumente privind dizabilitățile pentru EDUCAȚIA INCLUZIVĂ AFRICA). Înțelegerea că a fi cu dizabilități face parte din spectrul normal al vieții umane, iar societatea trebuie să se aștepte ca persoanele cu dizabilități să fie acolo și să le includă, este o înțelegere la care și InCrea+ aderă și la care încearcă să contribuie prin metode artistice în educația școlară. Modelul medical nu poate oferi persoanelor cu dizabilități acces la întreaga gamă de oportunități educaționale, de angajare, sociale și de altă natură, precum și la o viață egală.

Având în vedere că educația adecvată este primul pas, care trebuie asigurat pentru ca șansele cuiva la o viață egală și împlinită să fie îmbunătățite, aici vom acorda o atenție deosebită asigurării incluziunii în educația școlară de calitate. Primul tratat privind drepturile omului care solicită o astfel de educație este Convenția cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilități, care stabilește cerințele în articolul 24: Educație.

2.2.1. Dizabilități, educație specială și Educație incluzivă

În trecutul nu atât de îndepărtat, educația copiilor cu dizabilități era implementată în școli speciale, care, indiferent de potențiale beneficii, de obicei purtau și încă poartă (în locurile în care există) o aură de stigmatizare și izolare, precum și implicarea de costuri mai mari pentru comunitate. Școlile de învățământ general sunt mai ieftine și disponibile la nivel local. Pregătirea acestora pentru furnizarea de educație incluzivă este totuși o întreprindere complicată.

Ceea ce înseamnă în principiu educația incluzivă este educarea elevilor cu nevoi educaționale speciale în medii educaționale obișnuite. Educația incluzivă cu siguranță nu se limitează doar la plasament. De fapt, înseamnă facilitarea educației acestor elevi cu un pachet complex de prevederi, care includ adaptarea curriculumului, metode de predare adaptate, tehnici de evaluare modificate și aranjamente de accesibilitate. Pe scurt, educația incluzivă este o strategie cu mai multe componente (Suleymanov, 2015).

Pentru a merge puțin mai departe, atunci când vorbim de educația incluzivă (IE) a copiilor cu dizabilități, orientările politicii UNESCO justifică trei motive principale în sprijinul educației incluzive. Conform primei justificări, educația incluzivă urmărește dezvoltarea unor modalități de predare care să răspundă nevoilor diferite, astfel încât toți copiii să poată profita de procesul de la clasă. A doua justificare socială afirmă că educația incluzivă este un instrument excelent pentru schimbarea atitudinilor față de diversitate și pentru a forma baza unei societăți nediscriminatorii și nepărtinitoare. A treia justificare economică afirmă că educația incluzivă este rentabilă – este mai ieftin să se înființeze și să mențină școli care educă toți copiii împreună decât să înființeze un sistem complex de diferite tipuri de școli specializate pe diferite grupuri de copii (UNESCO, 2009).

Principiile internaționale ale educației incluzive sunt definite în Declarația și Cadrul de Acțiune de la Salamanca (UNESCO, 1994):

1. Principiul călăuzitor care informează acest Cadru este că școlile ar trebui să găzduiască toți copiii, indiferent de condițiile lor fizice, intelectuale, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură;
2. Educația cu nevoi speciale încorporează principiile dovedite ale unei pedagogii solide de care pot beneficia toți copiii;

3. Principiul fundamental al școlii incluzive este ca toți copiii să învețe împreună, ori de câte ori este posibil, indiferent de orice dificultăți sau diferențe pe care le-ar putea avea;
4. În cadrul școlilor incluzive, copiii cu nevoi educaționale speciale ar trebui să primească orice sprijin suplimentar de care ar putea avea nevoie pentru a-și asigura o educație eficientă;
5. O atenție deosebită trebuie acordată nevoilor copiilor și tinerilor cu dizabilități severe sau multiple;
6. Curricula trebuie adaptată la nevoile copiilor, nu invers;
7. Copiii cu nevoi speciale ar trebui să primească sprijin educațional suplimentar în contextul curriculum-ului obișnuit, nu al unui curriculum diferit.

2.2.2. Beneficii ale educației incluzive

Beneficiile educației incluzive depășesc cu mult aspectele academice, opiniile asupra cărora, în anumite locații geografice, sunt de fapt destul de controversate. Beneficiile asupra cărora experții sunt unanimi, acoperă beneficiile sociale, deoarece învățarea într-un mediu general oferă copiilor cu dizabilități posibilitatea de a interacționa cu un grup divers de colegi și de a dezvolta relații cu aceștia. Acest lucru le permite să-și îmbunătățească abilitățile sociale și comportamentul, având exemple adecvate în sala de clasă de educație generală. Aceste exemple și corecțiile comportamentale atente, pe care profesorii și colegii sunt încurajați să le întreprindă, duc la acceptarea socială, care este unul dintre principalele avantaje ale educației incluzive.

Un alt beneficiu al educației incluzive este depășirea prejudecăților sociale. Expunerea la medii incluzive îi determină pe elevi în general să obțină o mai bună înțelegere a diferitelor aspecte ale vieții și, prin urmare, o atitudine mai tolerantă și o acceptare a diferențelor individuale.

2.2.3. Obstacole

Educația incluzivă se confruntă cu numeroase obstacole. Unul dintre principalele **obstacole** de pe listă este lipsa unei pregătiri adecvate a profesorilor. Adesea, profesorii simt că nu sunt pregătiți pentru a preda într-un cadru incluziv, deoarece nu le-au fost oferite formarea adecvată sau dezvoltarea profesională.

Acesta este unul dintre motivele pentru care mulți elevi cu dizabilități, precum și părinții lor au preferat de fapt programele de educație specială în detrimentul unor programe incluzive furnizate inadecvat.

Chiar dacă expunerea elevilor cu dizabilități la materiale curriculare adecvate vârstei poate părea foarte benefică, dacă aceste materiale nu sunt modificate corespunzător în funcție de nevoile lor, acești elevi nu ar putea să țină pasul cu toți ceilalți și să aibă succes. Spre deosebire de aceasta, dacă conținutul este simplificat excesiv pentru a răspunde nevoilor elevilor cu dizabilități, acest lucru îi va dezavantaja pe elevii cu rezultate medii și înalte.

Printre obstacole putem enumera și unele dintre cele mai evidente – lipsa accesibilității fizice în toate locurile în care are loc educația incluzivă. Numeroase sunt cazurile în care școlile sunt pregătite cu o rampă care poate conduce un copil în scaun cu roțile în școală, dar accesibilitatea se termină acolo, adică toate etajele și zonele școlare rămase sunt inaccesibile.

Un alt obstacol sau barieră în calea educației inclusive sunt așa-numitele bariere atitudinale. Atitudinile negative și convingerile dăunătoare creează bariere semnificative în fața educației persoanelor cu dizabilități. Există cazuri în care copiii cu dizabilități nu au voie să meargă la școală din cauza atitudinii greșite din partea conducerii școlii și a societății. Nu vorbim de cazuri în care părinții încearcă să ascundă o anumită afecțiune medicală, care impune o amenințare reală atât pentru copilul afectat, cât și pentru persoanele din jurul acestuia din școală. Bariera atitudinii este legată de faptul că, potrivit anumitor grupuri, copiii cu dizabilități sunt considerați incapabili de a participa la educație și orice astfel de ambiție din partea copilului sau a părinților săi se poate confrunta nu numai cu respingere, ci și cu violență, abuz sau izolare socială.

Trebuie să menționăm un alt tip de barieră în calea educației incluzive – cele economice. Familiile cu copii cu dizabilități au costuri mai mari în comparație cu alte familii. Nevoia constantă de reabilitare, de acoperire a anumitor servicii medicale, de tratamente speciale slăbește bugetele familiilor. Toate taxele școlare care trebuie plătite de familii impun o povară suplimentară. Acest lucru este deosebit de relevant pentru familiile care se confruntă cu dificultăți financiare și chiar și în țările bogate, acesta este adesea cazul, având în vedere că unul dintre părinți, de obicei mama, nu are un serviciu stabil și plătit din cauza necesității de a oferi sprijin și îngrijire la domiciliu.

2.2.4. Depășirea obstacolelor

Având în vedere beneficiile educației incluzive, educatorii și specialiștii în educație sau formatorii ar trebui să se concentreze pe implementarea strategiilor pentru **depășirea provocărilor și obstacolelor**.

Înainte de a intra în vastele aspecte ale educației incluzive, putem lua în considerare câțiva pași simpli pe care îi poate face un profesor pentru a oferi IE o șansă. Primul lucru ar fi plasarea adecvată a elevilor cu dizabilități în sala de clasă, așezându-i în față, însoțiți la masă sau la rând de elevi fără dizabilități.

De asemenea, profesorul nu ar trebui să uite niciodată cât de importantă este tratamentul egal pentru atmosfera socială din clasă. Dacă elevii cu dizabilități simt că li se acordă privilegii mai mari și nu sunt corecți atunci când se comportă greșit sau nu reușesc să livreze rezultatele așteptate, vor apărea conflicte.

Procesul de educație incluzivă a unui elev cu dizabilități ar trebui să fie stabilit sub forma unui plan individual de educație, elaborat de profesori, experți educaționali, părinți și elevii înșiși. Planul ar trebui să includă informații despre ceea ce este necesar pentru ca nevoile cauzate de dizabilități să fie satisfăcute și pentru ca educația generală să fie eficientă. Cei implicați în scrierea acestui plan ar trebui să se întâlnească periodic pentru a verifica dacă progresul corespunde cu ceea ce este prevăzut.

Planul trebuie să includă o declarație de obiective măsurabile, o strategie de participare a copilului, o declarație a progresului copilului, linii directoare pentru implicarea părinților și menținerea lor informați și actualizați cu privire la progresele realizate pe parcursul anului.

Având în vedere că, de obicei, profesorul cu clase incluzive nu are, de obicei, sprijinul unei terțe părți, oferit de un alt profesor sau expert extern, de dragul gestionării clasei și a face posibilă coeziunea, acesta poate crea un cerc de prieteni în jurul copilului sau copiilor cu dizabilități. Acest lucru ar face posibil ca copilul să primească ajutor chiar și atunci când profesorul acordă atenție unui alt grup de elevi. Cercul de prieteni ar putea cuprinde colegi care se descurcă bine la școală și locuiesc lângă copilul cu dizabilități. Membrii acestui cerc se oferă voluntari să ajute la sarcini, ajutând astfel copilul cu dizabilități să progreseze școlar, dar și doborând barierele psihologice și atitudinale. Implicarea părinților și a comunității în acest proces este o altă necesitate atunci când vorbim de depășirea barierelor atitudinale, deoarece comunitatea ar accepta treptat normalitatea atât a dizabilității, cât și a faptului că face parte din viața comunității. Organizarea de seminarii de instruire sau de informare pentru membrii comunității pentru explicarea diferitelor dizabilități și a abilităților și potențialului care merg împreună cu acestea adaugă un alt pas în direcția corectă pentru educația incluzivă.

O altă idee eficientă pentru a face posibilă educația incluzivă este adoptarea și aplicarea așa-numitului design universal pentru învățare (UDL), care reprezintă un cadru care abordează atât aspectele fizice ale mediului de învățare, cât și pe cele academice, adică are ca scop aranjarea sălii de clasă astfel încât să fie utilizabilă de către toți elevii fără modificarea și aplicarea unui design special (având astfel grijă și de aspectul social al sălii de clasă, în care toți elevii s-ar simți confortabil) și, în același timp, găzduind mediile de instruire, care devin flexibile, furnizarea de programe, care nu urmează abordarea „unic pentru toți”. În ceea ce privește componenta instrucțională, UDL aderă la trei principii și anume: să ofere mijloace multiple de reprezentare („ce” este de învățat); oferiți mai multe mijloace de acțiune și exprimare („cum” se învață); oferiți mai multe mijloace de implicare („de ce” se învață). (Suleymanov, 2015)

Având în vedere că am aprofundat deja aspectele instrucționale ale IE, trebuie să menționăm că, pentru ca IE să funcționeze, toți profesorii ar trebui să primească formare și ar trebui să acopere aspecte care să permită incluziunea cu succes și dezvoltarea treptată a abilităților și competențelor, precum și ca informații privind politicile și strategiile de promovare a dreptului persoanelor cu dizabilități de a participa la procesul educațional la toate nivelurile. Aceste cunoștințe și conștientizare le-ar permite profesorilor să se simtă mai puțin neputincioși și inadecvați atunci când trebuie să adapteze mediul educațional pentru a îndeplini o serie de cerințe de învățare. O astfel de instruire poate acoperi utilizarea tehnologiei accesibile, acolo unde aceasta este disponibilă, adaptări la curriculum, asigurarea accesibilității fizice (de exemplu prin UDL), implicarea părinților, de asemenea, deoarece dacă părinții copiilor cu și fără dizabilități sunt implicați, șansele IE sunt mult mai mari. Implicarea părinților copiilor fără dizabilități ar fi crucială pentru depășirea barierei atitudinale, în timp ce implicarea părinților copiilor cu dizabilități, care sunt de fapt primii lor educatori, poate fi crucială pentru depășirea izolării, precum și pentru completarea lacunelor de cunoștințe, legate de condițiile, interesele și abilitățile copiilor lor, pe care profesorii nu ar avea nicio modalitate alternativă de a le obține.

Formarea profesorilor ar include în mod necesar și cunoștințe despre cum să lucrezi cu elevii cu probleme mentale și în special cu cei care demonstrează un comportament exteriorizat, care ar putea perturba extrem de mult procesul educațional și atmosfera clasei. Profesorii ar trebui să fie conștienți, de asemenea, de pericolele retragerii elevilor, care nu provoacă ravagii în sala de clasă, dar cad în izolare, nu au un mediu de prieteni și, prin urmare, sunt în pericol de a debloca probleme mai profunde pe termen lung, cu rezultate imprevizibile. Un profesor cu elevi cu probleme de sănătate mintală ar trebui să se bazeze pe sprijinul altor membri ai personalului

și/sau să formeze un cerc de prieteni în jurul copilului sau tânărului afectat, gata să-i distragă atenția de la comportamentul perturbator, să ofere sprijin, mediază conflictele și scad nivelul general de suferință (Higen & MoĖsko, 2020).

În afara puterii profesorilor rămâne rezolvarea problemelor economice. Deciziile de a reduce taxele școlare și de a ridica povara financiară a familiilor cu copii cu dizabilități revin fie administrațiilor școlare, când vorbim de instituții de învățământ private, fie deciziilor politice, când vorbim de școli municipale și de stat.

Una dintre cele mai bune modalități de a susține IE ar fi dacă este inclusiv incluzivă în domeniul educatorului, ceea ce înseamnă garantarea faptului că persoanele cu dizabilități pot deveni profesori. Acest lucru nu numai că ar aduce abilități și înțelegere de specialitate, ci poate aduce și o contribuție puternică la reducerea discriminării și la oferirea tuturor copiilor modele de incluziune.

Simpla plasare a elevilor cu dizabilități în aceeași clasă împreună cu colegii fără dizabilități este inadecvată. Toți membrii clasei trebuie să fie implicați în învățarea semnificativă și ar trebui să participe la acest proces împreună – scoaterea copiilor din sala de clasă comună pentru instruire suplimentară ar trebui redusă la minimum și nu ar trebui să fie doar o alternativă. Toți elevii învață mai bine dacă predarea este adaptată la abilitățile, interesele și diferențele lor. Este datoria educatorilor să se asigure că toți elevii primesc atenția și sprijinul de care au nevoie pentru a avea succes. Acest lucru le-ar oferi o educație egală și adecvată. Întrebarea pentru educația de astăzi și pentru viitor nu trebuie să fie „ar trebui școlile să implementeze educația incluzivă?” ci ar trebui să fie „cum implementează școlile educația incluzivă și o fac cu succes?” (McMillan, 2008).

2.3. Sărăcie, provocări financiare și digitalizare

O altă provocare critică atât pentru accesul la educație, cât și pentru educația incluzivă este sărăcia. Sărăcia este legată în mod intrinsec de o mare varietate de probleme care afectează fie în mod direct, fie indirect educația și realizările aferente - foametea, lipsa de casă/adăpost, acces la îngrijire medicală, securitate și multe altele.

Pragul oficial de sărăcie este de 1,25 USD pe zi. Potrivit lui Pritchett (2006), ideea a fost de a face acest nivel mai scăzut atât de scăzut încât ar fi imposibil să existe discuții sau dezacord cu privire la statutul financiar al oricărei persoane care trăiește cu o astfel de sumă. (Armstrong, 2009) Cu toate acestea, în Europa, oamenii pot trăi cu mai mult pe zi și pot fi în continuare considerați săraci. Statisticile arată cifre destul de îngrijorătoare în ceea ce privește copiii expuși riscului de sărăcie sau excluziune socială.

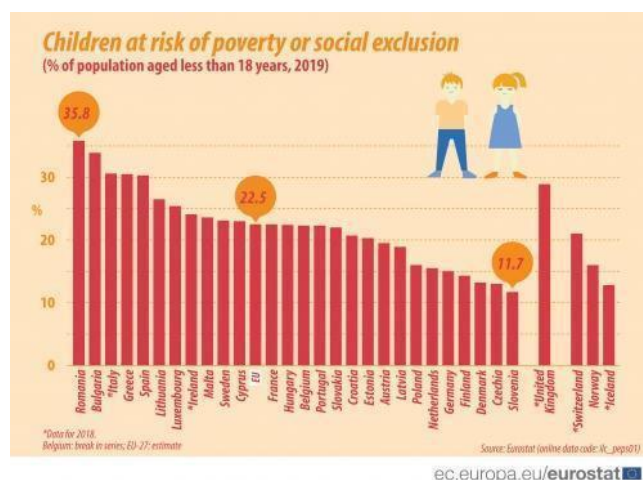

Figura 2 Date europene privind riscurile pentru sărăcie [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Children_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion#:~:text=In%202019%2C%20an%20estimated%2022.5,aged%2065%20years%20and%20over)

[Children_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion#:~:text=In%202019%2C%20an%20estimated%2022.5,aged%2065%20years%20and%20over](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Children_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion#:~:text=In%202019%2C%20an%20estimated%2022.5,aged%2065%20years%20and%20over).

Există mai multe efecte critice ale sărăciei care au fost selectate pentru a fi discutate în acest capitol. Luând abordarea de sus în jos, este important să se ia în considerare faptul că inclusive școlile se confruntă cu provocări financiare care le împiedică capacitatea de a oferi educație incluzivă.

După cum s-a menționat în secțiunea anterioară, investițiile în renovarea și adaptările clădirilor școlare care asigură accesibilitatea copiilor cu dizabilități fizice sunt adesea limitate sau inexistente. Ascensoarele, balustradele, băile pentru persoane cu handicap sunt adesea prea scumpe pentru școală, mai ales în zonele

mai sărace și mai îndepărtate, ceea ce îndepărtează în mod direct posibilitatea ca acești copii să aibă acces la educație la acea instituție.

În cazurile unor SEM, mediul poate avea fie un efect pozitiv, fie negativ asupra bunăstării, capacității de concentrare etc. Adaptările la sălile de școală, dimensiunea clasei și personalul suplimentar necesită, de asemenea, finanțare care este adesea insuficientă, prin urmare includerea acelor elevi ra poate fi rareori realizată pe deplin. Personalul școlii se confruntă cu multe provocări în eforturile lor de a servi diverse familii și copii cu dizabilități. Capacitatea umană și fiscală inadecvată sunt de obicei factori determinanți pentru această problemă. Au fost raportate un număr mare de cazuri în care un copil în scaun cu roțile sau cu SEM nu poate primi educație la o anumită instituție de învățământ, așa că trebuie să fie școlarizat acasă (rata este mai ales mare în zonele îndepărtate), cu grade diferite de succes.

2.3.1. Sărăcia și performanța școlară scăzută

Potrivit unui studiu efectuat asupra educației speciale, sărăcia singură poate cauza rezultate școlare scăzute. Sărăcia, împreună cu diferențele culturale și lingvistice, tind să scadă rezultatele școlare și să conducă la rate ridicate de abandon școlar (Enwefa, Enwefa și Jennings, 2006). Potrivit Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE, 2018), elevii din medii socio-economice scăzute au de două ori mai multe șanse de a avea performanțe slabe, ceea ce implică faptul că circumstanțele sociale ale unui individ prezintă obstacole în calea atingerii potențialului lor educațional.

Părinții din medii cu venituri mici pot afecta, de asemenea, includerea copiilor lor în procesul educațional. De cele mai multe ori, le lipsește disponibilitatea, încrederea sau capacitatea atât de a se angaja în studiile copiilor lor, cât și de a dezvolta rețele în comunitate (Peters, 2007, citat în Sime, 2014). Părinții se simt uneori inadecvați în cunoștințele lor pentru a-și ajuta copiii cu temele sau în chestiuni legate de învățământul superior (Koshy et. al, 2013). Acest lucru afectează, la rândul său, încrederea și pregătirea elevilor de a ajunge mai sus și de a obține mai mult la școală.

Pe lângă aceasta, sărăcia prezintă o serie de alte provocări. Furnizarea de hrană și costurile aferente pot reprezenta o povară pentru unii părinți, neasigurând astfel o alimentație adecvată elevilor, ceea ce, conform studiilor, afectează negativ atât sănătatea, cât și performanța.

2.3.2. Cheltuieli legate de educație care reprezintă o provocare pentru familiile cu venituri mici

În plus, deși educația este gratuită, există o serie de cheltuieli care trebuie acoperite de familie.

- Manuale și alte materiale: pentru mulți părinți care sunt săraci sau chiar trăiesc sub pragul sărăciei, achiziționarea de manuale și toate celelalte materiale necesare copiilor lor poate fi o luptă, mai ales pentru clasele superioare. Chiar dacă în unele țări sau comunități sunt disponibile schimburi sau cărți de tip second-hand, acesta nu este cazul pentru toate.
- Îmbrăcăminte: există școli care necesită uniforme (care sunt plătite), dar în majoritatea îmbrăcămintei alegerea este la latitudinea elevului. Pentru familiile sărace, aceasta este o altă cheltuială, adesea pusă în spatele listei de priorități. Studiile au arătat că felul în care se îmbracă un copil poate duce la excluderea sa din rețeaua socială la școală și chiar la bullying. În unele cazuri severe, acesta din urmă a provocat abandonuri.
- Transport: mai ales în zonele mai îndepărtate, școlile pot fi foarte departe de locul de locuit al unor copii. Transportul, de exemplu un autobuz școlar, este rareori disponibil. Din cauza veniturilor scăzute ale părinților, este posibil ca copiii să nu poată avea acces fizic la școală.
- Digitalizarea: Într-o lume în continuă schimbare, vedem dezvoltarea rapidă a tehnologiilor și integrarea lor în educație. Din ce în ce mai mult putem vedea nevoia de a folosi internetul, computerele, aplicațiile și așa mai departe. Această digitalizare în educație a fost din ce în ce mai răspândită, și cu atât mai mult în timpul pandemiei de Covid-19, despre care va fi discutată în ultima secțiune a acestui capitol. Cu toate acestea, este important de menționat că familiile sărace sau cu venituri mici ar putea să nu aibă acces la instrumentele tehnologice, conexiune stabilă la internet etc. pentru a asigura includerea copilului lor în procesul educațional.

Toți acești factori pot duce direct la excluderea din educație. Riscurile legate de sărăcie și limitări sau lipsa generală a educației incluzive sunt complexe, legate de o serie de constructe sociale, bariere fiscale și sunt greu de depășit.

2.4. Supradotare

Fiecare an școlar începe cu planificare și organizare. Profesorii, părinții și elevii vor face cu toții un plan și vor încerca să estimeze modul în care urmează să progreseze anii de școală. Există totuși un grup de elevi care probabil va atrage mai puțină atenție decât de obicei și aceștia sunt cursanții talentați. Cei care sunt talentați, creativi și inovatori și, în același timp, ignorați în mod inexplicabil în nevoia lor de a învăța într-un fel anume.

Elevii supradotați învață în moduri care diferă și sunt mai avansate decât modurile în care învață elevii obișnuiți. Învățarea reprezintă transformarea informațiilor în cunoștințe, care sunt apoi elaborate, defalcate sau reorganizate în diverse moduri. Elevii supradotați învață mai mult într-o anumită perioadă de timp decât alți colegi. Ei formează, de asemenea, o cunoaștere mai largă, mai detaliată și diferențiată a unui subiect. În plus, acești elevi nu își bazează concluziile pe afirmații explicite, așa cum este cazul obișnuit, ci mai degrabă pe dovezi și raționament. Combinarea cunoștințelor din mai multe surse duce la o teorie intuitivă, care nu este neapărat corectă, dar și copilul supradotat este capabil să-și valideze noile cunoștințe, să le schimbe în consecință sau să o respingă dacă este greșită.

Dacă analizăm acest fenomen din punctul de vedere al manifestării ei în clasă, putem identifica copiii supradotați verbal, care trag concluzii despre direcția predării și lasă profesorului și colegilor lor impresia că sunt mult înaintea a ceea ce se întâmplă. În clasă, și copiii supradotați vizual-spațial, care formulează concepte mai laterale sau creative, care sunt adesea neașteptate și pun la îndoială procesul sau abordarea de predare. Aceștia din urmă - elevi supradotați vizual-spațial – deseori nu au succes din punct de vedere academic sau social, adică adesea se încadrează în categoria considerată a fi de două ori excepțională.

2.4.1. Supradotare și talent

O descriere clară a definiției și a conexiunii dintre elevi supradotați și talentați este oferită prin „Modelul diferențiat de supradotare și talent” al lui François Gagné. Potrivit lui Gagné, abilitățile umane sunt mai generale în copilăria timpurie și pot fi descrise ca daruri, care pot fi creative, senzorio-motorii, intelectuale și socio-afective (vezi Figura 3).

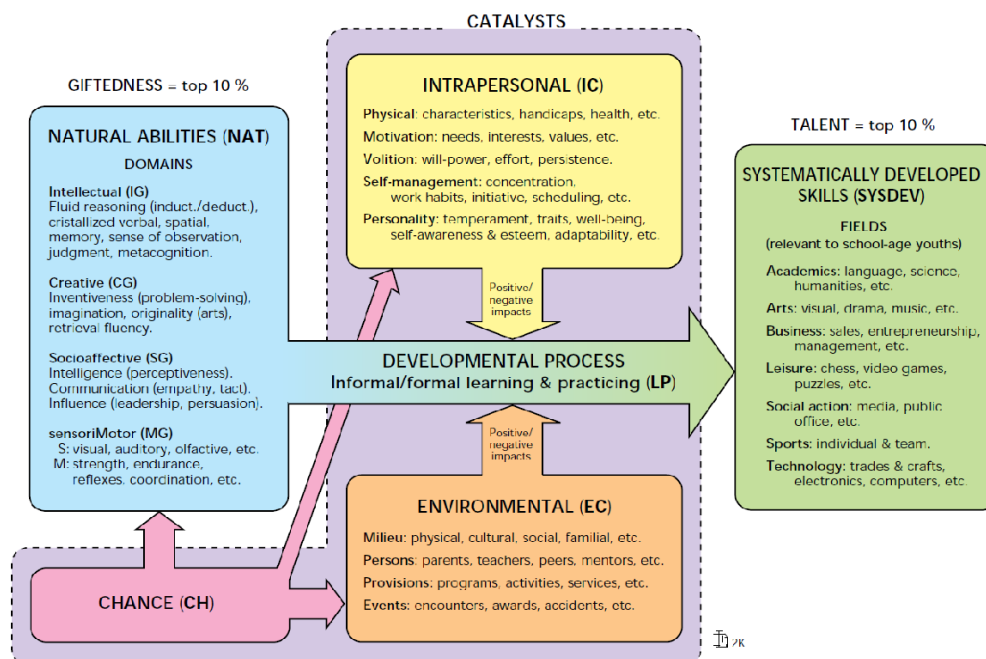

Figura 3. Modelul diferențiat de supradotare și talent a lui Gagne (online). Accesat pe 23 iulie 2021
<https://giftedstudentliteracy.weebly.com/gagnes-differentiated-model-of-giftedness-and-talent.html>

Aceste daruri, atunci când sunt dezvoltate sistematic, evoluează în talente prin învățare și cu ajutorul catalizatorilor, care sunt intra-personali, de mediu și/sau genetici – Gagné (2004) îl numește caracter întâmplător.

Singura sferă, pe care sistemul educațional nu o poate influența, nici pozitiv, nici negativ, este sfera genetică. Intervențiile educaționale adecvate sub forma unor programe de formare adecvate și expunerea la gama

necesară de evenimente, activități și servicii pot ajuta copiii să descopere darul la care ar putea lucra și, în același timp, sprijină dezvoltarea trăsăturilor personale care însoțesc procesul de transformare a cadourilor în talente.

2.4.2. De două ori excepțional

Așa-ziii copii de două ori excepționali au fost deja menționați în acest capitol, dar formează un grup despre care merită să fie discutat mai în profunzime.

Anumite situații ale copiilor sunt ușor de explicat - unii sunt foarte talentați la matematică, scris sau muzică, în timp ce alții au provocări care le afectează învățarea - fie că este vorba despre ADHD, dislexie, discalculie, autism sau unele probleme de procesare senzorială. Cel mai complicat grup este însă format din copii care se încadrează în ambele categorii. Sunt așa-numiții copii excepționali de două ori, adică manifestă o combinație de abilități excepționale și provocări de învățare sau de dezvoltare. Numărul de copii de două ori excepționali în diverse domenii științifice și creative este un semn clar al importanței ca sistemul educațional să depună eforturile necesare și să introducă flexibilitatea necesară, care poate ajuta procesul de recunoaștere și înțelegere a acestora astfel încât să fie sprijiniți în procesul de valorificare cât mai bună a punctelor lor forte și compensarea nevoii lor speciale.

Adesea, copiii de două ori excepționali reușesc să-și mascheze problemele de învățare până ajung la un anumit nivel educațional sau se confruntă cu un domeniu științific anume, greu de procesat. Se poate întâmpla și invers, ca nevoile speciale să mascheze dotarea, lăsând-o nedezvoltată. Există, de asemenea, cazuri în care atât dizabilitatea, cât și talentul rămân nerecunoscute.

În ocaziile mai puțin frecvente în care copiii de două ori excepționali sunt identificați cu succes, sprijinul de care au nevoie în școală pare greu de obținut, deoarece programele comune pentru toți pot prezenta domenii care sunt provocatoare pentru ei și acest lucru este valabil pentru toți copiii supradotați, deoarece nu reprezintă un grup coerent, omogen, împărțind aceleași nevoi educaționale (Sapon-Shevin, 2003).

Pe de altă parte, atunci când talentul rămâne nerecunoscut și copilul este plasat într-un program specializat, acest lucru poate să nu-l provoace în vreun mod semnificativ, ceea ce duce la frustrare și anxietate.

Oricare ar fi cazul, problemele de comportament – indiferent dacă acestea se manifestă sub formă de lipsă de încredere sau de anxietate și frustrare – pot fi folosite ca un semn clar că programul oferit nu se potrivește cu potențialul și statutul copilului (Beth, 2021).

Pentru a demonstra în continuare complexitatea subiectului, ar trebui să menționăm, de asemenea, că aceste talente speciale poate deseori să inducă în eroare experții pentru a diagnostica greșit copiii ca autiști sau cu ADHD. În numeroase cazuri, hipersensibilitatea copiilor supradotați la diferiți stimuli, cum ar fi lumini puternice, zgomot sau mulțimi, păstrarea distanței față de colegii lor îi poate face să pară izolați și ciudați. În același timp, atunci când un copil supradotat lucrează pe o anumită temă, se scufundă în ea cu o intensitate, care poate fi de neînțeles pentru semenii lor sau chiar pentru unii dintre adulții din mediul său.

În cel mai bun caz, copiii supradotați trebuie să beneficieze de o atenție specială și de oportunități în perioada educației lor școlare. Posibilitățile de autodescoperire și dezvoltare nu trebuie lăsate în seama libertății mai mari pe care o oferă anii de facultate și de universitate, deoarece darurile trebuie să fie alimentate în talente într-o etapă mult mai timpurie a vieții.

2.4.3. Identificarea elevilor supradotați

Testele IQ au fost de multă vreme abordarea populară folosită pentru identificarea supradotării. Totuși, această abordare este problematică pentru anumite profiluri și/sau evaluează doar o gamă restrânsă de cunoștințe valoroase din punct de vedere cultural. Capacitățile generale de învățare și diferitele tipuri de dotări rămân adesea necontrolate. În plus, profesorii nu sunt de obicei calificați să interpreteze în mod adecvat evaluările IQ.

Evaluările la clasă sunt de obicei concepute pentru a testa cât de bine au învățat elevii ceea ce a fost predat, nu modul în care și-au extins cunoștințele.

Prin urmare, este necesară o alternativă, care să permită profesorilor să evalueze calitatea, maturitatea și nivelul de sofisticare a modului în care elevii raționează și ce strategii de învățare folosesc, capacitatea lor de a îmbunătăți cunoștințele, precum și ceea ce știu sau cred că este posibil cu privire la un anumită problemă.

Identificarea unui elev talentat nu este o știință exactă. Este necesar ca un profesor să aibă educația necesară și o anumită experiență relevantă pentru a putea recunoaște anumite trăsături comportamentale - atât pozitive, cât și negative - care conturează un elev ca fiind dotat sau având potențialul de a performa.

lăta o încercare de a face o listă a unor trăsături comportamentale generale pe care copiii supradotați le pot prezenta - nu neapărat toate - care îi pot ajuta pe profesorii cu experiență și atenție să identifice un elev talentat pentru a-și asigura succesul academic și dezvoltarea personală:

- Curios și motivat
- Pune multe întrebări
- Are o memorie bună
- Reține rapid informațiile
- Stăpânește devreme abilitățile de citire
- Demonstrează abilități puternice de matematică
- Gândește independent
- Exprimă opinii unice, originale
- Posedă abilități de gândire de nivel superior și de rezolvare a problemelor
- Are un puternic simț al dreptății și îi place să se implice în dezbateri despre probleme actuale și probleme din viața reală

Există totuși și trăsături care pot afecta într-un mod negativ procesul de învățare dacă nevoile unui elev talentat nu sunt îngrijite:

- Iese repede în afara sarcinii sau a subiectului
- Nerăbdător atunci când nu este chemat în clasă
- Se plictisește ușor
- Rezistă muncii repetitive
- Preia prea multă muncă
- Nu funcționează bine în grupuri
- Critic față de ceilalți și de ei înșiși

„Fiind supradotat nu e întotdeauna văzut ca o trăsătură pozitivă și apreciat din punct de vedere social”, potrivit dr. Marianne Kuzujanakis, medic pediatru și director al departamentului de Susținere a nevoilor emoționale ale supradotaților (SENG). „Mulți copii supradotați sunt hărțuiți, alții nu reușesc să-și ascundă abilitățile. , iar unii experimentează anxietate și depresie cu risc crescut de autovătămare. Până la 20 la sută pot abandona școala”, adaugă ea. Abordarea unui elev într-un mod neamenințător este de o importanță esențială, la fel ca și furnizarea unei diversități de experiențe în școală, acasă și în comunitate, pentru ca zonele de forță să fie identificate, autocunoașterea să fie integrată și imaginea adultului cu performanțe înalte care urmează să fie formată.

2.4.4. Educația răspunde nevoilor celor supradotați?

Când sunt întrebați de educatori și factorii de decizie politică, elevii talentați împărtășesc faptul că sălile lor de clasă nu oferă cele mai potrivite oportunități și condiții pentru ca ei să învețe sau să demonstreze ceea ce știu. Elevii au remarcat, de asemenea, că profesorii au o capacitate limitată de a identifica și identifica multiplele manifestări ale supradotării. De asemenea, ei afirmă că doar cele mai evidente profiluri de elevi dotați sunt prioritare în educația obișnuită, neîndeplinind cerințele celor cu profilul de două ori excepțional.

Având în vedere că acești elevi prosperă și excelează atunci când li se oferă șansa de a-și demonstra interpretările inițial în formate pe care le pot gestiona, de exemplu, formate vizuale sau prin reprezentări fizice, abordările artistice InCrea+ vor fi extrem de utile pentru acest tip de cursanți, conducându-i astfel spre utilizarea unor moduri de exprimare mai convenționale precum scrisul. Copiii de două ori excepționali se bazează, de obicei, pe forme alternative de comunicare, cum ar fi construirea de modele, desenarea de imagini, reprezentarea conceptelor lor, de exemplu, sau chiar utilizarea unor astfel de progrese în sectorul IT, precum artele digitale.

Lipsa unor instrumente sau abordări educaționale adecvate, în special în anii medii și superioare, duce la niveluri ridicate de dezlegare de la învățământul obișnuit de către unii elevi supradotați.

Devine din ce în ce mai evident, iar acest lucru este relevant nu numai pentru supradotați, ci și pentru copiii cu dizabilități și pentru toți copiii în general, că a se asigura că toată lumea este inclusă în procesul educațional, atingerea unor niveluri de bază sau standarde de performanță, nu este ceea ce trebuie să vizăm. Direcția în care ar trebui să depunem eforturi este ca toți copiii să aibă șansa de a-și folosi talentele și abilitățile emergente la maximum, ceea ce necesită o atenție specializată și sprijin (Feldhusen, 2003).

Una dintre cele mai mari probleme cu majoritatea programelor pentru supradotați este că au scopul de a ajuta copiii supradotați să-și dezvolte capacitățile generale. Programele pe care trebuie să le dezvoltăm ar trebui să-i ajute pe elevii supradotați să identifice și să-și extindă sau chiar să-și dezvolte și mai mult talentele speciale, deoarece viitoarea carieră de succes și potențialele beneficii pentru societate ar proveni din talentele speciale și nu din capacitățile generale.

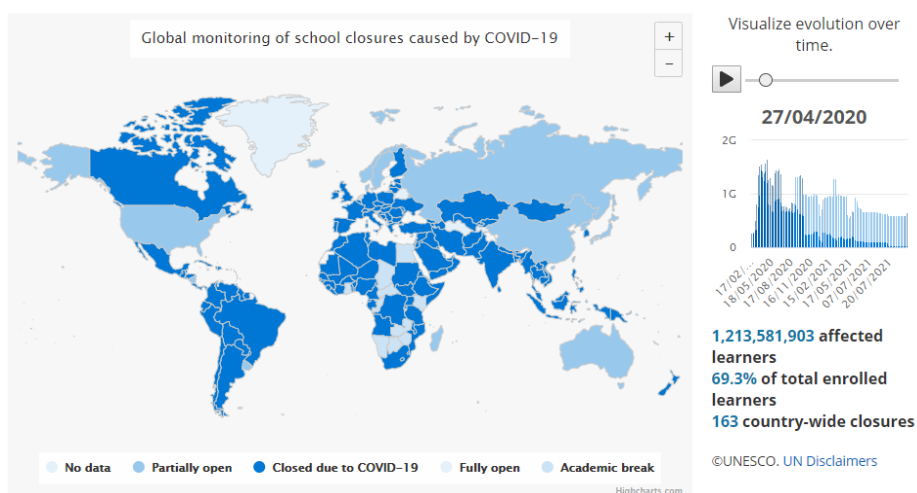
2.5. Amenințările COVID-19

Organizația Mondială a Sănătății a declarat, pe 11 martie 2020, că boala cauzată de Sars-CoV-2 ar putea fi caracterizată drept o pandemie. În această situație neobișnuită și ciudată, școlile au trebuit să reducă și să suspende activitatea pentru a reduce riscurile de infecție. Pandemia a oferit tuturor șansa de a înțelege mai bine cum se pot manifesta inegalitățile sociale în sectorul educațional.

După cum menționează mai mulți autori în articolul *COVID-19 - o provocare globală: spre un viitor incluziv și durabil* (p. e312), COVID-19 a adus (alături de alte probleme) o criză a educației, guvernele din întreaga lume au închis temporar școlile într-un efort de a pune în aplicare distanțare socială și o transmitere virală lentă a bolii. Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) estimează că 60% din populația școlară din întreaga lume a fost afectată, 19 miliarde de elevi nu au putut participa la cursurile școlare în 150 de țări. Studiile au arătat că pierderea accesului la educație nu doar că diminuează învățarea pe termen scurt, ci crește și ratele de abandon școlar pe termen lung și reduce oportunitățile socio-economice viitoare.

2.5.1. Impactul pandemiei

Se preconizează că consecințele închiderii școlilor cauzate de COVID-19 vor avea un impact negativ disproporționat asupra celor mai vulnerabili și riscă să exacerbeze inegalitățile globale existente (a se vedea Figurile 4, 5 și 6). Copiii vulnerabili vor avea mai puține oportunități de a învăța acasă, se confruntă cu un risc mai mare de exploatare, cu lipsa hranei adecvate - în absența accesului la mesele școlare gratuite, sau subvenționate și ar putea suferi de malnutriție. Răspunsurile sistemelor de învățământ la COVID-19 trebuie să țină seama în mod deosebit de factorii culturali și contextuali, inclusiv de diferențele de gen, socio-economice și geografice, pentru a nu se exacerba inegalitățile.

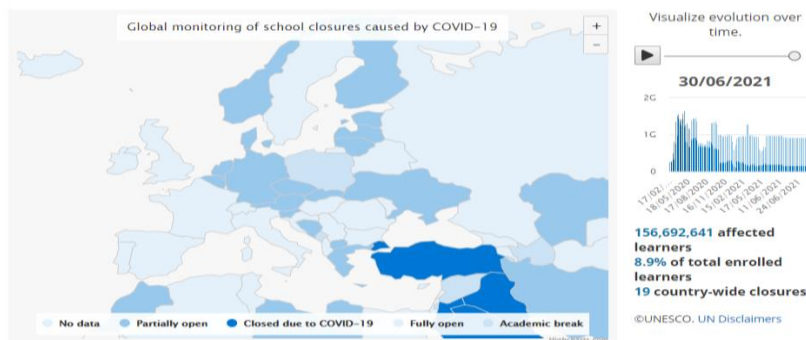

Note: Figures correspond to number of learners enrolled at pre-primary, primary, lower-secondary, and upper-secondary levels of education [ISCED levels 0 to 3], as well as at tertiary education levels [ISCED levels 5 to 8]. Enrolment figures based on latest UNESCO Institute for Statistics data. See [methodological note](#).

Figura 4. Monitorizarea globală a închiderii școlilor cauzate de COVID-19. Preluat de pe site-ul UNESCO pe 27 aprilie 2021 de la <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse#schoolclosures>

Global monitoring of school closures

Data

Note: Figures correspond to number of learners enrolled at pre-primary, primary, lower-secondary, and upper-secondary levels of education [ISCED levels 0 to 3], as well as at tertiary education levels [ISCED levels 5 to 8]. Enrolment figures based on latest UNESCO Institute for Statistics data. See methodological note.

Figura 5. Monitorizarea globală a închiderii școlilor. Situația școlii europene la 30 iulie 2021, preluată de pe site-ul UNESCO <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse#schoolclosures>

După cum ne-am imaginat, închiderea extinsă a instituțiilor de învățământ ar putea avea consecințe grave în rândul populației tinere, din întreaga lume, fie că vorbim de țări dezvoltate și/sau în curs de dezvoltare, copii săraci și marginalizați fiind cei mai afectați.

Total duration of school closures

Data

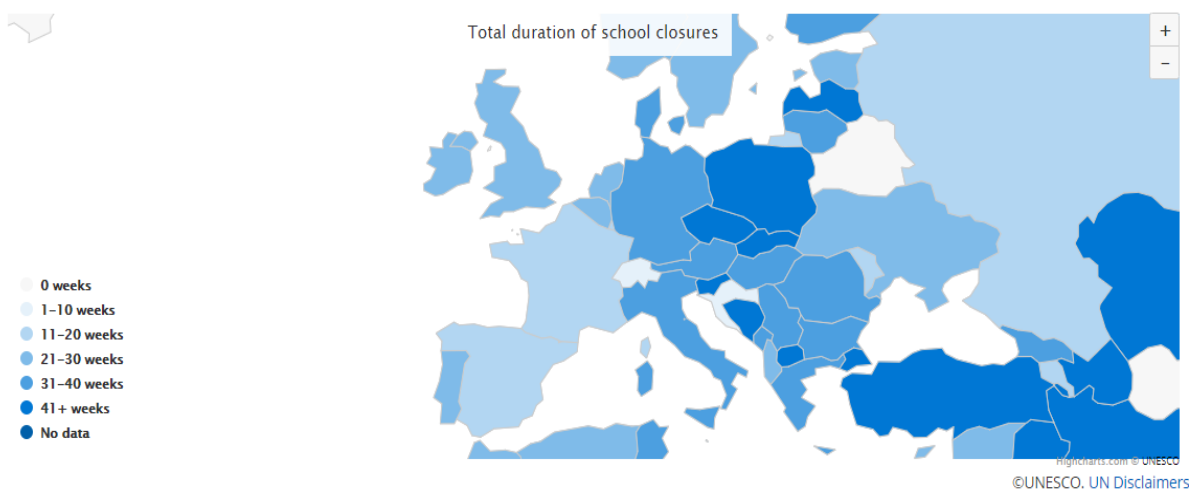

Figura 6. Durata totală a închiderii școlii. zona europeană. RRecuperat de pe site-ul UNESCO la 30 iulie 2021 din <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse#durationschoolclosures>

După cum se arată în Tabelul 1, închiderea totală și/sau parțială a școlilor din cauza COVID-19 au avut un impact diferit asupra vieții școlare în țările europene.

Tabel 1. Setul de date global UNESCO privind durata închiderii școlilor (total pentru închiderea totală și parțială). Date preluate de pe site-ul UNESCO la 30 iulie 2021
<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse#durationschoolclosures>

Țara	ISO	Durata închiderii PARȚIALE a școlilor (în săptămâni) Ultima actualizare: 30 iunie 2021
Bulgaria	BGR	41
Italia	ITA	38
Lituania	LTU	38
Romania	ROU	32
Spania	ESP	15
Turcia	TUR	49

Multe articole din întreaga lume, precum *Educația incluzivă în timpul COVID-19: Lecții de la profesori din întreaga lume* (2020), dar și profesori și cercetători, menționează că COVID-19 a precipitat o criză a educației, alimentată de inegalitățile profunde și multiple, de altfel ascunse în săli de clasă. Blocajele și închiderile școlilor i-au adus brusc în prim plan.

Consecințele crizei de sănătate și financiare pentru incluziunea în educație au fost atât imediate, cât și treptate. Pentru cursanții cu dizabilități și/sau nevoi speciale de învățare, trecerea la învățarea la distanță a prezentat provocări suplimentare, inclusiv bariere tehnologice, acces redus la materiale educaționale, lipsa suportului individual/personalizat și o pierdere a conexiunilor sociale. De exemplu, multe resurse nu sunt accesibile orbilor, sau celor cu deficiențe de auz, chiar dacă tehnologia există. Copiii cu deficit de atenție, tulburare de hiperactivitate, sau cursanții care sunt sensibili la schimbare, cum ar fi cei cu tulburări din spectrul autist, nu se pot adapta la munca independentă/solitară în fața unui computer.

Specialiștii Comisiei Europene menționează că impedimentele pentru sistemul educațional includ infrastructura inaccesibilă pentru elevi/școli/profesori, materiale și programe neadaptate, pregătirea scăzută a profesorilor pentru educația incluzivă, IT&C și multe altele.

De asemenea, șocurile economice cauzate de COVID-19 au avut consecințe devastatoare prin agravarea sărăciei și insecurității alimentare cu care se confruntau deja multe familii, menționează raportul Rețeaua Inter-agenții pentru Educație în Situații de Urgență (INEE) și Alianța pentru Protecția Copilului în Acțiune Umanitară (*Fără educație, Fără protecție*, 2021). Multe familii nu se aflau într-o poziție financiară și dispuneau de infrastructura tehnică pentru a le oferi copiilor de vârstă școală sprijin (laptopuri, smartphone-uri sau acces la internet), de aceea s-au luptat îndelung pentru a sprijini predarea la distanță.

2.5.2. Covid-19, izolarea socială și învățarea la distanță

O dată cu creșterea izolării și distanțării sociale, pandemia a crescut, de asemenea, și riscul ca elevii marginalizați să se îndepărteze mai mult de mediul educațional și/sau să părăsească timpuriu școala (Raportul UNESCO GEM, 2020).

În afara sistemului educațional, blocarea, autoizolarea și distanțarea socială îi expun pe unii copii la alte riscuri, precum stigmatizarea și discriminarea, accesul limitat la îngrijiri medicale de calitate, violența în familie, neglijență sau abuzul, sărăcia în gospodărie etc. Anterior pandemiei copiii intrau în contact și erau văzuți de mai mulți adulți diferiți în fiecare zi (profesori, vecini, bunici și prieteni) în aceste vremuri dificile sunt mai puține oportunități ca anumiți adulți să observe schimbări de comportament, anomalii, semne, să ajute sau să tragă un semnal de alarmă referitor la un copil aflat într-o situație de risc. În situația în care părinții devin actorii principali în educația copiilor lor, acei copii care trăiesc în familii disfuncționale sunt afectați, alături de toți cei menționați mai sus.

Închiderile școlilor are o influență negativă semnificativă asupra rezultatelor școlare și asupra învățării sociale și emoționale (SEL). Instituțiile educaționale reprezentative au încercat rapid să disemineze online resurse de învățare la distanță, oferind lecții prin internet, televiziune și radio, precum și materiale de studiu tipărite pentru a acoperi pierderea contactului educațional față în față. Analiza acestor eforturi globale, realizată de INEE și Alianța pentru Protecția Copilului în Acțiunea Umanitară (*Fără educație, Fără protecție*, 2021), a produs câteva constatări cheie:

- Conținutul și calitatea educației la distanță variază foarte mult, chiar și în cadrul aceleiași țări, iar capacitatea copiilor de a se angaja în învățare depinde în mare măsură de resursele și sprijinul disponibil în gospodăriile individuale.
- Mulți cursanți se luptă să acceseze opțiunile de învățare la distanță, din cauza barierelor legate de tehnologia informației și comunicațiilor, infrastructură și alfabetizarea digitală.
- Provocările în ceea ce privește accesul și disponibilitatea educației au fost exacerbate pentru copiii și tinerii care trăiesc în contexte afectate de criză și post-criză, precum și pentru cei din medii socio-economice inferioare.
- Accesibilitatea copiilor și tinerilor cu dizabilități a fost extrem de limitată pe platformele de învățare la distanță disponibile, multe dintre acestea nefiind concepute pentru a fi incluzive.
- Au fost, de asemenea, marginalizate și alte grupuri de copii și tineri; fetele în special sunt mai puțin capabile să se implice în învățământul la distanță oferit, din cauza sarcinilor lor casnice.
- În diferite contexte, implicarea părinților – inclusiv disponibilitatea lor individuală, nivelul de educație, capacitatea sau dorința de a sprijini învățarea copiilor lor acasă în timp ce jonglează cu mai multe priorități – este un factor semnificativ în succesul sau eșecul modalităților de învățare la distanță.
- În absența interacțiunii zilnice, față în față cu profesorii, copiii și tinerii pierd nu doar contactul cu expertiză pedagogică a profesorilor în facilitarea participării și a angajării cu conținutul predat, inclusiv SEL, ci pierd și rutina de încredere și supraveghere protectoare a educatorilor.

2.5.3. Limitarea serviciilor

În același raport (*Fără educație, Fără protecție*, 2021), se mai menționează că școlile oferă servicii sociale dincolo de învățarea academică, încurajând înscrierea și păstrarea tinerilor care altfel ar putea fi excluși din educație și societate. Servicii esențiale au fost limitate sau pierdute din cauza închiderii școlilor, așa:

- 396 de milioane de copii și tineri din întreaga lume (estimativ) nu au acces la programele de nutriție și suplimentele nutriționale oferite de școală, acestea aveau ca scop combaterea malnutriției, totodată stimulând părinții să-și înscrie copiii la școală.
- Copiii și tinerii cu dizabilități au pierdut accesul la îngrijire specializată, sprijinul academic, sau reabilitare și serviciile clinice diferențiate.
- Copiii și tinerii nu au acces la serviciile formale de sănătate mintală și sprijin psihosocial (MHPSS) oferite adesea în școli; integrarea acestor servicii în școală previne stigmatizarea celor cu probleme de sănătate mintală și „normalizează” procesul de vindecare, în special pentru copiii și tinerii refugiați.
- Închiderea școlilor înseamnă că copiii și tinerii au pierdut facilități și garanții sociale informale importante. Relațiile cu colegii lor și cu profesorii pot promova sănătatea mentală pozitivă, iar școlile oferă puncte de intrare în rețelele sociale atât pentru elevi, cât și pentru părinții lor. Acest lucru este deosebit de important pentru grupurile marginalizate, cum ar fi tinerii LGBTQIA.

Uniunea Europeană (UE) a reînnoit *Planul de Acțiune pentru Educația Digitală* (2021-2027) pentru a sprijini adaptarea durabilă și eficientă a sistemelor educaționale ale statelor membre ale UE la era digitală, confruntându-se cu provocările și oportunitățile pandemiei de COVID-19, care a condus la utilizarea fără precedent a tehnologiei în scopuri educaționale și de formare. Potrivit acestui document, pandemia a demonstrat că este esențial să existe un sistem de educație și formare adecvat pentru era digitală.

În timp ce COVID-19 a demonstrat necesitatea unor niveluri mai ridicate de capacitate digitală în educație și formare, a condus, de asemenea, la amplificarea unui număr de provocări și inegalități existente între cei care au acces la tehnologii digitale și cei care nu au acces, inclusiv persoanele din medii dezavantajate. Pandemia a dezvăluit, de asemenea, o serie de provocări pentru sistemele de educație și formare legate de capacitățile digitale ale profesorilor și nivelurile generale de abilități și competențe digitale.

Aproape toate țările au introdus învățământul la distanță pentru a asigura continuitatea educației. Profesorii transmit prin e-mail temele elevilor și părinților, înregistrează cursurile și le transmit online, folosesc aplicații educaționale live, sau platforme online pentru a comunica cu elevii.

2.5.4 Priorități identificate în timpul pandemiei

Fiecare țară a trebuit să identifice provocări prioritare atunci când implementează măsuri pentru a asigura continuitatea, echitatea și incluziunea în educație în timp ce cursurile față în față sunt suspendate, aceste priorități pot fi incluse în următoarele categorii (Raportul COVID-19, CEPAL-UNESCO, 2020, p. 16):

- Echitate și incluziune: accent pe cele mai vulnerabile și marginalizate grupuri de populație — inclusiv refugiați și migranți, cele mai dezavantajate populații socioeconomic și persoane cu dizabilități — și pe diversitatea sexuală și de gen.
- Calitate și relevanță: accent pe îmbunătățirea conținutului curriculumului (în legătură cu sănătatea și bunăstarea, în special) și pe sprijinul specializat pentru profesori, asigurarea unor condiții contractuale

și de lucru adecvate, formarea profesorilor pentru învățământul la distanță și întoarcerea la școală, precum și sprijin emoțional pentru a lucra cu elevii și familiile acestora.

- Sistemul de învățământ: pregătirea sistemului de învățământ pentru a răspunde la crize, adică reziliență la toate nivelurile.
- Abordări interdisciplinare: planificarea și implementarea concentrate nu numai pe educație, ci și pe sănătate, nutriție și protecție socială.
- Parteneriate: cooperare și colaborare între diferite sectoare și actori pentru realizarea unui sistem integrat, axat pe elevi și personalul din învățământ.

Potrivit Raportului conferinței online UNESCO, o imagine globală a pierderilor educaționale este greu de obținut, conform unui studiu al Institutului UNESCO de Statistică, se estimează că 100 de milioane de copii și tineri vor scădea sub nivelul minim de competență în citire din cauza COVID. -19, ștergând câștigurile realizate în ultimele două decenii.

Datele UNICEF arată că școlarii care au acces la Internet acasă au abilități fundamentale de citire mai mari decât copiii care nu au acces. De asemenea televiziunea, indiferent de tipul de proprietate, este principalul canal utilizat de guverne pentru a oferi învățarea la distanță, radioul fiind a treia cea mai folosită resursă pentru a oferi servicii educaționale în timp ce școlile sunt închise.

2.5.5. Drumul spre reabilitare

Un an după pandemia de COVID-19, potrivit unui raport UNESCO - *Educație: de la întrerupere la recuperare* - aproape jumătate din elevii din lume sunt încă afectați de închiderea parțială sau totală a școlilor, iar peste 100 de milioane de copii vor scădea sub nivelul minim de competență în ceea ce privește cititul, ca urmare a crizei de sănătate (UNESCO, 2021).

Marcând această primă „aniversare” a celei mai mari perturbări educaționale din istoria recentă, miniștrii educației din lume, conduși de secretarul general al ONU António Guterres, au decis să acorde prioritate redresării educației pentru a evita o „catastrofă generatională”, populația lumii trebuie pur și simplu să acorde prioritate și să protejeze educația pentru a atinge Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. Cele trei teme de primă preocupare pe agendele politice au fost: redeschiderea școlilor și sprijinirea profesorilor; atenuarea abandonului școlar și a pierderilor de învățare; și accelerarea transformării digitale (UNESCO, 2021, *One year into COVID: Prioritizing education recovery to avoid a generational catastrophe*, p. 1-2).

Recuperarea educației urmărește să asigure că:

- Niciun copil nu este lăsat în urmă - asigurându-vă că toți copiii și tinerii se întorc la școală și primesc sprijin complet pentru a reuși.
- Fiecare copil învață - accelerând învățarea și distrugând decalajul digital al învățării.
- Toți profesorii sunt împuterniciți - sprijinirea forței de muncă din predare (*One year into COVID: Prioritizing education recovery to avoid a generational catastrophe*, 2021, p.15).

Pentru a împiedica extinderea decalajului ca urmare a acestui nou tip de criză, situația necesită răspunsuri imediate care să asigure calitatea rezultatelor educaționale pentru toți copiii, în special pentru cei vulnerabili și dezavantajați.

După cum am menționat mai sus, guvernele trebuie să mobilizeze resurse, atât umane, cât și financiare, pentru a promova incluziunea și echitatea în educație, formând parteneriate între părinți/îngrijitori; profesori/profesionisti din educație; formatori și cercetători; administratori și manageri la nivel național, local și școlar; furnizorii de servicii sociale (sănătate, protecția copilului); reprezentanți ai grupurilor minoritare care sunt expuse riscului de excludere (Institutul Rodrigo Mendes, 2021, p.21).

Dar, mai presus de toate, trebuie să evidențiem unele dintre rezultatele pozitive ale acestei pandemii. Migrarea către predarea online i-a forțat pe profesori să accelereze tehnologiile și să-și îmbunătățească abilitățile. Desigur, mulți dintre ei încă au nevoie de pregătire cu privire la modul de utilizare a tehnologiei pentru a asigura incluziunea și pentru a implica copiii cu nevoi speciale, dar majoritatea profesorilor s-au bazat pe tehnologie nu numai pentru a comunica cu elevii, ci și cu familiile elevilor, oferind oportunitatea de a consolida aceste parteneriate, oferind o modalitate mai bună de a comunica feedback și acordând atenție nevoilor de învățare și emoționale ale elevilor lor.

Pandemia poate fi, de asemenea, un catalizator pentru o educație mai susținătoare și incluzivă, care le permite elevilor să acceseze lecțiile de la distanță și oferă o ofertă educațională flexibilă, online sau hibridă.

Criza COVID-19 ne-a arătat tuturor că problema nu este doar să găsim soluții tehnice pentru a sprijini educația, ci să ne concentrăm asupra modului prin care putem acoperi pierderile temporare de învățare și de a asigura incluziunea.

3. CONCLUZII

Există numeroase provocări pentru incluziunea în educație la nivel global. Cele mai multe dintre ele pot fi găsite manifestându-se și la nivel regional, în Europa. Acest capitol a încercat să analizeze unele dintre riscurile predominante pentru implementarea IE, pe care proiectul InCrea+ le va aborda direct.

Cercetătorii și profesorii au descoperit că migrația este una dintre cele mai răspândite provocări ale incluziunii, toate aspectele sale prezentând diferite tipuri și grade de risc. Analizând barierele culturale, religioase, de gen, rasiale în calea incluziunii care pot decurge din migrație, precum și discriminarea și stereotipurile care pot apărea odată cu aceasta și fără a uita implicațiile asupra sănătății mintale, putem susține cu siguranță că migrația este o problemă complexă în termenii IE.

Dizabilitățile reprezintă o altă provocare majoră pentru IE, fie că luăm în considerare dizabilități fizice sau mentale, sau elevi cu CES, spectrul provocărilor este destul de vast și variază în funcție de contextul țării, dizabilități și, adesea de resursele economice. De fapt, în ceea ce privește finanțarea, s-a constatat că sărăcia este direct legată de excluderea în contexte educaționale. Acest lucru se datorează lipsei de facilități și investiții în mediile educaționale, pregătirea insuficientă a profesorilor, creșterea cheltuielilor, transportul, îngrijirea sănătății și multe altele.

Supradotarea și talentul sunt două categorii care oferă o bază pentru provocarea incluziunii, care au fost discutate și în acest capitol și vor fi abordate prin proiectul InCrea+. Modul lor de învățare, procesare și nevoi diferă de restul clasei și adesea nu sunt îngrijite corespunzător. Modelul – unul se potrivește tuturor, nu poate satisface copiii „supradotați”, devenind astfel o provocare pentru incluziune.

Toate provocările menționate mai sus au crescut în timpul pandemiei de COVID-19. Putem vedea cu adevărat acum că decalajul se lărgeste în ceea ce privește incluziunea, cu toate riscurile și barierele care vin în prim-plan și devin și mai greu de depășit într-un mediu de distanțare socială și educație online. Ceea ce ar fi cu adevărat esențial pentru a avansa în ceea ce privește realizarea incluziunii în educație ar fi formarea profesorilor, îmbunătățirea resurselor și strategiile durabile și pe termen lung pentru a aborda provocările și a preveni riscurile.

REFERINȚE

- Ainscow, M. (2020) Inclusion and equity in education: Making sense of global challenges. *Prospects*, 49(3), 123-134. <https://doi.org/10.1007/s11125-020-09506-w>
- Alsubaie, M. A. (2015). Examples of current issues in the multicultural classroom. *Journal of Education and Practice*, 6(10), 86-89.
- Arky, B. (2019). Twice-Exceptional Kids: Both Gifted and Challenged. *Child Mind Institute. Pridobljeno*, 25(8), 2019.
- Armstrong, A., Spandagou, I., (2009) *Poverty, Inclusion and Inclusive Education: exploring the connections*, Ann Cheryl Armstrong, University of Sydney
- Armstrong, A. (2020) *How to support young learners in racially diverse classrooms*, as seen at: <https://www.edutopia.org/article/how-support-young-learners-racially-diverse-classrooms>
- Carballo, J. (2009) *Teachers' challenges regarding cultural diversity*, Consolidated Research Group, ESRINA “Contemporary Subjectivities and educational environments, University of Barcelona.
- Carter, A. (2019) *The challenges and strengths of culturally diverse classrooms: A consideration of intercultural curricula*, TESL Ontario, CONTACT Magazine.
- Drakopoulou, E. (2021) *Inclusive Education and the Impact of COVID-19 on learners with disabilities*, 2020, website accessed on July 18, 2021 https://www.edf-feph.org/content/uploads/2021/06/Inclusive-Education-and-COVID-19_Eleni-Drakopoulou.docx
- Economic Commission for Latin America and the Caribbean (ECLAC) and the Regional Bureau for Education in Latin America and the Caribbean of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation OREALC/UNESCO (2021) *Education in the time of COVID-19*, Santiago, 2020, website accessed on July 20, 2021. https://repositorio.cepal.org/bitstream/handle/11362/45905/1/S2000509_en.pdf

- Enwefa, R. L., Enwefa, S. C., & Jennings, R. (2006). Special Education: Examining the Impact of Poverty on the Quality of Life of Families of Children with Disabilities. In *Forum on Public Policy Online* (Vol. 2006, No. 1, p. n1). Oxford Round Table. 406 West Florida Avenue, Urbana, IL 61801.
- European Commission, Education & Training, *The Digital Education Action Plan (2021-2027). Resetting education and training for the digital age*, 2021, website accessed on July 05, 2021 https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_en
- European Commission, *Inclusive Education for All. Let's Break Silos for Disability-Inclusive Education - Webex Meeting*, 2021, website accessed on July 18, 2021 https://ec.europa.eu/international-partnerships/events/inclusive-education-all-lets-break-silos-disability-inclusive-education_en
- Feldhusen, J.F. (2003) *Beyond General Giftedness: New Was to Identify and Educate Gifted, Talented, and Precocious Youth*. In Borland, J.H. (Ed.) *Rethinking Gifted Education*. New York: Teachers College Press.
- Gagné, F. (2004) *Transforming gifts into talents: the DMGT as a developmental theory*. December 2004 High Ability Studies 15(2):119-147
- Guo, S., Jamal, Z. (2006), *Toward inclusive education: Integrating cultural diversity into adult learning*, Paper presented at the 36th Annual SCUTREA Conference, Trinity and All Saints College, Leeds
- Herzog-Punzenberger, B., Altrichter, H., Brown, M. et al. (2020) *Teachers responding to cultural diversity: case studies on assessment practices, challenges and experiences in secondary schools in Austria, Ireland, Norway and Turkey*. Educ Asse Eval Acc 32, 395–424, as seen at: <https://doi.org/10.1007/s11092-020-09330-y>
- Higgen S, MoĚsko M, (2020) *Mental health and cultural and linguistic diversity as challenges in school? An interview study on the implications for students and teachers*. PLoS ONE 15(7): e0236160. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0236160>
- Inter-agency Network for Education in Emergencies (INEE) and the Alliance for Child Protection in Humanitarian Action (2021) *No education, no protection: What school closures under COVID-19 mean for children and young people in crisis-affected contexts*, New York, 2021, website accessed on July 18, 2021 <https://reliefweb.int/report/world/no-education-no-protection-what-school-closures-under-covid-19-mean-children-and-young>
- McMillan, Nicole M. (2008) *Inclusive Education: The Benefits and the Obstacles*. Education and Human Development Master's Theses. 445.
- Nottinghamshire County Council (2010), Education Standing Committee: *Inclusion in schools: benefits and challenges*.
- Poorvu Center for Teaching and Learning (n.d.), Yale University, As seen at: <https://poorvucenter.yale.edu/RacialAwareness>
- Rashid, N., & Tikly, L. (2010) *Inclusion and Diversity in Education: Guidelines for Inclusion and Diversity in Schools*, The European Youth Charter on Inclusion and Diversity, www.britishcouncil.org/INDIE
- Rodrigo Mendes Institute (2021) *Protocols on inclusive education during the COVID-19 pandemic. An Overview of 23 Countries and International Organisations*, Brazil, 2020, website accessed on July 05, 2021 <https://institutorodrigomendes.org.br/wp-content/uploads/2020/08/research-pandemic-protocols.pdf>
- Sapon-Shevin, M. (2003) *Equity, Excellence, and School Reform: Why is Finding Common Ground So Hard?* In Borland, J.H. (Ed.) *Rethinking Gifted Education*. New York: Teachers College Press.
- Sharma, U., May, F. (2020) *Inclusive education during COVID-19: Lessons from teachers around the world*, Australia,, website accessed on July 05, 2021 <https://lens.monash.edu/@education/2020/10/05/1381365/inclusive-education-during-covid-19-lessons-from-teachers-around-the-world>
- Suleymanov, F. (2015). Issues of Inclusive Education: Some Aspects to be Considered. *Journal for Inclusive Education*, 3 (4).
- The European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2018) *European Agency Statistics on Inclusive Education: 2018 Dataset Cross-Country Report*, Brussels, 2018, website accessed on July 31, 2021 <https://www.european-agency.org/resources/publications/european-agency-statistics-inclusive-education-2018-dataset-cross-country>
- UNDESA (2016), Toolkit on disability for Africa, UN Division for Social policy Development <https://www.un.org/development/desa/dspd/2016/11/toolkit-on-disability-for-africa-2/>
- United Nations. General Assembly (1949). *Universal declaration of human rights* (Vol. 3381). Department of State, United States of America. accessible at: <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>
- UNESCO (2021) *Education: From disruption to recovery*. Website accessed on July 18, 2021 <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>

- UNESCO (2020) *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education: All means all*, Paris, 2020. Website accessed on July 05, 2021 <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718>
- UNESCO, (2021) Report of UNESCO Online Conference: *One year into COVID: Prioritising education recovery to avoid a generational catastrophe*, 2021, website accessed on July 18, 2021 <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000376984>
- UNESCO (2020) *Towards inclusion in education: Status, trends and challenges*, The UNESCO Salamanca Statement 25 years on, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation, ISBN 978-92-3-100396-7
- USC (2014) *How To Identify a Gifted Student*. <https://rossieronline.usc.edu/how-to-identify-a-gifted-student/>
- Vranješević, J. (2014). The main challenges in teacher education for diversity. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 46(2), 473-485. DOI: 10.2298/ZIP1402473V
- Walden University (n.d.), *Why cultural diversity and awareness in the classroom is important*, Resource Article, Alabama. <https://www.waldenu.edu/online-bachelors-programs/bs-in-elementary-education/resource/why-cultural-diversity-and-awareness-in-the-classroom-is-important>
- World Health Organization (WHO) Regional Office for Europe (2021) *WHO announces COVID-19 outbreak a pandemic*, Denmark, 2020, website accessed on July 31, 2021 <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/news/news/2020/3/who-announces-covid-19-outbreak-a-pandemic>

Cuvinte cheie : provocări pentru incluziune, date regionale, educație incluzivă, beneficii pentru elevi

RESURSE ADIȚIONALE:

- Affect, *Cultural barriers and migration: Module 2 How to Overcome Language Barriers*, as seen at: <https://affect.coe.hawaii.edu/lessons/overcoming-differing-views-of-education/>
- Affect, *Cultural barriers and migration: Module 4 Ways to Overcome Cultural Barriers*, as seen at: <https://affect.coe.hawaii.edu/lessons/overcoming-differing-views-of-education/>

Capitolul 3 ABILITĂȚII ȘI EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN SECOLUL 21

Hacer Erbası¹, Seyit Ahmet Erdogan², Omer Kocer³, Erdem Sariaslan⁴, Andzelika Teresa Jachimovič⁵

¹Besime Özderici Ortaokulu (TURKEY)

²Besime Özderici Ortaokulu (TURKEY)

³Kadir Has Ortaokulu (TURKEY)

⁴Kadir Has Ortaokulu (TURKEY)

⁵Traku Rajono Savivaldybes Pedagogine Psichologine Tarnyba (LITHUANIA)
hacererbasi@hotmail.com, jachimowiczat@yahoo.pl

1 INTRODUCERE

Acest capitol tratează abilitățile secolului XXI care se referă în general la abilitățile de nivel înalt și tendințele de învățare pe care elevii trebuie să le dezvolte pentru a reuși în era informației. Aceste abilități sunt solicitate de educatori, lideri de afaceri, academicieni și instituții guvernamentale în societatea și viața de afaceri din secolul XXI. Mai mult, capitolul va aborda problemele legate de Educația Incluzivă.

În timp ce educația se transformă într-un fenomen cu creștere rapidă în era informațională în care trăim, faptul că toată lumea are acces la informație este văzut ca un indicator important al nivelului de dezvoltare al țărilor. Pe de altă parte, educația este un instrument important pentru politica și economia mondială cu funcția de a educa forța de muncă umană calificată. Odată cu schimbările sociale, educația a început să fie tratată ca un drept al omului de care toți oamenii ar trebui să beneficieze, cu șanse egale, fără nicio discriminare (Akçamete, Büyükkarakaya, Bayraklı & Yıldırım, 2012).

Potrivit UNESCO (2014), educația incluzivă este definită ca „un proces de abordare și de răspuns la diversitatea nevoilor tuturor cursanților prin creșterea participării la învățare, culturi și comunități și prin reducerea excluziunii în și din educație”.

2 COMPETENȚE ALE SECOLULUI 21

2.1 Care sunt „abilitățile secolului 21” și de ce sunt acestea importante?

2.1.1 Contextul în care au fost dezvoltate competențele secolului XXI

Este dificil de prezis ce fel de locuri de muncă vor avea elevii din clasa I în viitor. Cu toate acestea, este deja clar că vor trebui să-și folosească gândirea critică, să evalueze în mod obiectiv informațiile primite, să genereze idei originale, să fie capabili să lucreze în echipă, să învețe constant, precum și să se schimbe și să se analizeze.

După cum vedem lumea modernă, aceasta pare a fi instabilă, dinamică și solicitantă. Ritmul vieții crește, viața de zi cu zi ne obligă să fim activi, cu mintea deschisă și pregătiți pentru schimbare. Ne confruntăm cu provocarea de a intra efectiv într-o lume de relații complexe, conexiuni și soluții. Nimic nu este simplu, nimic nu este evident și lipsit de ambiguitate. Metodele cunoscute nu funcționează întotdeauna, iar soluțiile transmise din generație în generație nu funcționează deloc.

Din ce în ce mai des ne simțim confuși și ne este frică de cum vom reuși în această realitate dură. Cum vor reuși copiii noștri? Ne poți ajuta cu asta? În mod firesc ne îndreptăm atenția către școală (înțeleasă pe scară largă – de la grădiniță până la universitate) și profesorii care lucrează acolo. La urma urmei, există experți în școală, oameni care sunt gata să susțină dezvoltarea, să lărgescă orizonturile gândirii și să ajute la stăpânirea noilor abilități utile. Dar întrebarea este dacă profesorul însuși este pregătit să depășească această provocare? Are el competențele de a educa copiii și adolescenții în direcțiile dorite în prezent? Din păcate, răspunsul la o astfel de întrebare nu este evident și lipsit de ambiguitate. Cu toate acestea, înainte de a accepta sau de a respinge o astfel de abordare, trebuie să se răspundă la următoarele întrebări:

- Care sunt competențele cheie și în funcție de ce reglementări sunt prezentate pentru discuția despre educația și dezvoltarea umană?

- Care este capacitatea școlii de a răspunde eficient nevoii de dezvoltare a competențelor pentru copii și tineri?
- Ce obstacole împiedică sau chiar fac imposibil acest lucru?
- Ce rol are profesorul de jucat în acest sens? Cum este el pregătit pentru asta?

Activitățile educaționale curente legate de competențele cheie se bazează pe recomandarea Consiliului European din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

Problema acestor competențe a fost ridicată de Uniunea Europeană mult mai devreme, în 2006, când țările Uniunii Europene au adoptat o recomandare privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Consiliul (2018) a explicat că „competențe-cheie sunt acelea a căror pregătire este necesară pentru toți – împlinire și dezvoltare personală, angajare, incluziune socială, un stil de viață durabil, o viață de succes într-o societate pașnică, managementul vieții sănătoase și cetățenie activă”. Acestea sunt dezvoltate luând în considerare o perspectivă de învățare pe tot parcursul vieții, de la copilărie timpurie până la învățarea pe tot parcursul vieții, prin învățarea formală, informală și auto-dirijată în toate contextele, inclusiv în familie, școală, la locul de muncă, cartier și alte comunități. Trebuie subliniat faptul că toate cele opt competențe identificate de Consiliu sunt la fel de importante și fiecare dintre ele este semnificativă pentru o viață de succes în societate.

2.1.2. Competențele secolului 21 conform Consiliului European

Nu există niciun avantaj între ele, niciunul nu este mai important decât ceilalți. Avem nevoie de toate aceste competențe pentru a fi eficiente în fața provocărilor secolului XXI. Consiliul European (2018) a identificat opt competențe cheie în sistemul său:

1. Competență de alfabetizare
2. Competență multilingvă
3. Competență matematică și competență în știință, tehnologie și inginerie
4. Competență digitală
5. Competență personală, socială și de a învăța să înveți
6. Competența de cetățenie
7. Competență antreprenorială
8. Conștientizare culturală și competență de exprimare.

Fig. 1 Hartă despre cum/unde să pot dobândi abilități

„Pe măsură ce situația se schimbă radical în secolul 21, noi, ca umanitate, intrăm într-o criză, care atât în viața socială, cât și în cea personală, înseamnă un lucru simplu – o situație pentru care nu avem soluții pregătite dinainte. Crearea de soluții noi, neconvenționale, nepregătite pentru o nouă provocare necesită creativitate care trebuie încurajată.”

Abilități esențiale ale secolului 21 care sunt menționate în diverse surse – creativitate, gândire critică, rezolvare de probleme, comunicare, colaborare. Creativitatea este adesea descrisă ca fiind capacitatea de a acționa în situații fără o soluție cunoscută. Procesul creativ combină interogarea, explorarea și imaginația intuitivă, combinând și elemente incompatibile. Alături de joc și experimentare, abilitățile tehnice, perseverența, eșecul și toleranța la incertitudine joacă un rol important aici. Creativitatea include și capacitatea de a lucra în echipă cu oameni cu diferite moduri de gândire.

În secolul trecut, expertiza era indicată de o singură diplomă, și era suficientă pentru a avea și a păstra un loc de muncă pe viață. În secolul 21, este clar că cunoștințele vor trebui actualizate în mod constant, abilitățile existente consolidate și altele noi învățate pentru a putea privi deschis și critic schimbările în curs și pentru a se adapta cu succes la o piață a muncii în schimbare.”

Potrivit lui Laužikaitė (2010), șeful asociației „Kūrybinės jungtys” (EN. Conexiuni creative), gândirea critică este mai relevantă acum ca niciodată – în fiecare zi ne confruntăm cu situații în care trebuie să alegem ce informații putem numi corecte și cum să nu devenim victima știrilor false. „Prin faptul că nu putem gândi critic și pune la îndoială informațiile pe care le primim, devenim din ce în ce mai vulnerabili și mai ușor de manipulat”, spune expertul în învățare creativă.

Alte abilități la fel de importante sunt conducerea și dezvoltarea personală. Acestea sunt lucrurile care te ajută să înțelegi și să regândești cine ești, ce îți dorești. Acestea sunt obiceiuri care te ajută să înveți constant, să crești, să atingi obiective și să-ți asumi responsabilitatea. Experții în învățare creativă recomandă să vorbești cu copiii despre ce este succesul, fericirea, dacă se simt ei înșiși fericiți, ce îi face fericiți și de ce? Conversația poate fi începută mult mai devreme decât ar părea necesar.

OCDE (2005) afirmă că îmbunătățirea calității formării cadrelor didactice este o schimbare sistematică care ar putea duce la o performanță școlară mai bună.

Trebuie să vorbim despre sisteme educaționale responsabile și flexibile, care să răspundă calitativ nevoilor educaționale ale copiilor, tinerilor și adulților. Unul dintre cele mai semnificative criterii este dezvoltarea capacității de a învăța, care este inseparabilă de ideea de învățare pe tot parcursul vieții. Ar trebui să acordăm și mai multă atenție dezvoltării cercetării, tehnologiei și inovării, cooperării regionale și internaționale mai strânse și parteneriatelor pentru a atinge obiectivul cheie al educației incluzive, echitabile și de înaltă calitate și al învățării pe tot parcursul vieții pentru toți.

Este important să construim o punte între abilitățile umane și înțelepciune. Abilitățile sunt formate și se îmbunătățesc foarte repede. Și înțelepciunea este derivată din experiență.

2.1.3 Competențele secolului 21 în concursul de învățare pe tot parcursul vieții

Abilitățile de secol XXI permit indivizilor să răspundă nevoilor secolului în care trăiesc, să supraviețuiască și să fie productivi, ele putând fi dobândite în mare parte prin educație. În acest context, în timp ce școala primară este o etapă educațională de bază și importantă în dobândirea abilităților din secolul 21 pentru elevi, cu gama sa de cursuri cu mai multe fațete, programele de învățământ sunt, de asemenea, ghidurile principale în acest pas.

Potrivit Beers (2011), secolul 21 este considerat începutul erei digitale cu o creștere fără precedent în tehnologie și ulterior cu boom-ul informațional. Noile tehnologii și instrumente se reînnoiesc și se îmbunătățesc în mod constant aproape fără a intra în viața noastră de zi cu zi.

Paralel cu această schimbare, în secolul al XXI-lea, abilitățile pe care oamenii ar trebui să le aibă în viața de afaceri, ca cetățeni civili și în contextul autoactualizării diferă considerabil față de secolul al XX-lea, iar așteptările de la indivizi se modifică și ele (Dede, 2009). ; Wagner, 2008a). Se așteaptă acum ca indivizii epocii noastre să fie capabili să se adapteze la schimbările și evoluțiile rapide, să folosească informațiile obținute în viața lor și, în consecință, să aibă un loc în societate, să ia deciziile corecte, să fie productivi și să aibă abilitățile necesare pentru a trăi în societate.

Abilitățile secolului XXI care exprimă abilități de nivel înalt și tendințe de învățare care trebuie dezvoltate pentru a avea succes în era informațională sunt abilitățile care includ atât cunoștințe, cât și abilități și apar prin amestecarea acestor două concepte (Dede, 2009).

Multe instituții sau organizații au clasificat competențele din secolul 21 în moduri diferite (după cum s-a menționat mai sus). Belet Boyacı și Atalay (2016) subliniază că abilitățile secolului 21 sunt clasificate ca abilități de învățare și reînnoire, viață și carieră, abilități de informare, media și tehnologie în P21 (Parteneriat pentru abilități secolului 21, 2009); gândire creativă, comunicare eficientă, productivitate ridicată, alfabetizare în era digitală la NCREL (Laboratorul Regional de Educație Nord Central, 2003); creativitate și inovare, gândire critică,

rezolvarea problemelor și luarea deciziilor, comunicare și colaborare, cetățenie digitală, aplicații și concepte tehnologice, cercetare și fluentă a cunoștințelor în NETS/ISTE (Societatea Internațională pentru Educație Tehnologică, 2007); interacțiunea cu grupuri eterogene și utilizarea instrumentelor tehnologice în OCDE (2005). Se vede că creativitatea, gândirea critică, lucrul în colaborare și rezolvarea problemelor sunt accentuate în toate clasificările abilităților secolului XXI.

Parteneriatul P21 (2009), abordează abilitățile secolului XXI în trei categorii; abilități de învățare și reînnoire, abilități de viață și de carieră și abilități de informare, mass-media și tehnologie. Abilitățile de învățare și reînnoire constau în abilități de rezolvare a problemelor și gândire critică, colaborare și comunicare, creativitate și abilități de reînnoire.

Conform acestei clasificări, abilitățile de viață și de carieră constau în flexibilitate și adaptabilitate, inițiativă și autogestionare, abilități sociale și interculturale, abilități de conducere și responsabilitate; Abilitățile informaționale, media și tehnologice constau din alfabetizare informațională, alfabetizare media și abilități de calificare în informare, comunicare și tehnologie (alfabetizare tehnologică). Având în vedere că abilitățile pe care indivizii trebuie să le dezvolte pentru a supraviețui și a se adapta la societate nu pot fi dobândite decât prin educație, se poate afirma ca o necesitate creșterea de persoane care să poată face față cerințelor secolului XXI și să facă față problemelor cu vârsta (Tutkun, 2010).

Deși indivizii pot dobândi abilități de secol XXI prin educație la toate nivelurile de învățământ, de la școala primară până la învățământul superior, se consideră important ca aceste abilități să fie predate elevilor, în special de la nivelul școlii primare. Pentru că școala primară este un pas foarte important în stabilirea bazelor abilităților pe care indivizii le vor folosi în viața lor, cum ar fi luarea de decizii, gândirea independentă, rezolvarea problemelor și gândirea critică (Silva, 2009).

În secolul 21, este foarte important să se educe persoane care nu numai să aibă acces la informații, ci să și producă cunoștințe, să coopereze și să lucreze în echipă, să își asume responsabilitatea, să aibă abilități de comunicare verbală și scrisă, să gândească, să fie creativi, flexibili, să cerceteze și care au competența de rezolvare a problemelor. Este posibil ca elevii să se dezvolte cognitiv, social și emoțional numai dacă pot comunica eficient, dacă își dezvoltă abilitățile lingvistice și dacă își pot folosi limba maternă corect și cu subtilitățile limbii. Aceste competențe sunt în concordanță cu abilitățile secolului XXI.

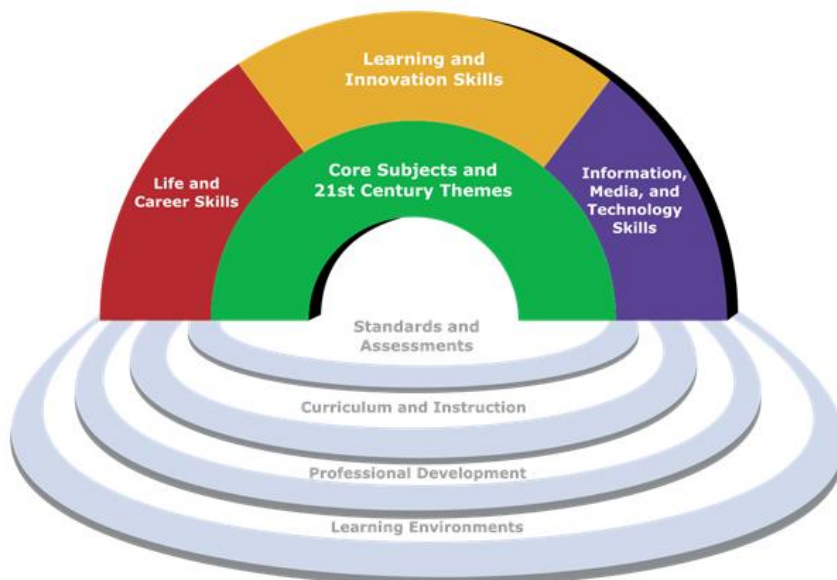

Figura 2 Subiecte de bază și teme ale secolului XXI, Creat de: Partnership for 21st Century Skills
www.21stcenturyskills.org

Conform acestui tabel întocmit de platforma P21 cu contribuțiile profesorilor, cadrelor universitare și liderilor din lumea afacerilor, sunt prezentate abilitățile pe care elevii secolului XXI ar trebui să le dobândească și subiecte utile de învățat, precum și sistemele care pot fi utilizate pentru a susține aceste abilități. Subtitlurile competențelor din tabel sunt, de asemenea, enumerate după cum urmează:

1. Abilități de învățare și reînnoire
 - Creativitate și reînnoire
 - Gândire critică și rezolvare de probleme

- Comunicare și Cooperare
- 2. Abilități de informare, mass-media și tehnologie
 - Alfabetizarea informațională
 - Competența mediatică
 - Tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC).
- 3. Abilități de viață și profesionale
 - Flexibilitate și adaptabilitate
 - Antreprenoriat și Autoorientare
 - Abilități sociale și interculturale
 - Productivitate și responsabilitate
 - Leadership și Responsabilitate

În această listă, abilitățile de „comunicare, adaptare și inovare” constituie scheletul principal al abilităților de care vor avea nevoie indivizii din secolul al XXI-lea. Motivul este că se formează o lume nouă, în care tehnologia se dezvoltă rapid și ocupă tot mai mult spațiu în viața noastră. Progresele tehnologice scurtează distanțele și măresc viteza tuturor tipurilor de comunicare și producție. Dintre aceste echilibre schimbătoare, câștigătorul va fi cel care se adaptează cel mai rapid la nou.

În ceea ce privește adaptarea, aceasta este activată prin comunicare. Mai mult, resursele prin care avem acces la informații sunt în creștere. Internetul devine un bazin de resurse. Obținerea informațiilor corecte fără a te îneca în acest bazin este posibilă prin tehnologie și alfabetizare informațională. Mai mult decât atât, această nouă lume în continuă schimbare se așteaptă ca tu să produci constant, mai important, să produci lucruri noi și să ții pasul cu această schimbare. Prin urmare, abilitățile de inovare vor fi abilități indispensabile pe care ar trebui să le aibă indivizii viitorului.

Toate aceste abilități care se așteaptă să fie dobândite în secolul 21 sunt strâns legate de conceptul de învățare pe tot parcursul vieții în ansamblu. Continuarea activităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru ca elevii să își dezvolte cunoștințele și competențele într-o perspectivă legată de abilitățile personale, civice, sociale și/sau de angajare va fi o abordare adecvată cerințelor vârstei.

2.2 Educația incluzivă

2.2.1 O introducere în educația incluzivă

Pe măsură ce țările încearcă să-și consolideze sistemele naționale de educație, ele continuă să întâmpine mari dificultăți în a găsi modalități de a implica toți cursanții în acest proces și de a se asigura că fiecare individ are șanse egale pentru dezvoltarea educațională. Educația ca drept fundamental al omului este consacrată în Declarația Universală a Drepturilor Omului din 1948. În domeniul de aplicare al declarației, este considerat important să „combatem sărăcia globală, să îmbunătățim sănătatea și să le permitem oamenilor să joace un rol activ în societățile lor”. Educația incluzivă este, pur și simplu, un drept fundamental prin care toată lumea are acces la educație fără discriminare. (UNESCO, 1994; Stubbs, 2008; Haug, 2017).

Educația incluzivă este o filozofie care reunește elevi, familii, educatori și membri ai societății în scopul acceptării, apartenenței și devenirii unei societăți în școală. (Salend, 2011).

Scopul principal al practicilor educaționale incluzive este eliminarea excluziunii și discriminării care pot apărea din prejudecăți și atitudini negative cu privire la diferitele caracteristici și circumstanțe ale indivizilor din mediile educaționale. Deoarece educația afectează în mod direct toți indivizii societății, un sistem educațional incluziv este esențial pentru construirea unei societăți cu o experiență educațională înalt calificată și fără discriminare. Deși gradul de conștientizare a educației incluzive a crescut recent, prezența copiilor care nu sunt școlari din diferite motive sau care continuă să experimenteze experiențe educaționale negative indică nevoia de îmbunătățiri în acest domeniu.

Educația incluzivă este o filozofie bazată pe convingerea că educația este necesară pentru ca fiecare persoană să participe la societate. Această înțelegere recunoaște diferențele dintre oameni și susține că fiecare copil are dreptul la educație. Atunci când este implementat un program de educație incluzivă, beneficiază atât din punct de vedere social, cât și din punct de vedere academic indivizii care au nevoie de educație specială și colegii lor. Acceptarea se dezvoltă mai întâi în mediul școlar, apoi se mută acasă și la locul de muncă în comunitate. Incluziunea este o filozofie educațională și susține scopul fiecărui individ de a participa la viața socială în toate sensurile.

2.2.2. Principii de bază ale educației incluzive

Conform cercetării Educației Incluzive realizate de Sue Stubbs;

- Tuturor copiilor ar trebui să li se ofere posibilitatea de a exprima alternativ și de a folosi aspectul la care sunt buni.
- Adaptările ar trebui să fie adaptate nevoilor tuturor elevilor.
- Tehnologia actuală ar trebui utilizată eficient.
- Incluziunea nu trebuie luată în considerare doar în context fizic, ci și în termeni de practici cognitive, sociale, afective, educaționale.
- Aranjamentele pentru elev ar trebui făcute fără a le analiza.

2.2.3 Principalul motiv al educației incluzive

Potrivit Amnesty International, principalul motiv al educației incluzive este „discriminarea”. Discriminarea între oameni începe de la o vârstă fragedă în funcție de sex, venit, origine etnică, limbile pe care le vorbesc, religiile în care cred, dizabilități sau cu totul alte motive. Astăzi, din păcate, această distincție împiedică fiecare copil să aibă șansa de a primi o educație egală și de a participa la activități sociale și culturale.

Amnesty International descrie discriminarea ca fiind o situație în care o persoană nu se poate bucura de drepturile omului și de alte drepturi legale în mod egal cu ceilalți din cauza unei diferențieri inechitabile în ceea ce privește politica, legea sau tratamentul.

Discriminarea este un proces legat de toate atitudinile și comportamentele negative care sunt alimentate de prejudecăți împotriva membrilor unui grup sau grupul în sine. Prejudecățile și, prin urmare, discriminarea duc la gânduri negative față de grupul sau membrii grupului, precum și la atitudini care includ emoții negative, de la antipatie, dispreț, evitare și ură. (Göregenli, 2008)

- Discriminarea directă: se referă în mod clar la tratamentul inegal al unei persoane, unui grup sau al unui segment al societății din cauza diferențelor de credință, limbă, religie sau etnie și așa mai departe. Tratamentul diferit include o gamă largă de forme de discriminare, de la batjocorirea deschisă, denigrare sau batjocorire, până la diseminarea discursului instigator la ură care incită la discriminare împotriva acestor grupuri. Maltratarea unui elev în clasă din cauza etniei sale și excluderea constantă a unui elev din cauza aspectului său sunt exemple de discriminare în mediul educațional.
- Discriminarea indirectă: descrie atitudini greu de recunoscut, care operează prin insinuări sau forme indirecte de exprimare sau, uneori, discriminează anumite segmente în ceea ce privește consecințele lor, deși nu creează situații aparent problematice. „Ignorarea” este una dintre cele mai evidente forme de astfel de discriminare. Un exemplu al acestui tip de discriminare este că, în mediul de clasă, profesorul ignoră afirmațiile elevului care este etichetat obraznic și îi pasă mai mult de afirmațiile elevului de succes.

În plus, educația incluzivă se justifică pe trei baze separate, conform UNESCO:

- A. Justificare Educațională:
 - Școlile incluzive dezvoltă metode de predare care răspund diversității individuale, iar acest lucru este în beneficiul tuturor elevilor.
 - Într-o predare diferențiată/diversificată bazată pe performanța educațională a elevului și pe nevoile individuale în loc de o predare standard, este mult mai probabil ca toți elevii să participe și să beneficieze de procesele de învățare.
- B. Justificare Socială:
 - Școlile incluzive vor crea fundația pentru o societate mai justă și mai incluzivă prin crearea unei schimbări de atitudine.
- C. Justificare Economică:
 - Școlile care predau la toți elevii împreună costă mai puțin decât un sistem de învățământ mai complex în care sunt înființate școli diferite pentru diferite grupuri de elevi.

2.2.4. Beneficii ale educației incluzive

- Toți elevii, indiferent de abilitățile și competențele lor, au drepturi egale.

- Ei pot primi ajutor individual de la un profesor în procesul de învățare.
- Copiii cu nevoi speciale pot dobândi abilități sociale și abilități de comunicare.
- Pot obține o educație de calitate și, pe viitor, - să studieze la o universitate, să stăpânească o profesie, să devină un membru deplin și independent al societății.
- Copiii obișnuți își pot dezvolta calități umane precum empatia, răbdarea, toleranța.

2.2.5. Școli incluzive

- Școala incluzivă este un concept folosit pentru a descrie școlile care consideră că toți elevii pot, în ciuda diferențelor lor, să dezvolte o înțelegere comună și prețuiesc drepturile personale și egalitatea.
- Într-o școală incluzivă, elevii din toate grupurile culturale, etnice și socio-economice, elevii a căror limbă maternă este diferită, elevii care tocmai au aderat la societatea existentă sunt văzuți ca componente importante ale școlii.
- O școală incluzivă exprimă o orientare educațională care îmbrățișează și prețuiește diferențele mai degrabă decât o strategie sau o practică.

2.2.6. Caracteristici ale educației incluzive

A. Conducere dedicată

Administratorii în poziții de conducere în școlile incluzive (de exemplu, directorii) și profesorii (de exemplu, șefii de grup) joacă un rol important în stabilirea unei viziuni pentru școală în contextul incluziunii, găsirea de sprijin pentru această viziune și colaborarea cu personalul școlii pentru a face școala o școală de succes. Multe studii arată că leadershipul poate fi cel mai important sprijin sau cel mai mare obstacol în calea dezvoltării unei școli incluzive. Managerii și profesorii în poziții de conducere iau parte la chestiuni, în principal, cum ar fi:

- ajutarea elevilor, personalului și familiilor să înțeleagă incluziunea ca fiind filozofia de bază a școlii.
- conducerea personalului școlar în implementarea noilor abordări implementate în înțelegerea educației incluzive.
- încurajarea și sprijinirea cadrelor didactice să implementeze noi metode și strategii care susțin incluziunea.
- educarea familiilor și a comunității locale cu privire la înțelegerea de către școală a incluziunii.

B. Mediu de învățare democratic

Unei școli incluzive îi pasă de diferențele individuale, îi pasă de participarea elevilor și sprijină toate părțile interesate ale școlii (profesori, elevi, personal administrativ și familii) să își asume responsabilitatea, precum și responsabilitatea pentru activitățile de învățare și predare.

Una dintre cele mai importante caracteristici ale unei școli incluzive este egalitatea. Într-o școală incluzivă, toți elevii și personalul sunt tratați cu respect și corectitudine, iar toate opiniile și contribuțiile sunt apreciate. O altă caracteristică importantă este colaborarea; toate părțile interesate din interiorul și din afara școlii au o înțelegere a lucrului împreună pentru succesul școlii și al elevilor săi.

Una dintre cerințele de bază ale unei școli incluzive sunt mediile democratice de clasă. În aceste medii de clasă, elevii își pot împărtăși ideile, pot stabili în comun regulile clasei și au dreptul de a lua decizii cu privire la propria lor învățare și calitățile mediului de învățare.

C. Cultură școlară susținătoare

Crearea unei culturi școlare sigure, pozitive și puternice este unul dintre cei mai importanți pași pentru a deveni o școală incluzivă. Iată câțiva pași pe care administratorii școlii și profesorii îi pot face pentru a crea o cultură școlară incluzivă:

- invitarea familiilor și a reprezentanților comunității locale să viziteze școli și clase pentru a ajuta la proiecte și a participa la predare;
- oferirea elevilor de oportunități de a participa activ la predare și de a conduce,
- încurajarea tuturor părților interesate din școală să trimită recomandări și să gestioneze implementarea recomandărilor transmise;
- susținerea unor evenimente și sărbători la scară mică sau mare care susțin diferențele din școală.

D. Conținut incluziv

În sălile de clasă incluzive, profesorii ar trebui să organizeze conținut și activități de predare într-un mod care să abordeze diferite stiluri de învățare și să includă elevi cu abilități și interese diferite, ținând cont de diferențele personale și culturale.

Conținutul prezentat în sălile de clasă incluzive ar trebui să atragă elevii, subiectele de cercetare ar trebui să fie interesante, iar conținutul să fie diferențiat în funcție de nevoile de învățare ale elevilor

Materialele educaționale ar trebui să fie îmbogățite pentru a acoperi diferențele dintre elevi. În cadrul cursurilor trebuie subliniată existența diferențelor individuale la subiectele conexe și importanța păstrării acestora.

E. Predare incluzivă

Cadrele didactice care au adoptat educația incluzivă își propun să organizeze materiale, planuri de lecție, strategii de predare, mediul de învățare, obiective educaționale în funcție de înțelegerea incluziunii și să răspundă nevoilor academice și sociale ale elevilor.

Unele dintre oportunitățile pe care un profesor care a adoptat predarea incluzivă le poate oferi elevilor cu cerințe diferite de învățare sunt următoarele:

- pregătirea documentelor de lucru la diferite niveluri,
- crearea de calendare individuale de lucru cu elevii care întâmpină dificultăți în munca obișnuită,
- oferirea capacității de a selecta abordări de evaluare în care elevii pot demonstra cel mai bine ceea ce au învățat (prezentare poster, prezentare orală, etc.).

F. Managementul incluziv al clasei

Poate minimiza barierele din calea muncii profesorilor și elevilor, de a folosi timpul adecvat de predare și de a asigura participarea elevilor la activități.

- Gestionarea resurselor, a oamenilor și a timpului în clasă.
- Asigurarea că elevii se respectă pe ei înșiși și mediul lor.
- Asigurarea participării active a elevului la procesele de învățare.
- Prelucrarea proceselor care sunt implicate în schimbarea comportamentelor care împiedică toți elevii să participe la procesele de învățare.

Ca urmare, pașii și metodele care vor fi utile de urmat pentru diseminarea educației incluzive și a practicilor acesteia ar trebui să fie printre prioritățile politicii educaționale.

Pașii principali care trebuie întreprinși pentru diseminarea educației incluzive în toate țările pot fi stabiliți pentru a accelera activitățile de informare și conștientizare în acest sens; să actualizeze programele și materialele educaționale pentru a sprijini practicile incluzive și pentru a dezvolta formarea profesorilor. Pașii propuși oferă o perspectivă holistică care va duce la schimbări pozitive în întregul sistem de învățământ.

Pentru a face acești pași în viață, toți actorii asociați cu educația trebuie să colaboreze. Fiecare pas pe această cale și fiecare proiect care urmează să fie implementat este valoros și are potențialul de a fi o piatră de hotar importantă pentru soluționarea și internalizarea educației incluzive.

3 SUMAR

Legea privind dreptul la educație din 2009 asigură educația tuturor copiilor, indiferent de castă, religie, abilități și așa mai departe. Este esențial să construim o societate incluzivă printr-o abordare incluzivă. Făcând acest lucru, am contestat convingerile comune și am dezvoltat un nou set de ipoteze de bază. Incluziunea este mai mult decât o metodă de educare a elevilor cu dizabilități. Acesta subliniază că fiecare copil, indiferent de intensitatea și severitatea dizabilităților sale, este un membru valoros al societății și este capabil să participe la acea societate.

O bună educație incluzivă este aceea care permite tuturor elevilor să participe la toate aspectele clasei în mod egal sau aproape egal. Pentru a face față provocărilor, implicarea și cooperarea educatorilor, părinților și liderilor comunității este vitală pentru crearea de școli mai bune și mai incluzive. Guvernul Indiei încearcă să-și îmbunătățească sistemul educațional concentrându-se pe abordarea incluzivă. Provocările pot fi depășite prin creșterea gradului de conștientizare a drepturilor omului în comunități și prin publicarea unor exemple pozitive

de copii și adulți cu dizabilități care reușesc în educația incluzivă și, ca urmare, în viața dincolo de școală. Trebuie să dezvoltăm un design incluziv al învățării pentru a face educația o experiență fericită pentru toți copiii, astfel încât educația pentru ei să fie primitoare, prietenoasă și benefică pentru elevi, iar ei să se simtă parte a ei, nu în afară ei. Prin urmare, educația incluzivă a apărut ca o soluție bună la întrebarea cum să educ acești copii mai eficient.

Această nouă lume în continuă schimbare se așteaptă ca tu să produci constant, mai important, să produci lucruri noi și să ții pasul cu această schimbare. Prin urmare, abilitățile de inovare vor fi abilități indispensabile pe care ar trebui să le aibă indivizii viitorului. Toate aceste abilități care se așteaptă să fie dobândite în secolul 21 sunt strâns legate de conceptul de învățare pe tot parcursul vieții în ansamblu. Continuarea activităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru ca elevii să își dezvolte cunoștințele și competențele într-o perspectivă legată de abilitățile personale, civice, sociale și/sau de angajare va fi o abordare adecvată cerințelor vârstei.

În concluzie, este important să se dezvolte educația axată pe dezvoltarea competențelor secolului XXI și să se construiască un mediu educațional comun pentru copii și tineri, în care școlile și instituțiile culturale au o misiune comună de îndeplinit. În școli, profesorii cunosc foarte bine nevoile, limbajul și aspirațiile copiilor și tinerilor, iar instituțiile de cultură au resurse care pot deveni un teren pentru experimente și activități creative.

Ținând cont de nevoile educaționale în schimbare și de epoca supraîncărcării informaționale, căutăm oportunități de comunicare personală, comunicare directă și egală. Trebuie să ne dăm seama că cultura și educația sunt vitale pentru dezvoltarea umană. Educația artistică și creația artistică îmbogățesc sistemul de învățământ.

REFERINȚE

- Akçamete G., Büyükkarakaya H.S., Bayraklı H., Yıldırım E.S. (1994). *Reflections of Education Policies: General and Special Education*. UNESCO
- Baker, E.T., Wang, M.C., Walberg H. J. (1995), *The Effects of Inclusion on Learning*, Journal ERIC, ISSN-0013-1784, <https://eric.ed.gov/?id=EJ496165>
- Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., and Rumble, M. (2010). *Defining 21st century skills*. White Paper commissioned for the Assessment and Teaching of 21st Century Skills Project (ATC21S). Melbourne, Australia
<https://www.intel.com.tr/content/dam/www/public/emea/tr/tr/pdf/education/tools-and-resources/century21-skills-report.pdf>
- Brookhart, S. M. (2010). *Assess higher-order thinking skills in your classroom*. Alexandria, ISBN: 978-1-4166-1048-9
<https://www.ascd.org/books/how-to-assess-higher-order-thinking-skills-in-your-classroom?chapter=general-principles-for-assessing-higher-order-thinking>
- Bulbul Huner S. (2021), *Sokratik Sorgulamanın Başarı ve Tutuma Etkisi ile Üretilen Düşüncelerin Entelektüel Ölçünlere Uygunluğu* [eng. *Obtain Conformity of Thoughts with the Success and Attitude Effect of Socratic Inquiry method*], Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences Year: 2018, Volume: 51, Issue: 1, 183-201. DOI:10.30964/auebdf
- Çolakoğlu, Z. R. (2013). *Establishing the validity of a leadership based situational judgment test*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- DiCerbo, K. (2014). *Assessment and teaching of 21st century skills*. *Assessment in Education: Principles, Policy and Practice*, 21(4), 502-505. doi: 10.1080/0969594X.2014.931836
- EBPO (2020). *Back to the future of education: Four OECD scenarios for schooling*. Centre for Educational Research and Innovation. <https://doi.org/10.1787/178ef527-en>
- Eriş, A. (2013). *Situational judgment tests in assessing specific personality characteristics*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Eryılmaz, S. ve Uluyol, Ç. (2015). *FATİH project evaluation in the light of 21st century skills*. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 209-229.
- Facione, P. A., Sánchez, C. A., Facione, N. C. and Gainen, J. (1995). *The Disposition toward critical thinking*. *Journal of General Education*, 44(1), 1
- Filibeli T.E. (2016), *A new discourse, dialogue and democracy against discrimination*, Asulis, Istanbul.
<https://hrantdink.org/attachments/article/195/ASULIS-A-New-Discourse-Dialogue-and-Democracy-Against-Discrimination.pdf>
- Göksün, D. O. ve Kurt, A. A. (2017). *The relationship between prospective teachers' use of 21st century learner skills and use of 21st century teacher skills*. *Eğitim ve Bilim*, 42(190), 107-130.
- Goregenli M. (2006). *From Special Education to Inclusive Education: an Analysis of Indian Policy*. *Achieving Equality in Education: New Challenges and Strategies for Change*. Kuala Lumpur, Malaysia
http://www.icevi.org/publications/inclusive_educational.html

- Haladyna, T. M. (1997). *Writing test items to evaluate higher order thinking*. USA: Allyn and Bacon. 21st Century Skills and Tools and Approaches Used to Measure These Skills.
- Farkas L., Gergely D. (2020), *Racial discrimination in Education and EU equality law*. European Commission, Justice and Consumers, European Network of legal experts in gender equality and non-discrimination. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/racial_discrimination_in_education_and_eu_equality_law_web.pdf
- Genys S., Kajenaite G., Stakela L. (n.d.), (2020) *Ugdymas XXI amžiui: 4K modelis švietimo kontekste*, [Eng. Education for the 21st Century: The 4K Model in the Context of Education]. Kurk Lietuvai project, Ministry of Education, Science and Sport. <http://kurklit.lt/wp-content/uploads/2020/11/Ugdymas-XXI-amziui-4k-modelis-%C5%A1vietimo-kontekste.pdf>
- Kylonen, P. C. (2012). *Measurement of 21st century skills within the common core state standards*. Paper presented at the "Invitational Research Symposium on Technology Enhanced Assessments", held on May, 7th-8th 2012.
- Luke, T., Grosche, M. (2018). *What do I think about inclusive education? It depends on who is asking. Experimental evidence for a social desirability bias in attitudes towards inclusion*. International Journal of Inclusive Education 22:1, 38-53. <https://doi.org/10.1080/13603116.2017.1348548>
- Messiou, K. (2016). *Research in the Field of Inclusive Education: Time for a Rethink?* International Journal of Inclusive Education, 21:2, 146-159. DOI: 10.1080/13603116.2016.1223184
- Laužikaitė M., Pautienius A., Užpelkis M., Vaicekauskienė V. (2010), *Kūrybiškumo ugdymo projekto galimybių studija*. [Eng. Feasibility study of creativity education project]. Ugdymo Pletotes Centras, Vilnius. http://www.kurybinespartnerys.lt/admin/spaw2/uploads/files/Kurybiskumo%20projektas_galimybiu%20studija.pdf
- Sanjeev.K. (2006). *Inclusive Education: A Hope for Children with Special Needs*. Patna training college, Patna University. <http://www.bihartimes.in/articles/sanjeev/inclusiveeducation.html>
- Save the Children (2014). *Save the Children stands for Inclusive Education*. <https://www.savethechildren.org/content/dam/global/reports/education-and-child-protection/incl-ed-pos-ppr.pdf>
- Shah, R., Das, A. K., Desai, I. P. and Tiwari, A. (2014). *Teachers' concerns about inclusive education in Ahmedabad, India*. Journal of Research in Special Educational Needs. Doi:10.1111/ 1471-3802.12054
- Taş, U. E., Arıcı, Ö., Özarkan, H. B. ve Özgürlük, B. (2016). *PISA 2015 national report*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı. http://pisa.meb.gov.tr/wpcontent/uploads/2016/12/PISA2015_Ulusal_Rapor1.pdf
- The European Commission (2018), *Europos sąjungos Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų*. [eng. Recommendation of the Council of the European Union on key competences for lifelong learning.] [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)
- UNESCO (1994). *Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education*. Adopted by "the World Conference on special needs education: access and quality". Salamanca, Spain. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000098427>
- World Education Forum (2000), *The Dakar Framework for Action. Education for all: meeting our Collective commitments*. UNESCO. Dakar, Senegal <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/1681Dakar%20Framework%20for%20Action.pdf>
- UNESCO (2020) (s.n.), *Inclusion in Education*. Available at: <https://en.unesco.org/themes/inclusion-in-education>
- UNESCO (2020), *Global Education Monitoring Report 2020, Inclusion and Education: all means all*. ISBN:978-92-3-100388-2 <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718>
- UNICEF (2007). *Promoting the Rights of Children with Disabilities*. Innocenti Research Centre, Innocenti Digest No.13 <http://www.unicef-irc.org/publications/pdf/digest13-disability.pdf>

Cuvinte cheie: educație, competențe, creativitate, Educație Incluzivă, Competențe pentru secolul 21, copii cu nevoi speciale, dizabilități

Capitolul 4 FUNDAMENTE PENTRU CREAȚIA ARTISTICĂ INCLUZIV EDUCAȚIONALĂ

Teresa Maria Sgaramella¹, Lea Ferrari², Aušra Lavickienė³, Monika Matonyte⁴

¹UNIPD (ITALY)

²UNIPD (ITALY)

³KJGAG (LITHUANIA)

⁴KJGAG (LITHUANIA)

teresamaria.sgaramella@unipd.it, lea.ferrari@unipd.it, ausra.lavickiene@gruso.lt,
matonyte.monika@gmail.com

1 INTRODUCERE

Acest capitol propune bazele creației artistice educaționale incluzive. Principiile la care se va face referire provin din diverse discipline. Primul, Dezvoltarea Pozitivă a Tinerilor (Positive Youth Development, abreviat PYD), vizează psihologia dezvoltării și atenția la dezvoltarea pozitivă, adică la toate resursele și atitudinile pe care profesioniștii, educatorii și părinții se pot baza pentru a susține bunăstarea și dezvoltarea viitoare. Al doilea provine de la psihologia educațională și Designul Universal al Învățării (Universal Design for Learning, abreviat UDL) și se referă la principiile și strategiile care ar trebui adoptate pentru a sprijini învățarea și participarea tuturor. Al treilea principiu, așa cum arată autorii, Lavickienė și Matonyte, se referă la experiențe inovatoare care pot contribui la experiența globală, comunicarea prin artă. Deși își are rădăcinile în psihoterapie, propune elemente și strategii care pot fi transferate și utilizate în context educațional și în scopuri incluzive.

2 DEZVOLTAREA POZITIVĂ A TINERILOR

În timp ce conceptul de Dezvoltare Pozitivă a Tinerilor a fost folosit în moduri și contexte diferite, există unele asemănări între mai multe modele. În mod tradițional, abordarea dezvoltării și cercetările aferente s-au concentrat de ani de zile asupra problemelor pe care copiii și tinerii le pot întâlni pe parcursul evoluției lor, cum ar fi dificultățile de învățare, comportamentele antisociale sau tulburările afective. Interesul pentru resurse pozitive și puncte forte este mai recent. Cunoscut sub denumirea de Dezvoltare Pozitivă a Tinerilor, această perspectivă introduce o viziune ce pune accentul mai serios pe afirmarea tinerilor (Damon, 2004) și pe dezvoltarea lor. În consecință, deși se admite existența adversităților și provocărilor legate de dezvoltare care pot fi resimțite în diverse moduri, se evită considerarea procesului de dezvoltare ca fiind un simplu efort de a depăși deficitele și riscurile.

Dezvoltarea Pozitivă a Tinerilor este o abordare bazată pe puncte forte, în care tinerii se dezvoltă prin identificarea și perfecționarea abilităților, competențelor și intereselor într-un mod care îi ajută să-și atingă întregul potențial. Dezvoltarea Pozitivă a Tinerilor subliniază, de asemenea, că tinerii înșiși joacă un rol activ în dezvoltarea lor. Din perspectiva acestui principiu, un standard de sănătate nu este doar „lipsa problemelor” și nici simpla competență, ci este definit de măsura în care un tânăr experimentează o dezvoltare optimă.

Au fost dezvoltate mai multe modele și abordări ale Dezvoltării Pozitive a Tinerilor. În continuare, vor fi descrise modelele 5C și 6C ale lui Lerner.

2.1 Elementele de bază ale modelului lui Lerner

Întemeiați pe perspectiva ecologică, Lerner și colegii săi au propus 5C ca cinci indicatori importanți ai PYD, care reprezintă competență, încredere, conexiune, caracter și grija/compasiune.

Competența include competențe cognitive, sociale, academice și profesionale. Al doilea C (încrederea) se referă la viziunea individului asupra valorii și capacităților sale pozitive globale. Al treilea C (conexiune) denotă relațiile pozitive ale unui individ cu alte persoane și organizații, cum ar fi schimburile dintre individ și mediul social. Al patrulea C (caracter) reprezintă standardele interne de valoare pentru comportamente corecte și respect pentru reglementările sociale și culturale. Al cincilea C (compasiune) se referă la capacitatea de a simpatiza și empatiza pentru ceilalți. În plus, conform lui Lerner și colegii săi, aceste cinci C ar contribui la formarea celui de-al șaselea

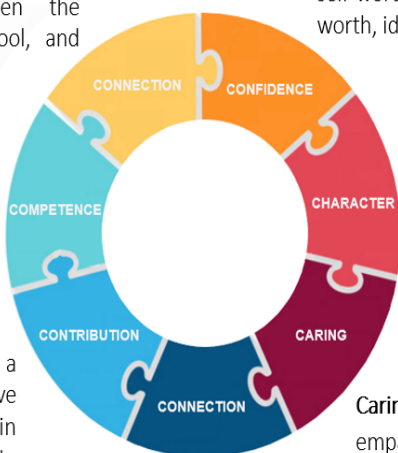
C, contribuție, adică participarea activă, dezvoltarea și utilizarea abilităților de conducere. Figura 1 descrie componentele în mai multe detalii.

Connection: positive bonds with people and institutions that are reflected in bidirectional and mutual exchanges between the individual and peers, family, school, and community, a sense of belonging.

Competence: the positive view of one's skills and abilities in domain-specific areas including social, academic, cognitive, and vocational and in the ability to effectively use them.

Contribution, is attained when a person has more fully realized the five C's and refers to active participation in family, school and community activities and issues, develop and use leadership skills

Confidence: an internal sense of overall positive self-worth and self-efficacy, overall positive self-worth, identity, and sense of the future.

Character, the recognition and respect for societal and cultural rules, having standards for correct behaviours, a sense of right and wrong (morality), a sense of responsibility for one's actions, personal values and principles, spirituality, and integrity.

Caring and Compassion, the sense of sympathy and empathy for others, tolerance, and acceptance- Caring and character) represent general socio-emotional functioning (Geldhof et al., 2014).

Figura 1. Componentele modelului lui Lerner

În ciuda faptului că definițiile operaționale ale constructelor cheie ale Dezvoltării Pozitive a Tinerilor variază (Lerner și colab., 2009), ele au în comun un accent pe dezvoltarea competențelor personale pozitive, a abilităților sociale și a atitudinilor tinerilor (adică dezvoltarea avantajelor) prin creșterea relațiilor pozitive, sprijin social și oportunități care consolidează activele și îi ajută pe tineri să înflorească în mediul lor.

Conform perspectivei Dezvoltării Pozitive a Tinerilor, atunci când există o aliniere între punctele forte individuale și activele ecologice care promovează o dezvoltare sănătoasă, cei cinci C evoluează pozitiv pe parcursul dezvoltării unui individ. În plus, atunci când acești 5 C sunt exprimați sinergic, este mai probabil ca indivizii să adopte traiectorii fructuoase pentru a contribui la creșterea familiei, comunității și societății civile.

2.2 PYD și adolescența

Studiile asupra Dezvoltării Pozitive a Tinerilor efectuate de Lerner, Phelps și colegii săi au arătat că preadolescenții care au prezentat niveluri ridicate de dezvoltare pozitivă de-a lungul timpului au manifestat, de asemenea, comportamente slabe de externalizare și internalizare; cei care au prezentat o scădere a nivelurilor de dezvoltare pozitivă au avut mai multe șanse de a manifesta mai multe comportamente negative (Lerner și colab., 2005; Phelps și colab., 2007, 2009).

În plus, datele longitudinale au arătat că cei care și-au îmbunătățit nivelurile de dezvoltare pozitivă au avut mai multe șanse de a manifesta inițial comportamente de internalizare ridicate care au scăzut în timp și au menținut un nivel scăzut al comportamentului de externalizare. În plus, lucrările lui Schmid și colegii (2011) sugerează că atitudinile față de viitor sunt importante în dezvoltarea rezultatelor pozitive. Viitorul plin de speranță, de exemplu, pare să fie un semnal indicator puternic al scorurilor Dezvoltării Pozitive a Tinerilor mai mari și al apartenenței la cele mai favorabile traiectorii.

Aceste rezultate sugerează că promovarea Dezvoltării Pozitive a Tinerilor necesită concentrarea pe sporirea punctelor forte ale tinerilor, stabilirea de contexte antrenante și de susținere și oferirea de oportunități pentru interacțiuni bidirecționale, pozitive, persoană-context (Lerner, Phelps, Forman și Bowers, 2009; Snyder & Flay, 2012). Intervențiile Dezvoltării Pozitive a Tinerilor au succes în îmbunătățirea autocontrolului, a abilităților interpersonale ale tinerilor, a soluționării problemelor, a calității relațiilor dintre semenii și adulții, a angajamentului față de școlarizare și a performanței academice (Catalano și colab., 2002). Se subliniază apoi potențialul ridicat de incluziune și participare.

3 DESIGN UNIVERSAL PENTRU ÎNVĂȚARE (UDL)

Bazându-se pe progresele din neuroștiință și pe noile perspective asupra naturii diferențelor de învățare, Designul Universal pentru Învățare (UDL) este o abordare pentru proiectarea curriculumului – inclusiv obiective de instruire, metode, materiale și evaluări – care sunt suficient de flexibile încă de la început pentru a se adapta diferențelor dintre cursanți (Meyer & Rose, 1998, 2000, 2005; Rose & Meyer, 2002). Potrivit lui Rose și Meyer (2002), UDL se bazează pe premisa că „barierele în calea învățării apar în interacțiunea cu curriculumul – nu sunt inerente doar capacității celui care învață. Astfel, atunci când educația eșuează, programa, nu elevul, ar trebui să-și asume responsabilitatea adaptării” (p. 20).

În mod similar, atunci când un curriculum este conceput în mod universal pentru a permite unei game largi de cursanți să acceseze și să progreseze în curriculum: toți elevii – inclusiv cei care nu au nevoi speciale în sine – vor beneficia de medii de învățare mai flexibile. UDL este un mijloc de identificare și eliminare a barierelor din curriculum în timp ce construiesc schele, suporturi și alternative care răspund nevoilor de învățare ale unei game largi de elevi. În mod specific, un curriculum UDL este caracterizat prin furnizarea de 1. reprezentări multiple sau flexibile ale informațiilor și conceptelor („ce” de învățare), 2. opțiuni multiple sau flexibile în exprimare și performanță („cum” de învățare) și 3. moduri multiple sau flexibile de a implica cursanții în curriculum („de ce” învățării; Rose și Meyer, 2002).

3.1 Planificarea pentru toți cursanții: conectarea UDL la planificarea curriculară

Planificarea unui curriculum care să sprijine toți cursanții este o provocare, având în vedere diversitatea sălilor de clasă de liceu și directiva ca toți cursanții să facă progrese adecvate în programa de învățământ general. Ca răspuns la această provocare, Centrul pentru Tehnologie Specială Aplicată (En: CAST; 2004) a dezvoltat Planificarea pentru Toți Cursanții (En: PAL), un proces de dezvoltare a curriculumului care abordează diversitatea sălilor de clasă de astăzi. Deși procesul PAL poate fi aplicat în domenii variate de conținut, în acest articol se va pune accentul pe aplicarea acestor metode pentru a sprijini dezvoltarea vocabularului și a gradului de literație a elevilor de liceu.

În interacțiunile Centrului pentru Tehnologie Specială Aplicată cu profesorii de liceu, s-a constatat că utilizarea procesului PAL pentru a proiecta un curriculum care este ghidat de principiile UDL și extras din practicile de înțelegere a lecturii bazate pe cercetare, este eficientă în reducerea barierelor de învățare și construirea pe baza tuturor punctelor forte ale cursanților. Procesul PAL (Figura 1) oferă profesorilor pași practici care pot fi utilizați în planificarea programelor de învățământ care îmbunătățesc rezultatele învățării pentru toți elevii. Înainte de începerea procesului PAL propriu-zis, este stabilită o echipă PAL; echipele ar trebui să includă profesori din învățământul obișnuit și special și alți specialiști care se concentrează pe fundamentul instruirii – curriculumul. Un membru al echipei este numit facilitator de echipă și este responsabil pentru stabilirea întâlnirilor programate în mod regulat, comunicarea cu ceilalți pentru a răspunde la întrebări, sprijinirea procesului PAL și stabilirea agendei. De-a lungul procesului PAL, fiecare membru al echipei se bazează pe expertiza și experiențele sale educaționale pentru a proiecta un curriculum care să asigure că toți cursanții dobândesc cunoștințe, abilități și entuziasm pentru învățare. Colaborarea este un ingredient cheie în rândul membrilor echipei, concentrându-se cu toții pe dezvoltarea unui curriculum flexibil care să sprijine realizarea de către toți cursanții a obiectivelor identificate. Odată ce echipa PAL este formată și un facilitator este selectat, echipa începe în mod oficial procesul PAL în patru pași, care se bazează pe principiile și conceptele UDL (2000; Rose & Meyer, Meyer & Rose, 2002), strategii dovedite de dezvoltare profesională. (Darling-Hammond, 1999; Guskey, 2002) și practici de predare eficiente. Resurse și modele online sunt disponibile echipei pentru a sprijini procesul PAL; cu toate acestea, odată ce echipa este familiarizată cu procesul în patru etape, utilizarea acestor resurse poate să nu mai fie necesară.

Pasul 1: Stabilirea obiectivelor

Stabilirea obiectivelor care oferă provocări adecvate pentru toți elevii este prima responsabilitate a echipei PAL. Deși pare evident, echipa trebuie să înțeleagă ce vor să îi învețe pe toți elevii și aspectele obiectivelor care trebuie menținute constante pentru toți elevii. Este esențial ca mijloacele pentru atingerea scopului să fie separate de scopul însuși. În stabilirea obiectivelor, echipa 1) stabilește un context, oferind informații de bază cu privire la conținutul și tema pentru lecție sau unitate sau 2) aliniază obiectivele la conținutul local și standardele de stat pentru a se asigura că toți elevii au acces la programe de înaltă calitate. UDL Goal Setter este o resursă online care oferă un tutorial și un instrument de pornire pentru a ajuta profesorii să-și elaboreze obiective clare (CAST, 2007a).

Pasul 2: Analiza stării actuale a curriculumului și a clasei

Echipa PAL strânge informații de bază despre metodele de instruire, evaluările și materialele utilizate în prezent, precum și o înțelegere a naturii diverse a elevilor dintr-o anumită clasă. Este important ca echipa să nu se concentreze pe profilurile individuale ale elevilor atunci când proiectează lecții, ci mai degrabă să înțeleagă că fiecare clasă de elevi este diversă. În plus, aceste informații de bază sunt necesare pentru identificarea barierelor existente în curriculum care împiedică accesul, participarea și progresul pentru toți cursanții. Identificarea barierelor curriculare este un element critic al procesului PAL, deoarece rolul echipei este de a reduce și, dacă este posibil, de a elimina barierele din curriculum pentru a se asigura că toți elevii au posibilitatea de a parcurge curriculumul general.

Pentru a analiza starea actuală, echipa 1) identifică metodele, evaluarea și materialele utilizate în prezent pentru atingerea obiectivelor, folosind modelul de analiză a lecției (CAST, 2007b); 2) dezvoltă și perfecționează profilul clasei pe baza diversității în sala de clasă, folosind UDL Class Profile Maker (CAST, 2007c); și 3) identifică barierele existente în curriculum care împiedică accesul, participarea și progresul, utilizând Barierele Curriculare cu Formularul de Evaluare (CAST, 2007d).

Pasul 3: Aplicarea UDL la dezvoltarea lecției sau a unității

Echipa PAL, echipată cu obiective curriculare clar definite și o înțelegere a metodelor, evaluărilor, materialelor, profilului clasei și potențialele bariere din curriculum, aplică cele trei principii de bază ale UDL la dezvoltarea lecției sau unității. În această etapă a procesului PAL, echipa 1) identifică metode, moduri de evaluare și materiale care se aliniază cu principiile UDL și obiectivele lecției, abordează diversitatea sălii de clasă și elimină potențialele bariere folosind UDL Solutions Finder ca ghid (CAST, 2007e); 2) planifică o lecție sau o unitate UDL folosind Formularul de Planificare a Lecției UDL (CAST, 2007f); și 3) colectează și organizează materiale care susțin lecția UDL în pregătirea predării lecției.

Pasul 4: Predarea lecției sau unității UDL

Pentru a finaliza procesul PAL, lecția sau unitatea UDL este predată în clasă. Se recomandă ca lecția să fie predată de o echipă de profesori din învățământul obișnuit și special. Lecția UDL este planificată pentru a minimiza barierele din curriculum, a atinge potențialul pe care fiecare elev îl are de învățare, a se baza pe practici de predare eficiente și a lansa provocările în mod corespunzător pentru fiecare elev. În acest fel, lecția va implica mai mulți elevi și va ajuta fiecare elev să progreseze. Dacă lecția a avut succes pentru toți elevii, echipa începe procesul PAL cu o lecție diferită. Dacă lecția trebuie revizuită, echipa revizuieste procesul PAL și continuă să perfecționeze lecția pentru a reduce barierele și a o face accesibilă tuturor cursanților. Este important de menționat că nicio lecție nu funcționează pentru toți elevii și că „universalul” din UDL nu înseamnă că o singură dimensiune se potrivește tuturor.

3.2 Metodele de bază

3.2.1 DE CE ÎNVĂȚĂM: furnizarea de mai multe mijloace de implicare

Deoarece cursanții diferă semnificativ în modurile în care pot fi implicați sau motivați să învețe, este necesar să se ofere mai multe opțiuni de implicare; unii elevi ar putea fi atrași de noutate, în timp ce alții ar putea prefera o rutină și o structură previzibilă. Asigurarea unor mijloace multiple de implicare va activa neurologic rețelele afective care pot îmbunătăți rezultatul experienței de învățare.

3.2.2 CE ÎNVĂȚĂM: furnizarea de mijloace multiple de reprezentare

Elevii pot diferi în modurile în care percep și înțeleg informațiile care sunt prezentate; unii dintre ei pot avea dizabilități sau preferințe senzoriale (de exemplu, deficit de auz sau de viziune), alții pot prezenta dificultăți de învățare (de exemplu, dislexie), diferențe lingvistice sau culturale. Nici un tip de reprezentare nu este optim pentru un anumit tip de conținut și nu există un mijloc ideal de reprezentare care să se potrivească tuturor elevilor sau tuturor tipurilor de învățare. Este esențial să se ofere opțiuni pentru reprezentarea conținutului, deoarece acest lucru va activa neurologic rețele de recunoaștere care vor perpetua experiența de învățare.

3.2.3 CUM învățăm: furnizarea de mijloace multiple de exprimare a acțiunii

Cel mai probabil, diferiți elevi din sala de clasă vor varia în modurile în care pot naviga într-un mediu de învățare și experiență și pot exprima ceea ce știu. De exemplu, unii indivizi pot avea dificultăți în a se exprima verbal (de exemplu, cineva cu o problemă motorie de vorbire), în timp ce alții pot avea dificultăți cu exprimarea scrisă (de exemplu, o persoană cu o tulburare de limbaj). Nu există un mijloc de exprimare care să fie optim pentru toți elevii. Oferirea de opțiuni diverse pentru acțiune și exprimare este esențială și va activa rețelele strategice neurologice cu impact pozitiv asupra învățării.

3.3 Principiile în practică

Pentru a specifica cele trei principii principale, CAST (2018a) a publicat *Proiectul Universal pentru Ghiduri de Învățare, versiunea 2.2*. Schema prezentată mai jos oferă o reprezentare vizuală a ghidurilor și explorează fiecare subiect cu detalii suplimentare.

Implicare: Cursanții diferă în modul în care percep și înțeleg informațiile care le sunt prezentate. De exemplu, cei cu dizabilități senzoriale (de exemplu, deficit de auz sau de viziune); dificultăți de învățare (de exemplu, dislexie); diferențele de limbă sau culturale și așa mai departe pot necesita moduri diferite de abordare a conținutului. Alții pot înțelege informații mai rapid sau mai eficient prin mijloace vizuale sau auditive, mai degrabă decât prin text tipărit. De asemenea, învățarea și transferul învățării au loc atunci când sunt utilizate reprezentări multiple, deoarece acestea permit elevilor să facă conexiuni în interiorul conceptelor, precum și între acestea. Pe scurt, **nu există un singur mijloc de reprezentare care să fie optim pentru toți cursanții**; oferirea de opțiuni de reprezentare este esențială.

Reprezentare: Afectul reprezintă un element crucial pentru învățare, iar cursanții diferă semnificativ în modurile în care pot fi implicați sau motivați să învețe. Există o varietate de surse care pot influența variația individuală în afect, inclusiv specificul neurologic, cultura, relevanța personală, subiectivitatea și cunoștințele de bază, împreună cu o varietate de alți factori. Unii cursanți devin foarte implicați la contactul cu spontaneitatea și noutatea, în timp ce alții sunt dezactivați, chiar speriați, de aceste aspecte, preferând rutina strictă. Unii cursanți ar dori să lucreze singuri, în timp ce alții preferă să lucreze cu colegii lor. În realitate, **nu există un singur mijloc de implicare care să fie optim pentru toți cursanții în toate contextele**; oferirea mai multor opțiuni de implicare este esențială.

Acțiune și exprimare: Cursanții diferă în modul în care pot naviga într-un mediu de învățare și pot exprima ceea ce știu. De exemplu, persoanele cu tulburări motrice semnificative (de exemplu, paralizie cerebrală), cei care se luptă cu abilități strategice și organizaționale (tulburări ale funcției executive), cei care au bariere lingvistice și așa mai departe abordează sarcinile de învățare în mod foarte diferit. Unii pot fi capabili să se exprime bine în scris, dar nu și în vorbire și invers. De asemenea, trebuie recunoscut faptul că acțiunea și exprimarea necesită multă strategie, practică și organizare, iar acesta este un alt domeniu în care cursanții pot diferi. În realitate, **nu există un singur mijloc de acțiune și exprimare care să fie optim pentru toți cursanții**; oferirea de opțiuni de acțiune și exprimare este esențială.

Ghidurile UDL au sprijinit educatorii de pe tot globul în conceperea de experiențe și medii educaționale incluzive”.

3.4 Revizuirea Ghidurilor UDL

Aducerea UDL în sălile de clasă și în practica educațională poate părea o sarcină dificilă și chiar este, dacă o sală de clasă este ghidată de obiective vag definite și echipată doar cu metode de instruire convenționale, materiale tradiționale (de exemplu, manuale și creioane) și opțiuni inflexibile pentru demonstrare, cunoștințe și înțelegere (de exemplu, răspunsuri scrise, fie eseu, fie alegere multiplă). Din acest motiv, cadrul UDL se adresează întregului curriculum - obiective, materiale, metode și evaluări - pentru a-l face mai accesibil nu numai fizic, ci și intelectual și emoțional (Hitchcock, Meyer, Rose și Jackson, 2002; Jackson și Harper, 2005). În aplicație specifică, atunci, UDL solicită:

1. **Definirea obiectivelor care oferă provocări adecvate pentru toți elevii, asigurându-se că mijloacele nu fac parte din obiectiv.**
2. **Folosirea metodelor care sunt flexibile și suficient de diverse pentru a sprijini și provoca toți elevii.**
3. **Folosirea materialelor flexibile și variate și care profită de mediile digitale, cum ar fi textul digitalizat, software multimedia, aparatele de înregistrare video, casetofoanele și internetul.**

4. Utilizarea tehnicilor de evaluare care sunt suficient de flexibile pentru a oferi informații continue și precise pentru a informa instruirea și a determina înțelegerea și cunoștințele elevilor (Rose și Meyer, 2002).

Ca un cadru relativ nou, literatura despre UDL este încă în dezvoltare. Studiile empirice s-au concentrat în primul rând pe aplicațiile de dezvoltare a competențelor de literație (Dalton, Pisha, Eagleton, Coyne și Deysher, 2002;

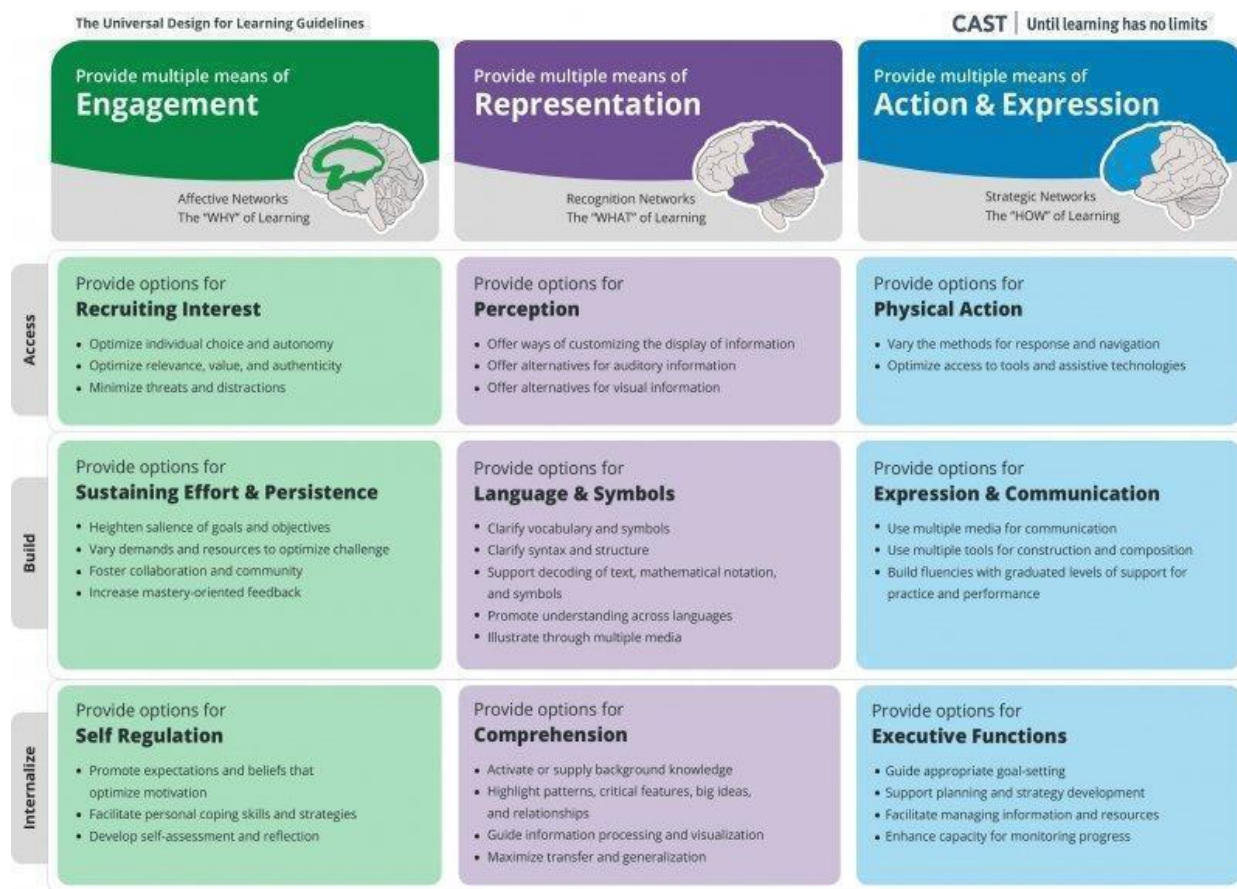

Figura 3: CAST (2018a). Design universal pentru ghiduri de învățare versiunea 2.2. Wakefield, MA

Proctor, Dalton și Grisham, în presă). Astfel de studii au demonstrat rezultate pozitive pentru elevii cu dificultăți care beneficiază de o abordare UDL. În plus, principiile și practicile UDL își au originile într-o serie de abordări educaționale dovedite prin studii, cu care profesorii pot fi deja familiarizați. Acesta extinde și se bazează pe aspecte ale instruirii diferențiate (Tomlinson, 1999), pe care profesorii le folosesc pentru a individualiza criteriile de evaluare a succesului academic al elevilor, metodele de predare și mijloacele de exprimare a elevilor în timp ce monitorizează progresul elevului. Figura 3 rezumă elementele propuse în model.

UDL pune accent pe profesori ca antrenori sau ghizi (O'Donnell, 1998), învățarea ca proces (Graves, Cooke și Laberge, 1983) și învățarea prin cooperare (Johnson & Johnson, 1986; Wood, Algozzine și Avett, 1993).

Principiile UDL ar trebui să fie utilizate în acest mod flexibil și dinamic, sprijinind fiecare elev cu strategiile adecvate pentru ca el/ea să-și găsească drumul și să-și co-creeze învățarea. Cu toate acestea, utilizarea abordării UDL nu înseamnă că adaptările individuale și diferențierea pedagogică nu vor mai fi necesare sau acceptabile pentru a răspunde mai bine nevoilor multiple ale diversilor cursanți; după cum se va vedea în continuare în capitol, fundamentele UDL reprezintă o modalitate flexibilă de implementare a principiilor care vor duce la o experiență de învățare universală. În aceste abordări, profesorii susțin învățarea mai degrabă decât transmiterea cunoștințelor, iar elevii dezvoltă cunoștințe mai degrabă decât să le primească pasiv.

UDL reprezintă o schimbare în modul în care educatorii privesc diferențele dintre elevi. UDL pune accent pe necesitatea unui curriculum care să se poată adapta la nevoile elevilor, mai degrabă decât să le solicite acestora să se adapteze la un curriculum inflexibil (Meyer & Rose, 2005).

3.5 UDL în contextul școlii gimnaziale: Lista de aspecte de atins în planificarea pentru toți elevii

Recent, a fost propus un instrument calitativ interesant care poate fi util pentru proiectul InCrea+ la verificarea utilizării principiilor UDL în dezvoltarea activităților. Lista de verificare include elemente precum următoarele:

Ați identificat obiective clare care au separat mijloacele de obiectiv?

Ați eliminat barierele din metode, materiale și evaluări?

V-ați planificat sau proiectat lecția gândindu-vă la mai multe mijloace de a reprezenta conceptele și ideile noi?

V-ați planificat sau proiectat lecția gândindu-vă la mai multe moduri de a exprima și de a sprijini înțelegerea elevilor?

V-ați planificat sau proiectat lecția gândindu-vă la mai multe moduri de a vă implica elevii?

Prin încorporarea celor trei principii ale UDL în planificarea curriculară, profesorii își măresc capacitatea de a-și personaliza curricula (obiective, metode, materiale și evaluare) pentru a răspunde nevoilor diversilor elevi din clasele lor. În mod similar, pentru a sprijini înțelegerea de către elevi a conținutului, se recomandă ca profesorii să predea și să aplice în mod explicit strategii de înțelegere eficiente în contextul predării conținutului și ca metodele de predare să fie ghidate de principiile UDL.

4. TERAPIA EDUCAȚIONALĂ PRIN ARTĂ

Redirecționarea scopului principal al educației către dezvoltarea personalității copilului înseamnă schimbarea naturii educației: educația trebuie să fie deviată de la un singur individ la dezvoltarea culturală, imaginea lumii și formarea oamenilor în aceasta (Cahn, 2009). În mod special, cultura este o anumită conexiune care pune în legătură trăsăturile sociale și genetice ale personalității și face o persoană să fie membru al unei societăți civilizate. Astfel, educația este înțeleasă ca un fenomen cultural care este procesul definit ca o cale către sine și o persoană își percepe scopul vieții.

Arta, ca străveche formă de exprimare creativă, emoțională, sentimentală și noțiuni, înseamnă dezvăluirea realității interioare și exterioare a omului imaginabil și de neconceput. În acest sens, arta devine un spațiu foarte apreciat pentru implementarea scopurilor psihoterapiei. Deși scopurile terapeutice nu sunt ciudate, există multe exemple când terapia prin artă este aplicată mai mult ca ajutor de armonizare psihică sau ca soluționare a conflictelor sociale în educația umană sau în alte scopuri (Dapkute, 2003, p.8).

4.1 Definiții ale terapiei prin artă

Terapia prin artă permite crearea unui contact mai sigur, ajută la depășirea granițelor defensive și la corectarea mecanismelor de rezistență. Mijloacele terapiei prin artă devin instrumente ale terapiei care vă permit să vă prezentați pe dvs. și experiențele dvs., să le comunicați și să îi ascultați pe ceilalți nu doar direct, ci și indirect, într-o formă metaforică artistică și simbolică. Terapia prin artă se bazează pe înțelegerea faptului că lucrările noastre creative ne pot ajuta să înțelegem cine suntem, să ne exprimăm gândurile și emoțiile care sunt imposibil de exprimat folosind cuvinte. Nu numai că ne oferă o mare plăcere și satisfacție estetică, dar stimulează și autocunoașterea, ne educă personalitățile, ne dezvoltă sensibilitatea și, ceea ce este cel mai important, ne vindecă trupul și sufletul.

În funcție de tipurile de expresie artistică, există diferite ramuri (sau familii) de terapie prin artă:

- Terapie prin artă (psihoterapie prin artă vizuală și plastică).
- Dramaterapie (psihoterapia folosind jocuri de teatru și rol).
- Muzicoterapie (psihoterapie folosind muzica).
- Terapie prin dans (psihoterapia folosind dansul și mișcarea).
- Biblioterapie (psihoterapie folosind poezia).
- Terapie cu basme (psihoterapie folosind basme).
- Terapie prin jocuri (psihoterapia folosind diverse forme de jocuri).
- Terapie prin mișcare (sau corporală).

Denumirea de „terapie prin artă” a fost folosită pentru prima dată de Adrian Hill și Irene Champernowne în jurul anului 1940 în Anglia. Cei doi, artistul și psihoterapeuta, au avut șansa de a experimenta beneficiile artei asupra bunăstării lor și au inventat o expresie care este folosită și studiată și astăzi.

Experiența terapiei prin artă a fost foarte bine subliniată de pionierul psihanalizei Sigmund Freud, chiar dacă nu a folosit niciodată acest tip de terapie în activitatea sa practică. Într-adevăr, Freud a afirmat că mințile și emoțiile profunde, inconștiente, adesea nu sunt exprimate prin cuvinte, ci prin imagini și simboluri. Jung a fost prima persoană care a practicat terapia prin artă, dar abia în anii 1980, în secolul al XX-lea, în Marea Britanie și SUA s-a format profesia de terapeut prin artă. În zilele noastre, terapeuții prin artă sunt pregătiți în multe universități din întreaga lume.

Expresia artistică este recunoscută ca fiind obligatorie pentru persoanele dezavantajate, cu dizabilități intelectuale, ceea ce este condiția creșterii și dezvoltării, forma de bază de gândire, precum și nucleul educației creativității și compensarea funcției afectate. Rafinamentul artistic (chiar și minim) ca parte a educației aprofundate ar ajuta un elev să se integreze cu mai mult succes în societate (Tamuliene, 2002; Ambrukaitis și Stiliene, 2002, p.129).

Arta apare ca fiind discursul universal atunci când oamenii se înțeleg emoțional, în timp ce creația artistică stimulează auto-exprimarea unei persoane nu numai pentru a educa personalitatea, ci și în cazul integrării și adaptării în societate, dezvoltării abilității de intercomunicare și îmbogățirii vieții unei persoane cu valori morale. În plus, dacă dizabilitățile unei persoane sunt cognitive, atunci puterea sa – emoțiile, nu sunt doar nestingerite, ci mai ales strălucitoare și evidente (Papeckyte 1998, p.38). Doar interacțiunea și comunicarea oamenilor dezvăluie adevăratul sens social al artei. Colaborarea cu persoane cu dizabilități talentate și dornice de a ajuta poate crea rezultate unice, neașteptat de calitative, nu unele obișnuite și impulsive (Sinkuniene, 2003, p.7).

Procesul artistic este unul creativ. Este o abilitate interioară; oricine poate picta și utiliza o abordare vizuală pentru a se exprima. Procesul poate fi aplicat pentru a trata sau ajuta alte persoane. O persoană este implicată în ea fizic și activ (Dapkute, 2003, p.7). Procesul creativ poate trezi nevoia unei persoane fizice - ambiția constantă se actualizează și persoana se exprimă, interacționând cu mediul înconjurător, fiind mereu în schimbare și regenerare (Grigaliunaite-Plerpiene, 2012, p.128).

4.2 Terapie prin artă și educație

Definiția lui Lebedeva a terapiei prin artă - utilizarea activității artistice și a creativității în lucrul cu persoane cu probleme de sănătate - a creat așa-numita terapie prin artă socială, iar cealaltă - terapia prin artă medicală, sau psihoterapeutică. De asemenea, adaugă că în zilele noastre, diferite forme de terapie prin artă sunt utilizate pe scară largă în psihoterapia și educația specială (de remediare) a copilului. Terapia pedagogică prin artă se separă încet (Lebedeva, 2013, p. 6) și se subliniază potențialul sănătos al persoanei, principalele obiective fiind dezvoltarea umană și socializarea (Kriukeliene, 2009, p. 63).

Deoarece ghidurile de specialitate pentru profesorii care educă copii cu deficiențe intelectuale moderate, severe și profunde subliniază că „în timpul activităților, elevii sunt încurajați să se intereseze de procesul artistic, să-și exprime sentimentele și gândurile prin creativitate, sunt încurajați să folosească TIC și să fie interesați de posibilitățile de exprimare artistică, să exploreze și să aprecieze noi abordări creative, să sesizeze fenomene estetice în mediul imediat, să se intereseze de activitățile creative ale lor și ale prietenilor lor” (Orientări de artă pentru educatorii de copii cu dizabilități moderate, severe și profunde, 2009, p. 72).

Terapia Artistică Educațională este o ramură non-clinică, pedagogică a terapiei artistice (și nu a pedagogiei artei) pentru persoanele potențial sănătoase. Sarcinile de dezvoltare, educație și socializare devin primordiale. Terapia artistică este înțeleasă în știința pedagogică ca o grijă pentru bunăstarea emoțională și sănătatea mintală a unei persoane, a unui grup, a unui colectiv, folosind mijloacele activității artistice (Lebedeva, 2013, p. 11). Dubowsky identifică trei reguli principale ale terapiei artistice. În primul rând, confidențialitatea, un practicant de terapie prin artă trebuie să asigure persoanele care beneficiază de terapie că problemele lor personale vor rămâne confidențiale, așadar confidențialitatea este esențială pentru a crea un mediu terapeutic sigur. În al doilea rând, spațiul, problemele persoanei tratate sunt mai ușor dezvăluite atunci când se lucrează într-un mediu bine echipat, liniștit, spațios și izolat de sunetele exterioare. În al treilea rând, alocarea timpului; spațiul terapeutic depinde și de o alocare adecvată a timpului (Kucinskiene, 2006, p. 39). Lucrările de artă create în timpul acestei activități facilitează proiectarea conținutului complexelor în conștiință, experiența emoțiilor negative însoțitoare și reflecția asupra acestora” (Grigaliunaite - Plerpiene, 2012, p. 128).

Potrivit lui Karkou (2010), practicanții de terapie prin artă care lucrează în educație sunt în general de acord cu privire la importanța includerii terapiei prin artă în școli (de exemplu, Bush, 1997; Dalley, 1987; Fehlner, 1994; Goodall, 1991; Grossman, 1990; Harvey, 1989; Hautala, 2005; Henley, 1997; Malchiodi, 1997; Moriya, 2000; Moser, 2005; Malonus-Metcalf și Rosal, 1997; Welsby, 1998; Wengrower, 2001). Din punct de vedere științific, terapia prin artă în educație este o inovație sistemică caracterizată prin anumite elemente și trăsături:

- 1) un complex de idei teoretice și practice, metodologii noi;
- 2) o varietate de conexiuni cu fenomenele sociale, psihologice și pedagogice;
- 3) o anumită detașare (autonomie, exclusivitate) de celelalte domenii ale pedagogiei (predare, procese manageriale etc.);
- 4) capacitatea de integrare și transformare (Lebedeva, 2013, p. 11).

Muzica, mișcarea și dansul, povestirea, drama sunt adesea folosite în lucrările de terapie prin artă. Astfel de forme de expresie, în care sunt folosite în același timp diferite moduri de auto-exprimare creativă, se numesc multimedia. Uneori natura lor integrativă este subliniată de combinații complexe de încadrări: terapie prin artă și dramaturgie, terapie prin artă și dans etc. (Lebedeva, 2013, p. 55).

4.2.1 Terapie prin mișcarea de dans

Ființele umane au capacitatea înăscută de a comunica și exprima gânduri și sentimente prin mișcări fizice și limbajul corpului. Dansul este comun tuturor triburilor și raselor din trecut și prezent. Copiii mici sunt capabili să se exprime în acest fel fără comunicare orală și fără inhibiții (Russell, 2005).

Terapia prin dans-mișcare (DMT) sau terapia prin dans, conform Asociației Americane de Terapie a Dansului, este utilizarea psihoterapeutică a mișcării și a dansului pentru condiții emoționale, cognitive, sociale, comportamentale și fizice. DMT este o formă de terapie expresivă, în care mișcarea și emoția sunt direct legate. De la originile sale în anii 1950, DMT a câștigat popularitate și practicile sale s-au dezvoltat. Cu toate acestea, principiile sale au rămas aceleași. O sesiune tipică DMT are patru etape principale: pregătire, incubare, iluminare și evaluare. Terapia cu mișcarea de dans este practică în locuri precum centrele de reabilitare a sănătății mintale, mediile medicale și educaționale, casele de bătrâni, instituțiile de îngrijire de zi și alte programe de promovare a sănătății. Tratamentele specializate ale DMT pot ajuta la vindecarea și ajuta la multe tipuri de boli și dizabilități. După cum spune Cruz (2004), referindu-se la terapia prin dans / mișcare, mișcarea este „comunicare complexă, individuală și expresivă; prescrierea anumitor mișcări ar perturba procesul de evaluare a expresiei individuale”. În unele studii, există și critici îndreptate spre terapiile de dans-mișcare. Strassel (2011) spune că majoritatea studiilor au găsit beneficii terapeutice ale terapiei prin dans, deși aceste rezultate se bazează pe dovezi în general îndoielnice. Terapia prin dans ar trebui să fie considerată o terapie suplimentară potențial relevantă pentru o varietate de afecțiuni care nu răspund bine la tratamentele medicale convenționale. RCT-urile și studiile observaționale bine efectuate sunt foarte recomandate pentru a determina valoarea reală a terapiei prin dans.

Alte denumiri comune pentru terapia prin dans-mișcare includ psihoterapia mișcării și terapia prin dans (Strassel, 2011). Terapia prin dans include diferite tipuri de terapii prin mișcare și trebuie să utilizeze cea care se potrivește cel mai mult pentru un anumit caz. Terapia de dezvoltare a mișcării poate fi utilă pentru persoanele de toate vârstele și, de asemenea, poate ajuta oamenii să se recupereze după accidente vasculare cerebrale și leziuni cerebrale, chiar și în cazuri extreme, cum ar fi copiii cu nevoi speciale.

Muzica și terapia prin mișcări de dans pot ajuta la realizarea celui mai important concept în paralizia cerebrală – a face viața de zi cu zi mai ușoară. Ambele terapii se completează reciproc și pot aduce o mulțime de beneficii, cum ar fi îmbunătățirea abilităților motorii, dezvoltarea unui simț al ritmului, o mai bună cunoaștere, o mai mare încredere în sine, o mai bună învățare la școală, exprimându-și emoțiile și comunicarea. Cercetările din pedagogia de specialitate a copiilor cu dizabilități constată că există o bază teoretică a dezvoltării comunicării non-verbale muzicale și dans-mișcare și practic „programul procesului de comunicare muzicală și dans-mișcare”. Rezultatele cercetării relevă noi oportunități de comunicare pentru dezvoltarea și exprimarea artistică la copii.

Eficacitatea acestor acțiuni depinde nu doar de copil, ci și de persoana care o practică, după cum a enunțat Veronica Sherborne: „O bună predare a mișcării se bazează pe o atitudine sensibilă și receptivă a profesorului de dans și mișcare. Adultul trebuie să fie capabil să anticipeze inițiativele, reacțiile și expresiile emoționale ale copilului. Procedând astfel, se creează un climat în care copilul experimentează sentimente de siguranță, acceptare, apreciere și succes (Sherborne, 1979, 1990)”.

4.2.2 Terapia prin muzică

Muzica și medicina au mers mână în mână încă de la începuturile lumii medicale occidentale (Pratt, 1985). Medicii antici, cum ar fi Hipocrate și Galen, au susținut cu tărie ideea de a trata persoana ca întreg, mai degrabă decât de a aborda simptomele singulare. Muzica este menționată în înregistrările și notițele medicilor de-a lungul secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea. Terapia prin muzică, așa cum este înțeles și implementat conceptul astăzi, s-a dezvoltat în timpul celui de-al II-lea Război Mondial. Vindecarea muzicală este un termen care include domeniile terapiei muzicale și medicinei muzicale. Muzicoterapeutul a fost organizat oficial ca profesie încă din anii 1950.

Activitatea de muzicoterapeut este o profesie consacrată din domeniul medicinei în care muzica este folosită în cadrul unei relații terapeutice pentru a răspunde nevoilor fizice, emoționale, cognitive și sociale ale persoanelor. După evaluarea punctelor forte și a nevoilor fiecărei persoane tratate, muzicoterapeutul calificat oferă tratamentul indicat, inclusiv crearea, interpretarea, dansul și / sau ascultarea muzicii. Prin implicarea muzicală în contextul terapeutic, abilitățile persoanelor tratate sunt facilitate și transferate în alte domenii ale vieții acestora. Muzicoterapia oferă, de asemenea, căi de comunicare care pot fi de ajutor celor cărora le este greu să se exprime în cuvinte. Cercetările vizând terapia prin muzică susțin eficacitatea acestora în multe domenii, cum ar fi: reabilitarea fizică generală și facilitarea mișcării, creșterea motivației oamenilor de a se implica în tratamentul propriu, oferirea de sprijin emoțional persoanelor tratate și familiilor acestora și oferirea unei soluții pentru exprimarea sentimentelor.

Eficacitatea terapiei prin muzică a fost investigată la persoane cu o gamă largă de dizabilități, incluzând de exemplu: autism (Wager, 2000), demență (Korb, 1997), leziuni cerebrale acute (Nayak și colab., 2000), boala Parkinson (Pacchetti și colab., 2000), boala Alzheimer (Aldridge, 1998), tulburări de atașament (Brotons & Pickett-Cooper, 1996; Burkhardt-Mramor, 1996), schizofrenie cronică (Zhang & Cuie, 1997), depresie (Suzuki), și scleroza multiplă (Davis, 1998). Paralizia cerebrală (PC) este o afecțiune care nu a fost încă raportată în literatura de evaluare a terapiei muzicale.

În unele studii de cercetare (v. Nasuruddin, 2010), utilizarea muzicii (gamelan – ansamblu orchestral tradițional din Java, Bali, Indonezia) și a mișcării ca terapie non-invazivă în măsurarea și îmbunătățirea funcțiilor motorii grosiere ale copiilor cu PC a generat rezultate pozitive pe baza constatărilor clinice și empirice. De asemenea, Krakouer (2001) și colegii săi au făcut cercetări cu privire la eficacitatea terapiei prin muzică în efectuarea schimbării comportamentului la persoanele cu PC. Au existat trei opțiuni diferite care ar putea fi evaluate ca fiind semnificative. Una dintre acestea a presupus activități în care un copil cu PC a fost încurajat să răspundă și să participe fie vocal, fie prin mișcări ale mâinii (bătând din palme etc.). Terapeutul a încetat să cânte la chitară în anumite momente și a trecut la o fază care a constatat în interpretare vocală și instrumentală. Rezultatele susțin eficacitatea terapiei prin muzică în schimbarea semnificativă în comportamentele specifice ale persoanelor cu nevoi speciale importante.

4.2.3 Pictura pe mătase

Pictura pe mătase - „Tăcerea șoptește pe mătase”. Mătasea este un material delicat dat de natură. Specificul tehnologiei picturii constă în concentrare și atenție. Însuși procesul de obținere a mătăsii face să privim pozitiv resursele naturale. Înțelegerea procesului tehnologic al producției de mătase dezvoltă respectul pentru natură. O tăcere vindecătoare, unde se naște o călătorie în sine, așa se poate descrie procesul de pictură pe mătase naturală, unde nu există rezistență, pensulă, vopsea și mătase (mătasea absoarbe vopseaua și o întinde), un proces terapeutic absolut lipsit de sunete. Specificul tehnicii picturii creează concentrare și atenție. Tipuri de tehnici batik:

1. Batik la rece (această tehnică creează un design pe o bucată de țesătură, prin turnarea unui amestec de ceară topită-parafină și vopsirea cu coloranți reci),
2. Batik la cald (decorul are loc pe o bucată de material prin plierea corespunzătoare a acestuia, acoperirea zonelor care ar trebui lăsate nevopsite, și vopsirea restului materialului cu coloranți fierbinți).
3. Pictură pe mătase. Batik este o metodă străveche de vopsire a țesăturilor, care a apărut în India cu aproape 2000 de ani în urmă.

Mătasea, caracteristicile sale și utilizarea lor în educația terapiei prin artă. Mătasea este o fibră proteică naturală, elastică, obținută din firele coconilor diferitelor specii de viermi de mătase. Mătasea este, de asemenea, generată dintr-un lichid special de către unele specii de păianjen. Mătasea a fost descoperită în China în secolul al V-lea î.Hr. Într-o dimineață însorită de vară, împărăteasa chineză Si Ling Chi a zărit un vierme pe ramura unui

dud, care era acoperit de un fir lung și strălucitor. În aceeași zi, împărăteasa le-a ordonat slujitorilor săi să țese o pânză din acest fir, neștiind că slujitorii ei vor da naștere culturii mătăsii care a fost prețuită de secole. În perioada Yamato (300-593 d.Hr.), mătasea a ajuns din China în Japonia, moment în care au început să fie create picturi pe mătase și chimonouri rafinate.

Mătasea conține aminoacizi valoroși care au un efect revigorant asupra părului și a pielii. Substanța numită sericină, cunoscută și sub numele de lipici de mătase, are un efect de vindecare asupra pielii iritate și alergice. Mătasea este o țesătură rezistentă la microorganisme și, prin urmare, foarte igienică. Nu degeaba se spune că purtarea hainelor de mătase te face mereu să te simți bine: într-o zi caldă, sunt răcoroase, într-o zi răcoroasă, sunt calde. Mătasea este o țesătură foarte puternică. Se spune că este mai rezistentă decât un fir de oțel de aceeași grosime.

Modalități de decorare a mătăsii: vopsire, colorare, imprimare, folosirea plantelor naturale și decocturilor de plante; tehnica gutei, decorare liberă, tehnica sării, aerografie.

Procesul de pictare pe mătase. Vopsirea pe mătase este o tehnică foarte maleabilă. Puteți turna vopsele ca pe o acuarelă sau puteți permite culorii să curgă liber în țesătură, puteți controla procesul de colorare, oprind curgerea vopselei folosind contururi speciale. Pictura pe mătase este o pictură silențioasă, deoarece contactul pensulei pe mătasea naturală este experimentat în deplină liniște și acționează ca un instrument terapeutic. Pictura pe mătase este relaxantă, dar necesită concentrare, precizie și responsabilitate. În timpul orelor, s-a observat că pictura pe mătase funcționează ca un instrument terapeutic și s-au notat observații că răspândirea vopselei pe mătase naturală este foarte liniștitoare și relaxantă (Brazauskaite & Jankauskiene, 2011). Pictura pe mătase poate ajuta oamenii să redescopere bucuria vieții, le calmează emoțiile și sufletul și îi ajută să-și recapete puterea și echilibrul interior. Rezultatele sunt întotdeauna spectaculoase și oportunitatea de a se exprima oferă unei persoane mai multe emoții pozitive - se simte mai fericită și mai încrezătoare. Când pictura pe mătase este folosită ca instrument terapeutic, procesul este împărțit în etape:

1. Istoria originii și extracția mătăsii, oportunitatea de a avea grijă de mediu.
2. Conștientizarea tehnicilor, instrumentelor și metodelor, regulilor de lucru în siguranță, prezentarea tehnicilor de pictură și alegerea temelor.

Sesiunile de terapie prin artă au teme, în funcție de care se alege o sarcină și apoi se analizează procesul de creație și lucrarea finală în grup sau individual. Analiza lucrării este cea mai importantă parte a sesiunii de terapie prin artă, care dă sens tuturor activităților care au avut loc înainte.

4.2.4 Terapie prin mișcare cu ajutorul basmelor

Terapia prin lectură este combinată cu formele creative ale expresiilor artistice și integrarea acestora, de exemplu, scrierea conținutului unei povești, crearea de personaje colorate sau exprimate spațial sau grafic, ascultarea muzicii, continuarea narațiunii, crearea personajelor în mișcare, scrierea de scurte arii muzicale. Această metodă a fost adoptată în Belgia în 2003 la Leuven de școala de teatru „Jona”, în cadrul participării între 2003 și 2015 la un proiect internațional (College Daniel Argote).

Forma artistică de exprimare a sinelui bazată pe integrarea artei și literaturii, forma artistică a teatrului „Trăiesc într-un basm”, este împărțită în mai multe părți:

1. *Cum să alegi un basm* alegând un basm, putem analiza de ce evenimentele din basm au avut loc într-un fel sau altul, elabora despre ce s-ar fi întâmplat dacă eroul ar fi acționat mai înțelept și explora modalitățile în care el poate rezolva problemele cu care se confruntă. Personajele pot fi pur și simplu oameni reali (cititorul, prietenii săi, etc.) atunci când sunt transformați în personaje de basm.

2. *Intrigă.* Trebuie stabilit de la început care este scopul poveștii, ce se vrea a se transmite cititorului. Baza poveștii va fi, desigur, o situație problematică. Problema poate fi descrisă direct sau metaforic. Când vorbim despre necazurile copilului în poveste, copilul parcă își privește situația din exterior, iar acest lucru este foarte util. De exemplu, povești pentru un copil timid. Desigur, un astfel de copil ar putea trage foloase de pe urma poveștilor despre curaj, cu sugestii despre cum să-și câștige acel curaj. Există o mulțime de povești despre cavaleri și prinți curajoși și despre aventurile pe care le-au avut. S-ar putea adăuga la povestea convențională aleasă comentarii menționând că personajului principal îi era frică de un dragon sau de o călătorie într-un regat îndepărtat (cine spune că prinților nu le este frică?). Și-a petrecut jumătate din noapte gândindu-se: „Este înfricoșător, s-ar putea să eșuez”, dar și-a făcut curaj și a pornit să-și ducă la bun sfârșit isprăvile. Pe drum a întâlnit diverse ajutoare. Unui copil timid trebuie să i se reamintească de faptul că, dacă are nevoie de ajutor, îl

va găsi la cei din jur. Dacă eroul poveștii ar fi rămas acasă, nu ar fi primit ajutor... Și, desigur, nu ar fi obținut victorii. Povestea sa poate fi înfricoșător de urmărit, dar merită riscul.

Creând basmul noi înșine, putem reprezenta direct timiditatea copilului. De exemplu, o vrăjitoare care zboară pe mătură aruncă o vrajă asupra unui prinț, astfel încât acesta devine un fricos. El evită să meargă la un ospăț undeva în împărăție, deși obișnuia să iubească astfel de oștețe altădată. Apoi adultul discută împreună cu copilul ce ar trebui să facă prințul. Ar fi înțelept să nu meargă la ospăț sau să stea într-un colț și să nu vorbească cu nimeni? Care ar putea fi soluția la problemă? De exemplu, prințul ar putea vorbi cu cavalerul să meargă împreună la ospăț, iar cavalerul va fi primul care va saluta oaspeții, iar apoi prințul nu va fi atât de speriat.

Basmul „Luna curajoasă” ar putea fi potrivit pentru un copil timid.

Pe vremuri, cerul nopții era negru, negru. Locuitorii Pământului i-au cerut vrăjitorului cerului să lumineze cerul nopții, astfel încât să nu fie atât de înfricoșător și întunecat. Vrăjitorul a creat luna. Luna și-a luat curajoasă locul pe cerul întunecat al nopții. Și-a împărtășit curajul cu toți locuitorii pământului. Dar odată și-a văzut reflexia într-un lac și și-a dat seama că era singură pe cer. Se simțea foarte tristă și speriată... (Discuții cu copilul despre sentimentele lunii.) Luna, întristată, l-a rugat pe vrăjitorul cerului să-i facă prieteni. Vrăjitorul cerului știa că unii copii pot face minuni. Le-a trimis bucăți de lună și le-a rugat să creeze prieteni pentru lună - stelele. Luna își va vedea prietenii pe cer și va fi fericită. Iar bucățile de lună de pe pământ vor da curaj copiilor care le privesc. (Sugestie de întrebare pentru copilul căruia i se spune povestea: „Crezi că ți-ar fi util să privești stelele și să le ceri să-ți dea curaj?” Merită să vorbim și despre prietenii: cum pot fi de folos prietenii când un copil este speriat și cum un copil poate ajuta un prieten, la fel ca mama, tata, fratele, sora etc. atunci când îi este frică. O persoană timidă nu poate fi de folos pentru că îi este frică).

3. Când se alege un basm, se discută intriga, situațiile din basm sunt descrise în mod viu, animat, sau prin expresie grafică, sunt desenate și povestite și sunt discutate motivele pentru care un anumit personaj este ales pentru a fi reprezentat într-o anumită situație. Scurtele compoziții muzicale sunt create pe baza situațiilor ilustrate. Se ascultă muzică și se discută muzica potrivită pentru a transmite starea de spirit. Se planifică scrierea unui scenariu, pregătirea punerii în scenă a unei piese de teatru, alegerea rolurilor de regizor, actor, sunetist etc., ceea ce reprezintă o mare oportunitate de exprimare a sinelui în funcție de nevoi. Acest tip de activitate înlătură barierele, construiește încrederea, capacitatea de a lucra în grup și de a simți importanța proprie.

Figura 1. Centrul de creativitate tehnică pentru elevi, Studio de pictură pe mătase (2016), Kaunas, Pictură pe mătase - Fotografie de Aušra Lavickienė

5. SUMAR

Câteva implicații pentru arta educațională și pentru curriculum-ul InCrea+ provin din analiza schițată în acest capitol. Un demers artistic educațional incluziv și un curriculum eficient ar trebui să adopte cel puțin următoarele opțiuni:

- a) Adoptați o viziune pozitivă asupra dezvoltării. Acest lucru în practică sugerează evidențierea și promovarea tuturor aspectelor pozitive, atitudinilor pozitive și resurselor care ar putea sprijini incluziunea și participarea pentru toți

b) Adoptarea principiilor propuse de UDL: utilizarea mai multor mijloace de exprimare, implicare și exprimare ar putea contrasta cu provocările la adresa incluziunii și poate contribui la dezvoltarea participării tuturor

c) Trecerea la o perspectivă pozitivă și educațională, așa cum o arată unii dintre autorii terapiei prin artă, devenind astfel Arta Educațională, experiențe active și antrenante cu diverse expresii ale artelor care pot contribui la eliminarea barierelor, la construirea încrederii, la promovarea capacității de a lucra într-un grup și percepe sentimentul de apartenență.

REFERINȚE

- Adomonis, J. (2008). *Nuo taško iki sintezės* [Eng. *From point to fusion*]. Vilnius, Vilnius Academy of Arts Publishing House. ISBN 978-9955-624-91-2. <https://leidykla.vda.lt/lt/leidinys/1492769009/nuo-tasko-iki-sintezes>
- Bagnall, b. (1996). *Kaip piešti ir tapyti* [Eng. *How to draw and paint*]. Published by: Alma littera. <https://www.geraknyga.lt/knygu-sarasas/pomegiai/kaip-piesti-ir-tapyti-brian-bagnall/>
- Bibiliūtė, L. (2014). *Kūrybingumo ugdymo galimybės 10 – 13 metų vaikams specialiujų ugdymo(si) poreikių, taikant dailės terapijos metodus*. [Eng. *Opportunities for the development of creativity for children aged 10 - 13 with special educational needs, applying art therapy methods*.] Master thesis, Siauliai University. Lithuania
- Brazauskaite A., Jankauskiene D. (2011). *Curative power of creativity*. Art Therapy Center, Published on bernardinai.lt <https://www.bernardinai.lt/2011-08-19-gydomoji-kurybos-puse/>
- Butavičius, R. (2014). *Specialiujų mokymosi poreikių vaikų muzikinio ugdymo organizavimo galimybės bendrojo lavinimo mokyklose*. [Eng. *Possibilities of organizing music education for children with special educational needs in general education schools*]. Master Thesis at Vytautas Magnus University, Lithuania
- CAST (2018). Universal design for learning guidelines version 2.2. <http://udlguidelines.cast.org>
- Catalano, R. F., Berglund, M. L., Ryan, J. A., Lonczak, H. S., & Hawkins, J. D. (2002). *Positive youth development in the United States: Research findings on evaluations of positive youth development programs*. Prevention & Treatment, 5(1), 15a.
- Celiešienė, J. (2000). *Meno istorijos ir dailės pažinimo pagrindai* [Eng. *Basics of cognition of art history and art*]. Linotype, ISBN-10: 9986932831. <https://www.knygos.lt/lt/knygos/meno-istorijos-ir-dailės-pazinimo-pagrindai-7-10-klasems/>
- Center for Mental Health in Schools at UCLA (2020). *About art therapy and schools*. Retrieved from <http://smhp.psych.ucla.edu/pdfdocs/arttherapy.pdf>;
- Dalton, B., Pisha, B., Eagleton, M., Coyne, P., & Deysher, S. (2002). *Engaging the text: Final report to the US Department of Education*. CAST, Peabody.
- Damon, W. (2004). What is positive youth development? *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 591(1), 13-24.
- Darling-Hammond, L., & Sykes, G. (1999). *Teaching as the Learning Profession: Handbook of Policy and Practice*. Jossey-Bass Education Series. Jossey-Bass Inc., Publishers, 350 Sansome St., San Francisco, CA 94104.
- Dempsey, A. (2004). *Stiliai, judėjimai ir kryptys*. [Eng. *Styles, movements and directions*]. Encyclopedic guide to modern art. Presvika, Vilnius. <https://www.patogupirkti.lt/knyga/stiliai-judejimai-ir-kryptys.html>
- Gerasimenko S. (2018), *Pasakų terapija– geriausias būdas suvokti save ir kitus* [Fairy tale therapy - the best way to understand yourself and others], Vilnius Kindergarten “Žiedas” <https://www.svietimonaujienos.lt/pasaku-terapija-geriausias-budas-suvokti-save-ir-kitus/>
- Gere, Z. K., Kuntler, T.R. (1997). *Erdvė, forma, spalva*. [Eng. *Space, shape, color*.] Light Editor, Kaunas. <https://www.knygos.lt/lt/knygos/erdve-forma-spalva/>
- Graves, M. F., Cooke, C. L., & Laberge, M. J. (1983). *Effects of previewing difficult short stories on low ability junior high school students' comprehension, recall, and attitudes*. Reading Research Quarterly, 262-276.
- Guskey, T. R. (2002). *Professional development and teacher change*. Teachers and teaching, 8(3), 381-391. DOI: [10.1080/135406002100000512](https://doi.org/10.1080/135406002100000512)
- Hitchcock, C., Meyer, A., Rose, D., & Jackson, R. (2002). *Providing new access to the general curriculum: Universal design for learning*. Teaching exceptional children, 35(2), 8-17.
- Ignatavičienė, A. (2006). *Kostiumo istorija*. [Eng. *The story of the costume*]. Homo liber, Vilnius. ISBN: 9955716061
- Johnson, R. T., & Johnson, D. W. (1986). *Cooperative learning in the science classroom*. Science and children, 24(2), 31-32.

- Karkou, V. (2010) *Arts therapies in schools: research and practice*. Jessica Kingsley publishers. London.
- Klimaite I. (2019), *What is art-therapy and how can your child benefit from it?* Vilnius Gallery, Published on bernardinai.lt <https://www.bernardinai.lt/2019-05-09-kas-yra-meno-terapija-ir-kuo-ji-gali-buti-naudinga-jusu-vaikui/>
- Lepešlienė, V. (1996). *Humanistinis ugdymas mokykloje [Humanities education in school]*. Vilnius, https://www.sena.lt/pedagogika/lepeskiene_vitalija-humanistinis_ugdymas_mokykloje
- Lerner, J. V., Phelps, E., Forman, Y., & Bowers, E. P. (2009). *Positive youth development*. John Wiley & Sons Inc.
- Lerner, R. M. (2005, September). Promoting positive youth development: Theoretical and empirical bases. In White paper prepared for the workshop on the science of adolescent health and development, national research council/institute of medicine. Washington, DC: National Academies of Science.
- Lerner, R. M., von Eye, A., Lerner, J. V., & Lewin-Bizan, S. (2009). Exploring the foundations and functions of adolescents thriving within the 4-H study of positive youth development: A view of the issues. *Journal of Youth and Adolescence*, 30, 5, 567-570.
- Lucie-smith, E. (1996). *Meno kryptys nuo 1945-ųjų, [Eng. Art trends since 1945]*. Vilnius, district publishing house
- Matonyte, M. (2013). *Music and dance-movement therapies for children with cerebral palsy*. Research report, Université de Liège (Belgique)
- Meyer, A., & Rose, D. H. (1998). *Learning to read in the computer age* (Vol. 3). Brookline Books.
- Meyer, A., & Rose, D. H. (2000). Universal design for individual differences. *Educational Leadership*, 58(3), 39-43.
- Musneckienė, E. (2020). Inclusive education in the arts: challenges, practices and experiences in Lithuania. *Journal of the European teacher education network*, 15, 18-29.
- Phelps, E., Zimmerman, S., Warren, A. E. A., Jeličić, H., von Eye, A., & Lerner, R. M. (2009). The structure and developmental course of positive youth development (PYD) in early adolescence: Implications for theory and practice. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30(5), 571-584.
- Phelps, R., Adams, R., & Bessant, J. (2007). Life cycles of growing organizations: A review with implications for knowledge and learning. *International journal of management reviews*, 9(1), 1-30.
- Repšys, P. (2006). *Dailės technikų studijų modulis. [Eng. Art technician study module]*. Vilnius Academy of Arts Publishing House.
- Rimanta V., (n.d.) *Trumpai apie forumo teatro metodą. [Eng. Overview about the forum theater method "Methodological material"]*. <https://www.etwinning.lt/uploads/Mokym%C5%B3%20med%C5%BEiaga/A%20Boalio%20metodai/Forumo%20teatras%20neformalaus%20ugdymo%20usimimams-metodika.pdf>
- Rose, D. H., & Strangman, N. (2007). Universal design for learning: Meeting the challenge of individual learning differences through a neurocognitive perspective. *Universal access in the information society*, 5(4), 381-391.
- Rose, D. H., Meyer, A., & Hitchcock, C. (2005). *The universally designed classroom: Accessible curriculum and digital technologies*. Harvard Education Press. 8 Story Street First Floor, Cambridge, MA 02138.
- Schmid, K. L., & Lopez, S. J. (2011). Positive pathways to adulthood: The role of hope in adolescents' constructions of their futures. *Advances in child development and behavior*, 41, 69-88.
- Snyder, F. J., Vuchinich, S., Acock, A., Washburn, I. J., & Flay, B. R. (2012). Improving elementary school quality through the use of a social-emotional and character development program: A matched-pair, cluster-randomized, controlled trial in Hawaii. *Journal of School Health*, 82(1), 11-20.
- Tomlinson, P. (1999). Conscious reflection and implicit learning in teacher preparation. Part II: Implications for a balanced approach. *Oxford Review of Education*, 25(4), 533-544.
- Vasiljeva, L. (2014). *Mokinių turinčių nežymų intelekto sutrikimą, įtraukiojo ugdymo optimizavimo galimybės taikant dailės terapijos metodus. [Possibilities of optimizing education by applying art therapy methods to students with mild intellectual disabilities]*. Master thesis, Lithuanian University of Educational Sciences
- Wood, K. D., Algozzine, B., & Avett, S. (1993). *Promoting cooperative learning experiences for students with reading, writing, and learning disabilities*. *Reading & Writing Quarterly: Overcoming Learning Difficulties*, 9(4), 269-376.

Cuvinte cheie: dezvoltare pozitivă a tinerilor, principii UDL, incluziune, bunăstare mentală

RESURSE ADIȚIONALE:

- Proiectarea Universală a Instruirii în Învățământul Primar și Gimnazial de pe site-ul Do-IT (aceasta este o colecție de link-uri către alte surse) [http://www.washington.edu/doit/programs/center-universal design-education/primarysecondary/universal-design-instruction-elementary](http://www.washington.edu/doit/programs/center-universal-design-education/primarysecondary/universal-design-instruction-elementary)
- Alte centre naționale care sprijină cercetarea și implementarea UDL: Centrul Național pentru Materiale Instrucționale <http://aem.cast.org> / Exemple de practici UDL în învățământul gimnazial
- Exemple de design universal pentru învățare acasă din patru inspectorate școlare sunt în curs de implementare <http://www.udlcenter.org/implementation/fourdistricts>
- UDL Spotlight include profesori care aplică strategii UDL în activități specifice de tehnologie, cursuri, instrumente și site-uri web pentru a sprijini predarea și învățarea. În fiecare Spotlight, sunt evidențiate principii ale practicilor UDL care sunt implementate într-o formă sau alta. <https://udlspotlight.wordpress.com>

CAPITOLUL 5 CREAȚIA ARTISTICĂ EDUCAȚIONALĂ ÎN ȚĂRILE PARTENERE: BUNE PRACTICI LA NIVEL DE COMUNITATE

Irina Gheorghiu¹, Alina Andreia-Ailincăi²

Fundatia EuroEd (ROMANIA)

Fundatia EuroEd (ROMANIA)

1 INTRODUCERE

Arta poate fi considerată o componentă indispensabilă a unei educații complete - sunt discipline artistice obligatorii în mai multe dintre comunitățile și sistemele educaționale europene. Cu toate acestea, o preocupare bine-cunoscută este cea cu privire la statutul relativ și valoarea acordată disciplinelor artistice în toate comunitățile. În acest capitol vom descrie o serie de bune practici din țările europene, precum Lituania, Turcia, Bulgaria, Italia, Spania, România (țări din care provin partenerii contractuali ai proiectului InCrea+), pentru a include arta și creația artistică în cadrul comunității.

Educația artistică nu se limitează la mediul educațional formal, ci la activitățile non-formale, activități de agrement și recreere, acestea servesc ca o modalitate de integrare socială pentru diferite grupuri sociale dezavantajate (copii neșcolari, persoane cu dizabilități, vârstnici, deținuți, minoritari, bolnavi sau migranți) și sunt complementare educației școlare, în funcție de timpul de care dispun profesorii din țările europene.

Educația artistică în cadrul comunității este descrisă prin intermediul contactul direct al indivizilor cu lucrări și mijloace artistice (cum ar fi concerte organizate, expoziții organizate, lansări de cărți, biblioteci și filme, vizite la muzee sau galerii de artă) și implicarea acestora în practicile artistice (practicarea artei în școli și în afara lor).

The Road Map for Arts Education, elaborată de un grup de experți și UNESCO și prezentată la Prima Conferință Mondială privind educația artistică (Lisabona, 2006, revizuită și actualizată ulterior), pledează pentru rolul esențial al educației artistice în cadrul societăților, pentru a crea un teren comun de înțelegere pentru toate părțile interesate. Există mai multe obstacole în atingerea scopurilor artei în domeniile educaționale, preponderentă fiind lipsa finanțării. Alte obstacole menționate în The Road Map for Arts Education sunt: dificultatea aplicării educației artistice la sistemele educaționale actuale, lipsa de conștientizare din partea actorilor relevanți și, în sfârșit, lipsa de cooperare din partea părților interesate implicate.

Taggart, Whitby & Sharp (2004) au arătat, în studiul lor, că „*educația culturală promovată în statele membre UE, la acea vreme, includea dezvoltarea abilităților artistice, cunoștințe și înțelegere, implicarea într-o varietate de forme de artă; creșterea înțelegerii culturale; împărtășirea experiențelor artistice, oamenii devenind și consumatori și contribuitori artistici. Educația artistică conduce la alte rezultate, cum ar fi încrederea în sine, exprimarea individuală, munca în echipă, inter-culturalitatea, participarea la viața culturală*”.

Sharp și Le Métails (2000, p. 7) au relevat că multe țări împărtășesc aceleași convingeri și priorități pentru arte, creativitate și educație culturală: creativitatea este importantă și dezvoltarea ei ar trebui încurajată pentru că îi ajută pe oameni să se simtă incluși și apreciați, dar împărtășesc, de asemenea, aceleași provocări la nivel comunitar, nevoia de a găsi modalități eficiente de a ridica profilul și statutul artelor nu numai în societate, ci și în educație. Toate comunitățile ar trebui să găsească modalități de a ajuta oamenii să recunoască valoarea artelor, făcând experiențele artistice relevante și alocând suficient timp diverselor forme de artă.

Referindu-se la politici, Sharp și Le Métails menționează că „*există necesitatea de a investiga contradicția aparentă dintre sprijinul pentru arte la nivel de politică și statutul scăzut perceput pentru arte în școli, pentru a explora implicațiile diferitelor programe de studii, modele și să identifice metode de evaluare care sunt practice, de încredere și plăcute pentru arte, creativitate și educație culturală*” (Sharp C., Le Métails J., 2000, p. 18).

Caracterul în schimbare al societăților noastre necesită identificarea de noi priorități, numeroase țări europene pun accent pe dezvoltarea competențelor fundamentale, punând presiune pe mai multe domenii, inclusiv pe arte.

Fiecare comunitate trebuie să încurajeze cetățenii să participe activ la transmiterea și schimbarea culturală. Țările trebuie să exploreze o serie de acțiuni, pentru a include artele în viața de zi cu zi a cetățenilor lor:

- “*Creșterea profilul artelor în școli, pornind de la atitudinile pozitive ale părinților față de activitățile artistice și subliniind valoarea abilităților creative pentru economie, precum și pentru evoluția personală*” (Sharp C., Le Métails J., 2000, p. 26),

- Acordarea de sprijin pe pregătirea și formarea profesorilor, pentru a le dezvolta încrederea în a preda incluzând creația artistică,
- Încurajarea unor parteneriate de înaltă calitate între artiști, organizații CCS și școli, prin programe coordonate;
- Dezvoltarea festivalurilor și competițiilor naționale, pentru a scoate în evidență activitățile culturale-artistice, ce aduc beneficii întregii societăți.

Studiul *Educația artistică și culturală la școala în Europa*, realizat de Eurydice (EACEA, 2009), prezintă informații actualizate, cuprinzătoare și comparabile, despre politicile educaționale artistice din peste 30 de țări europene. Beneficiile implicării artelor în educație sunt destul de similare între țări: aproape toți respondenții menționează „abilități artistice, cunoștințe și înțelegere”, „apreciere critică”, „moștenire culturală”, „expresie/identitate individuală”, „diversitate culturală”, și „creativitate”. În marea majoritate a țărilor, educația artistică vizează dezvoltarea personală și emoțională, deoarece promovează abilitățile sociale și împlinirea de sine (satisfacție) prin experimentare.

Este îmbucurător faptul că apar un număr mare de inițiative și strategii, în jurul țărilor europene, pentru a crește accesul cetățenilor la evenimente culturale. Un „coș cultural” sau un „pașaport cultural” este un mijloc destul de comun de a introduce elevii în cultură și artă. Implementarea acestor măsuri diferă în țările Uniunii Europene.

În acest capitol, vom descrie o serie de bune practici bazate pe artă, cu accent pe educația incluzivă, oferite de partenerii proiectului InCrea+, din Lituania, Spania, Turcia, Italia, România și Bulgaria. Aceste bune practici, 12 în total, câte 2 din partea fiecărui partener, au fost selectate în urma unei cercetări calitative masive în fiecare comunitate, pentru a descrie cele mai bune situații de educație incluzivă.

Fiecare dintre aceste bune practici este descrisă într-o grilă, dezvoltată de partenerii europeni InCrea+:

- Kauno Juozo Grušo meno gimnazija and Pedagogical Psychological Service din Municipiul Raional Trakai (Lituania),
- Besime Özderici Ortaokulu (Turcia),
- Foundation for development of the cultural and business potential of civil society - Fundația CUBU (Bulgaria),
- Asociația Meraki din Valencia (Spania),
- Fundația EuroEd (România),
- Università degli studi di Padova (Italia).

Grila la care ne vom referi se bazează pe experiența unei echipe de experți în educație și acoperă o serie de caracteristici, pentru a o face mai cuprinzătoare și pentru a oferi posibilitatea de a reproduce aceste bune practici la o scară mai mare sau mai mică (menționăm că grila nu este exhaustivă). Grila include informații referitoare la:

- denumirea bunei practici;
- grupul țintă;
- beneficiile practicii pentru grupurile țintă;
- impactul comunitar/social (obiective);
- materialele utilizate;
- mijlocul artistic;
- cât de mult susține incluziunea;
- aptitudini de secol XXI incluse;
- abordarea provocărilor pentru incluziune.

Bunele Practici menționate în acest capitol, se confruntă cu o serie de limite, pornind de la diversitatea culturală a fiecărei țări și societate în parte, punctul de vedere diferit al fiecărui expert care a dezvoltat practica, până la impactul COVID-19 asupra fiecărei practici.

Capitolul 5 oferă cititorului posibilitatea de a studia diferitele practici implementate în diferite țări europene; promovează diversitatea culturală prin bune practici care conștientizează patrimoniul cultural și, în special, se concentrează pe activități artistice care promovează incluziunea în societatea modernă.

2 BUNE PRACTICI OFERITE DE KAUNO JUOZO GRUŠO MENO GIMNAZIJA (KJGAG) ȘI SERVICIUL PSIHOLOGIC PEDAGOGIC AL MUNICIPIULUI RAIONAL TRAKAI (LITUANIA)

În Lituania, educația culturală și artistică este integrată în diferitele programe și instrumente educaționale. Reprezentanții țării susțin că educația artistică este o parte importantă a creșterii unei persoane cu drepturi

depline, determină creativitatea unei persoane, abilitățile de comunicare și aplicarea cunoștințelor și experienței dobândite în noi situații de viață.

Luând în considerare noile provocări cu care se confruntă societatea lituaniană, domeniul cultural și artistic necesită o atenție sporită pe baza analizei tendințelor culturale, tehnologice și politice contemporane, dezvoltarea educației culturale și artistice pornind de la experiența altor țări: aspecte multiculturale, industrii creative, atenție la activități creative practice în studiouri, birouri, laboratoare etc., introducerea de noi tehnologii și asigurarea instrumentelor și echipamentelor necesare în acest scop; integrarea cuprinzătoare a disciplinelor artistice în predarea altor discipline și în viața culturală a școlii, de ex. dramă socială și proiecte de protecție a patrimoniului cultural.

Strategia *Lituania 2030* atrage, de asemenea, atenția asupra importanței educației non-formale legate de educația culturală și anticipează nevoia de a implica în educație profesioniști din diverse domenii ale culturii.

Strategia de educație subliniază, de asemenea, că muzeele, bibliotecile, culturile și instituțiile de artă, au o implicare redusă sau deloc în educația non-formală. Organizațiile din subordinea Ministerului Culturii marchează educația culturală ca o prioritate în planurile lor anuale de activitate. Multe instituții dezvoltă noi programe educaționale, de exemplu Muzeul Popular a dezvoltat un material special: „Veți rezolva ghicitoarea - cunoașteți expoziția” pentru munca independentă a profesorului în predare.

Din punct de vedere al conținutului, activitățile de educație culturală sunt foarte diferite și diverse: ateliere creative, tururi de vizitare a obiectivelor turistice, programe educaționale muzicale, oferirea de oportunități de participare la repetiții, de familiarizare cu instrumente muzicale și interpreți, precum și diverse activități creative în muzee, istorie culturală, educațională. concerte, instalații muzicale interactive, prelegeri publice etc.

În Lituania, există un program special adaptat pentru tineri inclus în majoritatea festivalurilor cultural-artistice. Unele dintre aceste evenimente implică tinerii activ, oferindu-le posibilitatea de a contribui la planificarea programului sau a activităților. De exemplu inițiativa proiectului internațional de educație cinematografică „Moving Cinema”, implementat în Lituania de Art Beehive, pentru elevii seniori „Young Cinema Programers”, în cadrul căruia elevii selectează filmele pe care le consideră cele mai relevante pentru colegii lor și realizează la rândul lor un film. Alte programe pentru lituanieni: Festivalul Internațional de Film de la Vilnius „Primăvara Cinematografiei”, Festivalul de Film Documentar de la Vilnius. O altă inițiativă este programul educațional KITOKS „Tânărul Critic” al Festivalului Copiilor și Tineretului „Menų spaustuvė”, în cadrul căruia se dezvoltă o înțelegere mai profundă a artei teatrale, capacitatea de a reflecta și de a evalua.

Inițiativa de vizită gratuită la muzeu este în vigoare din 2018, când a avut loc un test pilot al instrumentului pentru elevi. După aceea, instrumentul a fost ajustat și adaptat pentru toată lumea (atât elevi, cât și adulți). Cu toate acestea, vizitarea instituțiilor culturale rămâne o provocare pentru rezidenții din afara orașelor mari.

Aprobat în 2018, programul Pașaport Cultural este o inițiativă finanțată de stat pentru școlari care vizează îmbunătățirea accesului acestora la proiecte și evenimente culturale și educaționale. Acesta permite școlărilor lituanieni să beneficieze de serviciile gratuite ale instituțiilor culturale și artistice și îi încurajează să participe la viața culturală. Se consideră că formarea obiceiurilor de consum cultural ale școlărilor ar trebui să se bazeze în mod consecvent și sistematic pe nevoile, cunoștințele și abilitățile de a percepe informațiile care se dezvoltă la o anumită vârstă.

De asemenea, se poate presupune că activitățile de educație culturală, care durează mai mult și implică artiști, au mai multe șanse să aibă un impact nu numai asupra elevilor și învățării acestora, ci și asupra profesorilor, părinților, conducerii școlii și culturii școlare generale.

Potrivit studiului *Educația artistică și culturală la școala din Europa, Lituania consideră că activitățile artistice extracurriculare oferă elevilor oportunități de a dobândi experiență practică pentru ocupații profesionale și locuri de muncă creative. Astfel de activități ajută, de asemenea, la dezvoltarea abilităților transferabile, cum ar fi abilitățile de comunicare, și sunt menite să îmbunătățească calitatea învățării și motivația elevilor.*

2.1 Exemple de Bune Practici

Activitatea *Incluziunea socială a copiilor vulnerabili prin artă în regiunile de graniță Lituania-Belarus* („Pažeidžiamų vaikų socialinė įtrauktis per meną Lietuvos ir Baltarusijos pasienio regionuose”), având ca promotor Administrația Municipiului Varėna, este organizată ca ritual de creativitate – estetic. O parte integrantă a activităților, altele decât salutarile și rămas-bunul, este reflecția și/sau autoevaluarea. Copiii reflectă la două niveluri: despre starea lor emoțională (cum se simt) și despre cum pot gestiona și îndeplini sarcinile (ce învață).

Provocarea pentru incluziune abordată este cea Socială. Practica a oferit un spațiu sigur pentru munca între elevi cu interese și stataturi diferite. Este un exemplu excelent al modului în care ar trebui organizat cadrul pentru ca participanții implicați să creeze legături și să scoată tot ce este mai bun din toți copiii participanți – oferindu-le posibilitatea de a-și alege sarcinile, de a lucra singuri sau în cooperare cu altcineva, stabilind reguli de acceptare și prietenie. Activitatea are 3 etape:

1. Subiecte de autocunoaștere, sarcini centrate pe elev;
2. Subiecte de comunicare cu altul, sarcini de dezvoltare a relațiilor interpersonale;
3. Teme de comunicare/colaborare de grup, sarcini creative colective.

Implementarea codului QR în activitatea procesului de învățământ are scopul de a include fiecare elev în colectivul școlar, pentru a participa individual sau în grup, ajută la construirea muncii în echipă; utilizarea curiozității elevilor în procesul de predare; folosind instrumente simple disponibile fiecărui elev într-un mod nou, neobișnuit.

Utilizarea codurilor QR pentru activități educaționale trebuie planificată din timp în două aspecte separate: în primul rând - informațiile care urmează să fie codificate și în al doilea rând - mediul în care codurile generate vor fi ascunse.

Prin participarea la această activitate, elevii își vor consolida creativitatea și abilitățile de cooperare. Activitatea îi stimulează pe toți elevii să „gândească în afara cutiei” și să găsească un subiect care să fie transformat într-un cod QR. Această activitate poate ajuta la depășirea problemelor de excluziune legate de motive sociale și comportamentale. Într-adevăr, îi ajută pe elevi să se implice în materia predată și să se respecte reciproc pentru a crea o lucrare finală comună.

2.2 Evaluarea și/sau impactul învățării

Aceste bune practici, pentru elevi și copii, ca grup țintă, au beneficii esențiale și anume că aceștia se pot cunoaște mai bine participând la cursuri de artă, își dezvoltă abilitățile socio-emoționale și de creativitatea.

Profesorii școlilor de artă și specialiștii în servicii sociale vor dobândi noi competențe pentru a lucra cu grupul țintă și pentru a-l ajuta să participe la același proces de învățare ca alți copii.

Aceste activități de predare/învățare promovează un interes mai activ față de operele de artă plastică, perceperea detaliilor operelor de artă, explicarea relației dintre tipurile de conținut între diverse ramuri ale artelor, ceea ce duce în cele din urmă la interpretarea creativă a diverselor idei artistice, învățare bazată pe curiozitate.

Astfel, elevii sunt încurajați să caute soluții non-standard în sarcinile creative și, în consecință, să își extindă cunoașterea, experiența, percepția artistică și scara sensibilității estetice.

2.3 Descrierea detaliată a activităților selectate

1	Titlu	Implementarea codului QR în procesul educațional
2	Țară	Lituania
3	Promoter	O firmă privată
4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat
5	Obiective	Scopul este de a include diverși copii/tineri pentru a participa individual sau în grupuri, ajută la construirea muncii în echipă; folosirea curiozității tinerilor în procesul de învățare; folosind instrumente simple disponibile fiecărui copil/persoană într-un mod nou, neobișnuit.
6	Descriere	a) Prezentare generală. Utilizarea codurilor QR pentru activități educaționale trebuie planificată din timp în două aspecte separate: în primul rând - informațiile care urmează să fie codificate și în al doilea rând - mediul în care codurile generate vor fi ascunse. Este important să folosiți informațiile care sunt relevante pentru subiectul curent și de obicei atunci când ordinea descoperirii informațiilor nu este foarte importantă. b) Pași

		1. Mai întâi, informațiile care vor fi codificate trebuie structurate în propoziții scurte și scrise. Imaginile, link-urile sau chiar sunete pot fi folosite și în codurile QR. 2. Folosind un instrument online (convertorul de coduri QR) informațiile pot fi ușor transformate în coduri QR (sau site-ul încărcat și direct transformat într-un cod). 3. Codurile pot fi descărcate și tipărite pe o coală de hârtie. Este important să utilizați cerneală de culoare închisă pentru imprimantă, astfel încât camera de pe un dispozitiv inteligent să o poată prelua cu ușurință. 4. Codurile QR pot fi decupate și ascunse în orice mediu ales de educator. Este important de reținut că este utilă organizarea unei astfel de activități într-un mediu care ajută la înțelegerea mai bună a subiectului. 5. Participanții la activitate vor avea nevoie de o aplicație de citire a codurilor QR pe un dispozitiv inteligent pentru a scana codurile. Se recomandă să creați o fișă de sarcini în care participanții ar putea nota ceea ce au găsit. c) Cu informațiile adunate, participanții ar trebui să fie implicați într-o activitate care folosește informațiile pentru a construi o înțelegere mai puternică a subiectului. De exemplu, punerea în ordine a informațiilor găsite sau utilizarea lor pentru a crea piese de artă sau utilizarea lor ca inspirație etc.
7	Opțiuni de implementare	a. Grupuri țintă: Copii de 8-9 ani, dar această metodă este foarte flexibilă pentru diferite vârste și, de asemenea, diferite subiecte. Aproape orice poate fi transformat în vânătoare de coduri QR. b. Durată: 45 – 90 minute, în funcție de complexitatea sarcinii. c. Număr de sesiuni/activități: o sesiune. d. Metodologie de predare: Această metodă funcționează cel mai bine atunci când participanții lucrează în echipă, deoarece este ușor să împărțiți responsabilitățile între colegii de echipă și fiecare elev este implicat în proces. Această metodă este destul de simplă, dar pentru majoritatea participanților este interesantă. Toată lumea se implică și prin același proces obține cunoștințe foarte asemănătoare, se simte incluși și premiați în timpul lecției de mai multe ori. Versatilitatea acestei metode poate fi folosită în aproape orice subiect. e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor: evaluarea este efectuată atunci când participanții își prezintă constatările pe care le rezumă în colaborare.
8	Mijloc artistic	A) Această metodă poate fi folosită pentru a analiza opere de artă sau muzica B) Poate fi folosit pentru a arăta părți importante care ar trebui incluse în arta creată x Pictură A x B x x Teatru A ☐ B x x Muzică A x B ☐ x Sculptură A x B x x Literatură (povestiri, poezie etc.) A ☐ B x x Arte și Meserii (olărit, țesut, cusut etc.) ☐ Altele, vă rugăm specificați: _____,
9	Materiale	Conexiune la internet, hârtie, imprimantă, foarfece, bandă, dispozitive inteligente cu camere video.
10	Cine conduce activitatea	x o persoană sau un părinte ☐ o organizație/instituție ☐ o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ altele

11	Beneficii și rezultate	a. a. Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă b. Învățarea bazată pe curiozitate; c. Folosirea metodelor moderne și active de predare pentru a implica toți participanții; d. Sentiment de realizare; a. b. Impact comunitar/social Construirea muncii în echipă între grupurile de copii și alți participanți.
12	Provocarea de incluziune abordată	Provocare comportamentală
13	Cum a abordat această provocare?	Prin participarea la această activitate, participanții își vor consolida creativitatea și abilitățile de cooperare. Activitatea îi stimulează pe toți participanții să „gândească în afara cutiei” și să găsească un subiect care să fie transformat într-un cod QR. Această activitate poate ajuta la depășirea problemelor de excluziune legate de motive sociale și comportamentale. Într-adevăr, ajută participanții să se implice în materia predată și să se respecte reciproc pentru a crea o lucrare comună finală.
14	Abilitățile secolului 21 abordate	Scanarea codurilor QR și obținerea diferitelor informații este importantă în învățarea abilităților, în special în rezolvarea problemelor, comunicare și colaborare, deoarece metoda în sine se prezintă adesea ca un puzzle. Este nevoie de destul de multe abilități pentru a le pune împreună.
15	UDL ca principiu director	Utilizarea mai multor mijloace de exprimare
16	Site/E-mail/ Alte informații de contact:	e-mail: ignas.stansilavicius@gruso.lt
INTRODUCEREA EXPERTILOR Întrebări pentru reflecție		Întrebări care pot fi adresate pentru a stimula feedback-ul și reflecția grupurilor țintă <i>Cum v-ați simțit în timpul procesului de creare a unui cod QR?</i> <i>Te-ai confruntat cu provocări în lucrul cu alți copii?</i> <i>Cum a funcționat grupul tău ca echipă?</i> <i>Crezi că îți îmbunătățești abilitățile de comunicare cu ceilalți participând la această activitate?</i> <i>Ți-a plăcut activitatea?</i>

1	Titlu	Incluziunea socială a copiilor vulnerabili prin artă în regiunile de graniță Lituania - Belarus (“Pažeidžiamų vaikų socialinė įtrauktis per meną Lietuvos ir Baltarusijos pasienio regionuose”)
2	Țară	Lituania și Belarus
3	Promoter	Administrația municipiului raional Varėna
4	Contextul implementării	☐ oraș mare ☒ oraș mic ☐ sat

5	Obiectivele activității	1. Să ajute persoanele cu mai puține oportunități de a se angaja în activități artistice și de a colabora cu alți elevi în dezvoltarea cogniției emoționale, exprimarea de sine, conștientizarea de sine, autocontrolul, respectul și încrederea în sine. 2. Să promoveze interacțiunea interpersonală, toleranța, empatia membrilor grupului, să ajute la formarea unei atitudini pozitive față de mediu, partener de comunicare, să fie capabil să controleze comportamentul. 3. Să dezvolte abilități de cooperare în grup, toleranță, promovare a responsabilității pentru grup, participare la viața comunității școlare. 4. Să încurajeze elevii creativitatea și motivația de a-și pune în aplicare în mod activ și creativ ideile artistice.
6	Descriere	a. Conținutul activităților artistice desfășurate - Activitatea este organizată pentru creativitate – ritual estetic, menținând partea structurală fixă a începutului și sfârșitului încadrând activitatea (asigurând nevoia de securitate) iar partea mijlocie a conținutului în schimbare, dar constantă, structura previzibilă (asigurând nevoia de noi descoperiri). O parte integrantă a activităților, altele decât salutarile și rămas-bunul, este reflecția și/sau autoevaluarea. Copiii reflectă pe două planuri: 1. Despre starea emoțională (cum vă simțiți); 2. Despre cum ați reușit să participați și să finalizați sarcinile (ce ați învățat) b. Pașii principali - Logica programului: „eu”, „eu și tu, suntem amândoi”, „eu și tu, suntem împreună”. În mod regulat, subiectele sunt aranjate în funcție de succesiunea sarcinilor „I” - sarcini centrate pe elev; „Tu și Eu” - sarcini care dezvoltă relațiile interpersonale; „Noi” - Sarcini creative colective. Implementat in 3 etape: 1. Subiecte de autocunoaștere, sarcini centrate pe elev 2. Subiecte de comunicare cu altul, sarcini de dezvoltare a relațiilor interpersonale 3. Teme de comunicare/colaborare de grup, Sarcini creative colective c. Teoriile pe care s-a bazat practica - Curriculumul se bazează pe principiile educației incluzive și pe prevederi metodologice specifice. Bazat pe principiile muzicii și terapiei prin artă.
7	Opțiuni de implementare	a. Grupuri țintă – copii la vârsta școlară între 4 și 18 ani b. Durata – 60-120 minute, în funcție de vârsta copiilor c. Număr de sesiuni/activități – 1 activitate într-un slab – un an d. Metodologia predării – metodologia autorului e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor -
8	Mijloc artistic	A) <i>analiza expresiilor artistice celebre</i> B) <i>activitate artistică</i> X Pictură A X B X ☐ Teatru A ☐ B ☐ X Muzică A ☐ B X ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ☐ Literatură (povestiri, poezie, etc.) A ☐ B ☐ ☐ Arte și Meserii (olarit, țesut, cusut, etc.)
9	Materiale	Mediul de învățare și instrumentele de învățare recomandate pentru program sunt: tablă albă, șevalet, mese și scaune mobile, echipamente de

		ascultare audio, instrumente muzicale și diverse instrumente și materiale de artă.
10	Cine conduce activitatea	☐ o persoană/un părinte ☐ o organizație/instituție ☐ o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG X profesori care au urmat cursuri speciale
11	Beneficii și rezultate	a. Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă Copiii se pot cunoaște mai bine participând la cursuri de artă. Participanții își dezvoltă abilitățile socio-emoționale și de creativitate. b. Impact comunitar/social Pentru a asigura integrarea socială, profesorii din școlile de artă lituaniene și belaruse și specialiștii în servicii sociale vor dobândi noi competențe pentru a lucra cu grupul țintă și a-l ajuta să participe la același proces de învățare ca și alți copii.
12	Provocarea de incluziune abordată	Provocare socială
13	Cum a fost abordată această provocare?	Practica a oferit un spațiu sigur pentru munca comună între elevi cu interese și statut diferite. Este un exemplu excelent al modului în care ar trebui organizat cadrul pentru ca participanții implicați să creeze legături și să scoată tot ce este mai bun din toți copiii participanți – oferindu-le posibilitatea de a-și alege sarcinile, de a lucra singuri sau în cooperare cu cineva. , stabilind reguli de acceptare și prietenie.
14	Abilitățile secolului 21 abordate	Activitățile de artă incluse în aceste ateliere dezvoltă inovația și creativitatea. Având în vedere că activitățile au facilitat și dezvoltarea abilităților de comunicare, conștientizare de sine, sociale, cognitive și de creativitate, care se numără printre cele mai importante abilități, considerăm că acestea se adresează și abilităților de viață și de carieră.
15	UDL ca principiu director	Pe parcursul activității au fost folosite diferite mijloace de exprimare și implicare.
16	Site/E-mail/ Alte informații de contact:	www.varena.lt http://schuchin.grodno-region.by/ru/ https://varena.lt/naujienos/varenos-j-ciurlionytes-menu-mokyklos-ir-moksleiviu-kurybos-centro-pastato-rekonstrukcijos-darbai-arteja-pabaiga/
CONTRIBUȚIA EXPERTILOR		Întrebări care pot fi adresate pentru a stimula feedback-ul și reflecția grupurilor țintă
Întrebări pentru reflecție		Cum v-ați simțit în timpul activității? V-a plăcut tema abordată în cadrul activității? De ce? V-ați simțit auzit și implicat în timpul activității? Considerați că sunt necesare îmbunătățiri ale activității? Dacă da, care?

3 BUNE PRACTICI OFERITE DE BESIME ÖZDERICI ORTAOKULU (TURCIA)

Educația artistică din Turcia intră în mare parte sub jurisdicția Ministerului Educației Naționale. Alți actori care au un rol semnificativ și atribuții importante în acest domeniu sunt Consiliul Învățământului Superior, Consiliul Interuniversitar, Ministerul Culturii și Turismului și Ministerul Dezvoltării. Educația artistică din Turcia intră în sfera educației atât formale, cât și non-formale.

Educația formală este educația desfășurată în mediul școlar în mod continuu prin programe de educație pregătite în conformitate cu anumite obiective și pentru persoane din anumite grupe de vârstă și de același nivel.

Învățământul formal cuprinde instituții de învățământ preșcolar, primar, gimnazial și superior. Educația artistică în sistemul de învățământ formal este compusă din

- Programe de învățământ prevăzute în sfera curriculumului în instituțiile de învățământ preșcolar, primar și gimnazial,
- Departamentele de educație artistică din facultățile de învățământ (GSEB) și facultățile de arte plastice și conservatoarele din învățământul superior.

În 1993, Ministerul Educației Naționale a demarat un proiect pentru educația copiilor supradotați. Ca urmare a acestor eforturi, au fost deschise Centre de Știință și Artă (BİLSEM) în subordinea Direcției Generale de Servicii de Educație Specială, Îndrumare și Consiliere cu scopul de a educa elevii supradotați în domeniul științei și artei. Directiva BİLSEM a intrat în vigoare în 2007.

Educația non-formală include activitățile instituțiilor publice și ale instituțiilor private din afara sistemului de învățământ formal. Faptul că educația formală în sine nu a ținut pasul cu schimbările sociale instigate de progresele științei și tehnologiei a transformat educația adulților într-o abordare viabilă în multe țări. Importanța educației adulților în sistemul de învățământ a crescut.

O mare parte din activitățile de educație nonformală desfășurate de Ministerul Educației Naționale sunt realizate de centre de educație comunitară, care au o structură organizatorică foarte extinsă. Pe măsură ce concepte precum educația pe tot parcursul vieții, învățarea pe tot parcursul vieții, educația adulților și educația continuă, au devenit prioritare, importanța centrelor de educație comunitară a crescut și ea.

În articolul *Arts Education Re(thinking) in Turkey* (2014) se menționează că programele de educație artistică oferite de instituțiile și organizațiile culturale din sistemul de educație non-formală permit artei să ajungă la un public extins. Aceste programe oferă persoanelor care nu au participat, sau au primit educație limitată în sistemul de educație formală, posibilitatea de a-și dezvolta abilitățile de alfabetizare culturală și de a-și spori accesul la cultură.

Programele de educație non-formală oferite de muzeele, galeriile sau centrele culturale deschise de municipalități sau alte instituții publice și instituții non-profit de cultură și artă (SALT, Muzeul Modern din Istanbul, Muzeul Sakıp Sabancı, Centrul de Artă Akbank, CerModern, Baksı) variază ca număr și întindere. Aceste programe prezintă copiilor și adulților un nou spațiu de educație în afara școlii. Programele de educație artistică concepute pentru diferite grupe de vârstă sunt deosebit de importante, deoarece oferă copiilor un spațiu pentru a-și dezvolta creativitatea, precum și noi posibilități de exprimare liberă.

Pe de altă parte, în ciuda tuturor eforturilor pozitive ale instituțiilor de cultură, fără sprijin public, acest tip de activități educaționale care le permit copiilor să îmbine arta cu alte discipline și viața de zi cu zi, nu poate ajunge decât la un număr limitat de elevi din întreaga țară.

Potrivit site-ului lor, *Fundația Istanbul pentru Cultură și Arte (İKSV)* se numără printre beneficiarii *Fondului Internațional pentru Diversitatea Culturală (IFCD)*, înființat în temeiul articolului 18 din Convenția Protecția și Promovarea Diversității Exprimării Culturale UNESCO din 2005. Grantul va sprijini İKSV în realizarea proiectului la nivel național *Thread of Culture: Empowering Turkey's Local Cultural Professionals*, propus și care va fi realizat de departamentul de Studii de Politică Culturală al İKSV. Unul dintre cele nouă proiecte eligibile care va primi finanțare printre 480 de proiecte din 60 de țări, Thread of Culture este și primul proiect din Turcia care primește această finanțare.

3.1 Exemple de Bune Practici

Arta în farfuria mea are ca promotor Școala Gimnazială Kadir Has, în această activitate participanții determină mai întâi elementul vizual pe care îl vor proiecta pe farfurie, apoi aleg leguminoase uscate, paste, legume, fructe și alimente similare în bucătăriile lor. Ei își creează munca cu aceste materiale selectate. Este o șansă grozavă de a dezvolta relații de familie, de a-și consolida legăturile de familie, de a simți apartenența și de a-și îmbunătăți creativitatea în timpul procesului de pandemie de probleme. Este o activitate socială excelentă, o oportunitate de a dezvolta abilități de creativitate, de a dobândi abilități de gândire artistică și de a dezvolta abilitățile de artizanat și psihomotricitate.

Second Life to Objects - un eveniment prin care participanții reunesc multe materiale diferite (țesătură, metal, plastic, etc.) ca o reflectare a originalității și imaginației și fac atingeri estetice. Piese independente sunt reunite folosind interpretarea și imaginația și rearanjate pentru a forma un întreg armonios. Participantul care realizează o nouă întrupare o poate colora dacă dorește. Este un tip de artă creativ care arată că imaginația nu are limite și reușește să atragă atenția. Participanții completează lucrarea cu combinații și descrieri originale. Participanții au șansa de a-și îmbunătăți creativitatea și își pot exprima liber sentimentele. Ei pot combina

trecutul și prezentul folosind materiale diferite prin producerea de produse noi folosind lucruri vechi sau obiecte care au semnificații pentru ele. Aceasta este o bună practică din motive sociale, culturale și socio-economice.

3.2 Evaluarea și/sau impactul învățării

Scopul acestor activități, propuse de partenerul turc, este de a dezvolta sensibilitatea psihomotorie a grupurilor țintă ca urmare a utilizării mișcărilor echilibrate, de a încuraja munca în echipă, în familie, adresându-se comunității prin intermediul rețelelor sociale, întărind sentimentul de apreciere și participare la evenimente comunitare.

Opera de artă care rezultă ca urmare a imaginației ajunge la o realitate concretă prin utilizarea diferitelor materiale. Ea îmbogățește perspectivele, susține arta și creativitatea.

3.3 Descrierea detaliată a bunelor practici selectate

1	Titlu	Art on my plate
2	Țară	Turcia
3	Promoter	Școala Gimnazială Kadir Has
4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat
5	Obiectivele activității	Dezvoltarea abilităților de creativitate; Dobândirea abilităților de gândire artistică; Dezvoltarea abilităților de artizanat și psihomotricitate; Ajutarea familiilor să participe direct la activități; Distracția.
6	Descriere	Conținut : • Participanții determină mai întâi elementul vizual pe care îl vor proiecta pe farfurie. • Participanții aleg leguminoase uscate, paste, legume, fructe și alimente similare în bucătăriile lor. • Ei își creează lucrarea cu aceste materiale selectate. Etapele principale: • Determinarea materialelor • Așezarea materialelor selectate pe farfurie • Oferirea versiunii finale a lucrării create • Imaginea finală este fotografiată din față și de sus. • În plus, o dată cu lucrarea este realizată și fotografia elevului care a realizat lucrarea. • Fotografiile realizate sunt trimise profesorului de arte vizuale și profesorului de informatică al școlii responsabil de social media. • Fotografiile trimise sunt publicate pe paginile de socializare ale școlii. Teorii: • Evenimente de arte vizuale • Evenimente de participare a familiei • Evenimente fotografice • Activități de alfabetizare social media și informatică
7	Opțiuni de implementare	a. Grupuri țintă: elevi din clasele a V-a, a VI-a și a VII-a (11-13 ani) b. Durata: 1 săptămână c. Număr de sesiuni/activități: 7 d. Metodologia predării: instruire cu eșantionare la distanță. Crearea de antrenament de gândire creativă, antrenament de lucru în echipă e. Tip de evaluare și instrumente utilizate pentru identificarea beneficiilor: Evaluarea profesorului de arte vizuale din școala noastră din

		punct de vedere artistic. Evaluarea varietatii materialelor utilizate. Evaluarea vizuală a audienței pe rețelele de socializare. Activitatea s-a desfășurat online cu participarea familiei pe parcursul procesului de învățământ la distanță.
8	Mijloc artistic	A) analiza expresiilor artistice celebre B) activitate artistică X Pictură A ☐ B X ☐ Teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ☐ Literatură (povești, poezie etc.) A ☐ B ☐ ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, țesut, cusut etc.) ☐ Altele, vă rog să precizați: _____
9	Materiale	Materiale alimentare disponibile la domiciliu Telefon mobil cu camera Internet
10	Cine conduce activitatea	X părinți ☐ o organizație/instituție X o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ altele
11	Beneficii și rezultate	a. Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă: Beneficiile bunelor practici pentru grupurile țintă: Dezvoltarea abilităților de gândire artistică de care au nevoie grupurile țintă în funcție de intervalul de vârstă Dezvoltarea sensibilității psihomotorii grupurilor țintă ca urmare a utilizării mișcărilor echilibrate Încurajarea muncii în echipă cu familiile lor b. Impact comunitar/social: adoptarea spiritului de lucru în echipă al elevilor și al familiilor adresarea comunității prin intermediul rețelelor sociale întărirea sentimentului de apreciere încurajarea participării la evenimente comunitare
12	Provocarea de incluziune abordată	Provocare socială
13	Cum a fost abordată această provocare?	a. Este o mare șansă de a dezvolta relații de familie, un sentiment de apartenență și de a le îmbunătăți creativitatea în timpul procesului de pandemie de probleme. Este o activitate socială excelentă. b. Ei își vor întări legăturile de familie prin această activitate.
14	Abilitățile secolului 21 abordate	Profesorul a încurajat alfabetizarea digitală, deoarece le-a cerut participanților să lucreze online și să ofere feedback și materiale online profesorului. Profesorul i-a încurajat pe elevi cu privire la abilitățile lor de relație interpersonală.
15	UDL ca principiu director	Activitatea se bazează imaginația elevilor. Deci include mai multe moduri de a se exprima.
16	Site/E-mail/ Alte informații de contact:	https://www.instagram.com/p/CJlud5ZFUQgobx-ebXiTZGCNzt1rlXTWhVaUZI0/ https://kadirhasortaokulu.meb.k12.tr
CONTRIBUȚIA EXPERȚILOR		Întrebări care pot fi adresate pentru a stimula feedback-ul și reflecția grupurilor țintă
Întrebări pentru reflecție		Ți-a plăcut activitatea? Cum te-ai simțit în timp ce făceai activitatea? Cum te-ai simțit lucrând cu familia ta?

1	Titlu	Second Life to Objects
2	Țară	Turcia
3	Promoter	Școala Gimnazială Besime Özderici
4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat
5	Obiectivele activității	<i>To help waste materials gain aesthetic value and originality with imagination</i>
6	Descriere	Conținut: În cadrul acestui eveniment, participanții reunesc multe materiale diferite (țesătură, metal, plastic etc.) ca o reflectare a originalității și imaginației și fac atingeri estetice.. Etapele principale: Studiile sub denumirea de arte moderne încep cu descoperirea unor materiale care sunt inactive sau care și-au pierdut funcția. Piese independente sunt reunite folosind interpretarea și imaginația și rearanjate pentru a forma un întreg armonios. Participantul care realizează o nouă înfrumusețare o poate colora dacă dorește. Este un tip de artă creativ care arată că imaginația nu are limite și reușește să atragă atenția. Participanții completează lucrarea cu combinații și descrieri originale. Teorii: Activitatea este completată cu tehnici de observare, integrare și interpretare.
7	Opțiuni de implementare	a. Grupuri țintă: elevi din clasele a V-a, a VI-a, a VII-a, a VIII-a (11-14 ani) b. Durata: 60 de minute fiecare secvență c. Număr de ședințe/activități: 4 -5 săptămâni d. Metodologia predării: Exprimă imaginația cu tehnici de analiză, conectare a părților și interpretare. e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor: <i>Ca formă de exprimare în artele moderne, originalitatea și creativitatea sunt cele mai importante criterii în ceea ce privește evaluarea. Activitatea s-a desfășurat față în față și s-a soldat cu succes.</i>
8	Mijloc artistic	A. analiza expresiilor artistice celebre B. activitate artistică ☐ Pictură A ☐ B ☐ ☐ Teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ X Sculptură A ☐ B X ☐ Literatură (povești, poezie, etc.) A ☐ B ☐ ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, țesut, cusut etc.) ☐ Altele, va rog sa precizati: _____
9	Materiale	Obiecte inactive care și-au pierdut funcția
10	Cine conduce activitatea	X părinți ☐ o organizație/instituție X o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ altele
11	Beneficii și rezultate	a. Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă: Opera de artă care apare ca urmare a imaginației ajunge la o realitate concretă prin diferite materiale. Ea îmbogățește perspectivele și susține arta și creativitatea. b. Impact comunitar/social: includerea de către participant a obiectelor obișnuite sau a unor obiecte pe care el sau ea le-a poziționat într-un loc special în propria viață în procesul artistic capătă importanță în ceea ce privește indicarea unui anumit timp, precum și a sensului pe care îl au. transporta. Aceste obiecte, care pot aduce trecutul și prezentul împreună pe aceeași platformă, încearcă să activeze emoțiile și memoria participanților,

		precum și a privitorilor, prin concepte precum memorie și experiență, trecând în același timp la imagini.
12	Provocarea de incluziune abordată	Provocare socio-economică
13	Cum a fost abordată această provocare?	Elevii vor găsi o șansă de a-și îmbunătăți creativitatea și își vor putea exprima liber sentimentele. Ei pot combina trecutul și prezentul folosind materiale diferite prin producerea de produse noi folosind lucruri vechi sau obiecte care au semnificații pentru ele Aceasta este o bună practică din motive sociale, culturale și socio-economice.
14	Abilitățile secolului 21 abordate	b. Ei pot lua decizii adecvate/corecte în situații dificile și pot avea mai multă încredere în societate. Ele facilitează dezvoltarea abilităților de comunicare și lucru în echipă/relații interpersonale, abilități de luare a deciziilor și rezolvare de probleme.
15	UDL ca principiu director	Această practică cuprinde diferite mijloace de implicare a participanților și oferă libertate de exprimare cu imaginație nelimitată.
16	Site/E-mail/ Alte informații de contact:	Hatice Egemen Haticeegemen1981@gmail.com https://besimeozdericiortaokulu.meb.k12.tr
CONTRIBUȚIA EXPERTILOR Întrebări pentru reflecție		Întrebări care pot fi adresate pentru a stimula feedback-ul și reflecția grupurilor țintă <i>Ți-a plăcut activitatea?</i> <i>Cum te-ai simțit în timp ce făceai activitatea?</i> <i>Ce ai simțit în timp ce le-ai transformat pe cele vechi în altele noi?</i> <i>Deșeurile dvs. au câștigat o a doua viață?</i> <i>În ce scopuri le folosiți?</i>

4 BUNE PRACTICI FURNIZATE DE FUNDAȚIA PENTRU DEZVOLTAREA POTENȚIALULUI CULTURAL ȘI DE AFACERI AL SOCIETĂȚII CIVILE - FUNDAȚIA CUBU (BULGARIA)

Mincheva Garמידолова (2021) *menționează că materia „arte” apare în școlile bulgare la sfârșitul secolului al XIX-lea, primul program de artă - în 1885. De atunci au fost create multe programe de artă și conținutul lor a fost îmbunătățit până în prezent. Rădăcinile tradițiilor artistice ale artei bulgare ne duc înapoi în vremurile medievale, când au apărut caracteristicile lor specifice.*

Educația artistică și culturală există în Bulgaria ca materie școlară integrată în școlile speciale aflate sub administrarea Ministerului Culturii. În mai multe țări au loc în prezent reforme ale curriculum-ului școlar, acestea au loc și în Bulgaria.

Conform studiului *Educația artistică și culturală la școală în Europa* (2009), există o discuție despre posibile modificări ale programelor de studii referitoare la educația artistică și culturală. Scopul acestei discuții este de a examina posibilitățile de întărire a dimensiunii culturale și creative a educației în viitor nu numai în cadrul disciplinelor școlare artistice, ci și în restul curriculum-ului, în măsura în care este posibil. De asemenea, ca program național, o inițiativă organizată în comun de trei organisme statutare: Ministerul Educației și Științei, Ministerul Culturii și Agenția Guvernamentală pentru Bunăstarea Copilului, finanțează în ultimii cinci ani inițiative care vizează promovarea artei, festivaluri și activități, de exemplu cele concepute pentru a stimula creativitatea și talentele copiilor supradotați. Acest program poate acorda și subvenții copiilor care au performanțe remarcabile în competiții naționale sau internaționale.

Dezvoltarea educației artistice în Bulgaria este determinată de factori precum circumstanțele istorice, dezvoltarea industrială, experiența profesională și competența.

Ca o notă istorică, în cadrul comunității, Plovdiv a fost primul oraș bulgar care a fost Capitală Culturală Europeană, în 2019. Orașul are o moștenire străveche și statutul său de unul dintre cele mai vechi orașe europene. „Împreună” a fost motto-ul Capitalei Culturale Europene Plovdiv datorită întâlnirii dintre diferite culturi, comunități și grupuri. Acest motto a inclus patru platforme tematice: „Fuse” integrează grupuri etnice și minoritare și își propune să reunească diferite generații și grupuri sociale; „Transform” regândește și reînvie spațiile urbane uitate; „Revive” își propune să păstreze moștenirea istorică și să extindă accesul la cultură; în timp ce „Relax” promovează o viață durabilă și slow food.

Ca și în multe alte orașe europene, un alt eveniment cultural important este „Noaptea muzeelor”, desfășurat pentru prima dată în 2005 tot în orașul Plovdiv. Acum se numește „Share the Night” și reprezintă trei zile de spectacole de artă în galerii, cafenele și spații publice din tot orașul.

În cadrul unui alt proiect, Passport to Culture, echipa bulgară a ONG-ului The Change is in You a implementat câteva activități minunate bazate pe cultura populară din Bulgaria și a învățat alte povești din Bulgaria.

În Bulgaria, autoritățile locale au înființat Centre Comune pentru Copii. Aceste centre dezvoltă gratuit activități pentru copiii supradotați sau interesați. Ele fac obiectul unei cooperări intense între autoritățile naționale și regionale din educație, pe de-o parte, și autoritățile locale, pe de altă parte. Și acestea sunt doar câteva dintre activitățile culturale implementate la nivel de comunitate în această țară minunată.

4.1 Exemple de Bune Practici

Activitățile de artă cu adolescenți de la Centrul pentru copii cu dizabilități „Sf. Vrach”, organizate de Irina Apostolova, cuprind metode de art-terapie aplicate de specialiști – consultanți în art-terapie. Practica a implementat diverse sarcini de arte vizuale, care au fost combinate cu elemente teatrale. Copiii au desenat, modelat, aplicat și în final au avut ocazia să prezinte (cu ajutorul unui specialist), să facă pantomimă, sau pur și simplu să povestească ce au creat. Ușurarea abilităților de exprimare și comunicare ale copiilor cu dizabilități este un instrument pentru a le ușura integrarea și incluziunea, deoarece comportamentul lor devine acceptabil din punct de vedere social pentru semenii lor.

De asemenea, activitatea denumită *Ateliere de sâmbătă cu familia (pentru copii și părinți)* este organizată ca o activitate plăcută pentru membrii familiei; scopul de a petrece timp împreună în activități artistice; dezvoltarea relațiilor în cadrul familiei; extinderea talentelor individuale ale membrilor familiei; crearea de legături de prietenie între diferite familii prin împărtășirea intereselor și activităților comune; formând o comunitate de cartier de familii cu interese similare.

S-au desfășurat o serie de ateliere de sâmbătă, fiecare dintre ele având la bază o tehnică de artă diferită: colaj, instalații, decorațiuni, pictură, construcție de aplicații și altele. Diferitele sarcini/ocupații artistice au fost repartizate spontan între membrii familiei, în funcție de preferințele, aptitudinile, dexteritatea și talentele acestora. Atelierele li s-au alăturat familii cu copii de diferite vârste, uneori li s-au alăturat chiar și bunici. Practica a oferit un spațiu sigur pentru munca comună între familii cu diverse interese și stataturi. Este un exemplu excelent al modului în care ar trebui organizat cadrul pentru ca participanții implicați să creeze legături și să scoată tot ce este mai bun din toți copiii participanți – oferindu-le posibilitatea de a-și alege sarcinile, de a lucra singuri sau în cooperare cu cineva, stabilind reguli de acceptare și prietenie. Această practică ar putea fi cea mai benefică pentru combaterea excluziunii din motive sociale, culturale și socio-economice.

4.2 Evaluarea și/sau impactul învățării

Prin acest gen de activități copiii își dezvoltă abilitățile de a se exprima în diferite moduri, într-o atmosferă prietenoasă și artistică acest lucru se desfășoară într-un mod mult mai ușor. Aceste practici particulare au fost benefice pentru copiii cu dizabilități fizice și cognitive. O oportunitate pentru un contact mai strâns al adulților cu copiii, cu sau fără dizabilități, pentru o comunicare mai reușită a emoțiilor, exprimarea nevoilor și incluziunea în comunitate.

Reprezintă o modalitate excelentă de a dezvolta talentele și abilitățile personale, încrederea și respectul față de ceilalți, crearea de relații de prietenie durabile prin împărtășirea activităților artistice.

4.3 Descrierea detaliată a bunelor practici selectate

1	Titlu	Activități artistice cu adolescenți de la Centrul pentru copii cu dizabilități „Sf. Vrach”
2	Țară	Bulgaria
3	Promoter	Irina Apostolova – o inițiativă privată

4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat
5	Obiectivele activității	Dezvoltarea abilităților de comunicare ale copiilor cu dizabilități prin activități artistice.
6	Descriere	a. Conținut al activităților artistice desfășurate Activități artistice pentru copiii cu dizabilități. b. Etapele principale Practica a implementat diverse sarcini de arte vizuale, care au fost combinate cu elemente teatrale. Copiii au desenat, modelat, aplicat și în final au avut ocazia să prezinte (cu ajutorul unui specialist), să joace ca o pantomimă sau pur și simplu să povestească ce au creat. Publicul a aplaudat după fiecare prezentare, încurajând fiecare participant în exprimarea sa. c. Teorii pe care s-a bazat practica Metode de art-terapie aplicate de specialiști – consultanți în terapie prin artă.
7	Opțiuni de implementare	a. Grupuri țintă – copii din clasele 4-8 b. Durata – 60 de minute c. Număr de sesiuni/activități – 8 sesiuni d. Metodologia predării – metodologie art-terapeutică e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor -
8	Mijloc artistic	A. analiza expresiilor artistice celebre B. activitate artistică X Pictură A ☐ B X X Teatru A ☐ B X ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ☐ Literatură (povestiri, poezie, etc.) A ☐ B ☐ ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, țesut, cusut, etc.) X Altele, vă rog, precizați: prezentări
9	Materiale	În funcție de sarcina artistică: tempera sau acuarelă, cartoane, hârtie colorată și elemente gata decupate, lipici, foarfece, lut de modelat și plastilină, elemente decorative pentru aplicații.
10	Cine conduce activitatea	☐ o persoană/părinti ☐ o organizație/instituție ☐ o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG X altele – Irina Apostolova, consultant în artă sistemică
11	Beneficii și rezultate	a. Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă - Copiii își dezvoltă abilitățile de a se exprima în moduri diferite, ceea ce le este uneori foarte greu, dar într-o atmosferă prietenoasă și artistică acest lucru se întâmplă într-un mod mult mai ușor. a. Această practică specială a fost benefică pentru copiii cu dizabilități fizice și cognitive. b. b. Impact comunitar/social c. O oportunitate pentru un contact mai strâns al adulților cu copii cu dizabilități, pentru o comunicare mai reușită a emoțiilor și exprimarea nevoilor. Incluziunea în comunitate
12	Provocarea de incluziune abordată	Provocare fizică
13	Cum a fost abordată această provocare?	Ușurarea abilităților de exprimare și comunicare ale copiilor cu dizabilități este un instrument pentru a le ușura integrarea și incluziunea, deoarece comportamentul lor ar deveni mai acceptabil din punct de vedere social pentru semenii lor. Arta a fost și va fi întotdeauna un instrument de apropiere

		a oamenilor, deoarece reușește să transmită mesaje fără cuvinte, depășind barierele lingvistice sau de încredere.
14	Abilitățile secolului 21 abordate	a. Artă sprijină procesul de a învăța cum să înveți și poate fi foarte utilă în acest scop. b. Activitățile din practica prezentată sprijină dezvoltarea:: Conștiința de sine Gândire creativă în scopul formării unei expresii artistice Comunicare eficientă - prezentarea emoțiilor și gândurilor cuiva prin intermediul artei Luarea deciziilor – arta prezintă numeroase opțiuni de exprimare Rezolvarea problemelor
15	UDL ca principiu director	a. mijloace multiple de reprezentare a conceptelor: citirea și ascultarea b. multiple moduri de a exprima soluția pe care o propun c. moduri multiple de a se implica: utilizarea mai multor instrumente diferite
16	Site/E-mail/ Alte informații de contact:	Irina Apostolova E-mail: apostolovairina@gmail.com
CONTRIBUȚIA EXPERȚILOR		Întrebări care pot fi adresate pentru a stimula feedback-ul și reflecția grupurilor țintă
Întrebări pentru reflecție		<i>Cum v-ați simțit când participați la activitate?</i> <i>Care parte a activității ți-a plăcut cel mai mult? De ce?</i> <i>Ți-ar plăcea să vezi ceva diferit/îmbunătățit data viitoare? Ce și de ce?</i>

1	Titlu	Ateliere Sâmbăta în familie (pentru copii și părinți)
2	Țară	Bulgaria
3	Promoter	O inițiativă privată
4	Contextul implementării	Contextul în care a fost dezvoltată cea mai bună practică X oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat
5	Obiectivele activității	Împărtășirea de activități plăcute pentru membrii familiei; petrecerea timpului împreună în activități artistice; dezvoltarea relațiilor în cadrul familiei; extinderea talentelor individuale ale membrilor familiei; crearea de legături de prietenie între diferite familii prin împărtășirea intereselor și activităților comune; formând o comunitate de cartier de familii cu interese similare.
6	Descriere	a. Conținutul activităților artistice desfășurate S-au desfășurat o serie de ateliere de sâmbătă, fiecare dintre ele bazat pe o tehnică de artă diferită (colaj, instalații, decorare, pictură, construcție de aplicații și altele). Diferitele sarcini/operații de artă au fost repartizate spontan între membrii familiei, în funcție de preferințele, aptitudinile, dexteritatea și talentele acestora. Sarcinile de pictură au avut diferite niveluri de complexitate și au necesitat o durată diferită a activităților. Atelierele li s-au alăturat familii cu copii de diferite vârste, uneori li s-au alăturat chiar și bunici. b. Etape principale 1. Primele ateliere au necesitat timp pentru a permite participanților să se cunoască, treptat, utilizarea acestor minute s-a mutat spre crearea unei atmosfere mai plăcute – cu cafea, ceai, muzică și scurte discuții între participanți. 2. Facilitatorul va atribui sarcinile – idee, obiectiv, materiale artistice care vor fi folosite, algoritm, specificații tehnice și așa mai departe. 3. Familiile au repartizat în mod spontan sarcinile între membrii lor sau au decis ca fiecare să facă totul pe cont propriu. S-au sfătuit reciproc, s-au ajutat, au găsit soluții la problemele artistice apărute, uneori s-au certat,

		uneori s-au încurajat reciproc sau au intrat în colaborare cu alte familii. Facilitatorul a fost disponibil în orice moment pentru clarificări și consultări. 4. Ultimele minute au fost dedicate unei expoziții improvizate a rezultatelor. Facilitatorul a condus o discuție, în timpul căreia participanții au fost încurajați să-și împărtășească experiențele în timpul atelierului, precum și să-și prezinte lucrările. c. Teorii pe care s-a bazat practica Metodologia predării artei, art-terapie, terapie de familie
7	Opțiuni de implementare	a. Grupuri țintă – familii cu copii de vârstă școlară din același cartier b. Durata – 60-120 minute fiecare atelier c. Număr de sesiuni/activități – 10 ateliere de sâmbătă d. Metodologia predării – metodologia autorului, proprietatea Green Art Center e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor -
8	Mijloc artistic	A) analiza expresiilor artistice celebre B) activitate artistică X Pictură A X B X ☐ Teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ X Sculptură A ☐ B X ☐ Literatură (povestiri, poezie, etc.) A ☐ B ☐ ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, țesut, cusut, etc.) X Altele, va rog, precizați: construcții, arta aplicată decorativă, colaj, pictură în relief, monotyp
9	Materiale	În funcție de sarcina artistică: vopsele tempera, pasteluri cu ulei, cerneluri, carton, fire, bumbac, hârtie igienică, carton ondulat, agitatoare din lemn, frunze de copac, mărgelă, foarfece, lipici, pistol de silicon, cutiuțe, bile de polistiren, elemente decorative, paie de plastic, etc.
10	Cine conduce activitatea	☐ o persoană/părinți ☐ o organizație/instituție ☐ o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG X altele – Green Art Center
11	Beneficii și rezultate	a. Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă Îmbogățirea relațiilor din cadrul familiilor, dezvoltarea talentelor și aptitudinilor personale, dezvoltarea încrederii și respectului între generații. a. b. Impact comunitar/social b. Aduce familiile din același cartier mai aproape unele de altele și creează relații de prietenie durabile prin împărtășirea activităților artistice.
12	Provocarea de incluziune abordată	Provocare socio-economică
13	Cum a fost abordată această provocare?	Practica a oferit un spațiu sigur pentru munca comună între familii cu diverse interese și statut. Este un exemplu excelent al modului în care ar trebui organizat cadrul pentru ca participanții implicați să creeze legături și să scoată tot ce este mai bun din toți copiii participanți – oferindu-le posibilitatea de a-și alege sarcinile, de a lucra singuri sau în cooperare cu cineva, stabilind reguli de acceptare și prietenie. Această practică ar putea fi cea mai benefică pentru combaterea excluziunii din motive sociale, culturale și socio-economice.
14	Abilitățile secolului 21 abordate	Activitățile de artă incluse în aceste ateliere dezvoltă inovația și creativitatea. Atelierele încurajează dezvoltarea abilităților de luare a deciziilor și gândirea creativă. Având în vedere caracterul de activitate de

		grup a atelierelor, acestea au facilitat și dezvoltarea abilităților de comunicare și lucru în echipă/relații interpersonale.
15	UDL ca principiu director	În această practică sunt respectate principiile UDL, care cuprinde diferite mijloace de implicare a participanților și oferă acestora din urmă libertate de exprimare, chiar dacă există anumite limitări în ceea ce privește tipul de artă, care se află în centrul practicii.
16	Site/E-mail/ Alte informații de contact:	Facebook: Green Art Center e-mail: gac4friends@gmail.com
CONTRIBUȚIA EXPERȚILOR Întrebări pentru reflecție		Întrebări care pot fi adresate pentru a stimula feedback-ul și reflecția grupurilor țintă: <i>În ce fel te-a apropiat atelierul artistic de membrii familiei tale?</i> <i>Te-a ajutat atelierul artistic să creezi legături și să creezi o rețea cu alte familii din zona ta?</i> <i>Ce abilități artistice v-ați îmbunătățit datorită acestui atelier?</i> <i>Crezi că îmbunătățirea abilităților artistice este cel mai important beneficiu pe care l-ai obținut din această experiență? Dacă nu, care considerați ca fiind principalul dvs. beneficiu de pe urma atelierului?</i> <i>Ai identificat anumite schimbări în stilul tău de exprimare, comunicare și/sau comportament prin implicarea în aceste ateliere?</i> <i>Cum te-ai simțit lucrând cu familii diferite de a ta, dacă a fost cazul?</i> <i>Mai poți să menționezi ceva, ca o concluzie valoroasă, în urma acestei experiențe?</i>

5 BUNE PRACTICI OFERITE DE ASOCIACIÓ MERAKI PROJECTES DE VALENCIA (SPANIA)

„Trebuie să facem din artă baza educației. Până când omul nu este obișnuit cu frumosul, nu poate atinge nivelul de libertate spirituală de care are nevoie pentru a percepe ce este bine și ce este frumos. Nicio educație nu este mai eficientă, sau mai profundă, decât ceea ce putem învăța din contactul cu frumusețea și perfecțiunea” (Jiménez Fraud, 1971, Historia de la Universidad Española).

O țară plină de minuni artistice și o resursă imensă pentru activitățile de educație artistică în cadrul comunității - Spania înseamnă a călători înainte și înapoi în timp și a fi surprins de o mulțime de monumente, de la un apeduct roman antic, la castele medievale și cele mai avangardiste și futuristice monumente arhitecturale. Secolele și culturile mixte și-au lăsat amprenta fascinantă asupra Spaniei, cu unele dintre cele mai uimitoare moșteniri artistice din lume, capodoperele create de Velázquez, Picasso, Dalí și Gaudí se regăsesc aici.

Spania este o țară în care diversitatea culturală și lingvistică este un principiu fondator consacrat constituțional. Spania se concentrează pe sensibilitatea față de arte (care implică și aprecierea estetică) ca parte a pregătirii pentru viața adultă, conform studiului *Arts and Cultural Education at School in Europe* (Eurydice, 2009). În Spania, scopul învățământului primar este acela de a oferi o educație globală, iar elevii trebuie să practice și să participe activ la spectacolul artistic, precum și să dezvolte o apreciere a rezultatelor artistice. Scopul nivelului gimnazial este de a oferi un învățământ integrat și, prin participarea la educația artistică, elevii să dezvolte o apreciere a artelor prin aria de studii Științe Sociale. Cultura a reprezentat unul dintre principalele motive de călătorie pentru 29% din populația spaniolă în 2015. Printre țările cu o valoare artistică mult mai mare decât media europeană (UE-28: 26%) s-au numărat și Țările de Jos (39%) sau Austria. (37%).

Disciplinele școlare artistice sunt predate de profesori specializați, iar dezvoltarea creativității elevilor este încurajată pe tot parcursul curriculumului, aceștia sunt învățați să facă ipoteze de lucru, să cerceteze informații dintr-o varietate de surse, să compună un argument coerent și să ajungă la concluzii independente.

Studiul Eurydice (EACEA, 2009) menționează, de asemenea, că nouă țări (Belgia, Republica Cehă, Grecia, Spania, Irlanda, Letonia, Austria, Slovenia și Finlanda) încurajează legăturile inter-curriculare între arte și toate celelalte discipline ca parte a obiectivelor, pentru întregul curriculum. De exemplu, în Spania, legislația privind curriculum-ul minim național de bază stabilește, pe lângă obiectivele pentru etapele școlare, și competențele de

bază pe care trebuie să le dobândească elevii prin toate domeniile și disciplinele învățământului obligatoriu, aceste competențe includ „Competența culturală și artistică”.

În Spania, Ministerul Educației, Politicii Sociale și Sportului, prin Institutul Superior de Formare Online și Resurse pentru Profesori (ISFTIC) și unele Comunități Autonome, oferă comunității educaționale o serie de resurse pentru a preda artele folosind noile tehnologii. Unele dintre aceste resurse sunt concepute pentru utilizarea profesorilor pentru a facilita procesul de predare-învățare în clasă, iar altele sunt concepute pentru elevi, astfel încât aceștia să-și poată face temele folosind Internetul.

Spania și Lituania subliniază ambele contribuția activităților artistice extracurriculare la dezvoltarea generală a tinerilor. Spania vede activitățile extracurriculare artistice ca o metodă informală de a contribui la dezvoltarea elevilor, mai degrabă decât ca o contribuție directă la studiile lor curriculare.

În comunitățile spaniole se organizează în mod obișnuit festivaluri, sărbători și competiții legate de artă. Autoritățile din învățământ oferă asistență financiară pentru inițiativele din școală menite în mod special să dezvolte activități culturale legate de programa de educație artistică. De asemenea, oferă sprijin financiar și practic pentru celebrarea aniversarilor legate de artă, de exemplu pentru a aduce un omagiu artiștilor celebri.

Galeriile de artă și muzeele din Spania sărbătoresc, de asemenea, ziua porților deschise în fiecare an, aceasta reprezintă o oportunitate de a vedea lucrări care nu sunt de obicei expuse, de a primi acces în sălile care sunt în general închise publicului, de a participa la prelegeri și discuții, participa la concerte și spectacole de teatru, proiecții de filme, ateliere, concursuri, jocuri pentru copii și spectacole de dans.

5.1 Exemple de bune practici selectate

Riborquesta, fondată în 2009, își propune să îmbunătățească viața oamenilor din cartier prin furnizarea de resurse pentru învățarea artistică. Proiectul se bazează pe un model metodologic inovator și incluziv care democratizează practica artistică și facilitează participarea cetățenilor, permițând generarea de noi relații între oameni. *Riborquesta* favorizează creșterea personală a tinerilor și facilitează dezvoltarea comunității, oferindu-le oportunitatea de a învăța un instrument și de a face parte din orchestră. Scopul este de a promova solidaritatea, incluziunea, conviețuirea și interculturalitatea în cartier, prin cultură și practică muzicală de grup și spectacol. Procesele de învățare și dezvoltare și relația dintre participanți, favorizează schimbarea comportamentală pozitivă, generată ca urmare a conștientizării personale și contextuale, sporind potențialul de transformare individuală și comunitară.

‘Barrios: inclusión social a través del arte’/Cartiere: proiectul de incluziune socială prin artă se referă la dezvoltarea durabilă a societății și căutarea identității în sectoarele care alcătuiesc diversitatea unui anumit mediu urban. Se concentrează pe un cadru în care copiii se pot simți integrați, folosind arta ca catalizator al comunicării și dezvoltării individului. Primul obiectiv este de a promova coeziunea și incluziunea socială a grupurilor de copii și tineri prin recunoașterea lor ca comunitate și prin interrelaționarea cu alte grupuri de egali. Proiectul facilitează conviețuirea prin recunoașterea cartierului și a diferitelor sectoare care alcătuiesc comunitatea, luând ca referință experiența artistică, creativitatea și expresivitatea simbolică. Programul constă într-o serie de activități și ateliere cu diferite obiective, precum utilizarea caracterului social al artei, mai ales în raport cu posibilitățile acestora de construire a coeziunii sociale și de modelare a identității, promovarea dezvoltării individuale a tinerilor în raport cu elemente precum creativitatea, dobândirea de cunoștințe și abilități prin munca în echipă. Arta este folosită ca vehicul pentru practicarea obiceiurilor care ajută la îmbunătățirea societății prin acțiuni de solidaritate. Se urmărește, de asemenea, să aducă artă în atenția și mai aproape de comunitate și să disocieze arta de viziunea clasică a unui spațiu ce aparține elitelor.

5.2 Evaluarea și/sau impactul învățării

Aceste proiecte și activități, menționate anterior, oferă un spațiu de conviețuire și dialog între oameni din medii culturale diverse, care locuiesc cu toții în aceeași zonă. Încurajează creșterea personală a copiilor și tinerilor și le permite să participe activ la dezvoltarea pozitivă a comunității lor. Ei experimentează învățarea prin participarea și experimentarea activă și creativă.

Tinerii au beneficiat de accesul la instrumente muzicale și de cursuri și au participat la evenimente și activități artistice și culturale. Activitățile menționate de partenerul spaniol întăresc stima de sine și creează un mediu deschis, incluziv și cooperant între participanți.

Riborquesta a devenit parte a identității cartierului în care se află. Ca urmare a proiectului există un sentiment mai mare de mândrie, încredere și comunitate atât în cadrul organizației, cât și cu localitatea. Instruirea educațională și muzicală a deschis calea transformării sociale și a adăugat un aspect cultural bogat și o relevanță comunității.

"Barrios: inclusión social a través del arte" - Cartiere: incluziunea socială prin proiectul artistic a ajutat elevii (grupul țintă principal) să se dezvolte ca indivizi, recunoscând că mediul înconjurător îi ajută să-și modeleze identitatea.

5.3 Descrierea detaliată a bunelor practici selectate

1	Titlu	Riborquestra
2	Țară	Spania
3	Promoter	X Inițiativă locală
4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat
5	Obiectivele activității	Riborquestra este o organizație intergenerațională și comunitară din districtul Ciutat Vella din Barcelona. Acesta își propune să contribuie la îmbunătățirea vieții oamenilor din cartier prin furnizarea de resurse pentru învățarea artistică. Riborquestra favorizează creșterea personală a tinerilor și facilitează dezvoltarea comunității, oferindu-le oportunitatea de a învăța un instrument și de a face parte din orchestră. Scopul Riborquestreii este de a promova, prin cultură și practică muzicală de grup și spectacol, solidaritatea, incluziunea, conviețuirea și interculturalitatea în cartier.
6	Descriere	a. Conținutul activităților artistice desfășurate Copiii și tinerii participă prin învățarea separată a instrumentelor specifice și apoi reunindu-se pentru a forma o orchestră. Participanții au o oră de clasă de instrumente pe săptămână și o oră de repetiție orchestrală, unde au ocazia să-i cunoască pe toți ceilalți oameni care învață diferite instrumente. Organizația urmărește să genereze spații de interacțiune și conviețuire pozitivă între oameni din medii diferite și situații socio-culturale diverse. b. Etapele principale Toate cursurile de muzică sunt gratuite și accesibile. Instrumentele sunt donate organizației și există o bancă de instrumente din care fiecare participant primește propriile sale. Vă puteți înregistra online pentru a participa și, atunci când instrumentele sunt disponibile, noi membri pot fi încorporați în proiectul social. Muzicienii se angajează în două ore de cursuri săptămânal; o oră de învățare specifică instrumentului și o oră în care toți participanții se reunesc pentru repetiția orchestrală. Practica se îndreaptă spre spectacole care permit îndepărtarea de spectator și facilitează participarea activă a comunității la viața culturală a cartierului. Acest lucru permite, de asemenea, o conexiune cu comunitatea și zona lor și transformă cartierul într-un spațiu public de întâlnire. c. Teorii pe care practica se bazează Proiectul se bazează pe un model metodologic inovator și incluziv care democratizează practica artistică și facilitează participarea cetățenilor, permițând generarea de noi relații între oameni. Creativitatea este concentrată din puncte de vedere distincte. Un domeniu este creativitatea personală și capacitatea de a pune la îndoială în mod critic propria realitate și de a crea instrumente pentru a deschide noi căi. Creativitatea este văzută și ca o modalitate de a analiza circumstanțele și conflictele cotidiene pentru a genera soluții alternative. Procesele de învățare și dezvoltare și relația dintre participanți favorizează schimbarea comportamentală pozitivă, generată ca urmare a conștientizării personale și contextuale, sporind potențialul de transformare individuală și comunitară.
7	Opțiuni de implementare	a. Grupuri țintă: tineri din cartier cu vârsta cuprinsă între 6 și 20 de ani b. Durata: continuu c. Numărul de sesiuni/activități: cursuri săptămânale pentru instrumente specifice susținute în grupuri mici de 8-15 elevi și un antrenament săptămânal de orchestră la care toți participanții se reunesc.

		d. Metodologia predării Sunt dezvoltate diferite tehnici tehnice și muzicale folosind o metodologie participativă și creativă. Proiectul implementează un model metodologic incluziv care facilitează participarea activă și dezvoltarea relațiilor între participanți, familiile acestora și comunitatea mai largă. Democratizarea practicii artistice generează un spațiu de interacțiune socio-culturală pozitivă între oameni din medii diverse. În acest mediu complex, Riborquestra este esențială în crearea de oportunități, construirea coeziunii sociale și îndrumarea copiilor și tinerilor în dezvoltarea abilităților artistice, comunicative și sociale. e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor Riborquestra, fondată în 2009, s-a dedicat utilizării culturii ca mijloc de dezvoltare a comunității. Până în 2012, ei au fost forțați să își înceteze activitatea din cauza sprijinului financiar insuficient. O serie de profesori și familii s-au angajat să continue proiectul care a fost apoi subvenționat în anul următor de către municipalitate. De atunci a primit sprijin financiar de la raion, de la companii și persoane fizice în sprijinul contribuției socio-culturale pe care proiectul o aduce comunității. Proiectul a primit, de asemenea, recunoaștere din partea instituțiilor cheie din domeniul culturii și educației. A fost desemnată o poveste de succes în educație de către Fundația Carulla și a câștigat premiul al treilea Mayor Zaragoza la categoria socială și culturală promovat de Associació Amigues i Amics de la Unesco Tortosa. De asemenea, a fost selectat pentru proiectul CompArte care sprijină propuneri artistice cu angajament social și care promovează arta spaniolă. Riborquestra, în colaborare cu Școala Cervantes, a câștigat și grantul Carles Capdevila 2020, promovat de ziarul ARA și Fundația La Caixa, pentru proiectul lor „Tandem pentru dreptul universal la muzică”, care a avut ca obiectiv principal includerea. Deși activitățile proiectului se desfășoară în general în locații din cartier, proiectul a trecut cu succes la munca online în timpul blocării din cauza Covid-19.
8	Mijloc artistic	A) analiza expresiilor artistice celebre B) activitate artistică ☐ Pictură A ☐ B ☐ ☐ Teatru A ☐ B ☐ ☒ Muzică A X B X ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ☐ Literatură (povestiri, poezie etc.) A ☐ B ☐ ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, țesut, cusut etc.) ☐ Altele, vă rog să precizați: _____
9	Materiale	Instrumente și partituri, suporturi de muzică
10	Cine conduce activitatea	☐ o persoană/părinți X o organizație/instituție ☐ o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ altele
11	Beneficii și rezultate	a. Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă Proiectul a oferit un spațiu de conviețuire și dialog între oameni din medii culturale diverse care locuiesc cu toții în cartier. Acest proiect favorizează creșterea personală a copiilor și tinerilor care participă și le permite să participe activ la dezvoltarea pozitivă a comunității lor. Aceștia experimentează învățarea prin participarea și experimentarea activă și creativă, iar proiectul demonstrează beneficiile relațiilor intergeneraționale.

		Tinerii au beneficiat de acces la instrumente muzicale și cursuri și participă la evenimente și activități artistice și culturale. Proiectul a întărit stima de sine și a creat un mediu deschis, incluziv, cooperant între participanți și localitate. b. Impact comunitar/social Riborquestra a devenit parte a identității cartierului în care se află. Este un spațiu în care se creează și se promovează conexiuni sociale. Ca urmare a proiectului există un sentiment mai mare de mândrie, încredere și comunitate atât în cadrul organizației, cât și cu localitatea. Prin limbajul comun al muzicii, există un sentiment sporit de apartenență. Instruirea educațională și muzicală a deschis calea transformării sociale în cadrul comunității și a adăugat un aspect cultural bogat și o relevanță comunității.
12	Provocarea de incluziune abordată	Provocare culturală
13	Cum a fost abordată această provocare?	Proiectul a oferit un spațiu de conviețuire și dialog între oameni din medii culturale și socio-economice diverse, care locuiesc cu toții în cartier. Riborquestra, cu peste 120 de membri, este fundamentală în promovarea respectului, incluziunii, toleranței, interdependenței, muncii în echipă și angajamentului în districtul Ciutat Vella. A jucat un rol esențial în dezvoltarea unui sentiment de identitate și apartenență în cadrul participanților săi conectați cu localitatea. Ca rezultat, au fost dezvoltate o imagine colectivă și o stimă de sine întărită. Oferind această oportunitate gratuită și înarmând participanții cu instrumente, proiectul este accesibil și democratizat, astfel încât oricine cu orice nivel de cunoștințe sau abilități poate cânta într-o orchestră.
14	Abilitățile secolului 21 abordate	Ca rezultat al practicii, participanții au posibilitatea de a-și perfecționa abilitățile cheie ale secolului 21. Gândirea creativă este dezvoltată prin lecțiile de muzică individuale și de grup. Abilitățile de comunicare eficiente sunt îmbunătățite prin lucrul în grup și prin reunirea pentru a crea orchestra. În cele din urmă, empatia este, de asemenea, dezvoltată pe măsură ce participanții colaborează cu alți membri din medii culturale diferite și obțin o mai bună înțelegere reciprocă și structura comunității lor comune.
14	UDL ca principiu director	a. moduri multiple de a se implica: utilizarea mai multor instrumente diferite b. Activitatea include mai multe moduri de a exprima și de a sprijini înțelegerea elevilor
15	Site/E-mail/ Alte informații de contact:	Riborquestra (2021) https://comusitaria.wixsite.com/riborquestra/ https://www.facebook.com/associaciioriborquestra
CONTRIBUȚIA EXPERTILOR Întrebări pentru reflecție		Întrebări care pot fi adresate pentru a stimula feedback-ul și reflecția grupurilor țintă <i>De ce crezi că este importantă această activitate?</i> <i>Cât de multe știai despre subiect înainte de a începe?</i> <i>Ce ai învățat prin participarea la această activitate?</i> <i>În ce moduri ați lucrat cu ceilalți participanți? Cum v-ați ajutat unul pe celălalt?</i>

1	Titlu	‘Barrios: inclusión social a través del arte’/ Cartiere: incluziunea socială prin artă
2	Țară	Spania
3	Promoter	Proiect bazat pe oraș
4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat

5	Obiectivele activității	Acest proiect este despre dezvoltarea durabilă a societății și căutarea identității în sectoarele care alcătuiesc diversitatea unui anumit mediu urban. Se concentrează pe un cadru în care copiii se pot simți integrați, folosesc arta ca catalizator al comunicării și dezvoltării individuale. Primul obiectiv general este de a promova coeziunea și incluziunea socială a grupurilor de copii și tineri prin recunoașterea lor ca comunitate și prin interrelația cu alte grupuri de egali. Proiectul facilitează conviețuirea prin recunoașterea cartierului și a diferitelor sectoare care alcătuiesc comunitatea, luând ca referință experiența artei, creativității și expresiei simbolice.
6	Descriere	a. Conținut Programul constă dintr-o serie de activități și ateliere cu diferite. Obiective, cum ar fi utilizarea caracterului social al artei, în special în ceea ce privește posibilitățile acestora de construire a coeziunii sociale și de modelare a identității, promovarea dezvoltării individuale a tinerilor în raport cu elemente precum creativitatea și dobândirea de cunoștințe și abilități prin munca în grup. Artă este folosită ca vehicul pentru practicarea obiceiurilor care ajută la îmbunătățirea societății prin acțiuni de solidaritate. Se urmărește, de asemenea, să aducă centrul de artă mai aproape de societate și să-l disocieze de viziunea clasică a unui spațiu de elită. b. Etapele principale Proiectul cuprinde cunoștințe și practici care vizează dezvoltarea coeziunii și incluziunii sociale. Proiectul a lucrat în diferite discipline artistice, cum ar fi: experimentarea directă, manipularea, atingerea, privirea, desenul și fotografia din jur pentru a vedea că arta este expresia creativă a ideilor, experiențelor și emoțiilor. Proiectul mai propune să experimentăm transformarea și reutilizarea obiectelor prin decontextualizarea unui obiect preexistent și plasarea lui în domeniul artistic. Principalele activități ale proiectului includ: - Discuție inițială în grup mic pe una sau două opere de artă, urmând metodologia Strategiilor de gândire vizuală. Acest lucru se întâmplă pentru ca elevii să-și recunoască capacitatea de a fi participanți activi la proiect, de a forma un grup, de a observa, de a asculta și de a discuta subiecte legate de opera de artă. Acest lucru va elimina prejudecățile cu privire la capacitatea lor de a analiza arta și, ca atare, este un element cheie în dezvoltarea proiectului. - O serie de ateliere în care își vor lua cartierul drept sursă de inspirație pentru diverse opere de artă și creativitate. - Vor efectua interviuri cu oameni din cartierele lor - Vor organiza o expoziție a lucrărilor lor, invitându-și vecinii să participe și să contribuie cu lucrările lor de artă în funcție de cartierele lor. În acest fel, rețeaua crește în timp, ca dimensiune și stiluri, cuprinzând diverse elemente ale cartierului. Această implicare a publicului în reflectarea artei și a împrejurimilor este unul dintre obiectivele principale ale proiectului. c. Teoriile pe care s-a bazat practica - Proiectul folosește strategii de gândire vizuală în care elevii își cultivă dorința și capacitatea de a-și prezenta propriile idei, experimentează cum să se intereseze și să asculte în mod activ și să ofere un raționament logic. Prin utilizarea lucrărilor de artă, elevii învață și respectă diversele perspective ale colegilor lor, iar grupul dezvoltă o conștientizare a diferitelor idei și percepții. Activitățile au încercat să folosească această metodă pentru a îmbunătăți dezvoltarea estetică, a stimula creativitatea și a încuraja capacitatea de a elimina judecata, de a integra greșelile și de a reflecta critic.

7	Opțiuni de implementare	a. Grupuri țintă: Elevi cu vârsta cuprinsă între 8-14 ani din 4 școli diferite din 2 cartiere diferite din Capitala Gran Canaria. b. Durata: 3 luni, 6 săptămâni de ateliere + 3 săptămâni de instalații artistice în cele două cartiere + 3 săptămâni de expoziție la Centrul San Martín pentru Cultură Contemporană. c. Număr de sesiuni/activități: 8 sesiuni de ateliere și apoi expoziții d. Metodologia de predare: Acesta este un proiect bazat pe artă axat pe construirea și consolidarea coeziunii sociale și a incluziunii prin creativitate. Metodologia proiectului cuprinde participarea interactivă și activități practice pentru a-i implica pe tineri cu inspirația care îi înconjoară în colegii, vecinii și cartierele lor. Elevii sunt ghidați prin procesul creativ în cadrul atelierelor de lucru, iar învățarea partenerilor este subliniată pentru a obține perspective diferite și a vedea frumusețea în diversitate. În mod similar, metodologiile intergeneraționale au fost folosite prin interviuarea localnicilor din cartier care a permis un schimb de competențe și o experiență de învățare autentică. În cele din urmă, exponatele și afișajele sunt folosite ca metodă pentru a le permite elevilor să-și asume învățarea. Prin aceasta, ei pot lucra împreună, pot încuraja alți membri ai comunității să se implice și pot împărtăși creațiile lor în comunitatea lor. e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor Proiectul a început în 2017 și s-a derulat timp de 3 ani consecutiv. Succesul său i-a permis să continue anual, concentrându-se pe diferite școli și cartiere în fiecare an. Interesul crescând al școlilor și comunităților de a participa la acest proiect evidențiază impactul pozitiv pe care l-a avut. În plus, din expozițiile create de proiect, interviurile și participarea comunității, reiese clar că acest proiect a reunit comunitățile intergeneraționale și a consolidat coeziunea socială și interacțiunea socială prin intermediul practicilor artistice. Pandemia de Covid-19 a perturbat planurile inițiale de proiect de anul trecut, totuși, a fost adaptată cu succes și, din fericire, a putut continua virtual. Proiectul ar putea fi manipulat și utilizat într-un context de liceu sau liceu cu modificări minime (poate modificarea conținutului artistic pentru a-l face mai relevant pentru grupurile de vârstă mai înaintate).
8	Mijloc artistic	A) analiza expresiilor artistice celebre B) activitate artistică X Pictură A X B X ☐ Teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ☐ Literatură (povestiri, poezie, etc.) A ☐ B ☐ X Arte și meșteșuguri (olarit, țesut, cusut etc.) ☐ Altele, vă rog să precizați: fotografie
9	Materiale	materiale creative inclusiv - hârtie, creioane colorate, creioane de colorat, carton, ace și ață, aparate foto, caiete și pixuri
10	Cine conduce activitatea	☐ o persoană/părinți ☐ o organizație/instituție ☐ o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG X altele: O fundație și un Muzeu de Artă
11	Beneficii și rezultate	Beneficiile clare ale acestui proiect sunt: 1. Pentru elevi (grupul țintă principal), proiectul le-a permis să se dezvolte ca indivizi, recunoscând că mediul înconjurător îi ajută să-și modeleze identitatea. Ei au beneficiat, de asemenea, de dobândirea de cunoștințe prin munca în grup și prin învățare de la colegii lor. Aceasta a lucrat și la coexistență, înțelegerea unei pluralități de opinii și acceptarea diferențelor. 2. Prin intermediul proiectului, elevii au fost încurajați să participe în cadrul comunității mai largi din cartierele lor. Acest lucru a permis dezvoltarea aprecierii comunității lor și să se simtă înrădăcinați în spațiu. Pe lângă

		construirea unui sentiment de mândrie pentru cartierul lor, proiectul a încurajat solidaritatea în cadrul comunității în ansamblu prin aducerea oamenilor împreună prin practică creativă și aprecierea locului. În cele din urmă, dialogul intergenerațional a fost început prin procesul de interviu și prin invitațiile elevilor pentru vecinii lor de a participa la proiect, adăugând și mai mult impactul social al acestuia. 3. Experiențele artistice și gândirea creativă explorate de participanții la acest proiect le-au permis să dobândească abilități și să experimenteze cu diferite discipline și medii creative. Această expresie artistică a facilitat conviețuirea prin recunoașterea diversității în cadrul comunității, a spațiului comun de cartier și o oportunitate de a analiza și reflecta cu adevărat asupra frumuseții cartierului lor și asupra modului în care aceasta le modelează simțul identității.
12	Provocarea de incluziune abordată	Provocare socio-economică
13	Cum a fost abordată această provocare?	Având în vedere diversitatea socială, economică, educațională și culturală a acestor tineri, proiectul a învățat participanții că diversitatea nu este văzută ca un obstacol, ci mai degrabă o oportunitate. Acest proiect propune într-un mod inovator ca toți minorii și adolescenții înșiși să participe activ la procesul creativ care funcționează pentru a crea cartiere mai incluzive și mai coezive din punct de vedere social. Participanții învață cum să lucreze împreună, cum să vadă lucrurile din perspective noi și diverse și, de asemenea, beneficiile de a construi un sentiment de comunitate în cartierul lor.
14	Abilitățile secolului 21 abordate	Prin participare, tinerii își perfecționează abilitățile de relație interpersonală. Ei au posibilitatea de a construi relații nu numai cu colegii lor, ci și cu membrii comunității mai largi care trăiesc în cartierul lor. Ca urmare a acestor conexiuni, aceștia învață abilități de comunicare eficiente și se implică cu oameni din medii socio-economice și culturale diverse care trăiesc în aceeași zonă.
15	UDL ca principiu director	a. egalitatea în drepturi pentru toți, fără discriminare; b. evitarea stigmatizării c. participare d. libertatea de exprimare creativă e. includere Practica ar putea fi considerată a fi în conformitate cu UDL prin faptul că oferă mai multe mijloace de implicare pentru participanți. Există diverse forme de creativitate, de la arte și meșteșuguri, fotografie și pictură, precum și analiza și discutarea operelor de artă celebre. În plus, participanților li se cere să invite și să intervieveze vecinii care locuiesc în zona lor, ceea ce necesită ca cineva să creeze întrebări, cineva care să le scrie, cineva care să intervieveze și, eventual, cineva care să înregistreze sau să fotografieze interviul. Toate aceste elemente le permit tinerilor să participe în moduri care li se potrivesc.
16	Site/E-mail/ Alte informații de contact:	CAAM (2017). Proyecto Barrios. https://www.caam.net/es/actividades_int.php?n=3897 CAAM (2019). Barrios comienza una nueva aventura. https://caam.net/deaccion/barrios-comienza-una-nueva-aventura/ Fundación Disa (2020). El proyecto 'Barrios' desarrolla actividades en Internet https://www.fundaciondisa.org/salaprensa/noticias/2020/04/24/proyecto-barrios-desarrolla-actividades-internet
CONTRIBUȚIA EXPERȚILOR		Întrebări care pot fi adresate pentru a stimula feedback-ul și reflecția grupurilor țintă
Întrebări pentru reflecție		<i>Cum te-ai simțit în timp ce ai făcut activitatea?</i> <i>Ce trebuia să facă grupul?</i>

Care a fost una dintre provocările de a face această activitate? Activitatea v-a ajutat să aflați mai multe despre colegii/comunitatea dvs.? Cum? Cum poți să iei ceea ce ai învățat și să îl aplici în propria ta viață?
--

6 BUNE PRACTICI OFERITE DE FUNDAȚIA EUROED (ROMÂNIA)

Studiul *Eurydice* menționat anterior (EACEA, 2009) arată că România nu este foarte bine poziționată în ceea ce privește integrarea artelor în școală, în raport cu țările participante la studiu, dar bine poziționată pentru evenimente la nivel comunitar.

Din perspectiva deschiderii către comunicare și parteneriat cu comunitatea, în ultimii ani, școala românească a făcut câțiva pași în cartografierea ofertei artiștilor și operatorilor culturali, pentru a asigura o mai bună întâlnire a zonei educaționale cu cea artistică. Remarcăm posibilitatea înscrierii într-o bază de date de date, accesibilă școlilor, a celor care doresc să propună activități în cadrul programului „Școala altfel”. Părțile interesate pot alege din acea ofertă ceea ce consideră că ar fi potrivit pentru contextul lor.

România se află în prezent în proces de reformă curriculară din perspectiva integrării competențelor cheie, ceea ce face din competența „conștientizare și exprimare culturală” un obiectiv. În România, doar două discipline artistice (arte vizuale și muzică) fac parte din programa obligatorie, și nici o altă disciplină artistică nu este inclusă ca opțional, deciziile legate de legăturile intercurriculare sunt luate de către școli.

Studiul *Arts and Cultural Education at School in Europe* (2009) menționează că temele transversale propuse de școli includ: limba și literatura română și educația muzicală, integrarea textelor literare în piesele muzicale; abilități practice și educație artistică, participarea copiilor înscriși în învățământul primar la decorarea școlii lor; monumente de artă și locuri istorice ale unui anumit oraș; fotografia între știință și artă.

Conform studiului *Arts and Cultural Education at School in Europe* (2009) a fost adoptată o strategie la nivel național pentru descentralizarea anumitor domenii culturale, inclusiv dezvoltarea cooperării între școli și muzee. De altfel, unul dintre indicatorii de performanță utilizați pentru monitorizarea și evaluarea implementării acestei strategii este tocmai numărul de vizite efectuate în muzee de către grupurile școlare organizate. Rezultatele acestui indicator sunt raportate periodic de autoritățile locale și regionale, cu scopul de a evidenția valoarea educațională a muzeelor. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului din România a elaborat o „Strategie pentru dezvoltarea activităților educaționale extracurriculare și școlare”, strategie bazată pe ideea că activitățile extracurriculare sunt benefice întregului proces de învățământ, dar și la dezvoltarea personală a elevilor.

O altă inițiativă la nivel național din România vizează promovarea activităților extracurriculare; un protocol de colaborare care să acopere această inițiativă va fi semnat în viitorul apropiat de către Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și Ministerul Culturii și Cultelor. Acest protocol va spori colaborarea dintre școli și muzee, facilitând schimbul de experiență între specialiștii din domeniile cultural și cel educațional. Va crea legături între conținutul programelor școlare și serviciile educaționale ale muzeelor, încurajând participarea elevilor la programele propuse de specialiștii care lucrează în muzee.

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și Ministerul Culturii și Comunităților, precum și alte instituții active în domeniile educației și culturii, organizează periodic festivaluri, care includ ateliere de creativitate și evenimente artistice legate de domeniile arhitecturii și designului, arte plastice, artele spectacolului, desen și pictură, portrete, fotografie, jurnalism, iconografie și artă populară, jocuri, sport, multimedia, modeling, teatru, film etc. Un exemplu de acest tip de festival este CreativFEST, care are ca scop identificarea și publicitatea realizărilor copiilor și tinerilor în domeniul creativ. Noaptea Muzeelor și proiectul Pașaport pentru Cultură, oferă participanților alte oportunități de a explora artele și activitățile creative din România.

6.1 Exemple de bune practici selectate

Classic is fantastic! Principalele obiective ale evenimentului sunt de a insufla tinerilor dragostea pentru muzică, de a face muzica clasică accesibilă și de a educa tinerii în spiritul armoniei și înțelegerii între oameni. Programul se concentrează pe concerte și încurajează participarea interactivă a publicului. Spectacolele live organizate de institutul Filarmonică George Enescu s-au adresat tinerilor din București și au început în 2012. Programul se concentrează pe concerte live în care publicul beneficiază de explicații concrete și este încurajat să participe (punând întrebări sau răspunzând la întrebările moderatorului, demonstrându-și sentimente prin desene, mimă sau dans în timp ce ascultă muzică). Ideea principală a acestui proiect este că muzica întărește concentrarea, memoria, bucuria de viață, toleranța, bunăstarea și motivația de a fi o persoană mai bună. Stimulează inteligența lingvistică, muzicală, logică vizuală și interpersonală.

Evenimentul *Alecart*, o secțiune a festivalului *FILIT* - Revista *Alecart* a publicat opiniile tinerilor pe o gamă largă de subiecte (incluziune, diversitate, viață, comunism, realizări, fericire VS nefericire și bunăstare) și operele lor literare, din 2008. Evenimentul *FILIT* își propune promovarea tinerelor talente și a literaturii lor. Funcționează precum și dezvoltarea abilităților de gândire creativă și critică ale tinerilor și insuflă dragostea pentru cărți și lectură tinerilor participanți. Evenimentul educă și ajută tinerii să-și găsească propria voce în societate și să contribuie pe deplin la dezvoltarea acesteia.

Profesorii sunt percepuți ca parteneri (și facilitatori) în proiect, ceea ce dă putere elevilor să aibă inițiativă, în mod activ și să ducă la îndeplinire cu succes toate demersurile. *Alecart* a devenit un model de educație care se adresează nu numai performanței academice a elevilor, ci și dezvoltării lor emoționale, sociale, culturale și spirituale. Îi ajută pe elevi să-și crească stima de sine, încrederea și bunăstarea și să dezvolte o dragoste profundă pentru învățarea pe tot parcursul vieții, în contexte socio-culturale și educaționale. *Alecart* încurajează elevii să exploreze nu numai textele literare, ci și problemele sociale contemporane (incluziune, diversitate, multiculturalism).

6.2 Evaluarea și/sau impactul învățării

Activitățile pot fi folosite la cursuri pentru a promova bunăstarea elevilor prin implementarea artelor. Materialele favorizează colaborarea între specialiști în artă (muzicieni) și profesori. Aceste activități au scopul de a consolida concentrarea, memoria și bucuria de viață, toleranța, bunăstarea și motivația de a fi o persoană mai bună. Stimulează inteligența lingvistică, muzicală, logică vizuală și interpersonală.

Permițând elevilor să inițieze, să negocieze și să dezbată toate activitățile lor, participarea în cadrul proiectului crește, de asemenea, și abilitatea de comunicare a participanților.

6.3 Descrierea detaliată a bunelor practici selectate

1	Titlu	Classic is fantastic! (Clasic e fantastic)
2	Țară	România
3	Promoter	Proiecte naționale
4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat
5	Obiectivele activității	Principalele obiective ale evenimentului sunt de a insufla tinerilor dragostea pentru muzică, de a face muzica clasică accesibilă și de a educa tinerii în spiritul armoniei și înțelegerii între oameni.
6	Descriere	Conținut Programul se concentrează pe concerte și încurajează participarea interactivă a publicului. A fost planificată o difuzare națională a programului pentru a-l face accesibil unui număr mai mare de elevi, ceea ce pandemia a accelerat. Evenimentul a fost transferat online. Spectacolele sale live organizate de institutul George Enescu Filarmonica s-au adresat tinerilor din București când a început în 2012. Programul se concentrează pe concerte live în care publicul beneficiază de explicații concrete și este încurajat să participe (punând întrebări sau răspunzând la întrebările moderatorului, demonstrându-și sentimentele prin desene, mimare sau dans în timp ce ascultă muzică). Principalele obiective ale evenimentului sunt de a insufla tinerilor dragostea pentru muzică, de a face muzica clasică accesibilă și de a educa tinerii în spiritul armoniei și înțelegerii dintre oameni. Pandemia a accelerat planurile de a face materialele create accesibile unui număr mai mare de elevi din toată țara, iar evenimentul a fost transferat online. Teorii - Muzica este un mijloc de educare și sensibilizare a tinerilor. Ideea principală a acestui proiect este că muzica întărește concentrarea, memoria, bucuria de viață, toleranța, bunăstarea și motivația de a fi o persoană mai bună. Stimulează inteligența lingvistică, muzicală, logică vizuală și interpersonală.

7	Opțiuni de implementare	a. Grupuri țintă - tineri, adolescenți și profesori, 210 participanți b. Durata - 7 zile c. Număr de sesiuni/activități - 7 sesiuni d. Metodologia predării - participare interactivă, muzică, teatru e. Tip de evaluare și instrumente utilizate pentru identificarea beneficiilor - Evenimentul are propriul site web care cuprinde înregistrări ale interviurilor (despre muzică și experiența de viață) cu muzicieni și scriitori celebri, o bibliotecă virtuală care prezintă viețile muzicienilor și compozitorilor celebri, mărturiile participanților și elevilor, desene și picturi bazate pe concertele la care au participat. Spectacolele sale live organizate de Institutul Filarmonic George Enescu se adresează tinerilor din București. Pandemia a accelerat planurile de a face materialele create accesibile unui număr mai mare de elevi din toată țara, iar evenimentul a fost transferat online.
8	Mijloc artistic	A) analiza expresiilor artistice celebre B) activitate artistică ☐ Pictură ☐ A ☐ B ☐ Teatru ☐ A ☐ B ☒ Muzică ☒ A ☐ B ☐ Sculptură ☐ A ☐ B ☐ Literatură (povestiri, poezie etc.) ☐ A ☐ B ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, țesut, cusut, etc.) ☐ Altele, vă rog să precizați: _____
9	Materiale	Concerte live Biblioteca virtuală (link-uri către înregistrări ale concertelor, poveștile de viață ale muzicienilor, înregistrări ale interviurilor despre muzică cu muzicieni și scriitori celebri, scenarii de operă, link-uri către clipuri video de pe YouTube).
10	Cine conduce activitatea	☐ o persoană/părinți ☒ o organizație/instituție ☐ o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ altele
11	Beneficii și rezultate	Concertele sunt de înaltă calitate, iar explicațiile care însoțesc fiecare piesă muzicală sunt utile, oferă elevilor cunoștințe despre lumea muzicală și aduc muzica clasică mai aproape de elevi. Profesorii pot folosi site-ul, înregistrările și articolele sale în cursurile lor pentru a crea o atmosferă plăcută și pentru a stimula bunăstarea elevilor, pentru a-i încuraja pe elevi să asculte concerte de calitate, să analizeze expresii artistice celebre sau să înțeleagă contextul în care au fost create.
12	Provocarea de incluziune abordată	Provocare socială
13	Cum a fost abordată această provocare?	Materialele pot fi folosite la cursuri pentru a promova bunăstarea elevilor prin implementarea artelor. Materialele favorizează colaborarea între specialiști în artă (muzicieni) și profesori. Rolul muzicii în viața noastră: muzica întărește concentrarea, memoria, bucuria de viață, toleranța, bunăstarea și motivația de a fi o persoană mai bună. Stimulează inteligența lingvistică, muzicală, logică vizuală și interpersonală.
14	Abilitățile secolului 21 abordate	Creativitate și inovație Colaborare și comunicare Lucru în echipă Conștientizare globală și culturală Abilități de relație interpersonală

15	UDL ca principiu director	Activitatea include mai multe moduri de a exprima și de a sprijini înțelegerea elevilor
16	Site/E-mail/ Alte informații de contact:	Filarmonica George Enescu. (May, 5). Clasic e fantastic. https://www.clasicefantastic.ro/ https://www.facebook.com/clasicefantastic/ Filarmonica George Enescu. (May, 5). Clasic e fantastic. https://www.youtube.com/channel/UCH7X-X4enyZtZKv_whe1qtw
CONTRIBUȚIA EXPERTILOR Întrebări pentru reflecție		Întrebări care pot fi adresate pentru a stimula feedback-ul și reflecția grupurilor țintă <i>Ce înseamnă muzica pentru elevi? Ai vorbit despre asta cu elevii tăi? (Cum îi face muzica să se simtă? Ce piesă muzicală i-a influențat? Cum?)</i> <i>Le place să asculte concerte clasice?</i> <i>Au fost expuși muzicii clasice?</i> <i>Folosești muzică în cursurile tale? Cum?</i> <i>I-a ajutat muzica pe elevi? Cum?</i> <i>Ați observat vreo schimbare în comportamentul, motivația și înțelegerea elevilor dvs.?</i>

1	Titlu	Alecart și FILIT (secțiunea pentru copii)
2	Țară	România
3	Promoter	Proiecte naționale
4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat
5	Obiectivele activității	Revista educă și ajută tinerii să-și găsească propria voce în societate și să contribuie pe deplin la dezvoltarea acesteia. Evenimentul FILIT își propune să promoveze tinerele talente și operele lor literare, precum și să dezvolte abilitățile de gândire creativă și critică ale tinerilor și să insuflă dragostea pentru cărți și lectură tinerilor participanți.
6	Descriere	Alecart este un proiect/un trend inițiat de un grup cultural de tineri și profesorii lor de literatură din mai multe licee din Iași, România, cu o experiență și activitate bogată. Accesul la activitățile grupului este gratuit. Tendința educă și ajută tinerii să-și găsească propria voce în societate și să contribuie pe deplin la dezvoltarea acesteia. Revista lor a publicat opiniile tinerilor pe o gamă largă de subiecte (incluziune, diversitate, viață, comunism, realizări, fericire vs nefericire, bunăstare) și operele lor literare din 2008. Revista a căpătat în timp un caracter național și se adresează tuturor elevilor. În România. Grupul este partener în cadrul evenimentului cultural FILIT, care a inițiat o secțiune specială adresată copiilor/elevilor începând cu anul 2019 unde Alecart are o contribuție substanțială în fiecare an. Evenimentul FILIT își propune să promoveze tinerele talente și operele lor literare, precum și să dezvolte abilitățile de gândire creativă și critică ale tinerilor și să insuflă dragostea pentru cărți și lectură tinerilor participanți. Elevilor li se oferă posibilitatea de a cunoaște scriitori și poeți și, de asemenea, să-și citească propriile lucrări. Alecart este un proiect inițiat în 2008 de un grup cultural format din tineri (12-19 ani) și profesorii acestora din mai multe licee din Iași, România. Datorită succesului și popularității sale, Alecart a devenit în timp un proiect național. Accesul la toate activitățile grupului este gratuit. Proiectul este deosebit de atrăgător pentru tineri în primul rând, deoarece îi încurajează să-și găsească propria voce în societate și să contribuie pe deplin la dezvoltarea acesteia. În al doilea rând, profesorii sunt percepuți ca parteneri (și facilitatori) în proiect, ceea ce dă putere elevilor să inițieze în mod activ

		și să ducă la îndeplinire cu succes toate planurile. Alecart a devenit un model de educație care se adresează nu numai performanței academice a elevilor, ci și dezvoltării lor emoționale, sociale, culturale și spirituale. Acesta își propune să împlinească potențialul elevilor de a participa, de a realiza și de a se bucura de ceea ce fac. A devenit un loc în care elevii își găsesc propriul mod de a se exprima (poezii, bloguri, recenzii, povestiri, desene etc.) și în care contribuția fiecărui elev este apreciată. Îi ajută pe aceștia să-și crească stima de sine, încrederea și bunăstarea și să dezvolte o dragoste profundă pentru învățarea pe tot parcursul vieții în contexte socio-culturale și educaționale. Alecart încurajează elevii să exploreze nu numai textele literare, ci și problemele sociale contemporane (incluziune, diversitate, multiculturalism). Sesiunile Alecart au oferit elevilor lecții despre incluziune, diversitate, multiculturalism. Agenda Alecart acoperă o gamă largă de activități, al căror succes se bazează pe planuri de acțiune convenite de comun acord: analiza realizărilor artistice contemporane, scriere creativă (povestiri și poezii), munca comunitară/caritativă (adică sesiuni de povestire sau citire cu voce tare pentru copii mai mici/copii cu nevoi speciale), bloguri despre evenimentele principale (întâlniri cu scriitori și poeți etc), cărți, recenzii literare de cărți și filme sau întâlniri cu scriitori naționali și internaționali. Elevii inițiază, negociază și dezbate toate activitățile lor.
7	Opțiuni de implementare	a. Grupuri țintă – tineri b. Durata - 5 zile c. Număr de sesiuni/activități - 7 d. Metodologia predării - analiza realizărilor artistice contemporane, scriere creativă (nuvele și poezii), munca comunitară/ caritabilă (adică sesiuni de povestire sau lectură cu voce tare pentru copiii mai mici/copii cu nevoi speciale), bloguri despre evenimentele principale (întâlniri cu scriitori și poeți) sau cărți, recenzii literare de cărți și filme. e. Tip de evaluare și instrumente utilizate pentru identificarea beneficiilor În vremuri de pandemie, festivalul a fost suspendat.
8	Mijloc artistic	A) analiza expresiilor artistice celebre B) activitate artistică X Pictură A ☐ B ☒ ☐ Teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ X Literatură (povestiri, poezie, etc.) A ☒ B ☒ ☐ Arte și meșteșuguri (olarit, țesut, cusut, etc.) X Altele, vă rog, precizați: întâlniri cu scriitori și poeți
9	Materiale	Descrierea evenimentelor, bloguri, poezii, nuvele, desene
10	Cine conduce activitatea	☐ o persoană/părinți X o organizație/instituție ☐ o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG X altele
11	Beneficii și rezultate	Articolele din revistă și nuvele și poeziile sunt de înaltă calitate; au dat un exemplu de urmat pentru elevi. Materialele publicate pe site promovează bunăstarea elevilor, încurajează inițiativele tinerilor și generează încredere în educație și în valorile acesteia. Permițând elevilor să inițieze, să negocieze și să dezbate toate activitățile lor, proiectul crește, de asemenea, abilitățile de comunicare ale elevilor.
12	Provocarea de incluziune abordată	Provocare socială

13	Cum a fost abordată această provocare?	Materialele promovează bunăstarea elevilor prin implementarea artelor; nuvelele și poeziile elevilor sunt publicate într-o revistă online care are un număr mare de cititori. Materialele create în cadrul proiectului promovează bunăstarea elevilor. Activitățile Alecart încurajează creativitatea, cultura și dialogul multicultural; stimulează și inteligența lingvistică, vizuală și interpersonală.
14	Abilitățile secolului 21 abordate	Lucru în echipă Gândire creativă Rezolvarea problemelor Conștientizare globală și culturală Empatie Abilități de relație interpersonală
15	UDL ca principiu director	Activitatea include multiple mijloace de reprezentare a conceptelor și ideilor noi.
17	Site/E-mail/ Alte informații de contact:	Alecart. (May, 5). Alecart. https://alecart.ro/despre/ https://www.facebook.com/filit.iasi/
CONTRIBUȚIA EXPERTILOR		Întrebări care pot fi adresate pentru a stimula feedback-ul și reflecția grupurilor țintă
Întrebări pentru reflecție		<i>De ce crezi că modelul Alecart a devenit un succes? Cum credeți că acești elevi și-au găsit vocea în societate? Cum ai aplica modelul la clasa ta?</i>

7 BUNE PRACTICI OFERITE DE UNIVERSITATEA DIN PADOVA (ITALY)

În Italia, școlile sunt obligate prin lege să pregătească un Plan de Curriculum sau Plan al Ofertei Formative (Piano dell'offerta Formativa) care trebuie să includă activități extracurriculare opționale de natură artistică, la care elevii școlilor să poată participa după-amiaza. Ca parte a proiectului Scuole Aperte (Școli Deschise), fiecare școală sau rețea de școli poate solicita finanțare pentru activități artistice de la Ministerul Educației. În marea majoritate a țărilor europene, profesorii specialiști în arte, chiar dacă sunt formați în primul rând ca artiști (profesioniști), trebuie să urmeze la un moment dat, și o formarea profesională ca profesor. Aceasta înseamnă că, pentru a putea preda în școlile publice (și nu numai la cursuri extracurriculare, în care doar artiștii profesioniști pot fi implicați, așa cum e cazul mai multor țări, precum Grecia, Italia, Finlanda, Slovacia și Slovenia), artiștii profesioniști trebuie să finalizeze și formarea profesională a profesorilor.

Mai multe țări (Republica Cehă, Franța, Italia, Portugalia, Slovenia și Regatul Unit) au recomandări statutare pentru școli și alte organizații în legătură cu furnizarea de activități artistice extracurriculare. În Italia, activitățile CPD pentru profesorii de arte se concentrează în special pe teatru și muzică.

Arta italiană a influențat mai multe mișcări majore de-a lungul secolelor și a produs artiști valoroși, inclusiv pictori, arhitecți și sculptori, motiv pentru care Italia are un loc important pe scena artistică internațională, adresându-se publicului larg cu mari galerii de artă, muzee și expoziții. Italia găzduiește cel mai mare număr de situri incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO (58), care poate fi vizitat în timpul Noptii Muzeelor, eveniment ce are loc în Italia încă din 2005. Italia are 4 orașe nominalizate drept Capitale ale Culturii Europene: Florența, Bologna, Genova, Matera.

Institutele italiene de cultură (aproximativ 100) se angajează nu numai să păstreze și să stocheze documente istorice, ci și să păstreze și să disemineze conținutul acelor documente, cu alte cuvinte să păstreze și să difuzeze memoria culturală italiană. Aceștia sunt, de asemenea, profund implicați în înțelegerea și dezvoltarea modelelor inovatoare de învățare, în special a acelor soluții care actualizează predarea istoriei (din punct de vedere social, economic și politic).

Potrivit www.statista.com, promovarea dezvoltării culturale face parte din cele 12 principii fundamentale din Constituția Republicii Italiene. În 1985, pentru a sprijini industria artistică și culturală, guvernul italian a înființat un fond pentru artele spectacolului numit „Fondo Unico per lo Spettacolo” (FUS). Sistemul de producție culturală și creativă este împărțit în șapte sectoare: arhitectură și design, comunicare, muzical și audiovizual, cărți, media tipărită și edituri, jocuri video și software, muzee și instituții culturale similare și arte spectacolului.

Santovito (2017) menționează că industriile culturale și creative sunt pe locul trei în Italia din punct de vedere ocupațional, după sectorul construcțiilor și cel al industriei alimentare și hoteliere. Datorită contribuției intelectuale importante, industria creativă se caracterizează printr-o concentrare ridicată a capitalului uman.

În ultimii ani, unele proiecte au fost promovate în diferite regiuni ale Italiei pentru a sprijini industriile creative, în continuă creștere. Câteva exemple sunt: Incredibol!, Roma Provincia Creativa, Agenzia Campania Innovazione.

Conform *Agendei Europene pentru Cultură* - unul dintre elementele cheie ale succesului pare să fie capacitatea de a identifica unii reprezentanți ai comunității care pot construi o punte între comunitate și instituție, precum și publicul principal al instituției, lucrând în calitate de mediatori și ambasadori.

Un studiu recent care a implicat analiza de date a *Proiectului de Cultură și Bunăstare Italiană* a constatat că accesul cultural a fost al doilea cel mai important factor determinant al bunăstării psihologice subiective, depășind factori precum ocupația, vârsta, venitul și educația (Grossi și colab., 2010 și 2012).

7.1 Exemple de Bune Practici

In the Shape of Clay - o activitate care susține explorarea argilei, un material care vorbește despre istoria omenirii. Argila este privită în diferitele sale „faze ale vieții”, de la umed la uscat. Se zdrobește și se pulverizează, se întâlnește cu apa, revine la viață și revine la capacitatea sa de plasticitate. Acesta este un exemplu pentru a conecta explorări multidisciplinare și know-how, generând strategii de învățare și noi forme de cunoaștere. Activitatea include multiple mijloace de exprimare, cu o atenție deosebită pe activitățile non-verbale și mediate, făcându-le accesibile tuturor și în special elevilor care se pot confrunta cu limitări sau vulnerabilități în dezvoltarea și funcționarea limbajului.

The Ray of Light - lumina și fenomenele luminii sunt uși care duc la descoperirea și cunoașterea lumii. Ele pot fi explorate prin gama „clasică” de lumină vizibilă, care poate fi descompusă în culori, dar și prin spectrul invizibil cu, de exemplu, raze infraroșii și ultraviolete. Activitatea favorizează o abordare a realității și dezvoltarea cunoștințelor și dă sens gândirii științifice înăscute în ființele umane. Ajută la generarea de idei noi, schimbarea perspectivei, conceperea a ceva nou și construirea pe baza altor idei. Relevanța acestor mijloace este de a sprijini învățarea legată de conținuturi complexe și științifice care sunt recunoscute mai târziu în adolescență.

7.2 Evaluarea și/sau impactul învățării

Participanții la activitatea *the Shape of Clay* descoperă contactul cu Terra, pământul, modelându-l în diferite moduri, cu alfabete de plasticitate, straturi și stratificări, structuri solide și bogate în goluri, creând compoziții complexe și forme în diferite culori.

The Ray of Light oferă un angajament creativ al copiilor, un sentiment de semnificație și satisfacție față de realizările personale, dezvoltarea imaginației și cultivarea dragostei pentru limbaj și vorbire.

7.3 Descrierea detaliată a bunelor practici selectate

1	Titlu	The Ray of Light
2	Țară	Italia
3	Promoter	National projects
4	Contextul implementării	x oraș mare x oral mic x sat
5	Obiectivele activității	• favorizarea unei abordări ale realității și dezvoltarea cunoștințelor • oferirea de sens și mai multă libertate gândirii științifice înăscute în ființe umane
6	Descriere	a. Conținut a activităților artistice desfășurate: Lumina și fenomenele luminii sunt uși care duc la descoperirea și cunoașterea lumii. Ele pot fi explorate prin gama „clasică” de lumină vizibilă, care poate fi descompusă în culori, dar și prin spectrul invizibil cu, de exemplu, raze infraroșii și ultraviolete. b. Etapele principale The <i>Illuminaries</i>: contexte organizate în jurul unui concept de cunoaștere sau a unei probleme și care oferă diferite instrumente, materiale, întrebări, întâlniri și puncte de acces. Acestea nu ghidează investigatorii către o singură soluție, ci fac posibile călătoriile diferite și sunt deosebit de favorabile interacțiunii și construcției de învățare în grup.

		c. Sarcina: Prin intermediul diferitelor limbi – cuvinte, desene, sunete, construcții și compoziții vizuale – construiește și verifică ipoteze și teorii. d. Teorii pe care practica s-a bazat: cercetare, diseminare și experiență formativă în care imaginația, fantasticul și narațiunea formează explicații și interpretări în moduri organice cu procese mai științifice și raționale.
7	Opțiuni de implementare	a. Grupuri țintă: elevi de gimnaziu b. Durata: 60 minute c. Numărul de sesiuni/activități: activități de după-amiază în centrele comunitare d. Metodologia predării: învățarea multimedia e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor: Chestionarul competențelor secolului XXI (Mancinelli, 2020)
8	Mijloc artistic	A) analiza expresiilor artistice celebre B) activitate artistică x Pictură A ☐ B x ☐ Teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ X Literatură (povestiri, poezie, etc.) A ☐ B x X Arte și meșteșuguri (olărit, țesut, cusut, etc.) ☐ Altele, vă rog să precizați:
9	Materiale	Colecție de desene, sunete și construcții vizuale
10	Cine conduce activitatea	☐ o persoană/părinți x o organizație/instituție X o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ altele
11	Beneficii și rezultate	Angajamentul creativ al copiilor Simțul de semnificație și satisfacție din realizările personale Dezvoltarea imaginației și cultivarea dragostei pentru limbaj și vorbire
12	Provocarea de incluziune abordată	Provocare cognitivă
13	Cum a fost abordată această provocare?	Deschiderea către diferențele în utilizarea diferitelor limbi în comunicare și evidențierea posibilității fiecărui individ de a găsi o modalitate personală de a aborda o sarcină.
14	Abilitățile secolului 21 abordate	Gândire creativă: generarea de idei noi, schimbarea perspectivei, conceperea a ceva nou și construirea pe baza altor idei. Dar deasemenea Rezolvarea problemelor: examinarea unei probleme luând în considerare diferitele opțiuni de soluții și ajungerea la o soluție după cântărirea avantajelor și dezavantajelor diferitelor opțiuni disponibile. Abilități de relație interpersonală: dezvoltarea abilităților de colaborare în timp ce se caută cea mai bună soluție
15	UDL ca principiu director	a. sunt propuse multiple mijloace de reprezentare a conceptelor b. moduri multiple de exprimare a soluției: participanții pot folosi mijloace verbale, picturale, vizuale c. moduri multiple de a implica elevii: sunt oferite mai multe instrumente diferite, iar participanții le aleg pe cele care îi motivează mai mult
16	Site/E-mail/ Alte informații de contact:	Driven from programs implementat de Reggio Children Reggio Children este furnizor de educație certificat conform Standardelor internaționale UNI ISO 9001:2015 pentru proiectarea și furnizarea activității educaționale de dezvoltare profesională. atelier@reggiochildren.it

CONTRIBUȚIA EXPERTILOR	Întrebări care pot fi adresate pentru a stimula feedback-ul și reflecția grupurilor țintă
Întrebări pentru reflecție	<i>Câte moduri diferite de realizare a activității au fost propuse?</i> <i>Enumerați ceea ce alegeți dvs. și ceilalți participanți.</i> <i>Ți-ai înțeles sarcina?</i> <i>Ați găsit o modalitate de a finaliza sarcina?</i> <i>Cum ați explicat ce s-a întâmplat?</i> <i>Câte soluții diferite au fost propuse în timpul activității?</i> <i>Ce ați învățat?</i>

1	Titlu	In the Shape of Clay
2	Țară	Italia
3	Promoter	Proiecte naționale
4	Contextul implementării	x oraș mare x oraș mic x sat
5	Obiectivele activității	- exersarea gândirii într-un mod flexibil, trecând între digital și analogic, abstract și concret, virtual și artizanal - integrează limbi
6	Descriere	a. Conținutul activităților artistice desfășurate: <i>sprijinirea explorării argilei, material care vorbește despre istoria omenirii. Argila este oferită în diferitele sale „faze ale vieții”, de la umed la uscat. Se zdrobește și se pulverizează, se întâlnește cu apa, revine la viață și revine la capacitatea sa de plasticitate.</i> b. Etape principale: Măinile ascultă, observă și manipulează, intră în lut și o fragmentează cu gesturi fine, săpând în material cu presiune și plăcere. Ei lucrează lutul cu pumnul, palma și vârful degetelor, experimentând verticalitatea și echilibrând diferite volume. a. Argila este oferită în relație cu diferite suporturi: scânduri de lemn de diferite forme și dimensiuni, suprafețe reflectorizante, metale și materiale plastice. Bazele care au suprafețe diferite fac plecări interesante și pot deveni matrița sau matrița pentru noi texturi interesante. b. Mesele mari de lucru permit utilizarea instrumentelor tradiționale – pentru incizii, scobire și netezire – și, de asemenea, pentru alte unelte neobișnuite, cum ar fi tăietorii de paste, mașinile de zdrobire de cartofi și pungi de glazură. Apoi există torțe, lentile și microscopie, conectate la computere, care ne permit să pătrundem în cele mai intime și neprevăzute structuri ale materialului în moduri cu totul noi. Este posibil să lucrați simultan la diferite niveluri de reprezentare c. Teorii pe care s-a bazat practica pe: <i>Conectează explorări multidisciplinare și know-how, generând strategii de învățare și noi forme de cunoaștere.</i>
7	Opțiuni de implementare	a. Grupuri țintă: elevi de gimnaziu b. Durata: 60 minute c. Număr de sesiuni/activități: activități de după-amiază în centrele comunitare d. Metodologia predării: învățarea multimedia e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor: Chestionar privind competențele secolului XXI (Mancinelli, 2020)

8	Mijloc artistic	A) <i>analiza expresiilor artistice celebre</i> B) <i>activitate artistică</i> ☐ Pictură A ☐ B ☐ ☐ Teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ X Sculptură A ☐ B ☒ ☐ Literatură (povestiri, poezie, etc.) A ☐ B ☐ X Arte și meșteșuguri (olărit, țesut, cusut, etc.) ☐ Altele, vă rog să precizați:
9	Materiale	plăci de lemn de diferite forme și dimensiuni, suprafețe reflectorizante, metale și materiale plastice, tăietoare de paste, mașini de zdrobire de cartofi și pungi de glazură, torțe, lentile și microscopie, conectate la computer
10	Cine conduce activitatea	☐ o persoană/părinți X o organizație/instituție X o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ altele
11	Beneficii și rezultate	Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă Participanții descoperă forța de contact cu terra, pământul, modelându-l în diferite moduri, cu alfabete de plasticitate, straturi și straturi, structuri bogate în solide și goluri, creând compoziții complexe și forme în diferite culori.
12	Provocarea de incluziune abordată	Provocare cognitivă
13	Cum a fost abordată această provocare?	Oferind diverse moduri de exprimare a abilităților lor, sprijină dezvoltarea unui sentiment pozitiv de sine și a punctelor forte personale.
14	Abilitățile secolului 21 abordate	Flexibilitate și adaptabilitate Productivitate și responsabilitate Tehnologiile informației și comunicațiilor (ICT)
15	UDL ca principiu director	În utilizarea mai multor mijloace de reprezentare în același timp.
16	Site/E-mail/ Alte informații de contact:	Programe implementate de Reggio Children Reggio Children este furnizor de educație certificat conform Standardelor internaționale UNI ISO 9001:2015 pentru proiectarea și furnizarea activității educaționale de dezvoltare profesională. atelier@reggiochildren.it
CONTRIBUȚIA EXPERTILOR Întrebări pentru reflecție		Întrebări care pot fi adresate pentru a stimula feedback-ul și reflecția grupurilor țintă <i>Ce ai descoperit?</i> <i>Ce aptitudini artistice ai descoperit?</i> <i>Cum te-ai îmbunătățit de la începutul activității?</i> <i>Ce ai descoperit despre tine?</i> <i>Ce poți face în viitor pentru a practica mai mult și pentru a fi mai bun?</i>

SUMAR

Obiectivul major al educației artistice în comunitățile europene pare să fie acela de a obține recunoașterea importanței disciplinei și de a crește ponderea acesteia în curriculum.

Societățile contemporane preiau din ce în ce mai mult latura creativă și capacitatea de auto-exprimare a indivizilor în modelul de valori pe care îl promovează și îl consideră eficient pentru a sprijini dezvoltarea unei cetățenii active. Acest model încorporează atât dimensiunea binelui personal pentru fiecare individ, cât și cea a utilității pentru societate, prin recunoașterea contribuției industriilor creative la bunăstarea economică.

Artele și cultura reprezintă componente semnificative ale existenței cotidiene, oferind o oportunitate de dobândire a cunoștințelor, formarea deprinderilor și atitudinilor, dezvoltarea imaginației.

Principala caracteristică a alfabetizării în secolul 21 include capacitatea de a înțelege și de a comunica atât verbal, cât și non-verbal. Alfabetizarea culturală ne permite să ne înțelegem pe noi înșine și pe alții într-un context cultural.

Arta și educația artistică ajută întreaga populație să dobândească abilitățile auxiliare atât de necesare în secolul XXI. Angajatorii din toate sectoarele au nevoie de angajați creativi, analitici, disciplinați și încrezători în sine, persoane care pot rezolva probleme, pot comunica idei și sunt sensibile la lumea din jurul lor.

Bunele practici menționate anterior, implementate la nivel comunitar, sunt centrate pe o serie de provocări ale incluziunii, în special pe probleme sociale, socio-economice și cognitive, și mai puțin pe aspecte culturale, fizice, comportamentale și cognitive. De aceea, în următorul capitol, Capitolul 6, veți regăsi un spectru mai larg și mai complet de bune practici care acoperă majoritatea provocărilor educației incluzive abordate, de la provocări culturale până la cele legate de supradotații și talent, la nivel de școală.

Educația artistică comunitară necesită profesori de arte din rândul profesioniștilor, precum și profesori cu competențe artistice, susținuți de parteneriate de succes între actorii educaționali și instituțiile culturale.

În afara școlilor, multe organisme oferă educație suplimentară în domeniul artelor. Acestea includ instituții ministeriale sau municipale, centre și instituții culturale, școli independente de specialitate (muzică, teatru etc.), asociații și chiar sindicate de artiști sau profesioniști în creație. Populația care beneficiază, sau trebuie să beneficieze, de educația artistică include copiii și tinerii neșcolari, vârstnicii, persoanele cu dizabilități, imigranții, cursanții adulți și multe alte categorii.

REFERINȚE

- Akın, Z. F., Ece, Ö. (2014). *Arts Education Re(thinking) in Turkey*, 2014, https://www.iksv.org/i/content/231_1_RethinkingArtsEducation.pdf
- European Education and Culture Executive Agency (European Commission), Eurydice (European Education and Culture Executive Agency), 2009, *Arts and Cultural Education at School in Europe* <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0e41e888-7d1b-4073-adea-502974017735>
- <https://www.iksv.org/en/news/iksv-to-receive-unesco-s-international-fund-for-cultural-diversity>
- European Agenda for Culture, *Report On The Role Of Public Arts And Cultural Institutions In The Promotion Of Cultural Diversity And Intercultural Dialogue* https://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/reports/201405-omc-diversity-dialogue_en.pdf
- Eurydice (European Education and Culture Executive Agency), 2009, *Arts and Cultural Education at School in Europe*, www.eurydice.org
- Garmidolova, Mariana Mincheva, 2021, *The Arts Education System In Bulgaria*, <http://casopisi.junis.ni.ac.rs/index.php/FUTeachLearnTeachEd/article/view/7155>
- Geoff Taggart, Karen Whitby, and Caroline Sharp, 2004, *International Review of Curriculum and Assessment Frameworks Curriculum and Progression in the Arts: an International Study Final Report*, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/605395/0904_Taggart_et_al_CPQ01.pdf
- Grossi, E., et al., 2010, *The impact of culture on the individual subjective well-being of the Italian population: an exploratory study. Applied Research in Quality of Life*, 6 (4), 387-410
- Santovito, Fulvia, 2017, *Italian Cultural and Creative Industries. Journal of Creative Industries and Cultural Studies - JOCIS*, <http://eprints.rclis.org/38750/>
- Sharp, C., Le Métails, J. (2000). *The Arts, Creativity and Cultural Education: An International Perspective*, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/605402/1200_QCA_The-arts-creativity-and-cultural-education-finalreport.pdf

Cuvinte cheie: sector cultural și creativ, parteneriat pentru educația artistică, educație incluzivă, creație artistică, foaie de parcurs pentru educația artistică

RESURSE ADITIONALE:

ALECART, <https://alecart.ro/despre/>

Associació Riborquestra Website, <https://comusitaria.wixsite.com/riborquestra/>

Associació Riborquestra Facebook Page, <https://www.facebook.com/associacioriborquestra>

CENTRO ATLÁNTICO DE ARTE MODERNO, Proyecto BARRIOS, https://www.caam.net/es/actividades_int.php?n=3897

CENTRO ATLÁNTICO DE ARTE MODERNO, Barrios: comienza una nueva Aventura, <https://caam.net/deaccion/barrios-comienza-una-nueva-aventura/>

Clasic e fantastic Website, <https://www.clasicefantastic.ro/> <https://www.facebook.com/clasicefantastic/>

Clasic e fantastic Youtube Channel, https://www.youtube.com/channel/UCH7X-X4enyZtZKv_whe1qtw

FILIT Iasi Facebook Page, <https://www.facebook.com/filit.iasi/>

Green Art Center gac4friends@gmail.com

Hatice Egemen, Haticeegemen1981@gmail.com

Irina Apostolova, apostolovairina@gmail.com

KAYSERİ/KOCASINAN, Kadir Has Ortaokulu, <https://kadirhasortaokulu.meb.k12.tr>

KAYSERİ/MELİKGAZİ, Besime Özderici Secondary School, <https://besimeozdericiortaokulu.meb.k12.tr>

Kauno Juozo Grušo meno gimnazija, ignas.stansilavicius@gruso.lt, <https://gruso.lt/>

La Fundación DISA,

<https://www.fundaciondisa.org/salaprensa/noticias/2020/04/24/proyecto-barrios-desarrolla-actividades-internet>

Plovdiv 2019, <https://plovdiv2019.eu/en/about/817-plovdiv-2019-with-new-identity>

Reggio Children atelier@reggiochildren.it

Wikipedia, <https://en.wikipedia.org/wiki/Bulgaria>

Shchuchinsky District Executive Committee, <http://schuchin.grodno-region.by/ru/>

Spain's official tourism website, <https://www.spain.info/en/art-culture/>

Statista, <https://www.statista.com/topics/6933/arts-and-cultural-sector-in-italy/>

Sunrise Project – France, <https://sunriseproject.eu/bulgarian-passport-to-culture/>

Varėna District Municipality Administration Budgetary Institution, <https://varena.lt/naujienos/varenos-j-ciurlionytes-menu-mokyklos-ir-moksleiviu-kurybos-centro-pastato-rekonstrukcijos-darbai-arteja-pabaiga/>

Capitolul 6 EDUCAȚIA INCLUZIVĂ BAZATĂ PE ARTĂ ÎN ȚĂRILE PARTENERILOR: BUNE PRACTICI ÎN CONTEXT ȘCOLAR

Hacer Erbası¹, Omer Kocer², Demet Ceylan³

¹Besime Ozderici Ortaokulu (TURKEY)

²Kadir Has Ortaokulu (TURKEY)

³Besime Ozderici Ortaokulu (TURKEY)

hacererbasi35@gmail.com, omer_kocer@hotmail.com, demetyamak75@gmail.com

1 INTRODUCERE

„Educația incluzivă” este definită ca o strategie de abordare și de răspuns la nevoile diverse ale tuturor cursanților, prin creșterea participării la învățare și reducerea excluderii în și din educație. Este numită astfel deoarece promovează procesul de includere a copiilor cu nevoi speciale (cu dizabilități sau alte dezavantaje) în sistemul de învățământ obișnuit, unde ar trebui să se alăture colegilor lor de vârstă școlară într-un proces de învățare propice nevoilor lor. Incluziunea nu este un termen care se limitează la copiii cu nevoi speciale care frecventează sălile de clasă obișnuite. În acest context, incluziunea înseamnă un mediu care să răspundă nevoilor tuturor copiilor.

Incluziunea urmărește acceptarea tuturor cursanților. Este dezvoltarea unui sentiment de apartenență, de valoare și de a fi apreciat, precum și de acceptare a diferențelor (Allen și Cowdery, 2011; Salend, 2010). Obiectivele de bază pentru incluziune sunt facilitarea dezvoltării independenței și a participării în medii social interactive (Allen & Cowdery, 2011).

În Martie 2009, Parlamentul European a adoptat o rezoluție privind Studiile Artistice în Uniunea Europeană (Parlamentul European 2009), aici se prevede o mai mare supraveghere și coordonare a educației artistice la nivel european, inclusiv monitorizarea impactului predării artelor asupra competențelor populației școlare din Uniunea Europeană.

Aproape toate țările europene încurajează școlile să ofere activități extracurriculare în domeniul artelor. Măsura în care aceste activități sunt concepute pentru a contribui la activitățile școlare ale elevilor variază de la o țară la alta. În unele dintre ele, activitățile extracurriculare completează și susțin curriculum-ul. Mai specific, ele sunt văzute ca fiind benefice întregului proces de educație și dezvoltării personale.

Artele expresive precum dansul, dramaturgia, muzica, poezia și artele vizuale pot fi diferențiate, astfel încât toată lumea să poată fi implicată cu succes. Profesorii pot folosi cunoștințele anterioare și înțelegerea cursanților pentru a crea un curriculum provocator, care încorporează artele pentru a îndeplini obiectivele de învățare (Alexander, Johnson, Leibham & Kelley, 2008) pentru copiii cu diverse abilități. Activitățile de artă, teatru, muzică, dans și literatură fac parte din componentele de bază ale curriculumului școlar. Profesorii pot folosi expresia creativă și arta pentru a exersa abilitățile cognitive, lingvistice, sociale, emoționale și motorii, în timp ce le integrează în teme și le raportează la conținut. Acest lucru oferă copiilor oportunități naturale de a învăța prin artă, fără a se simți îngrijorați de un posibil eșec. „Artele” sunt prietenoase pentru copii și captivante, deoarece sunt destul de naturale. Pentru toți elevii, la fel ca pentru oricine altcineva, arta nu reprezintă doar exersarea creativității, ci este și un exercițiu meditativ, în sensul că poate calma mintea, reduce gândurile negative, iraționale și ține la distanță anxietatea, aversiunea și diferitele grade de depresie.

De asemenea, reușind să-ți modifice simțurile și emoțiile, arta poate activa eliberarea de hormoni ai plăcerii, cum ar fi serotonina, endorfinele și altele asemenea, care facilitează cooperarea dintre elevi. Toate acestea, precum picăturile din ocean, se combină și ajută la stimularea înțelegerii, acceptării, îngrijirii și dragostei.

Puțini elevi sunt talentați în mod natural să se exprime artistic, spre deosebire de cei mai mulți care nu sunt destul de conștienți de cum să o facă. Dar ei pot fi formați, așa că este la fel de important să fie ajutați să-și exploreze laturile creative. Este mult ușor să faci asta, deoarece explorarea creativității este distractivă, fără efecte secundare. Aduce cu sine puterea de a educa, de a sparge barierele socio-culturale, de acces la o gândire mai bună și multe altele. Și dacă adaugi toate beneficiile care au fost menționate la început, atunci rezultă clar că arta este strategia necesară pentru Educația Incluzivă.

În acest capitol, vor fi prezentate bunele practici pe tema Educației Incluzive bazate pe artă din țările partenere ale proiectului InCrea+. Partenerii au identificat și împărtășit aproximativ 35 de practici diverse dezvoltate în mediile școlare și utilizate în țările lor, care au constat în sesiuni individuale, sau în programe de-a lungul mai multor sesiuni, de-a lungul anului școlar. În implementarea lor au fost abordate diverse provocări. Provocările au fost clasificate în: *culturale, sociale, socio-economice, comportamentale, supradotare, talent, fizice și cognitive*.

Având în vedere relevanța specifică pentru proiectul INCREA+, în analiza efectuată în acest capitol vom acorda prioritate provocărilor de includere care conform experților ce le-au propus au fost abordate în implementarea lor. Mai precis, au fost luate în considerare câteva criterii în selectarea practicilor de inclus în acest capitol, și anume: *cât de mult susțin incluziunea, ce abilități ale secolului XXI includ și provocările pentru incluziune la care se raportează*.

2. BUNE PRACTICI ȘI PROVOCĂRI CULTURALE

Practica incluzivă din punct de vedere cultural este importantă la nivelul întregii școli și la nivelul curriculum-ului, sau al clasei. Practica incluzivă culturală se concentrează pe relațiile inter-grup, între elevi, relațiile dintre școală, părinți și comunitate, strategiile de comunicare și consultative de luare a deciziilor, vocea și conducerea reprezentativă a elevilor, acceptarea diversității ca fiind normală și confortabilă.

Parsifal, the legends Researcher / Parsifal, cercetătorul Legendelor este o activitate în care participanții colectează povești legate de moștenirea lor culturală locală; le împărtășesc cu colegii lor din alte țări partenere prin intermediul tehnologiilor și efectuează o analiză comparativă care indică rădăcini europene comune. Rezultatul așteptat este o colecție de legende și povești care sunt mai mult, sau mai puțin comune în multe culturi etnice sau regionale ale Europei. Participanții au șansa de a îmbunătăți alfabetizarea și abilitățile digitale ale elevilor, folosind moștenirea culturală europeană, iar această activitate a avut ca scop aducerea moștenirii culturale în atenția elevilor pentru a le îmbogăți procesele de învățare.

1	Titlu	Parsifal, cercetătorul Legendelor
2	Țară	Romania
3	Promoter	- proiecte europene ERASMUS+ - proiecte naționale - Curricula artistică școlară - Programe de cercetare
4	Contextul implementării	Tinerii folosesc pe scară largă potențialul tehnic al dispozitivelor TIC. Acest lucru, fără îndrumări adecvate, ar putea duce la abilități insuficiente de citire și scriere. În consecință, sistemul educațional trebuie să învețe cum să exploateze tehnologiile ca mijloc de promovare și consolidare a competențelor de alfabetizare, beneficiind de potențialul lor atractiv. √ oraș mare □ oraș mic □ sat
5	Scopurile activității	Proiectul Parsifal, cercetătorul Legendelor, un proiect european din cadrul programului Erasmus+ (Numărul Proiectului: 2018-1-PL01-KA201-050865) și-a propus să aducă în atenția elevilor moștenirea culturală pentru a le îmbogăți procesele de învățare. Proiectul analizează basmele și legendele tradiționale din fiecare țară parteneră (Polonia, Italia, Lituania, Bulgaria și România) cu scopul de a identifica rădăcini europene comune. Proiectul se adresează elevilor, profesorilor și directorilor de școli și își propune să îmbunătățească alfabetizarea și abilitățile digitale ale elevilor prin utilizarea moștenirii culturale europene, în special a poveștilor și poveștilor tradiționale legate de probleme istorice, culturale, geografice și artistice.
6	Descriere	Activitățile proiectului Parsifal s-au concentrat pe moștenirea culturală și le-au cerut elevilor să culeagă povești legate de moștenirea lor culturală locală; elevii le-au împărtășit colegilor lor din alte țări partenere prin intermediul tehnologiilor și au efectuat o analiză comparativă care a indicat rădăcinile europene comune. Rezultatul a fost un depozit de legende și povești care sunt mai mult sau mai puțin comune în multe culturi etnice sau regionale ale Europei. Elevii au colectat 25 de legende, cinci legende pe țară: analiza comparativă a evidențiat asemănări și diferențe în ceea ce privește personajele principale, mediu, provocări, semnificații și scopuri morale și etice și legătura lor cu patrimoniul artistic.

		Profesorii care au participat la proiect și-au încurajat elevii să interpreteze moștenirea orașului natal din mai multe perspective și să o filtreze prin valorile europene comune. Acest lucru a condus la discuții și reflecție și-a consolidat înțelegerea și importanța acestor valori comune. Moștenirea culturală joacă un rol important în educație, deoarece oferă multe oportunități de a spune povești despre trecut, pe care elevii le pot raporta la propria experiență. Poveștile despre evenimente reale pot dezvălui noi perspective, ajutându-i pe adolescenți să verifice în mod critic coerența sistemelor de credințe și a valorilor sau să-și remodeleze propriul sistem de valori și identități, ceea ce le poate spori stima de sine și bunăstarea. Poveștile pot oferi modele care pot ghida elevii în căutarea locului lor în lume. Patrimoniul poate contribui la construirea comunităților. Aducerea cetățenilor mai aproape de moștenirea lor înseamnă a-i apropia unii de alții, iar acesta este un pas important către o societate mai incluzivă.
7	Alegeri ale implementării	a. Grupuri țintă - Profesori, Elevi, Directori de școli, Factori politici în domeniul educației b. Durata: 01.10.2018 – 30.09.2020 c. Numărul de sesiuni/activități d. Metodologia predării - Cum să folosiți moștenirea culturală (povești și povești tradiționale) legate de probleme istorice, culturale, geografice și artistice. Tezaurul cultural european poate fi folosit pentru a promova un sentiment de respect pentru valorile tuturor cetățenilor și pentru a consolida valorile pe care se întemeiază Uniunea Europeană. Moștenirea culturală este adesea transmisă din generație în generație prin povești de realizări ale oamenilor sau evenimente care se referă la valori profunde și au o mare semnificație care îi ating pe cetățenii contemporani.
8	Metode artistice	<i>A. analiza expresiilor artistice celebre</i> <i>B. activitate artistică</i> ✓ Pictură A ☐ B ✓ ☐ Piesă de teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ✓ Scriere creativă (povestire, poezie, etc.) A ✓ B ✓ ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, cusut etc.) ☐ Altele, vă rugăm specificați: _____
9	Materiale	Povești, mituri, legende, desene; eseuri despre asemănări și diferențe în ceea ce privește personajele principale, mediu, provocări, semnificații și scopuri morale și etice și legătura lor cu moștenirea artistică; o hartă interactivă.
10	Cine coordonează activitatea	☐ o persoană/părinți ✓ o organizație/instituție ✓ o școală ☐ un grup informal ✓ un ONG ☐ altele
11	Beneficii și rezultate	Proiectul îmbunătățește alfabetizarea și abilitățile digitale ale elevilor prin utilizarea moștenirii culturale europene; încurajează creativitatea, cultura și dialogul multicultural. Crește gradul de conștientizare a elevilor cu privire la elementele comune din moștenirea europeană și aduce participanții mai aproape unii de alții, ceea ce reprezintă un pas important către o societate mai incluzivă. Rezultate: - Baza de date online cu legende și povești tradiționale legate de moștenirea culturală a regiunilor implicate în proiect - Hartă interactivă online - Eseuri despre legende europene, mituri și povești tradiționale legate de moștenirea culturală - Exemple de activități pentru diverse materii școlare, inclusiv legende tradiționale
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată	Provocare culturală

1 3	Cum a abordat această provocare?	Materialele promovează bunăstarea elevilor prin implementarea artelor (legende și mituri europene). Materialele încurajează creativitatea, cultura și dialogul multicultural; stimulează inteligența lingvistică, vizuală și interpersonală. Poveștile/legendele despre evenimente reale îi ajută pe elevi să-și îmbrățișeze propriul set de valori; legendele oferă elevilor și modele de urmat, care le pot spori stima de sine și bunăstarea.
1 4	Competențele 21st la care se face trimitere	Gândire critică și rezolvare de probleme Îmbunătățirea alfabetizării elevilor Colaborare și comunicare Creativitate și inovație Empatie Constiința de sine
1 5	UDL ca principiu director	<i>Activitatea include mai multe moduri de a exprima și de a sprijini înțelegerea elevilor</i>
1 6	Website/E-mail /Alte date de contact:	Proiectul Parsifal, https://parsifal.pixel-online.org/essays.php

ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR	Care este rolul pe care patrimoniul cultural îl joacă în societate? De ce credeți că este important ca tinerii să studieze și să-și împărtășească moștenirea culturală cu colegii din întreaga Europă? Cum contribuie această metodă la construirea de punți între oameni și la întărirea înțelegerii valorilor comune? Cum îi ajută această metodă pe tineri să-și găsească propriul drum în viață și să-și remodeleze identitatea?
Întrebări pentru reflecție	

3. BUNE PRACTICI ȘI PROVOCĂRI SOCIO-ECONOMICE

După cum menționam în Capitolul 2, conform Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE, 2018), elevii din medii socio-economice subdezvoltate au de două ori mai multe șanse de a avea performanțe slabe, ceea ce implică faptul că circumstanțele sociale ale unui individ prezintă obstacole în calea sa pentru a-și atinge potențialul educațional.

Teatrul Inter-clase este un proiect bazat pe școală, participanții aleg piesa, iar elevii sunt repartizați în rolurile lor la începutul anului școlar. Odată finalizată această acțiune, încep repetițiile. Acestea sunt în timpul zilei de școală, fie în timpul pauzei, fie în timpul orei de lectură. Profesorii își oferă, de asemenea, timpul voluntar pentru a lucra cu elevii la repetiții. Valoarea comunității și responsabilitatea colectivă sunt, de asemenea, parte a acestui proiect, iar elevii experimentează, de asemenea, atingerea scopurilor și obiectivelor comune.

Scopul acestei activități este de a contribui la îmbunătățirea calității educației prin îndepărtarea exclusiv de noțiunea de școală și dezvoltarea competențelor elevilor.

1	Titlu	Proyecto de Teatro Interaulas/ Proiect de teatru inter-clase
2	Țară	Spania
3	Promoter	Proiect școlar
4	Contextul implementării	☐ Oraș mare X oraș mic ☐ sat
5	Scopurile activității	Scopul este de a contribui la îmbunătățirea calității educației prin îndepărtarea de noțiunea de școală doar ca canal de învățare curriculară și de a o înțelege ca un agent activ în dezvoltarea integrală a unei persoane. Zona de captare a școlii include trei cartiere urbane cu familii predominant muncitoare și comunități marginalizate, unde există un nivel ridicat de demotivare școlară și absenteism. Accentul acestui proiect este că valorile societale precum incluziunea, efortul, angajamentul, perseverența, solidaritatea, respectul, acceptarea de sine, reflecția să fie îmbunătățite. În plus, proiectul își propune să dezvolte abilitățile elevilor, inclusiv competența lingvistică, culturală și artistică, competența socială și de

		cetățenie și competența în autonomie și inițiativă personală. Prin teatru, comunitatea școlară lucrează împreună pentru un obiectiv comun, în timp ce își dezvoltă abilitățile și, simultan, obține o perspectivă asupra lumii teatrului și a diferitelor piese și scriitori care altfel ar fi inaccesibile pentru mulți dintre elevi.
6	Descriere	a. Conținut Acest proiect de teatru inter-clasă a fost înființat ca recunoaștere a necesității de a face din școală un loc de conviețuire și integrare pentru toți elevii, familiile și personalul. Școlile sunt mediul ideal pentru a crea bazele unei societăți coezive și incluzive, în special în școli, precum aceasta, unde există elevi cu nevoi și caracteristici foarte diferite: elevi imigranți, elevi romi, elevi cu nevoi de sprijin educațional și familii cu nevoi socio-educative diferite. mediul economic și cultural. Proiectul este voluntar, participarea este gratuită și se desfășoară în timpul orelor de școală pe durata anului universitar. Elevii se înscriu la începutul anului școlar și colaborează cu elevii din propria clasă, din alte clase și din alți ani, pentru a lucra spre producția de sfârșit de an. b. Pași principali În primul său an, proiectul a derulat pentru toți elevii care erau interesați să participe (200). Conștienți de creșterea interesului, dar lipsit de resurse și suport logistic, în anul următor proiectul s-a schimbat, între elevii cu vârste mai mici și elevii mai mari pentru a găzdui toate părțile interesate. De la începutul anului școlar proiectul este prezentat elevilor ca un proiect de lucru – ceva ce necesită energie, efort și dăruire. Li se vorbește despre meseria actoriei și despre scena și teatrul ca spațiu de lucru. În acest fel, elevii au așteptări clare și realiste cu privire la ceea ce implică proiectul. În septembrie piesa este aleasă, iar elevii sunt repartizați în rolurile lor. Apoi încep repetițiile. Acestea pot fi programate în timpul zilei de școală, fie în timpul pauzei, fie în timpul orei de lectură. Profesorii își oferă, de asemenea, timpul voluntar pentru a lucra cu elevii la repetiții. Munca este împărțită în două tipuri de sesiuni. 1. Sesiunile scurte sunt pentru sesiuni individuale sau în grupuri mici pentru a lucra pe domenii specifice pentru elevii care au nevoie de sprijin sau practică. Aceasta poate include domenii precum dicția, abilitățile motorii, exprimarea emoțională, proiecția vocii, mișcarea etc. 2. Sesiunile lungi sunt folosite pentru a lucra la scene complete sau multiple ale piesei și sunt de obicei conduse de doi profesori. Zonele care au nevoie de îmbunătățire sunt atunci punctul central al sesiunilor scurte. Sesiunile lungi se concentrează pe o varietate de domenii, inclusiv cursuri de scriere, piese de teatru, muzicaluri și muzică clasică, ateliere de vocalizare și proiecție a vocii, precum și comunicare non-verbală și limbajul corpului. În conformitate cu obiectivele proiectului, în aceste sesiuni sunt prioritizate și următoarele: abilități de socializare, pierderea inhibițiilor de a răspunde și de a comunica, dezvoltarea capacității atenționale și a memoriei verbale. Pe măsură ce elevii capătă încredere, devine obișnuit ca elevii să intervină și să participe la procesul creativ, subliniind greșelile și contribuind cu idei sau soluții pentru a îmbunătăți punerea în scenă. La sfârșitul anului școlar are loc Săptămâna teatrului, unde elevii pot juca piesa pentru familie, prieteni, colegi de clasă, profesori și comunitatea în general. c. Teorii Acest proiect le permite elevilor să învețe prin practică. Teatrul oferă oportunitatea de a se implica în învățare fizic, emoțional, creativ, social și intelectual și, prin urmare, este metoda perfectă pentru a implica elevii în acest proiect. Oferind elevilor opțiunea de a participa, gratuit și în timpul școlii, aceștia își dezvoltă inteligența emoțională, dobândesc abilități transferabile și interacționând cu elevi din alte clase și medii.

7	Alegeri ale implementării	a. Grupuri țintă În învățământul primar sunt 216 copii și în învățământul primar 432. În total sunt 648 de elevi. Programul este deschis tuturor elevilor interesați să participe semestrial, în funcție de grupa de vârstă. b. Durată Anul școlar. Organizarea piesei începe în septembrie cu pregătirea scenariului și selecția actorilor. Probele se desfășoară pe tot parcursul anului școlar, pentru a se pregăti pentru premiera de la sfârșitul anului, în cadrul „Săptămânii Teatrului”. c. Numărul de sesiuni/activități Odată ce aceste două aspecte au fost finalizate, încep repetițiile. Repetițiile au loc în sesiuni zilnice (pentru profesori) de 50 de minute, iar actorii participă în grupuri mici pentru a repeta una sau două scene. Elevii sunt responsabili de frecventarea sesiunilor care le sunt atribuite, consultându-le slotul la avizier. d. Metodologia predării Acesta este un proiect creativ axat pe construirea de relații între elevi de diferite vârste, clase și medii din școală și pe crearea unui spațiu care este mult mai mult decât un loc pentru a învăța conținutul curriculumului. Aceasta este o abordare de învățare bazată pe proiecte axată pe elev, în care elevii câștigă încredere în a lua inițiativă și a avea contribuția lor în procesul creativ. Învățarea prin cooperare este cheia pentru acest proiect, deoarece oferă oportunități de învățare prin interacțiune socială și lucru în grup. e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor Deși nu au fost efectuate evaluări cantitative ale proiectelor, există indicatori calitativi clari care demonstrează beneficiile acestui proiect și impactul pozitiv pe care l-a avut asupra elevilor și comunității școlare în general. - În lunile de repetiții, doar cinci elevi au decis să nu participe la proiect după ce au încercat sesiunile inițiale - S-a înregistrat o creștere a cererilor de participare la proiect în fiecare an - În cadrul întâlnirilor de evaluare a cursului, partenerii și-au exprimat dorința să continue proiectul în viitor. - Proiectul a participat la Concursul de Teatru Școlar Don Bosco. Prezența publicului a fost mare, iar piesele au fost atât de bine primite încât au primit premiul I la categoria lor. - Un număr mare de profesori au dedicat multe ore în afara orelor de lucru, pentru a ne ajuta să organizăm repetițiile generale și spectacolul repetiții și spectacolul în cadrul Concursului. - În fiecare an, noi profesori se alătură proiectului teatrului școlar, organizând piese de teatru cu elevii lor - Familiile și-au exprimat, de asemenea, interesul de a continua să ajute la proiect în diferite capacități
8	Mijloace artistice	A. analiza expresiilor artistice celebre B. activitate artistică ☐ Pictură A ☐ B ☐ ☐ Piesă de teatru A X B X ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ☐ Scriere creativă (povestire, poezie, etc.) A ☐ B ☐ ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, cusut etc.) ☐ Altele, vă rugăm specificați
9	Materiale	<i>costume, decor și recuzită, machiaj, decorațiuni, microfoane și echipamente de sunet, afișe și materiale de promovare, unități USB</i>
10	Cine coordonează activitatea	☐ o persoană/părinte ☐ o organizație /instituție X o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ altele
11	Beneficii și rezultate	a. Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă Fiecare elev a primit o diplomă în semn de recunoaștere a muncii sale și a nivelului ridicat de implicare și angajament. Angajamentul, efortul, dedicarea

		și dezvoltarea abilităților și abilităților lor au depășit așteptările. Participarea elevilor la acest proiect inter-clasă a favorizat includerea tuturor elevilor și a întărit munca colectivă și coeziunea socială. Barierele socio-economice și culturale din calea incluziunii au fost sparte în această practică pe măsură ce elevi de diferite vârste și medii au lucrat împreună. Participanții au putut descoperi noi mijloace de exprimare și creativitate și au putut să învețe împreună și unii de la alții. Valoarea comunității și responsabilitatea colectivă au fost, de asemenea, parte a acestui proiect, iar elevii au experimentat și împlinirea atingerii scopurilor și obiectivelor comune. Memoria, fluenta, abilitățile motorii, capacitatea de atenție au fost toate abilitățile care au fost dezvoltate datorită acestui proiect, precum și creșterea încrederii, creșterea stimei de sine și reducerea nivelului de anxietate. În plus, abilitățile secolului 21 de conștientizare de sine și abilități de relații interpersonale au fost îmbunătățite datorită acestei practici. b. Impact comunitar/social Promovarea relațiilor interclase prin teatru, ca element de coeziune într-un centru școlar mare, precum acesta, își extinde beneficiile dincolo de școală atât la cartier, cât și la oraș. Comunitatea în care este situat acest proiect este diversă din punct de vedere cultural și are familii din medii socio-economice diferite. Acest proiect oferă familiilor și comunităților din localitate oportunitatea de a se implica și de a asista la reunirea participanților prin dramaturgie și teatru. Atât spectacolele de la Săptămâna Teatrului, cât și competiția au fost primite foarte pozitiv, cu un număr mare de public. Este o demonstrație a întăririi coeziunii sociale între diferite grupuri din comunitate și este un semn pozitiv al beneficiilor cooperării, colaborării și incluziunii. Având în vedere natura inter-vârste a acestei practici, ar fi relativ ușor de implementat într-un context comunitar, eventual lucrând cu un centru comunitar în care familiile întregi ar putea fi încurajate să participe. În mod similar, este, de asemenea, o activitate care ar putea fi relevantă pentru implementarea în școlile gimnaziale sau liceale unde există bariere similare în calea incluziunii.
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată?	Provocare socio-economică.
13	Cum a abordat această provocare?	Acest proiect evidențiază potențialul practicilor artistice și creative pentru consolidarea incluziunii sociale a elevilor cu medii socio-economice și culturale diverse și a comunității mai largi. Prin acest proiect, participanții relaționează cu alți tineri de diferite vârste și medii și lucrează împreună pentru a-și atinge scopul. Promovarea toleranței, acceptării, incluziunii, colaborării și dăruirii sunt evidențiate în proiect. Este un proiect pozitiv de dezvoltare a tinerilor în care elevii sunt împuterniciți și simt un sentiment de apartenență.
14	Competențe ale 21st la care se face trimitere	Prin participarea la acest proiect, elevii și-au dezvoltat conștiința de sine prin dramaturgie și teatru, învățând noi metode de exprimare. În mod similar, pe măsură ce elevii din ani diferiți cooperau, ei și-au dezvoltat simultan abilitățile de relație interpersonală.
15	UDL ca principiu director	Au fost folosite mai multe metode pentru a implica elevii în practică. Atât actorii, cât și spectatorii au fost considerați participanți. Nu numai că au existat cursuri și ateliere de desfășurare a piesei, dar au existat și diverse metode încorporate în viața școlii pentru a implica toți elevii în activități. Un triptic a fost conceput, dezvoltat și creat pentru a reprezenta intriga piesei. Acest lucru este important pentru cei care învață vizual. În mod similar, secțiunile piesei au fost, de asemenea, înregistrate și redade pe sistemul PA școlar și la începutul și sfârșitul orelor pentru a familiariza în continuare elevii cu povestea. Acest lucru ar aduce beneficii cursanților auditivi. În mod similar, cursanții kinestezici și cei care învață prin citire sau scris au beneficiat de atelierele de teatru și liniile de învățare
16	Website/E-mail / Alte	CEIP Emilia Parado Bazan (2021) http://www.edu.xunta.gal/centros/ceipemiliapardobazancoruna/

date de contact:	CEIP Emilia Parado Bazan. <i>Proyecto de Teatro InterAulas.</i> www.edu.xunta.gal/centros/ceipemiliapardobazancoruna/?q=system/files/PROYECTO_DE_TEATRO_ESCOLAR.pdf
-------------------------	---

ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR	Ce ți-a plăcut la această activitate? Cum te-ai simțit în timp ce ai făcut activitatea? Cum te-ai simțit să lucrezi cu parteneri din diferite clase/vârste? Ce schimbări ai face în modul în care ai colaborat cu colegii tăi? Ce ai învățat despre tine?
Întrebări pentru reflecție	

Posibilități de integrare a artelor. Personaje de carte în secolul 21. Această activitate își propune să aleagă personajul cel mai plăcut pentru fiecare elev și să discute despre caracteristicile sale interioare. Înțelegem că cu cât participă mai mult elevii, cu atât se reduce excluderea în viața culturală, școlară și socială a instituției. Ajută la crearea unei imagini coerente a lumii pentru a sistematiza cunoștințele elevilor, a dezvolta și a îmbunătăți abilitățile lor practice. În plus, proiectul a dezvoltat competențe cheie, precum a învăța să înveți, competențe sociale și civice. Este o activitate de colaborare creativă.

1	Titlu	Posibilități de integrare a artelor. Personaje de carte în secolul 21.
2	Țară	Lituania
3	Promoter	- proiecte europene - proiecte naționale - Curricula artistică școlară - Programe de cercetare
4	Contextul implementării	☐ oraș mare ☒ oraș mic ☐ sat
5	Scopurile activității	Acesta este un proiect de colaborare creativ. Scopul proiectului este de a alege personajul cel mai plăcut pentru fiecare elev și de a discuta despre caracteristicile sale interioare. Elevii caută ilustrații ale personajelor selectate. Ei vor analiza asemănările dintre aspectul lor și cel al personajului și, alegând machiajul și ținuta potrivite, se vor identifica cu personajul. Va avea loc o ședință foto într-un loc special pentru fotografie la școală. Colaje foto vor fi create din ilustrațiile și fotografiile artistului.
6	Descriere	Conținut Elevii de clasa a VII-a au discutat despre cărțile pe care le-au citit în lecțiile de lituaniană și și-au amintit cele mai memorabile personaje. În timpul altor întâlniri, elevii au căutat ilustrații ale personajelor selectate. Ei au analizat asemănările de acolo și aspectul personajului și, după ce au ales machiajul și ținuta potrivite, s-au identificat cu personajul. Au fost create colaje din fotografiile de la ședința foto. Citind și analizând opere literare, elevii își vor îmbunătăți cunoștințele despre limba lituaniană și își vor lărgi orizonturile literare. Elevii vor înțelege influența culorilor, compoziției, luminii asupra fotografiei și vor învăța să folosească camera în mod corespunzător. Etapele principale Prima activitate a fost un sondaj asupra cărților citite de elevi, a celor mai memorabile personaje și a căror cărți le acordă prioritate. A avut loc o discuție inițială în care profesorii și elevii au discutat inițial așteptările proiectului și rezultatele așteptate. În alte întâlniri, elevii au căutat ilustrații ale personajelor selectate cu un profesor de geografie și fotografie. Ei au analizat asemănările în aparență dintre ei și personaj. După această etapă inițială, elevii au început să se pregătească pentru ședința foto alegând machiajul și hainele potrivite. Colajele foto au fost create din ilustrațiile și fotografiile artistului. Toate lucrările sunt expuse în cadrul unei expoziții în sala de lectură a unității de învățământ și pe pagina de Facebook a bibliotecii școlii. Teorii Modelele de educație incluzivă se bazează întotdeauna pe interacțiunea participanților săi. În acest proces, există o cooperare între profesor și copil, elevi, între părinții copilului și specialiști. Dacă toate aceste

		interacțiuni se bazează pe respect reciproc și conexiune emoțională, atunci orice dificultăți sau dezacorduri pot fi rezolvate în mod pașnic, iar toți membrii comunității se simt în siguranță și apreciați. Pentru a asigura un proces educațional de calitate, este important să putem adapta modelele educaționale la mediul actual și la copii. Există situații în care trebuie să folosiți toate cunoștințele și să acționați creativ.
7	Alegeri ale implementării	a. Grupuri țintă Elevi de 13 ani. Proiectul a implicat 4 clase a câte 22 de elevi fiecare. Elevii din diferite grupuri socio-economice și naționalități au studiat la toate clasele. Clasa 1 a inclus, de asemenea, un elev cu dizabilități generale de învățare, un elev cu dizabilități intelectuale minore și un elev cu dizabilități specifice de învățare. În clasa a 2-a a existat un elev cu dizabilitate din cauza unui handicap intelectual minor, un elev cu dizabilitate specifică de învățare și doi elevi cu dizabilitate generală de învățare. În clasa a IV-a a fost un elev cu dificultăți generale de învățare și 3 elevi cu dificultăți specifice de învățare. b. Durată 4 luni. c. Numărul de sesiuni/activități Timp de 2 luni proiectul s-a desfășurat în cadrul orelor de limbă lituaniană, iar în următoarele 2 luni într-o activitate extracurriculară de fotografie. d. Metodologia predării Această activitate se bazează pe metoda de învățare bazată pe proiecte. Direcțiile de comunicare și supraveghere oferă un instrument excelent pentru educatori și specialiști pentru a planifica un curriculum semnificativ și personalizat, care este pe deplin integrat cu programa de clasă. Metoda Photovoice. Discutând despre fotografiile lor, elevii caută să-și exprime nevoile, hobby-urile, să-și dezvăluie lumea interioară, visele și lucrurile pe care ar dori să le împărtășească altora. Se încearcă recrearea emoțiilor, recunoașterea oamenilor din fotografii și relația cu realitatea. Această metodă face arta fotografică accesibilă tuturor grupelor de vârstă și persoanelor cu abilități fotografice diferite. Este deosebit de important că pentru copiii cu diverse tulburări, fotografia poate fi un instrument grozav de exprimare, de a ajuta la comunicarea cu ceilalți, de a îmbunătăți încrederea în sine și astfel ajuta în procesul de învățare. e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor A fost aplicată o evaluare cumulativă, care a fost prezentată în platforma TAMO. Evaluările realizărilor au fost individualizate.
8	Mijloace artistice	A. analiza expresiilor artistice celebre B. activitate artistică X ☐ Pictură A ☐ B ☐ ☐ Piesă de teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ☐ scriere creativă (povestire, poezie, etc.) A ☐ B ☐ ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, cusut etc.) X Altele, vă rugăm specificați fotografia
9	Materiale	Materiale folosite pentru acest proiect: cărți, fotografii, haine, machiaj și computere pentru realizarea raportului final online, precum și colaj foto.
10	Cine coordonează activitatea	☐ o persoană/părinte ☐ o organizație/instituție X o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ altele
11	Beneficii și rezultate	a. Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă Artele nu numai că sunt perfect integrate unele cu altele, dar completează și alte discipline. Ele ajută la crearea unei imagini coerente a lumii pentru a sistematiza cunoștințele elevilor, a dezvolta și a îmbunătăți abilitățile lor practice. În plus, proiectul a dezvoltat, de asemenea, competențe cheie, inclusiv a învăța să înveți, competențe sociale și civice. Activitățile

		integrate oferă cercetare continuă, colaborare, o provocare pentru inovare și inspirație motivațională pentru o varietate de activități interesante. Cel mai important lucru este pasiunea și entuziasmul profesorilor și elevilor. b. Impact comunitar/social O comunitate eterogenă se bazează pe valorile respectului și toleranței. Fiecare membru al comunității este responsabil pentru participarea deplină a celorlalți membri. Se depun eforturi pentru a-i ajuta pe elevi să înțeleagă nevoile lor și ale celorlalți, împărțind rolurile în mod rațional și oferindu-le reciproc sprijinul necesar.
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată	Provocare socio-economică
13	Cum a abordat această provocare?	Proiectul arată că cu cât participă mai mulți elevi, cu atât se reduce excluziunea în viața culturală, școlară și socială a instituției. Experiența a arătat, de asemenea, că diversitatea în clasă are un efect pozitiv asupra mediului de grup, ceea ce facilitează procesul de predare și învățare. Oferind elevilor oportunitatea de a lucra creativ, ei au putut să se simtă implicați activ în toate aspectele procesului creativ și și-au asumat responsabilitatea pentru propria învățare..
14	Competențe ale 21st la care se face trimitere	- o independența - o educație bazată pe comunicare și colaborare - o creativitatea și percepția estetică - o simțul responsabilității - o cunoașterea pe sine și pe ceilalți
15	UDL ca principiu director	- o implicare - o învățare prin experiență - o libertatea de exprimare creativă - o experiența de succes independence

ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR	Ați înțeles sarcina? Tema și formatul sesiunilor v-au îndeplinit așteptările? Ce activități au fost interesante? De ce? Ce ați vrea să schimbați? Ce a fost nou pentru dvs? La ce ajutor vă așteptați?
Întrebări pentru reflecție	

4. BUNE PRACTICI ȘI PROVOCĂRI COMPORTAMENTALE

Mulți elevi suferă de tulburări de comportament, iar cercetătorii au descoperit că acești elevi sunt printre cei cu cele mai slabe rezultate școlare. Vom încerca să facem față acestor provocări prin aceste activități.

Creativitatea ca instrument de includere în sălile de IT este un proiect muzical creativ și de cooperare în cadrul clasei de tehnologie din învățământul gimnazial. Scopul proiectului a fost de a analiza utilitatea muzicii și a creativității pentru facilitarea incluziunii elevilor cu abilități diverse. Concret, proiectul constă în construirea unor instrumente muzicale în grupuri mici pentru a interpreta ulterior împreună o melodie. Pe parcursul proiectului, metodologia cooperativă contribuie la îmbunătățirea integrării și acceptării tuturor elevilor, inclusiv a celor cu nevoi cognitive sau comportamentale specifice.

1	Titlu	Creativitatea ca instrument de includere în sălile de clasă de IT
2	Țară	Spania
3	Promoter	- proiecte europene - proiecte naționale - Curricula artistică școlară - X Programe de cercetare
4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat

5	Scopurile activității	Acesta este un proiect muzical creativ și de cooperare în cadrul clasei de tehnologie din învățământul gimnazial. Scopul proiectului a fost de a analiza utilitatea muzicii și a creativității pentru facilitarea incluziunii elevilor cu abilități diverse. Mai exact, proiectul a constat în construirea unor instrumente muzicale în grupuri mici pentru a interpreta ulterior împreună o melodie. De asemenea, au fost analizate cunoștințele și atitudinile comunității educaționale cu privire la incluziunea educațională.
6	Descriere	Conținut Proiectul a constat în construirea diferitelor instrumente muzicale în grupuri mici pentru a le folosi apoi pentru a cânta un cântec împreună în clasă. Proiectul s-a desfășurat la clasa de Tehnologie, abordând conținutul corespunzător modulelor pe 1. Rezolvarea problemelor pentru probleme tehnologice, 2. Exprimarea și comunicarea tehnică și 3. Materiale de uz tehnic. Etapele principale Prima activitate a constat într-un sondaj privind preferințele muzicale ale elevilor. Apoi, profesorul a ales grupurile de lucru de 3-5 elevi astfel încât acestea să fie diverse, inclusiv elevi cu abilități cognitive diferite. Fiecare grup a ales apoi un instrument ce urma a fi construit dintr-o listă care include xilofon, flaut, saxofon, ukulele și tobe. Odată ce elevii au citit ghidul de construcție pentru instrumentul lor, au împărțit sarcinile între grupe cu ajutorul profesorului. S-a desfășurat apoi o sesiune de opinie inițială, în care așteptările proiectului au fost discutate inițial de către profesor și de către elevi ca o oportunitate de a discuta opiniile lor cu privire la proiect. Elevii din clasă au votat apoi pentru a decide ce melodie vor interpreta ca parte a proiectului. După această fază inițială, elevii au început procesul de creare a instrumentelor muzicale în grupuri. Primul pas a fost marcarea tuturor pieselor care trebuie tăiate. După aprobarea profesorului, aceștia au procedat la tăierea pieselor și la evidența fotografică a muncii lor în diferitele etape pentru raportul final al proiectului. În cele din urmă, piesele au fost lipite și asamblate pentru a completa instrumentul. În cadrul acestui proces, profesorul și-a asumat rolul de consilier și a notat în fiecare clasă progresul și interacțiunile sociale dintre elevi într-un „Jurnal de clasă” care a servit ca instrument de evaluare a muncii în grup. Pentru raportul final s-a finalizat o schiță de hârtie în grup și apoi a fost transferată în sala de calculator folosind Google Slides și programul 3D SketchUp, pe lângă împărtășirea acesteia între colegii de clasă și cu profesorul prin Google Drive. În cele din urmă, au fost repetiții ale cântecului. Instrumentul a fost rotit în cadrul grupului, oferind tuturor elevilor posibilitatea de a repeta o singură dată cu instrumentul construit. Apoi, a urmat interpretarea finală a cântecului. Un membru al fiecărui grup a cântat la instrumentul construit, în timp ce ceilalți elevi au cântat din voce și au aplaudat pe ritm. Teorii Incluziunea socială este un concept legat de echitate, adică de șanse egale și de drepturi pentru toți cetățenii unei societăți. Învățarea bazată pe proiecte de cooperare care promovează participarea și colaborarea pot favoriza includerea tuturor elevilor în clasă. În mod similar, utilizarea diverselor discipline creative poate avea impact pozitiv prin facilitarea respectului, a conștientizării propriilor experiențe și culturi și a respectului pentru diferitele experiențe.
7	Alegeri ale implementării	a. Grupuri țintă: 14-15 ani. La proiect au participat trei clase a câte 25 de elevi fiecare. Toate clasele au avut elevi din medii socio-economice și etnii variate și unii elevi diagnosticați cu ADHD. Au mai fost niște elevi cu sindrom Asperger și un elev cu tulburare de comportament. b. Durata: 10 săptămâni c. Numărul de sesiuni/activități: Proiectul s-a desfășurat pe o perioadă de 10 săptămâni în timpul orelor de tehnologie

		d. Metodologia predării: Acest proiect combină elemente ale metodei cooperative cu metoda de învățare bazată pe proiecte. Elevii au lucrat în colaborare cu grupurile lor pentru a rezolva probleme din viața reală. Profesorul lor și-a asumat rolul de consilier și mediator, permițând elevilor să preia rolul principal și să aibă controlul asupra învățării lor într-un mod semnificativ. e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor Evaluarea proiectului constă într-o evaluare a lucrului în grup colaborativ (70% din notă) și raportul de proiect (30% din notă). Munca de grup a fost evaluată prin observarea sistematică a muncii de grup reflectată în Jurnalul de clasă împreună cu o rubrică de lucru în echipă.
8	Mijloace artistice	A. analiza expresiilor artistice celebre B. activitate artistică ☐ Pictură A ☐ B ☐ ☐ Piesă de teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ X ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ☐ scriere creativă (povestire, poezie, etc.) A ☐ B ☐ ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, cusut etc.) ☐ Altele, vă rugăm specificați _____
9	Materiale	Pentru acest proiect materialele utilizate includ unelte și echipamente pentru realizarea instrumentelor, lemn, plastic, cuie și șuruburi, precum și calculatoare pentru realizarea raportului final și prezentarea online.
10	Cine coordonează activitatea	☐ o persoană/părinți ☐ o organizație/instituție X o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG X alții
11	Beneficii și rezultate	Proiectul a facilitat învățarea propriului conținut de tehnologie școlară într-un mod mai contextualizat. Elevii au învățat activ despre domenii precum planificarea și construirea de prototipuri sau modele prin utilizarea responsabilă a materialelor, instrumentelor și tehnicilor adecvate, Materiale și mecanisme, Munca în echipă, distribuția sarcinilor și responsabilităților și siguranța la locul de muncă, documentația tehnică, standardizarea și utilizarea TIC. . În plus, în cadrul proiectului au fost dezvoltate și competențe cheie, inclusiv a învăța să înveți, competențe sociale și civice, simțul de inițiativă și spirit antreprenorial și competențe de bază în știință și tehnologie. A fost, de asemenea, incredibil de important ca elevii să-și dezvolte cu succes stima de sine. S-a depus multă muncă în acest sens în timpul orelor și a permis tuturor grupelor să-și completeze instrumentul în intervalul de timp corespunzător. Evoluția comportamentului elevilor de-a lungul proiectului sugerează că metodologia cooperativă a contribuit la îmbunătățirea integrării și acceptării tuturor elevilor, inclusiv a celor cu nevoi cognitive sau comportamentale specifice. Pe măsură ce proiectul a progresat, s-au observat niveluri mai ridicate de participare și colaborare. Având un obiectiv comun, încurajează elevii să se concentreze pe punctele comune și să lase diferențele deoparte. Acest lucru în grup a oferit, în plus, un sentiment de apartenență elevilor și le-a permis elevilor să aleagă melodia și instrumentul le-a dat un sentiment de proprietate și motivație pentru a face proiectul să reușească. S-a remarcat că orientările clare pentru profesori erau esențiale pentru asigurarea colaborării și a participării în grup și că construirea unei culturi a încrederii la clasă era, de asemenea, necesară.
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată	Provocare comportamentală

13	Cum a abordat această provocare?	Proiectul demonstrează că creativitatea și munca de cooperare pot, cu implicarea adecvată a profesorului/liderului, să creeze un mediu de toleranță și a. colaborarea la clasă, îmbunătățind incluziunea tuturor elevilor, în special acolo unde există provocări cognitive sau comportamentale pentru incluziune. Experiența a mai arătat că diversitatea în clasă are un efect pozitiv asupra mediului de grup, ceea ce facilitează procesul de predare-învățare. Oferindu-le elevilor posibilitatea de a lucra împreună în mod creativ, de a alege democratic un cântec și de a-și alege instrumentul preferat, ei s-au putut simți implicați activ în toate aspectele procesului creativ și au preluat propria învățare. Mai mult, pe măsură ce proiectul progresa, nivelurile de cooperare și de lucru incluziv au crescut pe măsură ce grupurile au lucrat spre obiectivul lor comun.
14	Competențe ale 21st la care se face trimitere	Această practică a oferit participanților un spațiu pentru a-și îmbunătăți creativitatea, făcându-i să creeze un instrument muzical și apoi să-l folosească în grupul lor de clasă împreună pentru a cânta un cântec. A oferit o oportunitate de a inova și de a crea pe baza teoriei din curriculum-ul de bază.
15	UDL ca principiu director	În mod similar, lucrul în grup cu elevi cu nevoi cognitive și comportamentale diverse promovează îmbunătățirea abilităților de comunicare, precum și a abilităților de relație interpersonală. În cele din urmă, după cum s-a afirmat anterior, elevii au posibilitatea de a-și îmbunătăți nivelul de conștientizare de sine și de stima de sine jucând rolul lor în dezvoltarea activităților.
16	Website/E-mail/ Alte date de contact	Troncoso Recio, R., Cortés Redín, B., Romaní Fernández, L., y Serra Rodríguez, J. (2020). <i>La creatividad como herramienta de inclusión en las aulas de Tecnología. Experiencia piloto a través de la música. Revista de Educación Inclusiva</i> , 13(2), 238-264 https://revistaeducacioninclusiva.es/index.php/REI/article/view/548
	ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR Întrebări pentru reflecție	Prin ce proces ați trecut pentru a produce această piesă? Ce părere aveți despre această lucrare? Ce părți din ea vă plac în mod deosebit? Nu vă place? De ce? Ce v-a plăcut/vă place la această piesă sau lucrare? Cum a funcționat grupul tău ca echipă? Cum poți continua să-ți îmbunătățești munca cu alții?

Jocul pentru dezvoltarea imaginației este o activitate de echipă pentru a crea implicarea copiilor și pentru a sprijini dezvoltarea gândirii creative, rezolvarea problemelor, comunicarea, relațiile interpersonale și abilitățile de luare a deciziilor. Combină creativitatea literară cu activitatea motrică.

1	Titlu	Joc pentru dezvoltarea imaginației
2	Țară	Bulgaria
3	Promoter	- proiecte europene - proiecte naționale - Curricula artistică școlară - Programe de cercetare - Face parte din activitățile școlare de după-amiază
4	Contextul implementării	x oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat
5	Scopurile activității	• Implicarea elevilor în îmbogățirea abilităților lingvistice • Dezvoltarea imaginației prin crearea de povești după anumite criterii • Îmbinarea creativității literare cu activitatea motrică • Îmbunătățirea abilităților de lucru în echipă • Menținerea activității creative și fizice a copiilor
6	Descriere	Conținut Am realizat zilnic jocuri în diferite clase de la clasa I până la a IV-a Etapele principale 1. Împărțim un grup de 10 până la 16 copii în două echipe

		2. Alegem un căpitan dintr-o echipă și îl îndepărtăm la douăzeci de metri sau dacă se joacă într-o cameră închisă la o distanță suficientă unde copiii pot alerga 3. Fiecare copil din echipă alege un cuvânt pe care să-l aducă căpitanului, iar cuvintele sunt legate de o temă aleasă de gazda jocului sau de copii 4. La început fiecare copil aleargă la căpitan și îi șoptește cuvântul la ureche. Căpitanul trebuie să memoreze cuvintele și la sfârșit să spună o poveste fictivă folosind toate cuvintele 5. Câștigă echipa cu cea mai interesantă poveste și toate cuvintele folosite 6. Urmează o schimbare de căpitani și o nouă poveste 7. Jocul se termină după ce toți copiii au fost căpitani și fiecare a spus o poveste Teorii Metodologia de predare a abilităților de actorie, discurs public și scriere creativă
7	Alegeri ale implementării	a. Grupuri țintă: Copii din clasa a I-a până la a V-a b. Durata: 60 minute c. Număr de sesiuni/activități: activități de după-amiază la școală, de două ori pe săptămână d. Metodologia predării: elaborată de Kiril Georgiev Kirilov e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor Realizare în întregime într-un mediu fizic
8	Mijloace artistice	A. <i>Analiza expresiilor artistice faimoase</i> B. <i>Activitate artistică</i> ☐ Pictură A ☐ B ☐ ☐ Piesă de teatru A x B x ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ X Scriere creativă (povestire, poezie, etc.) A x B x ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, cusut etc.) ☐ Other, please, specify physical education/sport
9	Materiale	Pantofi de sport, haine confortabile, spațiu suficient și bună dispoziție
10	Cine coordonează activitatea	☐ o persoană/părinte ☐ o organizație/instituție X o școală: gimnaziul național "Sofia" ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ other
11	Beneficii și rezultate	Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă Angajarea creativă a copiilor Fac față mai ușor stresului și oboselii de la școala formală Un sentiment de comunitate și de împărtășire, construirea abilităților de lucru în echipă Sentiment de semnificație și satisfacție din realizările personale Dezvoltarea imaginației și cultivarea dragostei pentru limbaj și vorbire Dezvoltarea calităților fizice viteză, coordonare și flexibilitate
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată	Provocarea comportamentală
13	Cum a abordat această provocare?	Acest joc creează condiții pentru ca toți copiii să participe și să contribuie la crearea unui produs comun. Luând în considerare cuvântul tuturor și acordând acest lucru, îi învață pe copii să se aprecieze reciproc și să se antreneze să acționeze într-o manieră incluzivă, care se transferă de la joc la activitățile lor de zi cu zi. Având oportunitatea de a crea povești, care sunt acceptate și prețuite de grup și de profesor, sprijină construirea încrederii în abilitățile verbale și gândirea creativă, care este utilă în toate aspectele vieții. Acest joc poate fi foarte benefic pentru a ajuta excluderea din motive sociale, socio-economice, culturale, fizice, comportamentale și alte motive

14	Competențe ale 21st la care se face trimitere	După cum am menționat, această practică susține foarte mult dezvoltarea gândirii creative, rezolvarea problemelor, comunicarea, relațiile interpersonale și abilitățile de luare a deciziilor, deoarece copiii lucrează în echipă, au nevoie să gândească rapid, să ia în considerare modul în care alegerile lor ar putea afecta performanța întregii echipe, trebuie să ia decizii rapide care să conducă la rezultate satisfăcătoare. Toate acestea nu se întâmplă deodată, de la prima interacțiune cu jocul, ci se dezvoltă treptat, pe măsură ce copiii continuă să exerseze
15	UDL ca principiu director	Principiile teatrului de improvizație - flexibilitate, acceptare, sprijin reciproc, nimic nu este o greșeală, „dacă tu arăți bine, și eu arăt bine”
16	Website/E-mail /Alte date de contact	Fb: Green Art Center e-mail: gac4friends@gmail.com Fb: Kiril Georgiev Kirilov e-mail: kirikirilovski@abv.bg ; publichnarech1@gmail.com ; nsu151@abv.bg
	ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR Întrebări pentru reflecție	Ați înțeles ce trebuie să faceți în timpul activității? Cum v-ați simțit în timpul activității? De ce? Ți-au plăcut cuvintele alese în timpul activității? Ai reușit să colaborezi cu echipa ta? Ați învățat cuvinte noi în timpul activității?

4. BUNE PRACTICE ȘI PROVOCAREA SUPRADOTĂRII

Elevii supradotați învață diferit, învățarea reprezintă transformarea informațiilor în cunoștințe, care sunt apoi elaborate, defalcate sau reorganizate în diverse moduri. Elevii supradotați învață mai mult într-o anumită perioadă decât alți colegi. Ei își formează, de asemenea, o cunoaștere mai largă, mai detaliată și diferențiată a unui subiect.

Ne menținem activi la școală - activitatea îi încurajează pe elevi să discute despre literatura pe care o citeau, în acel moment și despre modul în care lecturile se raportau la lumea lor. În continuare, este introdusă intervenția de terapie prin artă, iar elevii sunt încurajați să folosească materialul disponibil pentru a se exprima. Când elevii finalizează experiența artistică, întreaga clasă este încurajată să discute.. În cele din urmă, elevii sunt încurajați să scrie în jurnalele lor despre arta lor. Participanții au șansa de a îmbunătăți imaginația și de a cultiva dragostea pentru limbaj și vorbire și un sentiment de comunitate și de împărtășire, construind abilități de lucru în echipă.

1	Titlu	Ne menținem activi la școală
2	Țară	Italia (Țara sursă SUA)
3	Promoter	- Proiecte naționale - Activități școlare
4	Contextul implementării	x oraș mare x oraș mic x sat
5	Scopurile activității	• A reduce ratele de abandon • A reduce eșecul școlar • A îmbunătăți atitudinea elevilor față de școală, familie și sine
6	Descriere	Conținut Am realizat zilnic jocuri în diferite clase de la clasa I până la a IV-a Etapele principale La începutul fiecărei sesiuni, elevii sunt încurajați să discute despre literatura pe care o citeau sau pe care o ascultau în acel moment și despre modul în care lecturile au legătură cu lumea lor. În continuare, este introdusă intervenția de terapie prin artă, iar elevii sunt încurajați să folosească materialul disponibil pentru a se exprima. Când elevii finalizează experiența artistică, întreaga clasă este încurajată să discute despre experiența artistică. Arta este împărtășită fie în grupuri mici înainte sau în cadrul unei discuții complete la clasă. La sfârșitul orei, elevii sunt încurajați să scrie în jurnalele lor despre arta lor. În orele de curs ulterioare, profesorul încurajează discuții suplimentare și scrierea în jurnale cu privire la experiența artistică și lecturile făcute.

		Activitatea 1: Capitolul Autobiografie: Moștenirea mea: Creați un colaj de familie în care fiecare membru al familiei are o formă și o culoare, iar plasarea formelor pe o foaie de hârtie neagră indică modul în care familia interacționează. Scopul: înțelegerea istoriei familiei și a relațiilor Activitatea doi: Moștenirea mea: Imaginează ritualuri comune în viața lor. Elevii sunt rugați să identifice utilizarea ritualurilor în cadrul familiilor lor și să exploreze care dintre ele au o semnificație personală semnificativă. Scopul: identificarea aspectelor vieții de familie care au un sens pentru elevi Teorii integrarea experiențelor, bazată pe conștientizarea de sine/alții
7	Alegeri ale implementării	a. Grupuri țintă: clasa a IX-a b. Durata: 60 minute c. Metodologia predării: Metodologia predării abilităților actricești d. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor: neraportat
8	Mijloace artistice	A. <i>Analiza expresiilor artistice faimoase</i> B. <i>activitate artistică</i> x Pictură A ☐ B ☐ ☐ Piesă de teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ X Scriere creativă (povestire, poezie, etc.) A x B x ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, cusut etc.) x Altele, vă rugăm specificați: Literatură A x B x
9	Materiale	hârtie, markere, foarfece, lipici și colaj, reviste
10	Cine coordonează activitatea	☐ o persoană/părinți x o organizație/ instituție x o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG x Altele: doi terapeuți prin artă
11	Beneficii și rezultate	Dezvoltarea conștientizării de sine și a celorlalți Angajamentul creativ Un sentiment de comunitate și de împărtășire, construirea abilităților de lucru în echipă Sentiment de semnificație și satisfacție din realizările personale Dezvoltarea imaginației și cultivarea dragostei pentru limbaj și vorbire
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată	Provocarea supradotării
13	Cum a abordat această provocare?	Deschiderea către diferențele în utilizarea diferitelor limbi în comunicare și găsirea modului personal de a aborda o sarcină. Identificați evenimente semnificative și valoroase din viața personală și rădăcinile familiei.
14	Competențe ale 21st la care se face trimitere	Conștiința de sine: Include recunoașterea sinelui, a caracterului nostru, a punctelor noastre forte și a punctelor slabe, a dorințelor și a antipațiilor. Crearea conștiinței de sine îi poate ajuta pe adolescenți să recunoască când sunt stresați sau când se simt presați. Conștiința de sine este adesea o condiție prealabilă pentru o comunicare eficientă și relații interpersonale, precum și pentru dezvoltarea empatiei cu ceilalți.
15	UDL ca principiu director	<i>multiple mijloace de reprezentare a conceptelor: citirea și ascultarea</i> <i>moduri multiple de a exprima soluția pe care o propun (colaj, pictura)</i> <i>moduri multiple de a-ți implica elevii: utilizarea mai multor instrumente diferite</i>
16	Website/E-mail /Alte date de contact:	https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/07421656.1997.10759251?needAccess=true

ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR	Ce vezi în colajul tău/în desenul tău? De unde știai deja? Ce vă dați seama când le citiți? Câte colaje diferite vezi? Ce ai învățat?
Întrebări pentru reflecție	

Ne menținem activi la școală - Activitățile din acest al doilea program se adresează persoanelor semnificative din context (familie) și aprofundează descoperirea de puncte forte ascunse pe care contextul nu a contribuit să le evidențieze și să le exprime.

1	Titlu	Ne menținem activi la școală
2	Țară	Italia (Țară sursă SUA)
3	Promoter	Proiect Național Activități școlare
4	Contextul implementării	x oraș mare x oraș mic x sat
5	Scopuri ale activității originale	• A reduce ratele de abandon • A reduce eșecul școlar • A îmbunătăți atitudinea elevilor față de școală, familie și sine
6	Descriere	Conținut Am realizat jocuri zilnice în diferite clase de la elevi din ciclul primar până la gimnaziu. Pași principali La începutul fiecărei sesiuni, elevii sunt încurajați să discute despre literatura pe care o citeau sau pe care o ascultau în acel moment și despre modul în care lecturile au legătură cu lumea lor. În continuare, este introdusă intervenția de terapie prin artă, iar elevii sunt încurajați să folosească materialul disponibil pentru a se exprima. Când elevii finalizează experiența artistică, întreaga clasă este încurajată să discute despre experiența artistică. Arta este împărtășită fie în grupuri mici înainte sau în cadrul unei discuții complete la clasă. La sfârșitul orei, elevii sunt încurajați să scrie în jurnalele lor despre arta lor. În orele de curs ulterioare, profesorul încurajează discuții suplimentare și scrisul în jurnale cu privire la experiența artistică și lecturi. Activitate 1: Capitolul Autobiografie: Un tribut Intervenție artistică: colaj de familie Material: Comedia umană Sarcină: participanților li se cere să identifice „Ceva pe care îl prețuiești despre tine” Autobiografie capitol: Mândria Intervenție artistică: cutiuța personal (tehnică de terapie prin artă – se adună în ea obiecte care calmează, alungă anxietatea) Material: Făcătorul de minuni (literatură) Sarcină: participanților li se cere să dezvolte cutiuța personală Scopul: identificarea punctelor forte personale și recunoașterea originilor; distinge între părți ale sinelui care sunt ușor accesibile celorlalți și părți care nu sunt Teorii integrarea experiențelor, bazată pe conștientizarea de sine/alții
7	Alegeri ale implementării	a. Grupuri țintă: clasa a IX-a b. Durata: 60 minute c d. Metodologia predării: Metodologia predării abilităților actoricești e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor: neraportat
8	Mijloace artistice	A. <i>analiza expresiilor artistice faimoase</i> B. <i>activitate artistică</i> ☐ Pictură A ☐ B ☐ ☐ Piesă de teatru A ☐ B ☐

		☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ X Scriere creativă (povestire, poezie, etc.) A x B x X Arte și meșteșuguri (olărit, cusut etc.) x Altele, vă rugăm să precizați: Literatură A x B x
9	Materiale	hârtie, markere, foarfece, lipici, materiale precum pânză, reviste și cutii
10	Cine coordonează activitatea	☐ o persoană/părinte x o organizație/instituție x o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG x Altele: 2 terapeuți prin artă
11	Beneficii și rezultate	Dezvoltarea conștientizării de sine și a celorlalți Angajamentul creativ Un sentiment de comunitate și de împărtășire, construirea abilităților de lucru în echipă Sentiment de semnificație și satisfacție din realizările personale Dezvoltarea imaginației și cultivarea dragostei pentru limbaj și vorbire
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată	Provocarea supradotării
13	Cum a abordat această provocare?	Identificați aspectele semnificative și valoroase ale sinelui; recunoaște aspecte ascunse.
14	Competențe ale 21st la care se face trimitere	Conștiința de sine: Include recunoașterea sinelui, a caracterului nostru, a punctelor noastre forte și a punctelor slabe, a dorințelor și a antipațiilor. Crearea conștiinței de sine îi poate ajuta pe adolescenți să recunoască când sunt stresați sau când se simt presați. Conștiința de sine este adesea o condiție prealabilă pentru o comunicare eficientă și relații interpersonale, precum și pentru dezvoltarea empatiei cu ceilalți
15	UDL ca principiu director	<i>multiple mijloace de reprezentare a conceptelor: citirea și ascultarea</i> <i>moduri multiple de a exprima soluția pe care o propun (colaj, box-self)</i> <i>moduri multiple de a-ți implica elevii: utilizarea mai multor instrumente diferite</i>
16	Website/E-mail /Alte date de contact:	https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/07421656.1997.10759251?nedAccess=true
	ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR	Ce vezi în colajul tău/în desenul tău? De unde știai deja? Ce vă dați seama când le citiți? Câte colaje diferite vezi? Ce ai învățat?
	Întrebări pentru reflecție	

5. BUNE PRACTICI ȘI PROVOCĂRI PENTRU TALENT

Concentrarea asupra activităților ce implică talente diverse și incluzive ne oferă oportunitatea de a atrage și de a sprijini performanța școlară. Făcând acest lucru, putem dezvolta practici incluzive de care beneficiază elevii noștri.

Călătorie de la natură la relief are promotorul Școala Gimnazială Besime Ozderici, în această activitate elevii adună produse precum frunze crengi și pietre pe care le găsesc în natură. Fiecare piesă, a cărei aranjare vizuală este decisă, se fixează pe pânză cu lipici. Lucrarea fixată cu lipici se lasă o zi la uscat așa ca aranjamentul de pânză să se usuce și să se întărească, apoi este gata de colorat. În final, lucrarea este încadrată și plasată în expoziția școlii. Este o șansă de a dezvolta diferite perspective și abilități de interpretare, de a descrie împreună conceptul de artă, natură și estetică, de a dezvolta un sentiment de libertate și de a dirija gândirea creativă, de a-și exprima sentimentele cu această lucrare.

1	Titlu	Călătorie de la natură la relief
2	Țară	Turcia
3	Promoter	Școala gimnazială Besime Özderici

4	Contextul implementării	X oraș mare
5	Scopurile activității	Să descrie observații și reacții despre mediu cu elemente de expresie formală Să efectueze studii de recreere (rearanjare) cu materiale obținute din mediu, Pentru a dimensiona și a crea forme volumetrice în lucrări Pentru a dezvolta percepția estetică și luarea deciziilor, creativitatea.
6	Descriere	Conținut: Grupul țintă, care lucrează, proiectează lucrări tridimensionale creând altitudini pe suprafețe. Pași principali: • Elevii colectează produse precum frunze, ramuri și pietre pe care le găsesc în natură. • Pânzele goale, lipici și diverse vopsele/spray colorate sunt aduse în clasă sub îndrumarea profesorului. • Desenul este plasat pe pânză întâi ca schiță și apoi este construită compoziția. Fiecare piesă, a cărei aranjare vizuală este decisă, se fixează pe pânză cu lipici. • Lucrarea fixată cu lipici se lasă o zi la uscat, aranjamentul pe pânză care se usucă și se întărește este gata de colorat • Sub îndrumarea profesorului, elevii își colorează lucrările cu culorile determinate. • După colorare lucrarea se lasă la uscat. • În final, lucrările l se pune ramă și amplasată în expoziția școlii. Teorii: Elevul, care observă, explorează și interpretează sub îndrumarea profesorului, surprinde estetica și originalitatea în munca sa.
7	Alegeri ale implementării	a. Grupuri țintă: Acest proiect, care integrează natura și arta, începe cu examinare și observare pentru copiii cu vârsta de 10 ani și peste. b. Durata: 4 săptămâni cu ședințe de 40 de minute în 2 zile pe săptămână este intervalul de timp prescris. c. Număr de sesiuni/activități: 8 d. Metodologia predării: O viziune estetică este dezvăluită prin utilizarea tehnicilor de predare precum observarea, descoperirea și interpretarea. e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor: Se evaluează capacitatea de a interpreta originalitatea și capacitatea de a crea valori estetice. Activitatea practică în învățământul față în față s-a desfășurat cu succes și s-au dobândit abilități de editare artistică.
8	Mijloace artistice	A. analiza expresiilor artistice faimoase B. art making activity ☐ Pictură A ☐ BX ☐ Piesă de teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ☐ Scriere creativă (povestire, poezie, etc.) A ☐ B ☐ ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, cusut etc.) ☐ Altele, vă rugăm specificați: _____
9	Materiale	Pânză, material natural, lipici și vopsea în cel puțin 4 culori (acrilic, spray, etc.)
10	Cine coordonează activitatea	☐ o persoană/părinți ☐ o organizație/instituție X o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ altele
11	Beneficii și rezultate	a. Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă: Atunci când folosesc natura și arta împreună, grupul care dobândește conștiința de a

		examina, descoperi, recunoaște și re-transforma își dezvoltă abilitățile de aranjare artistică. Dezvoltă perspective diferite și abilități de interpretare. Describe conceptul de artă, natură și estetică împreună. Dezvoltă un sentiment de libertate și dirijează gândirea creativă. Copilul își exprimă sentimentele cu această lucrare (cu materialul, culoarea, volumul, suprafața și spațiul pe care îl folosește). Pe scurt, îi oferă copilului satisfacție estetică și confortul de a-și exprima sentimentele. b. Impact comunitar/social: Atrage atenția asupra mediului natural și creează conștientizare. Evidențiază conștiința naturii și a mediului
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată	Provocarea talentului
13	Cum a abordat această provocare?	Cu această lucrare, copilul alege material din natură despre care crede că îl va ajuta să se exprime. Și cu aceste materiale, el sau ea este direcționat către un gând creativ în care el sau ea își poate exprima sentimentele și interpreta gândurile sale. Ei pot avea ocazia să-și arate abilitățile.
14	Competențe ale 21st la care se face trimitere	Arta sprijină procesul de a învăța să învețe și poate fi foarte utilă pentru gândirea creativă și luarea deciziilor.
15	UDL ca principiu director	În această activitate elevii își prezintă imaginația astfel încât să nu existe adevărat sau fals. Toate produsele elevilor sunt valoroase. Și vor scăpa de ideea de incapacitate din mintea lor
16	Website/E-mail /Alte date de contact:	Hatice Egemen Haticeegemen1981@gmail.com https://besimeozdericiortaokulu.meb.k12.tr
	ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR Întrebări pentru reflecție	Ți-a plăcut activitatea? Cum te-a făcut să te simți să fii în natură? Ce material ai ales din natură? Cum intenționați să integrați aceste materiale? Produsul pe care îl creați vă reflectă spiritul?

Prinde ritmul muzicii - În această activitate, fiecărui elev i se dă un pahar din plastic tare. În acompaniamentul muzicii, se subliniază că trebuie să se respecte conceptul de timp din muzică. Pentru ca ei să păstreze ritmul în armonie cu muzica pe care o ascultă, se folosesc timpii în măsură, sunt însoțiți de ascultarea muzicii. Sprijină cogniția, motivația pentru coordonarea corpului și inteligența digitală.

1	Titlu	Prinde ritmul muzicii
2	Țară	Turcia
3	Promoter	Besime Ozderici Secondary School
4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat
5	Scopurile activității	Pentru a ajuta la dezvoltarea sentimentului de încredere în sine Pentru a sprijini dezvoltarea mușchilor mici și mari din corpul copiilor cu mișcări regulate și neregulate, păstrând în același timp ritmul Să-i ajute în dezvoltarea psihomotorie și să-și exprime emoțiile Pentru a ajuta stările de spirit apărute din adolescență să progreseze pozitiv Pentru a-i ajuta să se concentreze Pentru a obține câștiguri precum munca în echipă, coordonare, concentrare prelungită, ameliorarea stresului etc., cu scopul de a-i ajuta să-și descopere aspectele creative, să se relaxeze mental și să socializeze.
6	Descriere	Conținut: Conținutul activității noastre artistice pe care o vom desfășura sunt studii de ritm. Elevii noștri vor sprijini dezvoltarea mușchilor mici și mari din corpul lor cu mișcările lor regulate, păstrând în același timp ritmul. Punându-se în locul colegilor lor de grup și ascultându-i, ei vor înțelege cum să acționeze, își vor da seama de importanța empatiei și vor învăța frumusețea auditivă

		și vizuală de a fi sincronizați. În acest fel, ei vor gusta din fericirea de a produce un produs comun, progresând împreună spre același scop în același grup, iar succesul cu munca rezultată poate fi obținut nu numai cu individul, ci și cu grupul. Pași principali: Fiecărui elev i se dă un pahar din plastic tare. În acompaniamentul muzicii, se subliniază că aceștia trebuie să respecte conceptul de timp din muzică. Pentru ca ei să păstreze ritmul în armonie cu muzica pe care o ascultă, se folosesc timpii în măsură, sunt însoțiți de ascultarea muzicii. Se spune că sincronizarea corectă este foarte importantă atunci când este însoțită de ritmuri. Sunt predate modele de ritm de bază în muzică. Ritmul și tempoul de păstrat sunt susținute fizic cu jocuri și mișcări. Percuția corporală și mișcarea sincronizată sunt foarte importante în toată muzica și ritm. Din acest motiv, se fac multe repetări pentru a întări sincronizarea și a asigura unitatea la cel mai înalt nivel. Teorii: Vom face acest lucru folosind tehnicile didactice de demonstrație, observație și joc de rol.
7	Alegeri ale implementării	a. Grupuri țintă: elevi din clasele a V-a, a VI-a, a VII-a și a VIII-a (11-14 ani) b. Durata: 60 de minute fiecare secvență / Trei zile pe săptămână c. Număr de ședințe/activități: 4 -5 săptămâni d. Metodologia predării: Pentru realizarea acestei lucrări sunt necesare două etape: prima parte cu acompaniament de pahar (exerciții de voce și ritm) și a doua parte cu acompaniament muzical pentru pregătirea acțiunii. Tehnicile de demonstrație, observare și joc de rol vor fi folosite în practică. e. Tip de evaluare și instrumente utilizate pentru identificarea beneficiilor: Efectul studiilor de ritm asupra abilităților cognitive a fost dovedit de multe studii științifice. Putem observa aceste feedback-uri pozitive prin observarea copiilor, deoarece studiile de ritm au un efect mai puternic de fundamentare cognitivă pentru abilități precum învățarea, amintirea și procesarea informațiilor. Având în vedere condițiile de pandemie de astăzi, prima parte a aplicației noastre poate fi realizată pe platforme online. Cu toate acestea, a doua parte va aduce rezultate pozitive cu antrenamentul față în față din cauza problemelor de sincronizare care trebuie experimentate în platformele online.
8	Mijloace artistice	A. analiza expresiilor artistice faimoase B. activitate artistică ☐ Pictură A ☐ B ☐ ☐ Piesă de teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☒ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ☐ Scriere creativă (povestire, poezie, etc.) A ☐ B ☐ ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, cusut etc.) ☐ Altele, vă rugăm specificați: _____
9	Materiale	Calculatoare, instrumente de ritm, instrumente muzicale care se schimbă în funcție de cântec și un pahar de plastic.
10	Cine coordonează activitatea	☐ o persoană/părinti ☐ o organizație/instituție ☒ o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ other
11	Beneficii și rezultate	1. Sprijină cogniția. 2. Reglează concentrarea atenției. 3. Oferă un sentiment de libertate și spațiu. 4. Include autoexprimarea și jocul. 5. Asigură coordonarea corpului. 6. Întărește inteligența digitală.

		7. Crește motivația.
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată	Provocarea talentului
13	Cum a abordat această provocare?	Copilul își îndeplinește responsabilitățile participând la grup. Încrederea în sine a copilului crește și se dezvoltă. Studiile de ritm contribuie la dezvoltarea personalității. Exercițiile de ritm dezvoltă simțul estetic al copilului. Exercițiile de ritm oferă copilului un sentiment de independență și îi întăresc creativitatea..
14	Competențe ale 21st la care se face trimitere	Educația muzicală sprijină dezvoltarea abilităților academice și personale, cum ar fi gândirea critică, rezolvarea problemelor și munca în colaborare pentru atingerea acestor obiective..
15	UDL ca principiu director	Această activitate îi sprijină pe elevi în ceea ce privește răbdarea, respectul, munca în echipă și le prezintă mai multe modalități de a se angaja cu muzica.
16	Website/E-mail Alte date de contact:	https://besimeozdericiortaokulu.meb.k12.tr/ Arzu Çataltepe arzuskglu@hotmail.com
	ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR <i>Întrebări pentru reflecție</i>	Cum te face să te simți muzica? Ce înseamnă pentru tine ritmul? Cum te-ai simțit în timp ce studieai cu un grup? Este dificil de asigurat coordonarea? Ți-a plăcut munca în echipă?

Țeserea rețelelor de povești își propune să îmbunătățească abilitățile de alfabetizare ale tinerilor și să dezvolte o înțelegere mai largă a incluziunii și egalității și să sporească creativitatea copiilor, încrederea în sine, bunăstarea și motivația de a învăța și de a deveni cititori pe tot parcursul vieții. Proiectul promovează alfabetizarea - citirea de plăcere în special și, prin activitățile sale, le permite tinerilor să conteste stereotipurile și intoleranța și să devină susținători ai incluziunii și egalității.

1	Titlu	Țeserea rețelelor de povești - proiect ERASMUS+
2	Țară	România
3	Promoter	X proiecte europene - Proiecte naționale - Curricula artistică școlară - Programe de cercetare
4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat
5	Scopurile activității	Utilizarea strategiilor de predare interactive pentru a îmbunătăți abilitățile de citire ale copiilor, încurajându-i să devină cititori pe tot parcursul vieții, precum și îmbunătățindu-le abilitățile de gândire critică și creativitatea.
6	Descriere	Proiectul european, Țeserea rețelelor de povești (2019-1-UK01-KA201-062128), este de așteptat nu numai să îmbunătățească abilitățile de alfabetizare ale tinerilor, ci și să dezvolte o înțelegere mai largă a incluziunii și egalității și să sporească creativitatea copiilor, încrederea în sine, bunăstarea și motivația de a învăța și de a deveni cititori pe tot parcursul vieții. Strategia proiectului le permite profesorilor să dobândească abilități în povestirea și predarea scrierii creative în vederea îmbunătățirii abilităților de alfabetizare ale copiilor, stimulându-le motivația de a studia și crește bunăstarea lor. Proiectul promovează alfabetizarea - cititul de plăcere în special și, prin activitățile sale, le permite tinerilor să conteste stereotipurile și intoleranța și să devină susținători ai incluziunii și egalității. Proiectul European este de așteptat nu numai să îmbunătățească abilitățile de alfabetizare ale tinerilor, ci și să dezvolte o înțelegere mai largă a incluziunii și egalității și să sporească creativitatea copiilor, încrederea în sine, bunăstarea și motivația de a învăța și de a deveni cititori pe tot

		parcursul vieții. Poveștile selectate au promovat atitudini și comportamente pozitive față de egalitate și diversitate; de asemenea, au oferit exemple de practici anterioare care ar putea fi urmate și adaptate noilor contexte. Elevii (cu vârste cuprinse între 11 și 14 ani) au fost implicați în sarcini pre-, în timpul și post-ascultare/citire între ele (adică, prezice, ghicesc ce se va întâmpla în continuare în poveste). Poveștile au generat discuții despre părtinire și discriminare, au provocat gândirea elevilor și i-au făcut să reflecte asupra atitudinilor și valorilor lor. Activitățile de încălzire și energizante s-au dovedit a fi utile în concentrarea noastră asupra bunăstării elevilor, deoarece i-au făcut pe elevi să se deschidă, să împărtășească și să se relaxeze. Planul a avut în vedere încurajarea copiilor să citească și să scrie povești. Citirea cu voce tare sub forma unui dialog între copii și adulți a stimulat imaginația și curiozitatea copiilor. Etapa de lectură a oferit copiilor, de asemenea, perspective asupra structurii unei povești, atragându-le atenția asupra elementelor sale principale (decor, intriga, personaj). Copiii li s-a permis să aleagă modul de a-și scrie propriile povești: versiuni online, scrise, audio, vizuale sau multimedia. Teorii Poveștile creează o atmosferă plăcută și relaxantă și sporesc bunăstarea elevilor.
7	Alegeri ale implementării	a. Grupuri țintă Tineri din școlile primare (7 - 11 ani) și gimnaziale (12 - 13 ani) Tineri ale căror competențe de alfabetizare sunt scăzute pentru acest nivel Cei care riscă să nu atingă nivelul cerut de rezultate academice în studii Cei care sunt susceptibili de a fi lăsați în urmă în absența unei intervenții de remediere b. Durata: 1 octombrie 2019 – 30 septembrie 2021 c. Numărul de sesiuni/activități d. Metodologia de predare - Învățare prin cooperare: Munca prin proiect s-a dovedit a fi un instrument foarte eficient în formarea echipelor și dezvoltarea armoniei între grupuri. Clasa este organizată în grupuri eterogene și au proiecte care necesită cooperare și interacțiune de grup bazate pe expertiza fiecărui membru. Activități de joc de rol și simulare: oferă elevilor oportunități de a învăța prin experiență. Astfel de activități pot reduce atitudinile prejudiciabile și sunt puternice la un nivel eficient pe măsură ce elevii se angajează în noile lor roluri. Discuțiile cu elevii despre experiențele lor trebuie incluse ca parte integrantă a simulării pentru a clarifica orice situații confuze sau ambigue. e. Tip de evaluare și instrumente utilizate pentru identificarea beneficiilor: Joc de rol, Studiul altor culturi prin povești
8	Mijloace artistice	<i>A. analiza expresiilor artistice faimoase</i> <i>B. activitate artistică</i> ☒ Pictură A ☐ B ☒ ☐ Piesă de teatru A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ☒ Scriere creativă (povestire, poezie, etc.) A ☒ B ☒ ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, cusut etc.) ☐ Altele, vă rugăm specificați: _____
9	Materiale	cărți electronice, poezii, nuvele, desene
10	Cine coordonează activitatea	☐ o persoană/părinte ☒ o organizație/instituție ☒ o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ other
11	Beneficii și rezultate	Utilizarea strategiilor de predare interactive are ca scop îmbunătățirea abilităților de citire ale copiilor, încurajându-i să devină cititori pe tot parcursul vieții, precum și îmbunătățirea abilităților de gândire critică și creativitate; citirea cu voce tare este încorporată în activități captivante menite să provoace intelectul copiilor și să le stimuleze imaginația și reflecția, cum ar fi prezicerea, formularea de întrebări deschise care

		provoacă gândirea, care ghidează copiii prin povești, identificarea și discutarea mesajelor cheie ale poveștilor, stabilirea de conexiuni cu cunoștințe și experiențe anterioare, organizarea de discuții/dezbateri între colegi în urma lecturii poveștii, explorarea cuvintelor și imaginilor sau explorarea lumii cuvintelor și a semnificațiilor acestora. a. Rezultate <i>Lista detaliată a activităților desfășurate - inclusiv conținutul și structura activităților, cu alternative sugerate</i> <i>Povești, benzi desenate, diverse opere de artă, precum și creații multimedia ale tinerilor, compilate într-o carte în format PDF</i> <i>Studii de caz pentru toate activitățile dezvoltate</i> <i>Lista de recomandări de text realizate de elevi, cu comentarii</i> <i>Link-uri web - literatură și instituții utile care promovează alfabetizarea în Marea Britanie</i>
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată	Provocarea talentului
13	Cum a abordat această provocare?	Considerăm că literatura este un instrument de neprețuit care poate fi folosit pentru a le permite profesorilor să dezvolte practici și abordări care îmbrățișează diversitatea, egalitatea și incluziunea și, prin aceasta, pentru a crea o cultură incluzivă în care toți copiii să poată înflori și să-și realizeze potențialul. Poveștile creează, de asemenea, o atmosferă plăcută și relaxantă și sporesc bunăstarea elevilor.
14	Competențe ale 21st la care se face trimitere	Gândire critică și rezolvare de probleme Tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC) Creativitate și reînnoire Face față cu bine emoțiilor
15	UDL ca principiu director	Activitatea include mai multe moduri de a-ți implica elevii.
16	Website/E-mail /Alte date de contact:	Department of children and youth affairs. 2016. <i>Diversity, equality and inclusion charter and guidelines for early childhood care and education (Departamentul copiilor și tineretului. 2016. Carta și orientări privind diversitatea, egalitatea și incluziunea pentru îngrijirea și educația timpurie a copilăriei).</i> https://assets.gov.ie/38186/c9e90d89d94b41d3bf00201c98b2ef6a.pdf
	ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR Questions for Reflection	De ce modelul oferit de proiect a fost un succes? Care au fost ideile sale principale care au încurajat participarea elevilor? Ce idei/activități ați folosi în cursurile dvs.?

6. BUNE PRACTICI ȘI PROVOCĂRI SOCIALE

Acceptarea de la egal la egal și abilitatea de a avea prieteni sunt necesități de dezvoltare – mai degrabă decât un lux – care îi ajută pe elevi să se descurce mai bine la școală (Ladd, 1990). Bazându-ne pe o perspectivă de dezvoltare socială, folosim termenul de incluziune pentru a indica acceptarea socială de către colegi și prietenii grijului, în timp ce climatul incluziv se referă la medii caracterizate de relații pozitive între egali și armonie intergrup.

Atelierul de muzică este o activitate școlară, iar profesorul pregătește materialul în funcție de tema zilei. Temele sunt selectate în corespondență cu specificul sezonier, programul educațional și evenimentele importante, caracteristice regiunii și țării. Aceasta poate fi uneori desenarea muzicii sau interpretarea cântecelor. Ajută la construirea unui sentiment de importanță și satisfacție din realizările personale, la dezvoltarea creativității, a imaginației și la predarea dragostei pentru muzică, dans, teatru și arte în general.

1	Titlu	Atelierul de Muzică
2	Țară	<i>Bulgaria</i>
3	Promoter	Parte a activităților de după-amiază pentru copiii din clasa I-V-a
4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mic ☐ sat
5	Scopurile activității	Dezvoltarea și îmbogățirea abilităților muzical-creative ale elevilor. Dezvoltarea imaginației prin animarea instrumentelor muzicale și crearea desenului muzical. Dezvoltarea abilităților elevilor de stăpânire și interpretare pe diverse instrumente muzicale (instrumente cu clape și percuție pentru copii). Dramatizarea lucrărilor din programul educațional (de ex., poezii scurte) - –combinând muzică și text. Stăpânirea diferitelor dansuri populare. Crearea de improvizații de dans propriu pe piese populare de muzică sau cântece (Carnavalul animalelor) Dezvoltarea abilităților de improvizație ale elevilor, prin dezvoltarea propriilor melodii scurte – pentru a cânta sau a interpreta pe instrumente muzicale. Dezvoltarea competențelor muzicale-artistice ale elevilor. Stăpânirea muncii cu un microfon, precum și cu echipamente de scenă. Construirea încrederii și a stimei de sine atunci când susțin o prezentare în fața unui public mai mare. Producții sezoniere și anuale pentru prezentarea realizărilor artistice ale elevilor. Construirea și perfecționarea abilităților de lucru în echipă. Mentținerea activității creative și fizice a copiilor.
6	Descriere	Conținut Am realizat zilnic jocuri în diferite clase de la clasa I până la a V-a Etapele principale 1. Lucrați în grupuri de 8 până la 12 copii. Ar fi grozav dacă componența grupurilor poate rămâne relativ neschimbată. 2. Înainte de începerea fiecărei activități profesorul verifică dacă echipamentul muzical este gata și funcțional - CD player; DVD player; Microfon și sistem audio; Tastatură; Instrumente de percuție pentru copii, etc. 3. În funcție de tema zilei, profesorul pregătește și materialul respectiv. (De exemplu, dacă subiectul este „Desenul piesei de muzică” profesorul pregătește cu o muzică care va fi ascultată, de asemenea un bloc de hârtie, carioci, creioane colorate sau acuarele, cu care copiii le pictează) 4. De obicei subiectele sunt selectate în corespondență cu specificul sezonier, programul educațional și evenimentele importante, caracteristice regiunii și țării (de exemplu înainte de Crăciun elevii ilustrează, cântă sau interpretează cântece și melodii de Crăciun, dansează dansuri specifice și se pregătesc concerte de Crăciun) 5. La studierea diferitelor dansuri, intenția este ca acestea să fie prezentate și vizual elevilor și în plus să le fie prezentată povestea lor. 6. Aproape toate activitățile încep sau se termină cu interpretări de cântece, care le plac elevilor sau altele, care au legătură cu programul educațional. Teorii O metodă educațională în muzică, tehnică vocală, spectacol cu instrument muzical, dans, spectacol teatral – scenic.
7	Alegeri ale implementării	a. Grupuri țintă: copiii claselor 1-5 b. Durata 60 minute fiecare sesiune c. Numărul de sesiuni/activități: Activități de după-amiază în școală de două ori pe săptămână d. Metodologie de predare: Metodologia autorului de Galina Marinova Karadzhova e. Tipul de evaluare și instrumentele utilizate pentru identificarea beneficiilor Implementat integral în mediul fizic.
8	Mijloace artistice	A. <i>analiza expresiilor artistice faimoase</i>

		B. activitate artistică x Pictură A ☐ B x x Muzică A x B x x Muzică A x B x ☐ Sculptură A ☐ B ☐ x Creative writing (stories, poetry, etc.) A x B x ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, cusut etc.) x Altele, vă rugăm specificați dans sau pantomimă
9	Materiale	<i>Muzică – mijloace tehnice, precum CD player sau DVD Player, Microfoane și sistem audio; Tastatură; instrumente teatrale; CD sau DVD cu diferite muzici pentru ascultare și cântare/redare</i> <i>Hârtie de desen, creioane colorate, carioci sau acuarele.</i> <i>Pantofi sau haine potrivite pentru dans.</i>
10	Cine coordonează activitatea	☐ părinți ☐ o organizație/instituție X Școala gimnazială națională "Sofia", Sofia ☐ un grup informal ☐ un ONG ☐ altele
11	Beneficii și rezultate	a. Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă Angajarea creativă a copiilor. Sprijină gestionarea tensiunii și oboselii din educația școlară formală. Creează relații interdisciplinare și sprijină învățarea mai ușoară a materialului livrat în relație cu diverse limbi, literatură, matematică și alte arte. Sprijină dezvoltarea unui simț al comunității și a abilităților de lucru în echipă. Construiește un sentiment de importanță și satisfacție din realizările personale. Dezvoltă creativitatea, imaginația și învață dragostea pentru piese de muzică, dans, teatru și arte în general. Dezvolta abilitățile de atenție, concentrare, adoptarea unei bune articulare a limbajului, coordonarea mișcării, plasticitatea, simțul ritmului. Creează un mediu relaxant, distractiv, asemănător unui joc pentru elevi. b. Impact comunitar/social Vine din implicarea părinților din comunitate. Longevitatea practicii este o dovadă a sprijinului pe care l-a primit de la adulții responsabili și factorii de decizie. Schimbarea de atitudine, încredere și comportament a copiilor este apreciată și susținută de comunitate
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată	Provocare socială
13	Cum a abordat această provocare?	Crearea oportunităților elevilor de a se exprima și de a oferi contribuții la mediul școlar, care sunt aprobate atât de conducere, cât și de comunitatea școlară în ansamblu. Practica este aplicabilă pentru soluționarea sau atenuarea majorității problemelor de incluziune, cu excepții minore, acolo unde anumite condiții necesită liniște și în cazul în care metodele, folosind alte expresii artistice, sunt mai utile.
14	Competențe ale 21st la care se face trimitere	Această combinație de arte cu predominantă blândă a muzicii este extrem de susținătoare în îmbunătățirea abilităților de a învăța să învețe, îmbunătățirea încrederii în sine și a expresiei. În ceea ce privește competențele secolului 21, activitatea le atinge pe toate. Utilizarea acestei metode duce la îmbunătățirea conștientizării de sine a copiilor, pe măsură ce aceștia sunt chemați să-și exprime lumea interioară, devin mai bine conectați cu ea și obțin o vedere mai clară asupra componentelor sale. Muzica este o emoție în sine, dar este și un instrument puternic pentru a stăpâni emoțiile, a le gestiona, a le dirija. Angajarea emoțională provocată de muzică și nevoia ca un grup de copii să-și sincronizeze expresiile duce la îmbunătățirea empatiei și a abilităților de relație interpersonală. A fi responsabil pentru propria performanță, a te

		simți sprijinit și încrezător, duce la îmbunătățirea abilităților de luare a deciziilor și de rezolvare a problemelor.
15	UDL ca principiu director	- multiple mijloace de reprezentare a conceptelor: citirea și ascultarea - multiple moduri de a exprima soluția pe care o propun - moduri multiple de a utiliza mai multe instrumente diferite
16	Website/E-mail / alte date de contact:	galina.m.karadzova@gmail.com Galina Karadzova, profesor de muzică la școala gimnazială națională "Sofia"
	ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR Întrebări pentru reflecție	Cum te-ai simțit în timpul activității? Crezi că ar trebui îmbunătățit/schimbă ceva în această activitate? Care este opinia ta generală despre această activitate? Crezi că această activitate și-a atins obiectivele? De ce? Ai colaborat cu membrii echipei tale?

Diferențele nu reprezintă un obstacol pentru a fi împreună activitate promovată de Lituania și are scopul de a promova respectul reciproc, conștientizarea diferențelor dintre ființe umane și toleranța. Mediul în care elevii vor fi rugați să desfășoare activități practice legate de teatru este unul deschis și pozitiv. Ei pot învăța multe unii de la alții și își pot exprima sentimentele la sfârșitul sesiunii.

1	Titlu	Diferențele nu sunt un obstacol pentru a fi împreună
2	Țară	Lituania
3	Promoter	Activități școlare conform programului de educație artistică
4	Contextul implementării	☐ oraș mare X oraș mic ☐ sat
5	Scopurile activității	Scopul acestei bune practici este de a facilita comunicarea și colaborarea între elevi cu nevoi și caracteristici diferite, făcându-i să-și perceapă diferențele ca un semn de unicatate. Oferiți strategii care să vă ajute să vă implicați în activități comune, să vă simțiți valoroși și egali între semenii dvs. Dezvoltați abilitățile de a deveni membri ai unei societăți care promovează valorile umane.
6	Descriere	- Conținut ce activități artistice au fost implementate (ce fac participanții) Activitățile artistice au fost desfășurate în timpul lecțiilor de artă și muzică, ca activități informale. La activități au fost prezenți elevi de clasa a III-a și beneficiari ai serviciilor pentru secția de asistență socială pentru copii cu dizabilități. - Pași de bază În timpul fiecărei întâlniri, copiii au fost încurajați nu numai să îndeplinească sarcinile planificate, ci și să coopereze între ei și să se ajute reciproc. La lecțiile de educație fizică, elevii au avut ocazia să experimenteze ce înseamnă să ai dificultăți unul în zona celuilalt - să lege pantofii și nasturii cu mânuși, să meargă în linie dreaptă cu lupa, să arunce mingea la coș cu ochelari unși cu vaselină. Copiii cu dizabilități au făcut toate acestea în mod natural, fără ajutoare. În lecția de muzică am analizat piesa care reflectă cel mai bine prietenia. Sunt folosite atât piese de teatru clasice, cât și contemporane. Copiii au fost încurajați să se exprime în timpul lecțiilor de artă. Împărțiți în grupuri de câte 5 persoane, au fost nevoiți să construiască o Casă a Prieteniei. Designul casei a fost important. La sfârșitul lecțiilor, grupurile de elevi au fost încurajate să-și împărtășească experiența de lucru în grup, să discute despre formele de artă aplicată din munca lor, ceea ce le-a motivat alegerea. Au fost nevoiți să folosească piese de teatru care au reflectat munca lor în timpul prezentării.

		Din casele manufacturate a fost construită o Alee a Toleranței în holul școlii. Elevii de clasa a III-a, după ce au trecut prin lecții de educație fizică, au avut mare succes în implicarea copiilor cu dizabilități în activitățile lor de grup. - Teorii pe care s-a bazat această practică Metodologii de predare a muzicii și a artei, terapie prin artă, metodologie de predare a culturii fizice.
7	Alegeri ale implementării	a. Grupuri țintă - Elevii clasei a III-a și elevii Departamentului de Asistență Socială pentru Copiii cu dizabilități b. Durată - 8 săptămâni / 1 ședință - 45 minute. c. Numărul de sesiuni / activități - 24 de activități d. Metodologia predării - Antrenament activ, experiențial e. Tipul de evaluare și instrumentele pe care le-ați folosit pentru a determina beneficiile - Țesut informal
8	Mijloace artistice	A. <i>analiza expresiilor artistice faimoase</i> B. <i>activitate artistică</i> ☐ Pictură A ☐ B ☐ ☐ Piesă de teatru A ☐ B ☐ X Muzică A ☐ B X ☐ Sculptură A ☐ B ☐ X Scriere creativă (povestire, poezie, etc.) A ☐ B X ☐ Arte și meșteșuguri (olărit, cusut etc.)
9	Materiale	Cutii de carton, cutii; vopsea, lipici, banda adeziva, internet.
10	Cine coordonează activitatea	☐ o persoană/părinți ☐ o organizație/instituție X o școală ☐ un grup informal ☐ un ONG X profesori care au urmat un curs special
11	Beneficii și rezultate	a. Beneficiile acestei bune practici pentru grupurile țintă b. Elevii cu nevoi speciale dezvoltă abilități de comunicare și cooperare și experimentează multe emoții pozitive în timp ce învață cu și de la alții; se simt acceptați, în siguranță și egali. Elevii din orele de învățământ general dezvoltă toleranță, responsabilitate, empatie; M-am simțit important, recunoscut, capabil să ajut, să explic, să-mi asigur colegii. c. Impact comunitar/social pozitiv d. Profesorii lucrează unii cu alții pentru a găsi modalități eficiente de a-și atinge obiectivele educaționale. Părinții elevilor înțeleg și susțin ideile acestui proiect și a altor activități comune, îi încurajează să se implice și să participe la procesul educațional împreună cu copiii lor.
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată	Provocări fizice, comportamentale și cognitive.
13	Cum a abordat această provocare?	Provocările sunt abordate prin dezvoltarea unei școli centrate pe elev, bazată nu numai pe realizările academice, ci și pe competențe generale. Competențele sociale și comunicative care sunt dobândite într-un mediu emoțional pozitiv muzical și creativ au un impact pozitiv asupra sănătății mintale și dezvoltării sociale.
14	Competențe ale 21st la care se face trimitere	comunicare, cooperare, creativitate
15	UDL ca principiu director	Utilizarea diferitelor mijloace de exprimare și de învățare combinată cu diferite tipuri de arte ar permite elevilor să internalizeze principiile toleranței și respectului unul față de celălalt.

16	Website/E-mail /Alte date de contact:	//
	ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR Întrebări pentru reflexie	Cum te-ai simțit când faci sarcina? De ce? Care a fost sarcina interesantă pentru tine? Ce ai învățat după finalizarea sarcinii? Care a fost cea mai grea parte a sarcinii și de ce? Unde ați aplica în practică cunoștințele dobândite în timpul sarcinii?

7. BUNE PRACTICI ȘI PROVOCĂRI COGNITIVE

Pentru elevii cu dizabilități cognitive, educatorii trebuie să implice strategii de instruire care sunt accesibile pe tot parcursul programului zilnic. Mediul de clasă și personalul educațional trebuie să ia în considerare schimbări și acomodări pentru a crește participarea elevilor și a îmbunătăți învățarea. Atunci când profesorii și elevii adaptează strategii de instruire eficiente, individual și grupuri de elevi dobândesc instrumentele necesare pentru a deveni elevi de succes.

Batik. Pictură pe mătase „Șoapte în tăcere pe mătase” este o activitate din Lituania și își propune să îmbunătățească expresia artistică a elevilor prin introducerea acestora în tehnologiile profesionale internaționale și tehnologiile rare ale artei populare. Elevii explorează operele de artă ale maeștrilor antici și realizează că batik este o metodă străveche de colorare a materialului care a fost dezvoltată cu aproape 2000 de ani în urmă în India. Ei creează o compoziție tematică folosind motive florale, cunoscând și testând diverse tehnici și metode de pictură pe mătase. Oferă interpretare creativă a diferitelor idei artistice, extinzând astfel abilitățile cognitive, experiențele, intuiția artistică și sensibilitatea estetică, promovând în același timp identitatea etnică și cetățenia conștientă.

1	Titlu	Batik. Pictură pe mătase „Șoapte în tăcere pe mătase”
2	Țară	Lituania
3	Organizator de activități/sursa/program	- proiecte europene - proiecte naționale X Activitatea școlilor bazată pe curriculum de educație artistică - Programe de cercetare
4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mediu sau mic ☐ sat
5	Obiectivele activității	Îmbunătățirea expresiei artistice a culorii prin introducerea elevilor în tehnologiile profesionale internaționale și tehnologiile rare ale artei populare, în special, moștenirea baticului și a picturii pe mătase, promovând astfel interesul și interpretarea diferitelor fenomene ale artei.
6	Descriere	Conținut: Mătasea este un material subtil dăruit de mama natură. Însuși procesul de obținere a mătăsii determină dezvoltarea unei atitudini grijulii față de resursele naturale. Înțelegerea procesului tehnologic de obținere a mătăsii dezvoltă respectul față de natură. Tăcerea de întărire în care se naște călătoria spre interior este în esență o reflectare a așezării vopselei pe suprafața naturală a mătăsii atunci când nu există rezistență, iar pensula, vopseaua și mătasea creează un proces terapeutic fără sunet, deoarece vopseaua îmbibă mătasea, o consumă și se răspândește în jur. Este o metodă străveche de pictură a diverselor articole care a fost dezvoltată în India cu aproape 2000 de ani în urmă. Aceasta a fost prima țară care a dezvoltat tehnologia. Există trei tipuri de pictură pe mătase: 1. pictat la rece (când se folosește această tehnică, designul este creat prin turnarea unui amestec topit de ceară și parafină și pictură cu colorant rece); 2. Pictură fierbinte atunci când imaginile decorative sunt create pe o bucată de pânză după ce o pliază și se conturează zonele care trebuie lăsate nevopsite; se aplică vopsea fierbinte; 3. Pictură pe mătase. Etape fundamentale TEMĂ DE CERCETARE ARTĂ:

		- explorarea operelor de artă ale maeștrilor antici și a realiza că batik este o metodă străveche de colorare a materialului care a fost dezvoltată cu aproape 2000 de ani în urmă în India. - A cunoaște tipurile de pictură și pentru a le distinge atunci când observăm lucrări ale maeștrilor lituanieni și internaționali. - Pentru a fi introdus în istoria originii mătăsii. Să cunoască și să aprecieze lucrările artiștilor internaționali pe mătase și să perceapă istoricul Drum al Mătăsii. - Pentru a dezvolta o înțelegere de bază a tehnicilor și metodelor specifice de pictură pe mătase naturală. - Pentru a fi conștienți de proprietățile terapeutice ale mătăsii naturale. TEMĂ DE EXPRESIE ARTISTICĂ: Faptul că am făcut cunoștință și am încercat diverse tehnici și metode de pictură pe mătase, pentru a crea o compoziție tematică folosind motive florale. Teorii conceptul de școală pozitivă
7	Plan de activitate	a. Grup țintă – clasa a 9-a (vârsta: 15), un grup de 14-15 elevi b. Durata – 1 luna. c. Număr de sesiuni/activități 4 clase (pot fi grupate în două sesiuni a câte două clase duble). d. Metodologia de instruire/predare – Metode de predare aplicate: INFORMATIV (furnizare de informații – povestire explicativă, discuție; regăsire informație – o conversație de repetare), OPERATIVA PRACTICĂ (practică creativă), creativă (muncă practic-creativă); metode de învățare activă (inter-conectarea a diverselor tipuri de activități). De asemenea, este folosită metoda netradițională „Puteți crea”. Această metodă unică inclusivă permite și încurajează organizarea procesului de exprimare a culorii, a spațiului și a mișcării. Principiul cheie în pornirea unui proces creativ este de a începe cu afirmația „POT” și de a răspunde la întrebările „Cine? Ce? Când? Unde?” Sunt integrate mai multe SUBIECTE ACADEMICE: – arte plastice, biologie, chimie, tehnologii/meșteșuguri. Strategii de învățare: SPAȚIAL – demonstrarea materialului vizual, activitate artistică, folosirea imaginației; FIZICO-KINESTETIC – exerciții de relaxare, folosirea instrumentelor. INTER-PERSONAL – predare/învățare individualizată, muncă independentă, libertate de alegere. e. Tipul de evaluare și mijloacele pe care le-ați folosit pentru a stabili beneficiile primite – evaluarea acumulată este utilizată pentru a evalua orice efort suplimentar depus de elevi, pentru a le încuraja motivația academică și pentru a stimula evaluarea competențelor de a învăța (pentru evaluare și autoevaluare, vezi Anexa nr. 2). Această activitate este deja implementată de câțiva ani cu elevi de diferite grupe de vârstă atât față în față cât și la distanță prin folosirea platformei online TEAMS.
8	Mijloace artistice	A. Cercetarea operelor de artă B. Crearea de artă ☐ Pictură A ☐ B ☐ ☐ Joc de rol A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ☐ Scriere creativă (povestire, poezie, etc.) A ☐ B ☐ ☐ Artizanat (ceramica, broderie, design vestimentar etc.) A ☐ B ☐
9	Materiale	Se va dezvolta o prezentare Power Point despre arta baticului, procesul de producere a mătăsii și Pictură pe mătase. Elevilor li se oferă oportunitatea și resursele de a căuta informații online chiar din sala școlii, folosind

		computerele aflate în sală și propriile telefoane mobile. Sunt întocmite fișe despre originea și producția de mătase, precum și despre metodele și tehnicile de pictură pe mătase naturală. Această activitate creativă necesită mătase naturală, perii, creioane, markere textile, unelte pentru modelarea conturilor, vopsea pe mătase, cadre de lemn, ace, un fier și o masă de călcat, ace și fire precum și bețe pentru instalarea și demonstrația dezvoltată. Procesul creativ este fotografiat. Lucrarea creată este prezentată în expoziții în spații și medii educaționale/creative/reprezentative la nivel de școală și oraș. Tehnologiile IT sunt folosite la pregătirea prezentărilor power point.
10	Liderul activității	☐ individ specific/ părinții elevului ☐ organizație/instituție ☒ școală ☐ grup informal ☐ organizație non-guvernamentală ☐ altele
11	Beneficii primite și rezultate obținute	a. Beneficiul acestei bune practici pentru grupul (grupurile) țintă – Consider că această practică educațională pe care am încercat-o deja în activitatea mea profesională modelează o atitudine pozitivă față de autoexprimare și activitate creativă ca metodă de relaxare și manifestare a propriului sine interior. Oferă interpretare creativă a diferitelor idei artistice, extinzând astfel abilitățile cognitive, experiențele, intuiția artistică și sensibilitatea estetică, promovând în același timp identitatea etnică și cetățenia conștientă. b. Impact asupra comunității/ impact social – În cursul activității creative, se dezvoltă atitudinea că artele plastice ar putea fi percepute ca o activitate fascinantă plină de descoperiri uimitoare. Consider că aceste tehnologii ne servesc chiar pe drumul spre a-i determina pe elevi să se intereseze de aceste tehnologii rar întâlnite și să se bucure de oportunitatea de a-și îmbogăți mediul estetic, creând astfel moduri de a experimenta confortul și relaxarea.
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată	Provocare cognitivă
13	Cum a abordat această provocare?	În virtutea venirii la școală, fiecare elev își dorește să aibă succes; prin urmare, activitatea artistică atractivă și fascinantă poate contribui și la succesul academic. În acest ciclu de cursuri, activitatea cognitivă și cea creativă sunt aliniate eficient, iar sarcinile lipsite de orice complexitate sunt îndeplinite cu ușurință. Astfel, obiectivul este atins pe măsură ce se creează o miniatură pe mătase naturală. Experiențele pozitive care decurg dintr-o activitate creativă dinamică și atractivă stimulează motivația academică a elevilor și încurajează lărgirea experiențelor activității preferate și căutarea unor percepții mai profunde astfel, în cele din urmă, mergând spre scoruri academice mai mari.
14	Competențe ale 21st la care se face trimitere	Pe parcursul proiectului se dezvoltă competențe generale , în mod specific, capacitatea de a învăța, cunoașterea, dorința de a asuma inițiativa, creativitatea, alături de competențe sociale și fundamentale – culturale și artistice, atunci când se dezvoltă percepția emoțională și estetică.
15	UDL ca principiu director	Această sarcină poate fi realizată și prin folosirea modalităților tradiționale de exprimare artistică. Crearea este posibilă individual și în grup. Tehnologiile informaționale și informatice sunt utilizate atunci când se introduce materialul academic și se prezintă produsele creative.
16	Website și alte informații de contact	https://www.youtube.com/watch?v=-wbmEjTvszI&t=8s https://www.youtube.com/watch?v=LYRqCX3JYdY https://www.youtube.com/watch?v=WKj9ltXlp2M https://www.youtube.com/watch?v=PE1ZxGF6VDk
	ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR	Cum v-ați simțit în timpul activității?
	Întrebări pentru reflexie	Aveți toate informațiile necesare pentru a efectua activitatea? Activitatea a fost importantă pentru a vă îmbunătăți cunoștințele pe tema abordată? Considerați că sunt necesare îmbunătățiri ale activității? Dacă da, care? V-ați simțit auzit și înțeles în timpul activității?

Vizualizarea cerului în lucrările artistice este o activitate excelentă pentru a îmbunătăți culoarea artistică, expresia grafică și spațială a copiilor prin introducerea acestora în varietatea vizualizării cerului în lucrările unor artiști cunoscuți la nivel mondial. În primul rând, o prezentare Power Point este utilizată pentru a analiza reprezentarea cerului în lucrările diverșilor pictori, iar lucrările sunt discutate din punct de vedere al redării conținutului și al stării de spirit. În cele din urmă, sunt efectuate trei sarcini creative: cerul este pictat, reprezentat grafic și spațial. În această activitate, copiii sunt încurajați să caute soluții nestandardizate în sarcinile creative și, în consecință, să își extindă cunoașterea, experiența, percepția artistică și scara sensibilității estetice.

1	Titlu	Vizualizarea cerului în lucrări artistice (ramuri ale artelor vizuale: pictură, grafică, sculptură)
2	Țară	Lituania
3	Organizatorul activităților/ sursă/ program	- proiecte europene - proiecte naționale - Activitatea școlilor bazată pe curriculum de educație artistică - Programe de cercetare
4	Contextul implementării	X oraș mare ☐ oraș mediu sau mic ☐ sat
5	Obiectivele activității	Să îmbunătățească culoarea, expresia grafică și spațială a copiilor prin introducerea acestora în varietatea reprezentării cerului în lucrările artiștilor de renume mondial din ramuri ale artelor vizuale precum pictură, grafică și sculptură, promovând astfel interesul pentru opera creativă a artiștilor profesioniști și să dezvolte propria interpretare personală a vizualizării cerului. Copiii sunt implicați sub formă de activitate care este atractivă pentru ei. Nivelul abilităților de utilizare a tehnologiilor informaționale este îmbunătățit prin prezentarea informațiilor acumulate și prin prezentarea lucrărilor creative pe tema ciclului de cursuri.
6	Descriere	Conținut: Acest ciclu de cursuri este menit să îmbunătățească culoarea artistică, expresia grafică și spațială a copiilor prin introducerea acestora în varietatea vizualizării cerului în lucrările unor artiști cunoscuți în întreaga lume. Când explorează lucrările de artă profesionale, antrenorul principal și copiii discută despre vizualizarea cerului concentrându-se pe culorile calde/reci, dinamica atingerii, redarea stării de spirit cu linii, nuanțe, forme moi versus forme stricte și ascuțite, luminoase sau nori posomorâți, un cer calm sau vânt. Detaliile și subtilitățile discutate îi încurajează pe copii să fie mai interesați de detaliile cerului pe care doresc să le vizualizeze în propriile lucrări în activitatea lor creativ-practică. La culegerea de informații, efectuarea și înregistrarea proceselor de muncă creativă, elaborarea unei prezentări PowerPoint, se realizează o percepție mai profundă a creației Pictură, grafică și Sculptură și sunt evidențiate aspectele specifice ale diferitelor procese. Se dezvoltă o înțelegere mai subtilă și mai nuanțată a diferențelor dintre diferitele ramuri ale artei vizuale, iar abilitățile IT sunt îmbunătățite. Etape fundamentale TEMĂ DE CERCETARE ARTISTICĂ: o prezentare PowerPoint este utilizată pentru a analiza reprezentarea cerului în lucrările diverșilor pictori (cum ar fi V. Van Gogh, Claude Monet, M.K. Čiurlionis etc.). Lucrările sunt discutate în ceea ce privește redarea conținutului și starea de spirit, iar operele de artă sunt selectate în consecință. Secvența cursurilor se încheie cu o prezentare PowerPoint care prezintă tendințele reprezentării cerului în operele de artă din diferite ramuri ale artei (pictură, grafică, sculptură). TEMĂ DE EXPRESIE ARTISTICĂ: După ce am explorat exemplele, se discută despre varietatea tehnicilor de reprezentare a cerului de către artiști de top din domeniile artelor plastice, graficii și sculpturii de-a lungul diferitelor perioade ale istoriei artelor. După colectarea propriilor exemple, sunt efectuate trei sarcini creative: cerul este pictat, reprezentat grafic și spațial, adică se creează și o sculptură; mijloacele sunt liber alese de către elev. Informațiile adunate împreună cu înregistrările procesului de creație și fotografiile lucrărilor finale sunt discutate în prezentarea finală livrată în format PowerPoint sau Prezi

		Teorii conceptul de școală pozitivă
7	Plan de activitate	a. Grup țintă – 13-14 ani; un grup de 14-15 copii. b. Durata - 1,5-2 luni. c. Număr de sesiuni/activități 8 clase (pot fi în 4 clase duble). d. Metodologia de instruire/predare - Metode aplicate de predare: INFORMATIV (furnizare de informare – povestire explicativă, discuție; regăsire informație – o conversație de repetare), OPERATIVA PRACTICĂ (practică creativă), creativă (muncă practic-creativă); metode de învățare activă. Sunt integrate mai multe SUBIECTE ACADEMICE: – arte plastice, istorie arhitectură. Strategii de învățare: SPAȚIAL – demonstrarea materialului vizual, activitate artistică, folosirea imaginației; FIZICO-KINESTETIC – exerciții de relaxare, folosirea instrumentelor; INTERN-PERSONAL – predare/învățare individualizată, muncă independentă, libertate de alegere. e. Tipul de evaluare și mijloacele pe care le-ați folosit pentru a stabili beneficiile pe care le-ați primit – Evaluarea acumulată este utilizată pentru a evalua orice efort suplimentar depus de copii, pentru a le încuraja motivația și pentru a stimula evaluarea competențelor de a putea învăța. Această activitate este deja implementată de câțiva ani atât în față în față cât și la distanță prin folosirea platformei online TEAMS.
8	Mijloace artistice	A. <i>Cercetarea operelor de artă</i> B. <i>Crearea de artă</i> ☐ Pictură A ☐ B ☐ ☐ Joc de rol A ☐ B ☐ ☐ Muzică A ☐ B ☐ ☐ Sculptură A ☐ B ☐ ☐ Scriere creativă (povestire, poezie, etc.) A ☐ B ☐ ☐ Artizanat (ceramica, broderie, design vestimentar etc.) A ☐ B ☐ X Alte tipuri de expresie. Vă rugăm să precizați: Ramuri ale artelor vizuale: Pictură, grafică, Sculptură A X B X
9	Materiale	Prezentare PowerPoint despre operele de artă din diverse ramuri ale artelor vizuale (Pictură, grafică, sculptură) unde sunt înfățișate cerul și norii. Copiii li se oferă posibilitatea de a căuta informații în mod independent în cărțile de colecție de artă disponibile în cameră și online (fie pe computerele din cameră, fie cu propriile telefoane mobile). Materialele și instrumentele necesare activității includ hârtie, diverse materiale reciclate, pixuri/creioane, inclusiv cele pentru scris pe tablete, fire, lipici, foarfece, vopsea, perii, cuțite de sculptat. Producția creativă este prezentată în mod tradițional (ca expoziții în clasele școlare sau spații reprezentative ale școlii și orașului); de asemenea, tehnologiile IT sunt folosite prin livrarea de prezentări PowerPoint sau Prezi.
10	Lider de activitate	☐ individ specific/ părinții elevului X organizație/instituție X școală ☐ grup informal ☐ organizație non-guvernamentală ☐ altele
11	Beneficii și rezultate	a. Beneficiul acestei bune practici pentru grupul (grupurile) țintă – Eu personal cred că această activitate de învățare promovează un interes mai activ pentru operele de arte plastice și pentru formele de creație a acestora, dezvoltând astfel un raționament mai matur în ceea ce privește perceperea detaliilor de opere de artă, explicând relația dintre tipurile de conținut între diverse ramuri ale artelor, ceea ce duce în cele din urmă la interpretarea creativă a diferitelor idei artistice. Astfel, copiii sunt încurajați să caute soluții non-standard în sarcinile creative și, în consecință, să își extindă cunoașterea, experiența, percepția artistică și scara sensibilității estetice. b. Impact asupra comunității/ impact social – În cursul procesului de creație se dezvoltă o atitudine față de artele plastice ca față de o activitate

		fascinantă plină de descoperiri plăcute. Eu personal cred că copiilor le place să descopere subtilitatea reprezentării cerului și norilor și relația dintre emoție și conținut (adică, subiect), iar aceste descoperiri ar putea fi aplicate în munca de creație a elevilor din pictură, grafică sau sculptură. Consider că reprezentarea cerului în diferite tehnici îi ajută pe copii să-și redea propria personalitate și să-și manifeste emoțiile.
12	Provocarea pentru incluziune a fost abordată	Provocare cognitivă
13	Cum a abordat această provocare?	Însuși faptul de a merge la școală sugerează că un elev tânjește să obțină succes; prin urmare, activitatea artistică atractivă și fascinantă poate contribui, de asemenea, la succesul academic. În acest ciclu de cursuri, activitatea cognitivă și cea creativă se completează în mod intenționat, în timp ce sarcinile nu sunt complexe și pot fi realizate cu ușurință. Sarcina se bazează pe dezvoltarea și livrarea unei prezentări care prezintă și discută informațiile adunate (opere de arte plastice) și artele creative ale elevului care implică culoarea, expresia grafică și spațială (software-ul poate fi, de asemenea, utilizat pentru proiectarea artei. Experiențe pozitive decurgând dintr-o activitate creativă dinamică și atractivă stimulează motivația academică a elevilor și încurajează largirea experiențelor activității preferate și căutarea unor percepții mai profunde astfel, în cele din urmă, mergând spre scoruri academice mai mari.
14	Competențe ale 21st la care se face trimitere	Pe parcursul proiectului, se dezvoltă competențe generale , în mod specific, capacitatea de studiu, cognitivă, de exprimare a inițiativei și creativității împreună cu competențe sociale, precum și competențe fundamentale ale disciplinei – culturale și artistice, atunci când sunt dezvoltate percepțiile emoționale și estetice.
15	UDL ca principiu director	Această sarcină poate fi implementată fie prin utilizarea mijloacelor tradiționale de exprimare artistică, fie prin utilizarea echipamentelor informatice, fie chiar prin combinarea celor două strategii. Abilitățile de informare și informatică sunt dezvoltate la introducerea materialului de studiu, strângerea de informații și prezentarea lucrărilor creative finale. De asemenea, după cum am menționat mai sus, se pot folosi mijloacele tradiționale de creație și se oferă oportunități fie de a lucra în echipă, fie de a crea individual.
16	Website și alte informații de contact	//
	ÎNTREBĂRILE EXPERTILOR Întrebări pentru reflecție	Cum v-ați simțit în timpul activității? Aveți toate informațiile necesare pentru a efectua activitatea? Activitatea a fost importantă pentru a vă îmbunătăți cunoștințele pe tema abordată? Considerați că sunt necesare îmbunătățiri ale activității? Dacă da, care? V-ați simțit auzit și înțeles în timpul activității?

8. SUMAR

Acest capitol și-a propus să investigheze modul în care practicile incluzive artistice sunt implementate în procesul educațional. Împreună cu partenerii de proiect, am trecut în revistă și am împărtășit modul în care educația artistică incluzivă se dezvoltă în diferite țări partenere (Italia, Spania, Turcia, România, Bulgaria și Lituania).

După cum se înțelege din aceste bune practici, puterea artelor pentru educația incluzivă este de netăgăduit. Arta este incredibil de benefică pentru toți elevii, fără excepții.

Iată, pe scurt, concluziile rezultate, dar mai ales motivele pentru care arta este atât de importantă pentru educația incluzivă:

1. Lucrul în domeniul artei îi ajută pe cursanți să dezvolte abilități creative de rezolvare a problemelor.
2. Predarea prin arte poate prezenta concepte altfel dificile vizual, făcându-le mai ușor de înțeles.

3. Instruirea artistică îi ajută pe copii să dezvolte abilități motorii, abilități lingvistice, abilități sociale, luarea deciziilor, asumarea riscurilor și inventivitate.
4. Artele vizuale îi învață pe cursanți despre culoare, aspect, perspectivă și echilibru: toate tehnicile care sunt necesare în prezentările (vizuale, digitale) lucrărilor academice.
5. Integrarea artei cu alte discipline ajunge la elevi care altfel nu ar putea fi implicați în activități alături de colegii lor.
6. Experiențele artistice stimulează gândirea critică, învățându-i pe elevi să-și facă timp pentru a fi mai atenți și a observa lumea mai amănunțit.
7. Artele oferă provocări pentru elevii de toate nivelurile școlare.
8. Educația artistică conectează elevii cu propria lor cultură, precum și cu lumea în general.
9. Educație artistică a dus la mai puține infracțiuni disciplinare, la prezență, rate de absolvire și scoruri la teste mai bune.
10. Folosirea artelor în educația incluzivă îmbunătățește atât conștiința de sine, cât și empatia, percepția estetică.

Oportunitatea de a învăța prin artă este foarte importantă pentru elevii cu diferite provocări sau deficiențe, pentru integrarea lor școlară și interacțiunea cu alți elevi. Metodele artistice sunt puternice, reflectă obiectivele educației incluzive și pot fi aplicate pentru dezvoltarea abilităților, pentru a promova realizările academice ale elevilor și pentru a contribui la bunăstarea lor în școli. Profesorii au fost de acord că atitudinile creative și integrarea metodelor și practicilor artistice în educație pot dezvolta diferite abilități ale cursanților, pot ajuta la creșterea motivației acestora și pot face procesele de învățare mai atractive și semnificative.

Acest proiect ajută la o mai bună înțelegere a situației generale a educației artistice incluzive, provocările și atitudinile profesorilor în timpul predării în clase incluzive. Metodele de predare bazate pe artă sprijină copiii și tinerii să-și recunoască și să-și consolideze abilitățile personale și sociale.

Aceste activități educaționale pot spori și adăuga valoare atât educației, cât și evenimentelor educaționale și pot duce la o experiență mai bună atât pentru facilitatori, cât și pentru elevi.

Arta promovează libertatea de exprimare creativă, ceea ce îi ajută pe elevi să se relaxeze și să gândească diferit. Orice elev poate face artă și există atât de multe forme de artă diferite pe care le-am menționat în acest capitol, care îi ajută pe elevi să câștige independența, încrederea și stima de sine. Nicio dizabilitate nu poate exclude un elev de la participare, deoarece există întotdeauna o modalitate de includere.

REFERINȚE

Creating Inclusive Classrooms through the Arts <https://eric.ed.gov/?q=Creating+Inclusive+Classrooms+through+the+Arts+&id=EJ1045923>

Art and Inclusive Society <https://www.samarthanam.org/art-and-an-inclusive-society/>

Inclusivity in the Classroom <https://teach.ufl.edu/resource-library/inclusivity-in-the-classroom/>

Arts Integration in School <https://www.senecaacademy.org/10-reasons-why-integrating-art-is-important-in-school/>

Best Practices in Inclusive Education For Children With Disabilities https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00HPH4.pdf

Kansas Music Review <https://kansasmusicreview.com/2018/02/20/behavior-disorders-in-the-inclusive-classroom-what-strategies-are-best/>

Diversity and Ability <https://diversityandability.com/blog/10-tips-for-inclusive-talent-management/>

European Teacher Education Network <https://etenjournal.com/2020/10/06/inclusive-education-in-the-arts-challenges-practices-and-experiences-in-lithuania-by-edita-musneckiene/>

CAPITOLUL 7 ROLUL SECTORULUI CULTURAL ȘI CREATIV (CCS) ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ PRIN ARTĂ

Mihaela Constantina Vatau¹, Alina Ailincăi², Andzelika Teresa Jachimovič³

¹Fundatia EuroEd (ROMANIA)

²Fundatia EuroEd (ROMANIA)

³Trakai Pedagogical Psychological Authority (LITHUANIA)

mihaela.vatau@euroed.ro, alina.ailincai@euroed.ro, jachimowiczat@yahoo.pl

1 INTRODUCERE

În ultimii ani, lumea s-a concentrat tot mai mult pe implicarea Sectorului Cultural și Creativ (SCC) în activitățile educaționale. Acest lucru se întâmplă nu numai la nivel local, ci la scară mai largă.

Acest capitol este construit pe constatările referitoare la învățarea integrată a artei (AIL), care reprezintă o abordare inovatoare a predării și învățării. Învățarea integrată prin artă asigură o metodă eficientă și veselă de educație pentru a atrage și a asigura atenția cursanților, pentru a-i motiva, a sprijini și a încuraja participarea activă a elevilor la clasă, pentru a le dezvolta gândirea, abilitățile creative și multe alte abilități ale secolului XXI, care vor fi discutate mai târziu.

Parteneriatele cu Sectorul Cultural și Creativ (CCS) au o istorie lungă de a oferi școlilor resurse educaționale, cum ar fi acces la spectacole, excursii ale elevilor la muzee, ateliere de lucru, programe de dezvoltare profesională în rândul profesorilor și rezidențiate pentru artiști, care plasează artiștii în școli pentru perioade lungi, și de aceea această cercetare este importantă pentru materialul nostru metodologic.

Sectorul Cultural și Creativ (CCS), care include arte și meșteșuguri, publicitate, design, divertisment, arhitectură, cărți, media și nu în ultimul rând software, a devenit o forță decisivă în accelerarea dezvoltării umane. Instituțiile CCS sunt, prin natura lor, incluzive, le oferă oamenilor puterea de a-și prelua propria dezvoltare, stimulează inovația și contribuie la creșterea durabilă.

2 PARTENERIATUL DINTRE SECTORUL CULTURAL ȘI CREATIV (CCS) ȘI INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Analiza sistematică a impactului artelor în contextul educațional a început să fie implementată abia la sfârșitul secolului al XX-lea, nereușind să ne ofere o imagine cuprinzătoare a schimbărilor aduse de folosirea artelor în scopuri educaționale.

Chiar dacă se poate spune că artele și educația conlucrează prin însăși natura lor, iar artele reprezintă o explorare a condiției umane, preocuparea la nivel mondial pentru valorificarea potențialelor beneficii ale punerii lor împreună este relativ recentă. Pentru a rămâne în afara controverselor conceptuale și a dezbaterilor asupra a ceea ce reprezintă arta, în proiectul și dezbaterile noastre am operaționalizat conceptul de „artă” prin referire la un set de domenii de expresie artistică (muzică, dans, pictură, arhitectură, sculptură etc.).

Într-un parteneriat bazat pe tranzacții simple, organizațiile artistice sunt furnizori de programe artistice, iar școlile sunt consumatori. Școala nu este implicată în mod semnificativ în proiectarea programului artistic, iar organizația artistică are o evaluare redusă a nevoilor școlii. Acest tip de parteneriat este caracterizat de programele artistice unice care oferă elevilor și profesorilor o simplă expunere la arte. Într-un parteneriat comun, personalul școlii și instituțiile din Sectorul Cultural și Creativ (CCS) lucrează pentru a defini obiectivele și nevoile educaționale și pentru a dezvolta un program împreună. O astfel de colaborare este mai probabil să rezulte într-un impact educațional ridicat.

Concluziile Consiliului Uniunii Europene (2019) privind tinerele generații, creative, subliniază faptul că dezvoltarea abilităților artistice și creative, precum și a talentului, este un motor al inovației, inclusiv al inovației sociale, pentru inteligența și creșterea durabilă. Abilitățile culturale și creative, dobândite prin educație formală și non-formală, oferă tinerilor instrumente care să-i ajute să rezolve probleme și să lucreze creativ prin colaborare și experimentare. În 2019, 7,4 milioane de persoane din statele membre UE au fost implicate în activități creative, ceea ce a reprezentat 3,7% din toate locurile de muncă (*Studiu de evaluare a impactului activităților de educație culturală*, Vilnius, 2021).

Potrivit celui mai recent studiu european al valorilor, care a fost realizat în 2017, tinerii sunt cei mai activi în activități culturale. Cu toate acestea ponderea tinerilor de vârstă școlară (15-19 ani) care participă la activități culturale este de doar 75%. Cei mai puțin implicați activ în activități culturale sunt persoanele de 50-59 de ani și pensionarii.

Activitatea artistică poate servi drept inspirație acolo unde deja are loc cea mai fascinantă și progresivă lucrare. Învățarea culturală și creativă, susținută, îi echipează pe elevi, și nu numai, să participe la oportunități de angajare de mare valoare, creând un mediu în care inovația, creativitatea și valorile umane înfloresc. Accentul pus pe învățarea prin fuziune, implicând activ sectorul creativ și cultural, urmărește să facă școlile mai deschise, creative, rezistente și antreprenoriale.

Învățarea creativă include utilizarea teatrului pentru a preda limbi străine, sculptura și alfabetizarea vizuală, pentru a preda matematică și știință, iar exemplele pot continua. Învățarea creativă este uneori numită educație prin arte, în care abordările multi-senzoriale sunt folosite pentru a îmbunătăți învățarea pentru toți elevii și pentru a le dezvolta abilitățile secolului XXI.

Nu este vorba de supraîncărcarea curriculum-ului școlar, ci mai degrabă de utilizarea unor abordări creative, colaborative și artistice pentru a îmbunătăți învățarea la clasă și pentru a crește funcționarea generală a școlilor. Învățarea creativă în școli construiește reziliența și promovează transformarea și aceasta înseamnă deschiderea școlii și lucrul în parteneriat cu instituțiile CCS. Este nevoie de o viziune clară, o implicare planificată a partenerilor culturali, sprijin legislativ național și advocacy.

Orișicine poate fi îndreptățit să se întrebe „De ce arta în educație?” - Considerăm că implicarea Sectorului Cultural și Creativ (CCS) în educație este justificată de beneficiile reale și directe, promovează atât educația artistică, cât și educația prin artă în contexte diferite și cu moduri diferite de recunoaștere a învățării. Actorii din sfera socială folosesc arta în scopuri terapeutice și pentru a genera schimbări sociale, la fel și instituțiile de învățământ.

Deoarece sunt antrenante, promovează învățarea prin cooperare și sunt incluzive, arta reprezintă o platformă ideală pentru a prezenta modul în care practicile incluzive ar putea fi promovate. Arta servește tuturor elevilor prin îmbunătățirea învățării, creșterii și dezvoltării acestora, precum și încurajând expresia creativă, rezolvarea problemelor, gândirea critică și comunicarea.

Există câteva criterii de luat în considerare:

- Înțelegerea „Artelor” ca instrument pedagogic și impactul acestuia asupra învățării holistice și dezvoltării copilului;
- Integrarea dintre SCC și educație poate promova incluziunea în clasă, iar aici trebuie menționat rolul important al profesorilor și facilitatorilor;
- O necesitate urgentă de a orienta profesorii către implementarea învățării integrate prin artă în sălile de clasă obișnuite, pentru a promova educația incluzivă și pentru a atinge anumite obiective educaționale.

În materialul *Art Integrated Learning* (NCERT, 2019, p. 3), AIL este prezentat ca un model de predare-învățare care se bazează pe învățarea „prin arte” și „cu arte”, un proces în care arta devine mediu de predare-învățare. Tipuri de programe educaționale cu dimensiune artistică:

Cultural		Educațional		Social	
Orientare culturală	Dezvoltarea de noi categorii de public	Învățarea artelor	Educație prin arte	Intervenție artistică / culturală	Terapia prin artă

Tabelul 1. Criterii de învățare integrată a artei

Agenda Seul (UNESCO, 2010) și-a propus să lărgască și să concretizeze propunerile făcute în 2006 în cadrul *Conferinței UNESCO de la Lisabona*. Propunerile făcute în *Agenda Seul* sunt ca educația artistică să joace un rol important în procesul de transformare a sistemelor educaționale în direcția satisfacerii nevoilor elevilor și a adaptării la cerințele unei lumi caracterizate de schimbări tehnologice profunde, dezvoltare și inegalități socio-culturale. Principalele direcții stabilite prin acest document sunt acelea de a:

- asigura accesibilitatea educației artistice;
- asigura calitatea proiectării și furnizării educației artistice;

- aplica principiile și practicile educației artistice pentru a aborda provocările condițiilor sociale și culturale actuale (integrare, cooperare, comunicare, înțelegere, acceptare, exprimare etc.).

Pentru a aborda provocările sociale și culturale actuale, *Agenda Seul* (UNESCO, 2010) consideră că educația artistică poate consolida capacitatea creativă și inovatoare a societății, cu referire la impactul pozitiv al acestei fuziuni, educație și arte:

- oferă suport terapeutic și recuperator în situații de stres/conflict/dezastru;
- promovează incluziunea și empatia, în special pentru acei elevi cu diferențe comune de învățare, cum ar fi: „Dizabilități” de învățare (LD); Dizabilitate intelectuală ușoară (MID); Tulburare cu deficit de atenție (ADD); Tulburarea spectrului autist (ASD); Tulburări de comportament sau tulburări emoționale; Dizabilitati fizice;
- stimulează implicarea cursanților și reduce abandonul școlar;
- facilitează dialogul social și intercultural;
- asigură Dezvoltarea Durabilă;
- reduce conflictele sociale.

Cele mai importante premise de la care ar trebui să pornească fiecare parteneriat CCS – Școală sunt acelea că elevii au modele unice de învățare și că fiecare proiect al unui program de școală incluziv se referă la echitate (dreptate) nu egalitate (asemănare). Programele de educație artistică incluzivă oferă oportunitatea de a ajunge la cea mai mare varietate posibilă de cursanți; să creeze un mediu de învățare echitabil pentru toți; să ofere un mediu de învățare sigur pentru toți cursanții; pentru a ajuta cursanții să se simtă împliniți.

3 ROLUL SECTORULUI CULTURAL ȘI CREATIV (CCS) ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Pandemia de COVID-19 a avut un efect devastator asupra sectoarelor culturii și educației din întreaga lume. Blocajele la nivel mondial au determinat acces limitat la cultură și la viețile profesioniștilor din domeniul culturii, solicitând dezvoltarea unor politici care să promoveze diversitatea culturală. După cum se precizează în articolul UNESCO *Cutting Edge - Cultură și educație: o investiție strategică pentru o dezvoltare incluzivă și durabilă* (2021), se subliniază că *închiderea spațiilor de educație formală și informală a lăsat milioane de oameni fără școli și formare, ducând la pierderi semnificative pentru învățare, angajare și sănătate. În mod similar, sistemele de învățământ trebuie să dezvolte abilități și competențe esențiale pentru a cultiva adaptabilitatea, agilitatea, incluziunea, responsabilitatea socială și cetățenia globală. Sunt necesare capacități și abilități noi pentru a naviga în aceste schimbări și pentru a modela societăți incluzive, pașnice și durabile. Valorificarea sinergiilor dintre cultură și educație echipează mai bine societățile – prin educație formală și non-formală.*

În acest sens, UNESCO dezbate, de asemenea, că „în ultimele decenii aceste eforturi s-au întărit, începând cu *Raportul Faure din 1972* și cu seria de *Rapoarte ale culturii mondiale* care au acționat ca puncte de cotitură importante în schimbare, în înțelegerea și conștientizarea naturii înțreșute a educației, artei, creativității și culturii. Între 1999 și 2010, impulsul global în educația artistică a fost punctat de două conferințe mondiale privind educația artistică și de dezvoltarea *Foii de parcurs UNESCO pentru educația artistică* în 2006 și *Agenda de la Seul* în 2010.”

Alături de oportunitățile culturale, integrarea artelor în educație reprezintă un program ambițios de învățare pe tot parcursul vieții, evidențiind dezvoltarea competențelor îmbinate. Această abordare de învățare prin fuziune combină abilitățile creative, tehnice, educaționale și emoționale necesare pentru a reuși în secolul XXI.

Abilitățile de fuziune, sau așa-numitele „abilități soft”, nu sunt doar un set de calități sau rezultate, ci se bazează pe o cooperare strânsă între școli (educație), întreprinderi, Sectorul Cultural și Creativ (CCS) și nu numai. Conform lui Binkley în lucrarea *Definirea abilităților Secolului XXI*, aceste abilități includ (menționând care pot fi altele):

- Colaborare și lucru în echipă
- Comunicare multimodală
- Inovație și rezolvare de probleme
- Abilități interpersonale: de a comunica și asculta bine; deținerea de cunoștințe despre ceilalți; empatie, incluziune
- Abilități cognitive de ordin superior, inclusiv: gândire critică; rezolvarea problemelor
- Creativitate și imaginație
- Flexibilitate și adaptabilitate
- Conștientizarea globală și culturală
- Conducere
- Alfabetizare civică și cetățenie

- *Responsabilitate socială și etică*
- *Autonomie, a învăța să înveți și multe altele.*

Artele vizuale (desen și pictură, ceramică, modelaj, meșteșuguri din hârtie etc.) și artele spectacolului (muzică, dans, teatru etc.) conduc la o mai bună înțelegere a lumii înconjurătoare și oferă o bază de cunoștințe despre diferite concepte. Organizarea experiențelor artistice adecvate vârstei face învățarea diferitelor materii educaționale mai atrăgătoare și mai interesantă, oferă un spațiu creativ pentru ca fiecare elev să-l exploreze, să experimenteze și, de asemenea, să răspundă nevoilor individuale, dacă ne gândim la elevii cu Cerințe Educaționale Speciale (CES).

Mai mulți autori menționează în *Educația artistică la intersecția creativității: Integrarea artei pentru a dezvolta perspective multiple pentru identificarea și rezolvarea dilemelor sociale în articolul secolului XXI (2006, p.4)* că "educația prin arte are posibilități enorme care nu sunt încă pe deplin dezvoltate, inclusiv noi metode și strategii de învățare pentru dezvoltarea gândirii critice, asumarea riscurilor, conștientizarea socială și de mediu. Aceste noi strategii educaționale sunt testate în mai multe comunități din întreaga lume în mod semnificativ prin educație formală și informală. Artiștii, profesorii și educatorii de la granițele dintre artă, terapie și educație, promovează identitatea, coeziunea socială și valorile de mediu prin oportunități de învățare bazate pe arte".

Articolul UNESCO (2021) *Cutting Edge - Cultură și educație: o investiție strategică pentru o dezvoltare incluzivă și durabilă* crește gradul de conștientizare cu privire la două idei esențiale:

- *Educația artistică poate fi un catalizator major atât pentru dezvoltarea inovației și a abilităților creative, cât și pentru promovarea rezultatelor educației în alte domenii ale curriculum-ului educațional;*
- *Educația artistică și culturală sunt esențiale pentru protejarea drepturilor culturale și pentru crearea elementelor de bază ale societăților incluzive.*

Fig. 1 UNESCO, 2011, Sursa: <https://en.unesco.org/>

În *Road Map for Arts Education - The 2006 World Conference on Arts Education: Building Creative Capacities for the 21st Century, Lisabona* (p. 6) se afirmă că „educația de calitate este centrată pe cursant și poate fi definită de trei principii: educația care este relevantă elevului, dar promovează și valorile universale; educația care este echitabilă în ceea ce privește accesul și rezultatele și garantează mai degrabă incluziunea socială decât exclusiunea; respectiv educația care reflectă și ajută la îndeplinirea drepturilor individuale”. Incluziunea și practicile incluzive sunt propuse de Marilyn Friend și William D. Bursuck (Friend & Bursuck, 2012, p. 6) prin „convingerea sau filozofia că elevii cu dizabilități ar trebui să fie pe deplin integrați în comunitățile lor de învățare școlare, de obicei în învățământul general, în sălile de clasă și că instruirea lor ar trebui să se bazeze pe abilitățile lor, nu pe dizabilitățile lor”. Cu alte cuvinte, este teoria că „toți copiii învață cel mai bine într-un cadru incluziv” (Rapp & Arndt, 2012, p. 29).

Recomandările către membrii Comisiei CULT a Parlamentului European țin cont de agenda politică existentă, dar sugerează și cursuri de acțiuni pentru a acționa în diferitele scenarii prevăzute în raport.

Cercetarea pentru *Comitetul CULT - Cultură și sectoare creative în Uniunea Europeană* (Comitetul CULT, 2019, p. 13) menționează „capacitatea intrinsecă a CCS de a inova, de a introduce noi produse, servicii și modele organizaționale pe piețele în continuă schimbare, complexe și competitive; conținutul creativ nu servește doar dezvoltarea Sectorului Cultural și Creativ, dar are un impact mai mare, în mai multe industrii, cum ar fi educația

și multe altele din lanțul valoric al comunității. De exemplu, narațiunile vizuale sunt utilizate în mare măsură în sectorul educației, pentru a explica mai bine diverse tipuri de conținut, în timpul orelor de istorie, matematică sau chimie.”

Studiile longitudinale arată că educația culturală este deosebit de benefică pentru elevii cu statut social, economic și cultural scăzut. Fiind implicați activ în educația culturală, ei au șanse de cinci ori mai mici să abandoneze școala decât elevii care nu sunt implicați într-o astfel de educație. Alte cercetări arată că educația culturală crește probabilitatea ca un elev să obțină sau diplomă de studii superioare.

Cheia promovării educației incluzive într-o școală este utilizarea unor metode care să nu fie intruzive pentru profesorii de învățământ, și să demonstreze, de asemenea, cum pot fi facilitate practicile incluzive. Artele oferă platforma perfectă pentru a demonstra modul în care practicile incluzive pot fi facilitate, datorită faptului că sunt antrenante, promovând învățarea prin cooperare. Artele au numeroase beneficii și întăresc învățarea, creșterea și dezvoltarea tuturor elevilor, promovează expresia creativă, rezolvarea problemelor, abilitățile de gândire critică și comunicarea. În plus, nu există o modalitate corectă, sau greșită, de a participa la arte și, din această cauză, toată lumea poate contribui în mod egal la producția de arte.

De exemplu, atunci când sunt integrate în curriculum, dansul și mișcarea permit elevilor să-și folosească mintea și corpul și le permit să-și comunice în mod creativ gândurile, ideile și contribui la o lecție; artele vizuale ajută la implicarea abilităților de rezolvare a problemelor și de gândire critică ale elevilor, ajută la dezvoltarea motrică fină și, împreună cu dansul, pot ajuta la promovarea comportamentelor prosociale atunci când lucrează în cooperare; muzica reprezintă o modalitate de a ajuta elevii să mențină o stare calmă și relaxată, să devină absorbiți și concentrați pe sarcina dată și să creeze o atmosferă plăcută. Artele le permit tuturor elevilor să participe și să contribuie la lecție, să promoveze aptitudinile și abilitățile creative și să permită profesorilor să vadă cum fiecare elev poate contribui la o activitate.

4 ANGAJAMENTUL PROFESORULUI ÎN EDUCAȚIA ARTISTICĂ A COPIILOR

O premisă importantă pentru pătrunderea reprezentanților Sectorului Cultural și Creativ (CCS) în sistemul educațional este existența unor oportunități de formare profesională a celor implicați deja în desfășurarea activităților de educație.

Unii educatori consideră că ar trebui să-i învețe în mod activ pe copii modelând și demonstrând abilități artistice, totuși, alții păstrează o abordare depășită și refuză să-și illustreze abilitățile artistice, considerând că este o abilitate strict a profesorilor de artă. Ceea ce este cel mai îngrijorător este că puține cadre didactice revizuiesc componentele artistice ale pregătirii lor profesionale preliminare.

„Avem o întreagă generație de profesori și părinți care nu au avut avantajul artei în propria lor educație”, spune Sandra Ruppert, directorul rețelei naționale din SUA Arts Education Partnership (AEP), o coaliție națională de arte, afaceri, educație, organizații filantropice și guvernamentale. Implicarea în arte este acum asociată cu câștiguri în matematică, literatură, abilități cognitive, gândire critică și abilități verbale.

Înțelegerea contemporană a educației artistice a fost în mare măsură influențată de teoriile lui Vygotsky despre natura socioculturală a învățării, care sugerează că abilitățile artistice ale copiilor pot fi îmbunătățite prin interacțiunea cu ceilalți, conform lui Brooks (2017). Atunci când profesorii poziționează experiențele de educație artistică ca oportunități de a gândi și de a comunica idei, toți cursanții pot fi încurajați să se implice, nu doar cei care au abilități artistice manifestate și au încredere în realizările lor artistice.

Educația artistică în școli își are rădăcinile în orele de desen și muzică, care, împreună cu cititul, scrisul, cuprinse deja în programa de bază a școlilor în ultimele secole. Desenul continuă să fie o componentă a curriculum-ului de bază, iar educatorii consideră desenul ca fiind important în predarea lucrului manual, studiul naturii, geografie și alte subiecte.

În multe școli, specialiștii în artă, reprezentanții CCS, funcționează în principal ca profesori de artă, lucrând cu clasele și concentrându-se aproape exclusiv pe realizarea artistică, în timp ce elevii de la clasă lucrează cu un specialist, iar profesorul câștigă timp de planificare. Cu toate acestea, odată cu creșterea parteneriatului dintre CCS și școală, pe standarde la nivel mondial, specialiști în artă și cadrele didactice lucrează acum ca parteneri.

Arta începe să fie integrată în literatură, studiile sociale, matematică și științe, în multe școli. Specialistul în artă, pe lângă predare, ajută cadrele didactice să îmbine arta cu alte materii. Un astfel de efort coordonat extinde subiectele de discuție, ridicând probleme despre estetică și locul artei în cultură și societate. Multe școli ar trebui să utilizeze o abordare de predare în echipă pentru a organiza cursuri și programe, ceea ce facilitează și încurajează includerea Sectorului Cultural și Creativ (CCS) în programa de bază.

Profesorul/educatorul este figura cheie în furnizarea unei experiențe relevante, creative și plăcute de educație artistică. O serie de recomandări sunt esențiale pentru a sprijini profesorii în acest act de fuziune între domeniul lor educațional și arta. Multe țări europene explorează măsura în care este nevoie de:

- Dezvoltare profesională, ce are ca scop îmbunătățirea încrederii profesorilor în predarea artelor și oferirea de oportunități de a-și dezvolta abilități noi și de a-și redobândi propria creativitate;
- Îndrumare curriculară, utilizarea tehnologiei și materialelor, în special pentru sprijinirea cadrelor didactice în furnizarea de educație creativă și culturală;
- Programe coordonate pentru a oferi tuturor școlilor acces la profesioniști și instituții CCS;
- Rețele locale, regionale și naționale pentru a ridica profilul artelor în educație.

Articolul *Art Education - School, Preparation Of Teachers - Arts, National, Visual, and Classroom* ne atrage atenția asupra faptului că "pregătirea profesorilor specialiști (cu abilități mixte) variază foarte mult, mergând de la o diplomă profesională în artă, în care o parte substanțială a gradului este dedicată cursurilor de arte vizuale, și a unei diplome profesionale în educație, în care există mai puține cursuri de artă și mai multe despre învățământul profesional și general. Pregătirea profesorilor are loc aproape întotdeauna în cadrul unui program profesional educațional. Cursurile sunt de obicei predate de un educator artist profesionist, care poate fi membru al unei instituții din Sectorul Cultural și Creativ (CCS)".

Orice efort de a integra eficient creația artistică în educație ar trebui să se asigure că viitorii specialiști în arte și profesorii de la clasă sunt pregătiți să se angajeze în colaborări semnificative; să se asigure că viitorii specialiști în arte și cadrele didactice înțeleg rolul artelor în lumea reală, recunoscând necesitatea unei advocacy eficiente și a unor parteneriate semnificative; să se asigure că profesorii și educatorii trebuie să aibă oportunități de dezvoltare profesională.

Educația artistică le permite copiilor dintr-un mediu cu probleme financiare să aibă condiții de joc mai echitabile cu copiii care au avut acele beneficii financiare, spune Eric Cooper, președinte și fondator al Alianței Naționale Urbane din SUA pentru Educație Eficientă.

Inițiative cuprinzătoare și inovatoare de educație artistică prind rădăcini într-un număr tot mai mare de școli din întreaga lume. Multe dintre aceste inițiative, proiecte, se bazează pe noi descoperiri în cercetarea creierului și dezvoltarea cognitivă a elevilor și îmbrățișează o varietate de abordări: utilizarea artelor ca instrument de învățare (de exemplu, notele muzicale pentru a preda fracții); încorporarea artelor în alte materii de bază (scrierea și interpretarea unei piese de teatru despre, de exemplu sclavia); crearea unui mediu școlar bogat în arte și cultură (muzică clasică pe holuri în fiecare zi de școală) și instruire practică în arte.

5 ARTIȘTII PROFESIONIȘTI ÎN ȘCOALĂ

O serie de cercetători de la Universitatea din Columbia Britanică susțin în articolul lor *Parteneriatele artist-profesor în învățare: spațiile de dezvoltare profesională artist-profesor* (Kind, Decosson, Irwin și Grauer, 2007, p. 840) că „invitarea artiștilor în școli devine o modalitate de a îmbogăți și de a sprijini curriculumul, de a spori eforturile de reformă școlară și, de asemenea, acționează frecvent ca oportunități de dezvoltare profesională pentru profesorii care doresc să-și îmbunătățească cunoștințele și practica în domeniul educației artistice. Când profesorii și artiștii au dezvoltat relații de lucru puternice, fiecare a acumulat o cantitate semnificativă de informații de la celălalt. Artiștii au răspuns pozitiv la cunoștințele și expertiza profesorilor și, în schimb, profesorii au devenit entuziasmați de posibilitățile pe care artele și artiștii le au de oferit elevilor.”

Experții și artiștii din Sectorul Cultural și Creativ, implicați într-un parteneriat educațional, ar trebui să aibă:

- capacitatea de a comunica idei și de a împărtăși conținut creativ la un nivel școlar adecvat;
- flexibilitatea de a încorpora nevoile și abilitățile copiilor;
- un raport profesional cu personalul școlii și responsabilitate față de elevi;
- conștientizarea mediului școlar;
- abilitatea de a crea oportunități și de a crește motivația;
- capacitatea de a se angaja într-o abordare interdisciplinară, în curriculum;
- disponibilitatea de a îndeplini agenda incluzivă a școlii – șanse egale pentru toți copiii.

Articolul scris de Ann Orfali (Orfali, 2004, p.10), *Artiștii care lucrează în parteneriat cu școli - Indicatori de calitate și sfaturi pentru planificare, punere în funcțiune și livrare*, descrie că „artiștii se implică în sectorul educațional dintr-o varietate de motive. Mulți consideră că a fi un partener valoros în procesul de învățare cu oportunități de a împărtăși, de a face schimb de idei și de a dezvolta propria creativitate. Munca participativă a întărit abilitățile de comunicare ale artiștilor și a oferit cadrul pentru a considera formele de artă într-un nou context. În general, artiștii au ales lucrul în mediul educațional, deoarece a reprezentat o oportunitate de a-și împărtăși abilitățile și expertiza, stimulându-și în același timp propria creativitate. Răspunzând provocării de a oferi copiilor o gamă

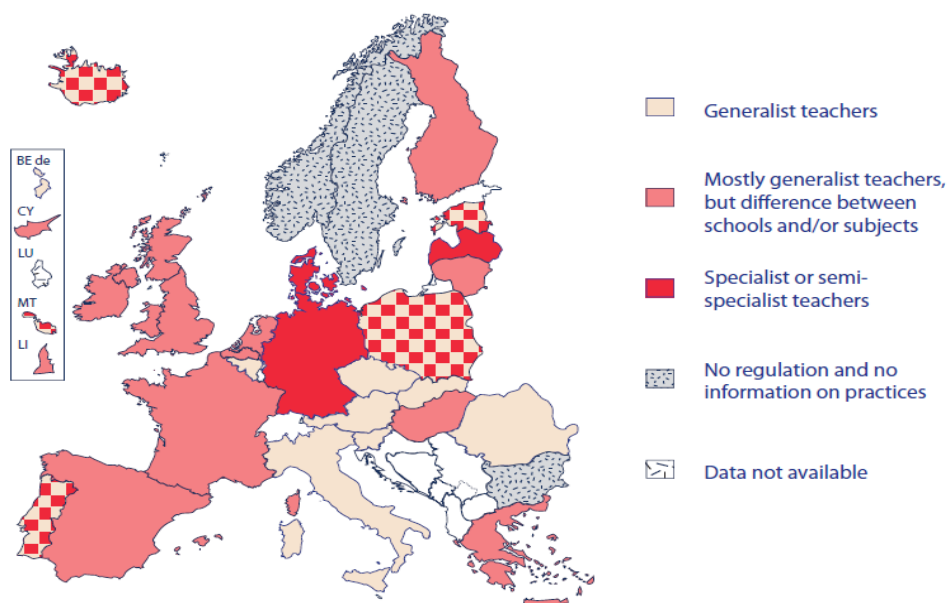
largă de oportunități culturale și creative, unii artiști cercetează în mod activ procesele și stilurile de învățare pentru a veni cu noi abordări ale practicii artistice.”

Artiștii implicați în procesul educațional au creat mediul, sarcinile și practicile care le-au permis copiilor să-și dezvolte simțul eficacității, de asemenea, diferite studii relevă faptul că artiștii și reprezentanții CCS:

- au deschis diferite moduri de exprimare în rândul elevilor;
- au introdus noi materiale și explicat utilizarea acestora;
- au demonstrat legăturile dintre munca copiilor și munca altor artiști;
- au stabilit un scop de grup, colectiv, în care efortul individual a fost înțeles și valorizat;
- au dezvoltat activități la care copiii au muncit suficient de mult pentru a le îndeplini, dar nu atât de mult cât să creeze frustrare;
- au asigurat faptul că resursele fizice sunt suficiente;
- au oferit mesaje cheie consolidate continuu, de ex. „nu poți greși”;
- mențin un mix de explicație și conversație narativă pe parcursul activității;
- au cunoașterea integrată a intereselor copiilor și a culturilor tineretului în proiecte, dar au adus și cunoștințe culturale.

Motivul pentru care artiștii profesioniști, sau reprezentanții CCS, nu sunt adesea implicați în predarea propriu-zisă la nivel primar și gimnazial, este că în majoritatea țărilor, pentru a preda disciplinele de artă în școli, aceștia trebuie să finalizeze formarea profesională didactică. Cu toate acestea, există cu siguranță excepții de la această regulă: mai multe țări permit artiștilor profesioniști să predea fără calificările, sau pregătirea didactică necesare, pe o bază temporară.

Figure 5.1: Specialist and generalist arts teachers in primary education, 2007/08

Source: Eurydice.

In Estonia, Poland, Portugal and Iceland, the pattern is mixed because specialist teachers usually teach the arts subjects after a few grades already at ISCED level 1.

Fig. 2 Studiu - Educația artistică și culturală în școlile din Europa, Eurydice, 2009

Conform Studiului *Educația artistică și culturală la școală în Europa* (Euridice, 2009), profesorii de arte sunt de obicei profesori generaliști, ceea ce înseamnă că predau toate sau majoritatea disciplinelor din curriculum. „În majoritatea țărilor europene, elevii primesc pregătire în mai multe discipline de artă, cel mai adesea arte vizuale și muzică, discipline obligatorii în toate programele școlare europene la nivel primar. La nivel secundar, învățământul artistic este predat de profesori specialiști pentru care demonstrarea abilităților artistice într-o anumită materie artistică înainte de a deveni profesor de arte este de obicei o cerință”.

O meta-analiză a cercetărilor efectuate de Thomson, Coles, Hallewell și Keane a arătat că, atunci când au venit să lucreze la școală:

- Parteneriatul Creativ a oferit școlii resurse suplimentare și a oferit noi oportunități și experiențe folosind noile tehnologii, exprimarea diferitelor arte sau medii;
- Agentul creativ a acționat ca un catalizator al schimbării și a dezvoltat 86 de nuanțe de „pedagogie a desenului”;
- Parteneriatul Creativ a încurajat școlile să se perfecționeze prin redescoperirea spațiilor fizice, concentrându-se pe învățare și întărirea capacității indivizilor;
- Parteneriatul Creativ a încurajat profesorii să învețe din nou;
- a încurajat schimbările în conținutul educației, includerea unor metode mai creative și crearea de sarcini care sunt mai relevante pentru lumea reală;
- Parteneriatul Creativ a încurajat implicarea părinților și a comunității în proiecte creative, bazându-se pe entuziasmul elevilor;
- a încurajat școala să se schimbe prin „legitimizarea” practicilor creative și a procesului creativ;

Recent, industriile cultural-creative și-au construit o poziție cu valențe multiple față de sistemul educațional, contribuind la creșterea capitalului cultural al elevilor, promovând educația artistică și oferind perspective concrete de angajare care țin cont de aspirațiile și nevoile de exprimare creativă.

Inițial, motivația dezvoltării unei relații cu sistemul educațional a fost de natură pragmatică, urmărindu-se în special creșterea unor noi generații de tineri calificați, care să ocupe locuri de muncă în acest sector, dar de-a lungul timpului a devenit una mai complexă.

6 CONCLUZII

Deși este din ce în ce mai recunoscut pe tot globul că cultura și artele îmbogățesc educația, această relație trebuie revizuită pentru a se adapta mai bine la oportunitățile și provocările de astăzi. Deși informații considerabile sunt accesibile despre educație, există un deficit de cercetare care demonstrează modalitățile în care artele sunt integrate în educație, avantajele acestui parteneriat, chiar dacă inițiativele la nivel mondial susțin acest tip de parteneriat ca fiind unul inovator și necesar în secolul XXI. Aceasta este o reflectare mai amplă a priorităților politice de lungă durată care subvaluează Sectorul Cultural și Creativ (CCS) și contribuția acestuia la procesele de învățare.

În mod similar, sistemele educaționale trebuie să se deschidă către această fuziune, pentru a construi abilități și competențe esențiale, pentru a cultiva adaptabilitatea, incluziunea, responsabilitatea socială și cetățenia globală. Integrarea pedagogiilor bazate pe valori trebuie revizuite, să promoveze valorile universal împărtășite, cum ar fi nediscriminarea, egalitatea, respectul și dialogul; și să se angajeze să promoveze educația de calitate incluzivă și echitabilă.

Prin dezvoltarea abilităților creative în domeniile culturale și artistice, se deschid noi căi pentru a stimula ocuparea forței de muncă și a crea abilități de adaptare și inovare atât de necesare în alte sectoare. Educația și creația artistică îmbogățesc sistemul educațional, făcându-i relevant conținutul și contextul. Sectorul Cultural și Creativ (CCS) conectează oamenii la istoria și moștenirea lor, oferă un sentiment de sens și încredere în sine, crește empatia și hrănește gândirea critică.

În egală măsură, educația sprijină activitățile legate de arta, angajarea și instituțiile. Această încredere reciprocă în cultură și educație este vitală pentru dezvoltarea umană și contribuie atât la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD), cât și la abordarea lacunelor în implementarea ODD, în special în ceea ce privește durabilitatea.

Având în vedere nevoile în schimbare ale educației, precum și cerințele elevilor, cu sau fără nevoi speciale (CES), profesorii sunt pregătiți pentru o diversitate tot mai mare de contexte educaționale. Cu toate acestea, multe sisteme de învățământ nu dispun de profesori de arte cu experiență, și care au o conexiune limitată cu comunitatea mai largă a artiștilor.

O analiză a diferitelor date arată că în majoritatea țărilor europene accentul pe implicarea Sectorului Cultural și Creativ în Educație crește semnificativ. De asemenea, majoritatea țărilor au luat deja diverse măsuri pentru a lega sectoarele culturale și creative și instituțiile de învățământ. Este îmbucurător faptul că aceste inițiative dau rezultate pozitive în rândul tinerilor și mai ales a celor înregistrați în sistemul de învățământ. Se observă că metodologiile artistice folosite în educație se potrivesc perfect cu diversele nevoi ale copiilor, ceea ce este important pentru incluziune.

REFERINȚE

- Brooks, M.L., 2017, *Drawing to learn*, In Narey, M. (Ed.), *Multimodal Perspectives of Language, Literacy, and Learning in Early Childhood. Educating the Young Child (Advances in Theory and Research, Implications for Practice)*, vol 12, Springer.
- Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., Rumble, M., 2010, *Draft White Paper 1 Defining 21st century skills*, Melbourne, https://oei.org.ar/ibertic/evaluacion/sites/default/files/biblioteca/24_defining-21st-century-skills.pdf
- Donovan R. Walling, D. Jack Davis, *Art Education - SCHOOL, PREPARATION OF TEACHERS - Arts, National, Visual, and Classroom*, USA, <https://education.stateuniversity.com/pages/1765/Art-Education.html#ixzz76q0gFOVq>
- Daubeuf, C., Le Gall, A., Pletosu, T., Kopellou, M., 2019, *Research for CULT Committee - Culture and creative sectors in the European Union – Key future developments, challenges and opportunities*, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/629203/IPOL_STU\(2019\)629203_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/629203/IPOL_STU(2019)629203_EN.pdf)
- Eurydice (2009) *Arts and Cultural Education at School in Europe*, www.eurydice.org
- The European Values Study (EVS), <https://europeanvaluesstudy.eu/>, 2021 www.eurydice.org
- Friend, M., & Bursuck, W. D. (2012) *Including students with special needs: A practical guide for classroom teachers*, Upper Saddle River: Pearson Education, Inc.
- Kultūrinės edukacijos veiklų poveikio vertinimas, tyrimas. Lietuvos kultūros taryba, 2001, Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija, asociacija „Žinių ekonomikos forumas“, Vilnius, <https://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2021/04/Kulturines-edukacijos-veiklu-poveikio-vertinimas.pdf>
- Kind, S., Decosson, A., Irwin, R.I., Grauer, K., 2007, *Artist-Teacher partnerships in learning: the in/between spaces of artist-teacher professional development*, University of British Columbia, <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ780821.pdf>
- National Council of Educational Research and Training, 2019, *Art Integrated Learning*, New Delhi, <https://ncert.nic.in/pdf/notice/AIL-Guidelines-English.pdf>
- The National Urban Alliance for Effective Education, <https://www.nuatc.org/about-us/>
- Orfali A., 2004, *Artists working in partnership with schools - Quality indicators and advice for planning, commissioning and delivery*, <https://www.leanarts.org.uk/sites/default/files/info/Artists%20working%20in%20partnership%20with%20schools.pdf>
- Rapp, W. H., & Arndt, K. L., 2012, *Teaching everyone: An introduction to inclusive education*, Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co.
- Road Map for Arts Education - The World Conference on Arts Education: Building Creative Capacities for the 21st Century, 2006, Lisbon, http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/CLT/pdf/Arts_Edu_RoadMap_en.pdf
- Smilan, C., Torres, T., Kakourou-Chroni, G., Reis, R., 2006, *Art Education at the intersection of creativity: Integrating art to develop multiple perspectives for identifying and solving social dilemmas in the 21st century*, https://www.academia.edu/1311124/Art_Education_at_the_intersection_of_creativity_Integrating_art_to_develop_multiple_perspectives_for_identifying_and_solving_social_dilemmas_in_the_21st_century
- The Arts Education Partnership, <https://www.aep-arts.org/who-we-are/>
- Thomson, P., Coles R., Hallewell, M., A critical review of the Creative Partnerships archive How was cultural value understood, researched and evidenced?, UK, <https://www.creativitycultureeducation.org/wp-content/uploads/2018/10/A-Critical-Review-of-the-Creative-Partnerships-Archive.pdf>
- Tyrinėjimo menas gaires, 2021, svietimopazanga.it
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 2010, *The Seoul Agenda: Goals for the Development of Arts Education*, http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/CLT/pdf/Seoul_Agenda_EN.pdf
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 2021, *Cutting Edge - Culture & Education: A Strategic Investment for Inclusive and Sustainable Development*, <https://en.unesco.org/news/cutting-edge-culture-education-strategic-investment-inclusive-and-sustainable-development>
- Werber, L., Rowe, M., Kaganoff, T., Robyn, A., 2004, *Improving Arts Education Partnerships*, https://www.rand.org/pubs/research_briefs/RB9058.html

Cuvinte cheie: Educație artistică, Sector Cultural și Creativ, parteneriat pentru educație artistică, educație incluzivă, Obiective de Dezvoltare Durabilă, ODD

CAPITOLUL 8 INSTRUMENTE DIGITALE PENTRU ARTA EDUCAȚIONALĂ (GRAFICĂ COMPUTERIZATĂ, FOTOGRAFIE DIGITALĂ, DESIGN GRAFIC, ARHITECTURĂ)

Rasa Klingaitė¹, Text tradus din Lituaniană în engleză de către by Armandas Rumšas², Aoife Gleeson³

¹KJGAG (LITHUANIA)

²KJGAG (LITHUANIA)

³MERAKI (SPAIN)

rasskinn@gmail.com, armrums@gmail.com, aoife@merakiprojectes.es,

1 INTRODUCERE

Pandemia de COVID-19 a provocat o creștere a utilizării abordărilor de învățare digitală la scară globală. *Planul de Acțiune pentru Educație Digitală al Comisiei Europene (2021-2027)* subliniază necesitatea de a sprijini sistemele de învățământ școlar să devină mai flexibile și mai adaptabile la schimbare, concentrându-se pe importanța furnizării de metodologii pedagogice și instrumente tehnologice variate în cadrul educației. Tinerii din zilele noastre sunt considerați nativi digitali, adică au crescut sub influența omniprezentă a computerelor și a Internetului. Ca urmare a faptului că au fost înconjurați de tehnologie pentru întreaga lor viață, modul în care gândesc și procesează informațiile este fundamental diferit de cel al generațiilor anterioare (Prensky, 2001). Copiii și adolescenții descoperă continuu noi metode de exprimare creativă prin tehnologia digitală și numeroasele sale aplicații și este, în special pentru ei, un mediu atractiv de auto-exprimare (Lassig, 2012).

2 TEHNOLOGIA DIGITALĂ CA OPORTUNITATE PENTRU ARTA EDUCAȚIONALĂ

Tehnologiile educaționale digitale deschid noi posibilități de învățare și predare și reprezintă o componentă esențială a realizării unei educații de înaltă calitate și favorabile incluziunii. Acestea nu numai că pot contribui la implicarea directă prin predare față în față, ci pot oferi, de asemenea, cele mai bune practici și mijloace de comunicare non-digitale pentru predare și învățare (Consiliul Uniunii Europene, 2020). Aceste tehnologii încurajează experimentarea: noi materiale, tehnici și suprafețe pot fi experimentate, cât și activități creative inovatoare care erau imposibile utilizând exclusiv materialele tradiționale.

Activitatea artistică este o strategie importantă în procesul de dezvoltare a conștiinței culturale a elevilor, precum și în extinderea gustului estetic și a abilităților generale ale acestora. Experiențele pozitive pe care elevii le simt în participarea activă la procesele creative le stimulează nevoia de educație, îi încurajează să-și extindă experiența activităților preferate și să aprofundeze subiectul de interes, obținând astfel, în cele din urmă, scoruri academice mai mari și rezultate educaționale pozitive.

Arta digitală poate facilita procesul creativ pentru cei care se chinuie cu mijloacele tradiționale de exprimare artistică. TIC îi poate ajuta pe elevi să-și sporească cunoștințele despre artele contemporane și metodele de creație, să dezvăluie noi surse de informații și să-și dezvolte competențele în cele mai noi tehnologii TIC. În acest fel, elevilor li se oferă posibilitatea de a-și schimba rezultatele creative, de a înregistra întregul proces creativ și de a-și împărtăși diferitele forme de exprimare artistică.

Arta digitală permite crearea unor experimente mai ample pe măsură ce ritmul creației devine mai rapid și mai multe versiuni diferite pot fi create simultan. Fiecare greșală este ușor de corectat, iar o piesă de artă pe calculator poate fi salvată și stocată în orice etapă a procesului creativ. În plus, tehnologiile digitale permit imitarea și încercarea unor lucruri care sunt pur și simplu imposibil de demonstrat, sau de experimentat, în arta tradițională.

Tehnologiile informaționale s-au dezvoltat și au crescut în importanță datorită expansiunii lor rapide în toate domeniile de activitate umană. Prin urmare, este de o importanță fundamentală aplicarea tehnologiilor informaționale pentru studiul mai eficient al tuturor disciplinelor din școală.

Metodologiile trebuie adaptate pentru a încorpora instrumente digitale pentru a crea lecții relevante și antrenante pentru elevi. Atunci când se dezvoltă abilitățile de utilizare a TIC, este benefic să se creeze un laborator amator de informatică, fie la școală și/sau acasă. Acesta ar putea consta dintr-un computer, un scanner, o imprimantă, o cameră digitală, sau o cameră video. O serie de activități pot fi efectuate prin utilizarea dispozitivelor celulare – telefoane mobile sau tablete.

Aplicarea TIC în procesul de învățare și creare, căutarea informației, abilitatea de a prezenta, comunicarea și cooperarea, toate sunt esențiale. Utilizarea TIC ca parte a procesului de învățare oferă condiții pentru diferențierea conținutului și a ritmului de studiu. În vederea obținerii unor rezultate mai avantajoase, ar trebui dezvoltate următoarele grupuri de competențe TIC:

- căutarea informației;
- dezvoltarea de idei și implementarea lor prin activități creative (situațiile și procesele pot fi modelate cu ajutorul TIC);
- schimbul de informații, împărtășirea informației.

Viitorul este digital și, prin urmare, utilizarea tehnologiei digitale în toate domeniile educației ar trebui să fie o prioritate. În această eră a tehnologiei, măsurile de creativitate care nu includ abordări digitale creative pot rata ocazia de a identifica nenumăratele moduri prin care elevii se exprimă și își demonstrează creativitatea (Hoffmann, Ivcevic și Brackett, 2016). Există o gamă largă de instrumente digitale potrivite pentru arta educațională, iar acest capitol va prezenta o serie dintre ele, concentrându-se pe diferite discipline artistice și creative.

3 INSTRUMENTE PENTRU CREAREA ARTEI DIGITALE

3.1 GRAFICĂ PE CALCULATOR

Primul instrument de luat în considerare este <https://www.autodraw.com/>. Acest instrument nu numai că vă permite să mâzgăliți și să desenați ceea ce doriți, dar utilizează și instrumente de sugestie pentru a prezice ceea ce desenați. Este ușor de utilizat și vă permite să creați imagini rapid. Este gratuit și intuitiv, fără a fi nevoie să descărcați nimic și poate fi utilizat pe orice dispozitiv. Puteți adăuga culoare, redimensiona desenele și apoi puteți împărtăși creația, sau să o descărcați ca fișiere PNG.

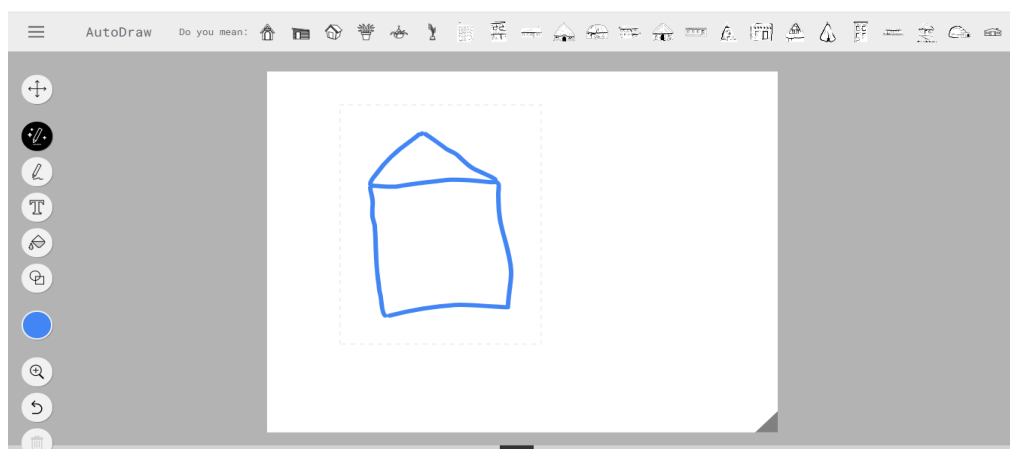

Figura 1. Autodraw

Powtoon (<https://www.powtoon.com/>) vă permite să faceți prezentări animate și videoclipuri explicative prin trei pași simpli și ușori: scrierea unui script, înregistrarea unui voiceover și adăugarea de elemente vizuale. Îl puteți

folosi gratuit și vă puteți împărtăși creațiile. Este important să rețineți că utilizarea versiunii gratuite înseamnă că ceea ce creați va avea timbrul Powtoon.

Animaker (<https://www.animaker.com/>) este software online pentru crearea de animații video care vă permite să creați conținut vizual rapid, fără a fi nevoie să dețineți vreo experiență anterioară de proiectare. Este un instrument bazat pe web care este ușor de utilizat și animațiile pot fi împărtășite pe platforme de social media, cum ar fi Facebook. Există diferite planuri de preț, deși poate fi folosit gratuit cu anumite restricții.

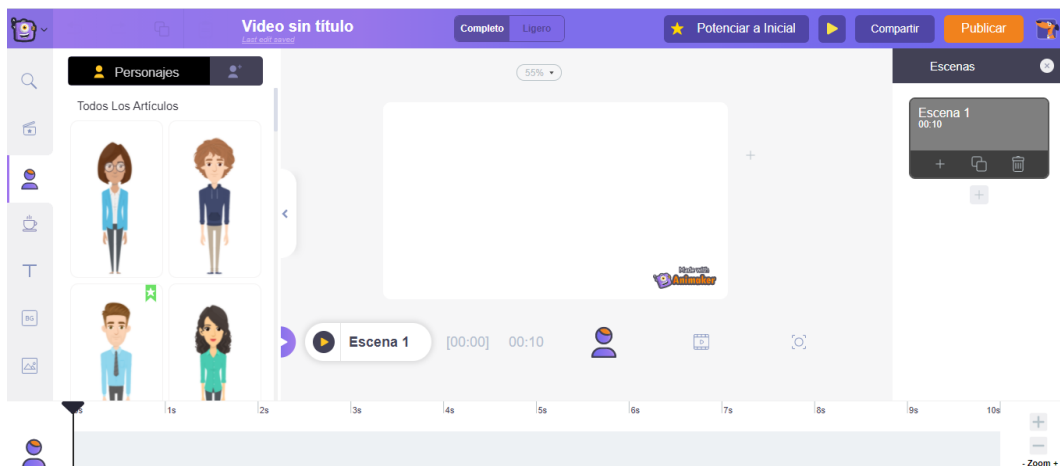

Figura 2. Animaker

<https://inkscape.org/> Inkscape este un instrument gratuit de desen open-source pentru Windows, MacOS și Linux. Este un program de grafică vectorială care creează imagini cu linii în loc de puncte și funcționează în primul rând cu format SVG, deși alte formate pot fi importate și exportate.

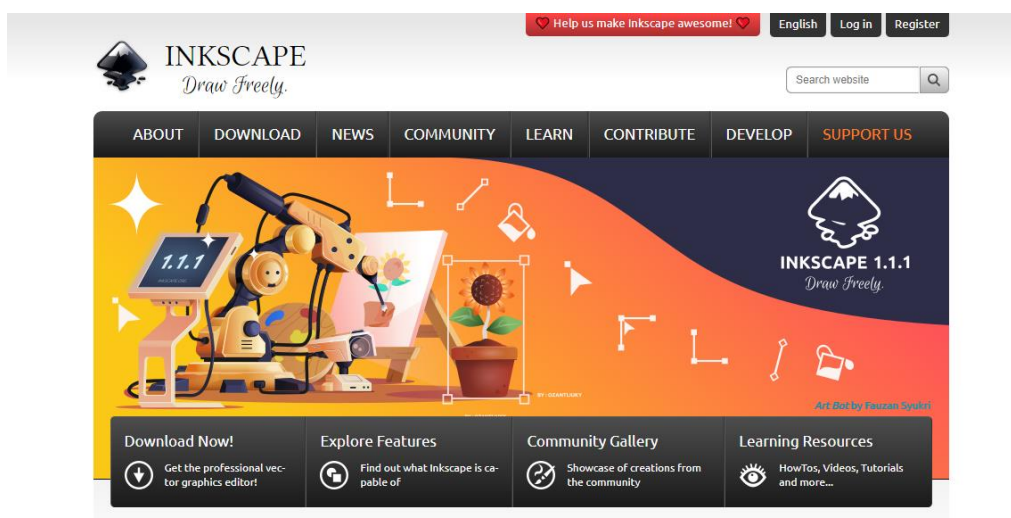

Figura 3. Inkscape

Există și alte posibilități ce pot fi luate în considerare:

<https://www.coreldraw.com/en/>

<https://canvas.apps.chrome/>, www.google.picasa.com <https://www.adobe.com/it/products/photoshop.html>

Aceste programe software ajută la crearea unei imagini pe o foaie goală, direct pe o fotografie, sau altă imagine scanată. Ele permit, de asemenea, editarea foto și crearea de cărți poștale și invitații etc. Au fost dezvoltate un număr mare de programe software de creare, editare și procesare a imaginilor pentru aparatele mobile. Alte exemple includ Art Transfer, Art Filter, Art Projector și Art Selfie.

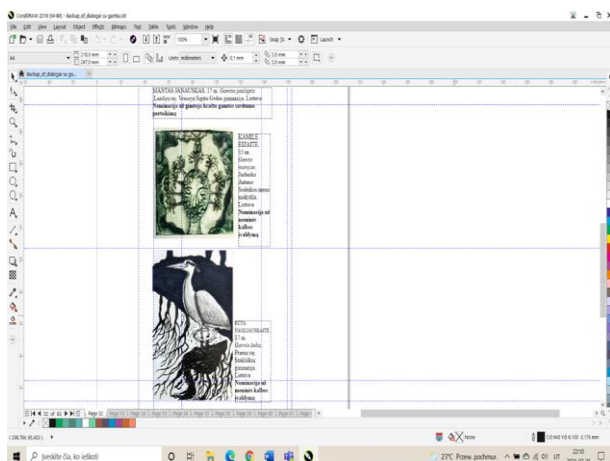

Figura 4. Coreldraw

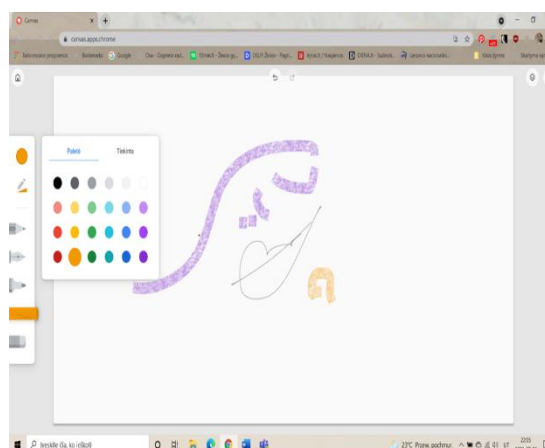

Figura 5. Canvas

3.2 FOTOGRAFIA DIGITALĂ

Chromville (<https://chromville.com/>) dezvoltă aplicații educaționale și creative de realitate augmentată pentru copii. Această aplicație combină "arta fizică" cu "arta virtuală" și conținutul educațional. Aceasta permite elevilor să coloreze pe o pagină de activitate fizică, apoi să facă o fotografie a acesteia și să urmărească imaginea prin intermediul aplicației. Unul dintre conținuturi se concentrează în mod special pe artele vizuale, iar alte subiecte sunt concepute pentru studiul științei sau a naturii.

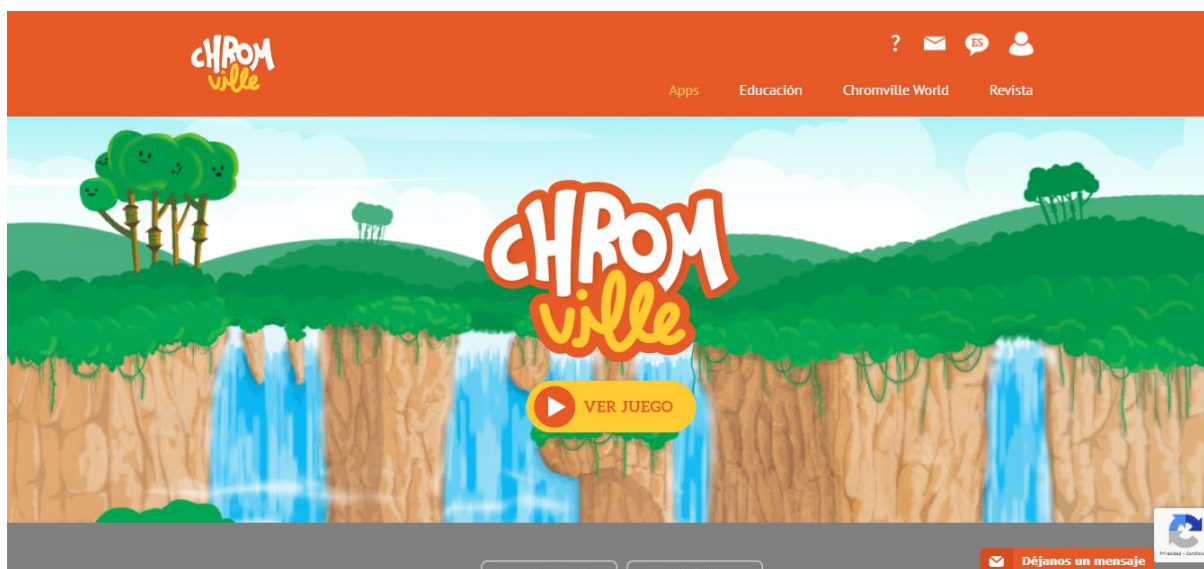

Figura 6. Chomville

UniteAR (<https://www.unitear.com/>) este o platformă de realitate augmentată unde vă puteți crea propriile experiențe de realitate augmentată în câteva secunde fără a scrie o singură linie de cod. Puteți utiliza propriile fotografii pentru a construi pe și pentru a vă crea propria realitate augmentată.

Aceste app-uri online de editare video (<https://www.wevideo.com/>, <https://moviemakeronline.com/>, <https://clipchamp.com/>) au opțiunea de accesare a unui cont gratuit ce oferă o gamă variată de funcții ideale pentru crearea propriilor mini video-uri.

Shortcut (<https://www.shotcut.org/>) este un editor și creator de video gratuit (open-source) ce poate fi folosit pe orice sistem de operare - Windows, Mac și Linux. O gamă largă de formate sunt acceptate și, deși este posibil să nu fie intuitiv de utilizat, este un program relativ ușor de învățat de utilizat.

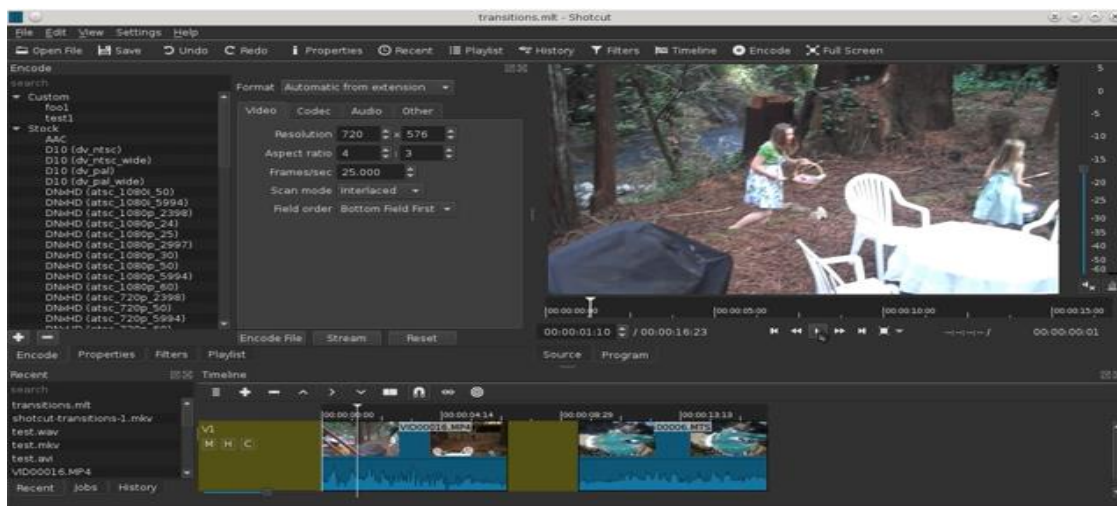

Figura 7. Shotcut

Photogrid (<https://www.photogrid.app/en/>) este un instrument de editare foto, perfect pentru crearea de colaje. Poate fi folosit atât pe Android, cât și pe iOS și vine cu o mulțime de machete, autocolante și modele diferite pentru a lucra cu fotografiile digitale și este recomandat oricărei persoane cu vârsta peste 13 ani.

Gimp (<https://www.gimp.org/>) este un software gratuit pentru editarea imaginilor. Puteți îmbunătăți sau modifica fotografiile digitale existente și puteți utiliza filtrele și instrumentele de manipulare foto furnizate. Are o interfață ușor de utilizat și are o serie de tutoriale online pentru a începe. Este recomandat utilizatorilor cu vârsta de peste 10 ani cu orice nivel de experiență.

Figura 8. GIMP

3.3 DESIGN-UL GRAFIC

Atunci când fac proiecte de design grafic, elevii se familiarizează cu designul din mass-media (de ex. publicații tipărite) și cu diferite stiluri de fonturi. În acest fel, elevii experimentează cu stilizarea și crearea de semne pentru utilizarea în diferite contexte. Elevii își pot aplica munca creativă (compoziții de fonturi, mesaje/anunțuri, pliante, cărți poștale, semne sau logo-uri) pentru decorarea evenimentelor școlare, precum și pentru mediul comunitar.

Prezi (<https://prezi.com/>) este un instrument alternativ de prezentare bazat pe „slide-uri” care prezintă conținutul pe un „slide” mare. Utilizatorii pot apoi să mărească și să micșoreze pentru a se concentra asupra conținutului din diferitele părți ale „slide-ului”. Este gratuit, oferă șabloane gata de utilizare și este ușor de utilizat pentru toate grupele de vârstă.

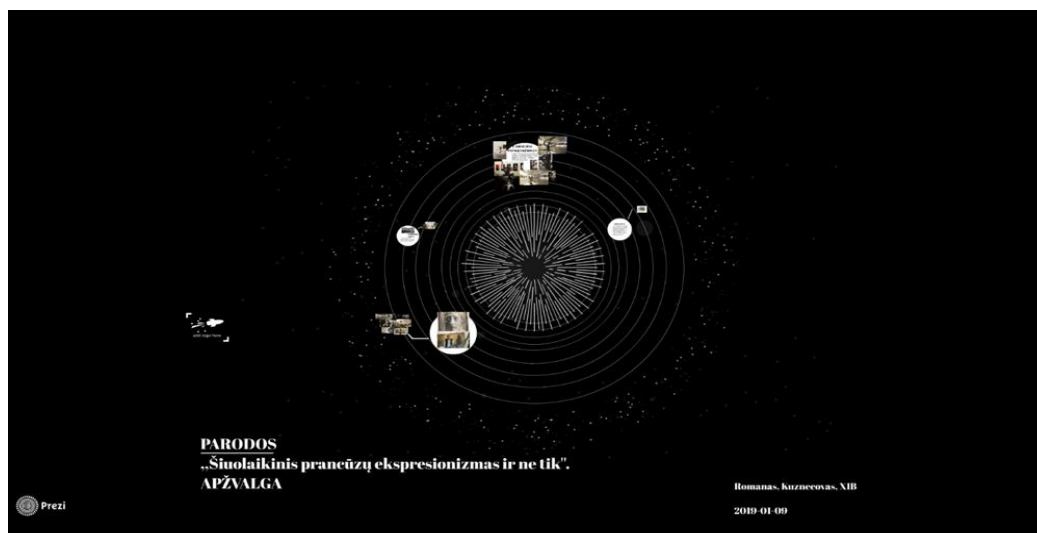

Figura 9. Prezi

<https://genial.ly/education/> Genially este o platformă pentru crearea, proiectarea și împărtășirea tuturor tipurilor de creații și prezentări media. Planurile gratuite includ creații și vizualizări nelimitate, precum și acces la resurse grafice gratuite și șabloane, deși nu este posibil să descărcați creațiile cu acest plan. Există șabloane goale sau predefinite, inclusiv videoclipuri, infografice, imagini interactive, chestionare, iar elevii pot lucra singuri sau pot colabora cu alte persoane pentru a-și proiecta conținutul media. Există tutoriale disponibile pentru toate funcțiile care pot ajuta la înțelegerea utilizării lor.

Canva (<https://www.canva.com/>) este o platformă de design grafic care poate fi utilizată gratuit sau cu un abonament plătit. Are șabloane ce pot fi direct utilizabile și este perfect pentru crearea de conținut social media, prezentări, postere și alt conținut vizual.

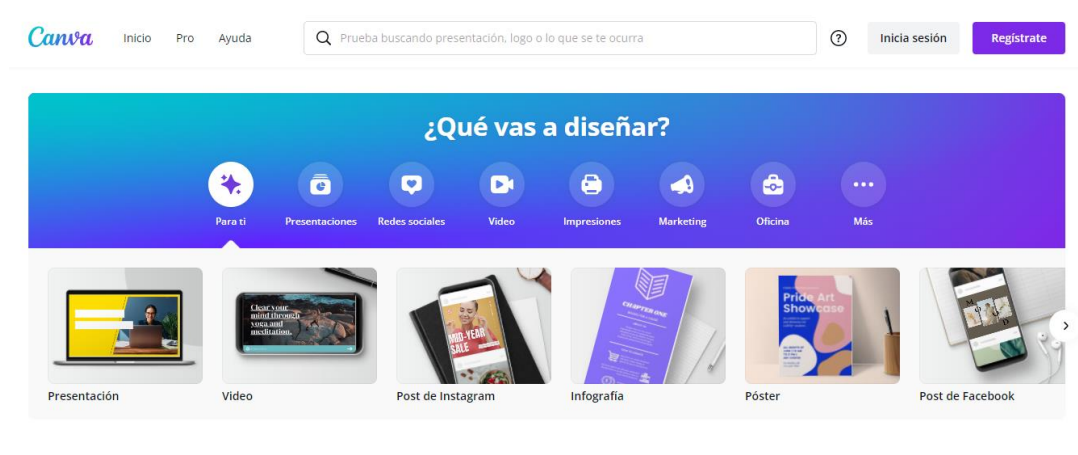

Figura 10. Canva

Fotojet (<https://www.fotojet.com/>) este o platformă all-in-one premium pentru design grafic. Are șabloane pentru crearea de grafică și bannere social media și este, de asemenea, excelent pentru crearea de colaje, deoarece are o serie de instrumente de editare pentru imagini.

3.4 ARHITECTURĂ

Un program introductiv ideal pentru modelarea 3D <https://www.tinkercad.com/>. Este gratuit și oferă o introducere în geometria solidă constructivă. Acesta oferă lecții care vă învață instrumentele de bază și apoi puteți trece la modelare mai complexă și la modele care pot fi chiar utilizate pentru imprimarea 3D pentru a crea obiecte fizice.

Figura 11. Tinkercad

Sketchup este o aplicație de desen și design (<https://www.sketchup.com/>). Există un program, Sketchup for Schools <https://www.sketchup.com/products/sketchup-for-schools> ce oferă o versiune gratuită a aplicației pentru școlile primare și secundare care utilizează Google Suite pentru educație. Acest lucru poate fi utilizat pe orice dispozitiv cu mouse și tastatură și oferă oportunități de modelare 3D persoanelor de la o vârstă fragedă.

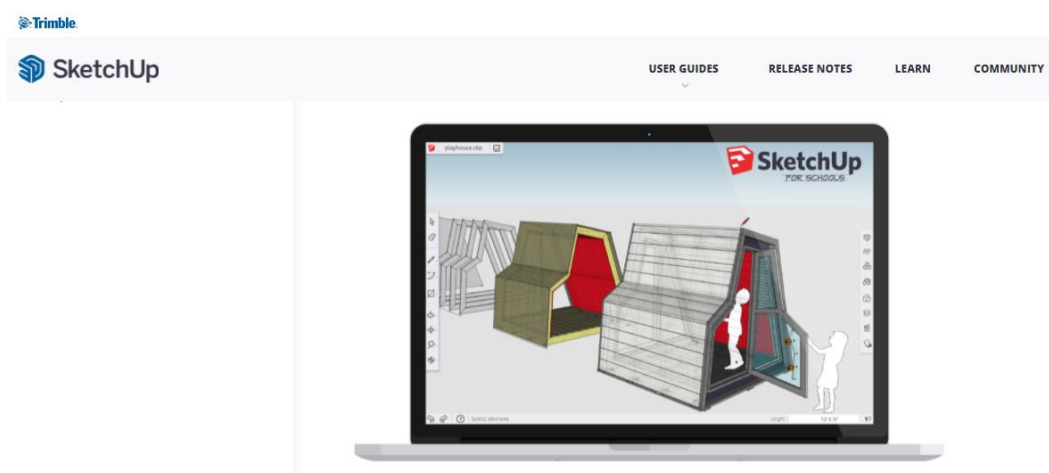

Figura 12. Sketchup

Blender (<https://www.blender.org/>) este un program de creație 3D gratuit și open-source. Acesta acceptă întregul proces 3D - modelare, tachelaj, animație, simulare, randare, compunere și urmărire a mișcării, editare video și crearea de animație 2D.

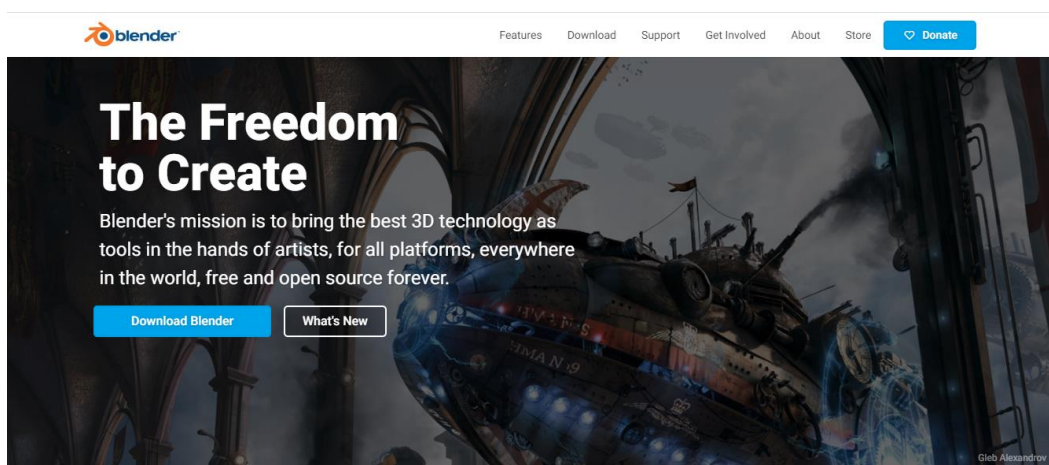

Figura 13. Blender

În sfârșit, Sourceforge (<https://sourceforge.net/projects/jahshakafx/>) este un motor captivant de creare de conținut 3D cu suport complet pentru realitatea virtuală. Rulează pe Windows, OsX și Linux și este un software open-source gratuit.

4 REZUMAT

Metodele tradiționale de producere a artei nu ar trebui considerate ca fiind amenințate de instrumentele digitale și de tehnologia modernă. Mai degrabă, acestea ar trebui să fie văzute ca îmbunătățiri și adăugiri pozitive la metodele convenționale. Ele oferă oportunități suplimentare pentru exprimarea ideilor, precum și o înțelegere a modului în care percepem lumea din jurul nostru (Aboalgasm & Ward, 2014).

Soluțiile digitale pot, de fapt, să facă artele și creativitatea mai accesibile. Elevii indiferent de nivelul abilităților creative, manifestate, pot participa și utiliza medii alternative pentru a se exprima creativ.

Dezvoltarea cognitivă a copiilor poate fi asistată prin utilizarea acestor instrumente digitale ce pot facilita straturi de creativitate în care elevii își pot salva munca în diferite etape și își pot adapta și optimiza creațiile mai ușor decât prin metode tradiționale.

Pe baza cercetărilor în domeniul instrumentelor digitale, este clar că pentru ca elevii să gândească creativ și să înțeleagă mai bine și să aprecieze tehnologia, sunt necesare instrumente digitale eficiente și adecvate. Performanța artistică și creativă, precum și abilitățile tehnologice ale elevului pot fi dezvoltate prin utilizarea instrumentelor de artă digitală sub îndrumarea profesorului. Profesorul joacă un rol vital în a ajuta elevii să înțeleagă procesul creativ digital și să sensibilizeze publicul cu privire la adecvarea acestuia la ora de artă/desen (Aboalgasm & Ward, 2014).

Instrumentele digitale pot fi alese atunci când este cazul pentru arta educațională. Ele oferă oportunități noi și originale de exprimare creativă și, de asemenea, pentru înțelegerea a ceea ce ar putea însemna creativitatea.

TIC facilitează procesele originale de realizare și exprimare creativă cu care elevii pot experimenta, și care nu au fost accesibile înainte de utilizarea pe scară largă a tehnologiei. Prin încorporarea instrumentelor digitale, cursanții au o gamă mai diversă de instrumente, metode și medii pentru a se exprima creativ și a învăța prin artă (Loveless, 2002).

Provocarea aici constă în asigurarea faptului că educatorii au acces la formare și la instrumente digitale și se simt încrezători în combinarea acestora cu resursele actuale. Este important ca acestea să fie integrate pozitiv și cu succes în programa școlară și în formele de evaluare utilizate.

REFERINȚE

- Aboalgasm, A. S., & Ward, R. (2014). *The Strategies for Teaching Digital Art in the Classroom as a Way of Enhancing Pupils' Artistic Creativity*. World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Humanities and Social Sciences, 8(11), 3704–3708. <https://doi.org/10.5281/zenodo.1100394>
- Hoffmann, J., Ivcevic, Z., & Brackett, M. (2016). *Creativity in the Age of Technology: Measuring the Digital Creativity of Millennials*. Creativity Research Journal, 28(2), 149–153. <https://doi.org/10.1080/10400419.2016.1162515>
- Lassig, C. J. (2012). *Perceiving and Pursuing Novelty: A Grounded Theory of Adolescent Creativity*. Centre for Learning Innovation - Faculty of Education. Queensland University of Technology. https://eprints.qut.edu.au/50661/1/Carly_Lassig_Thesis.pdf
- Loveless, A. (2002) *Literature Review in Creativity, New Technologies and Learning*. Hal Archives - ouvertes, HAL ID hal-00190439f. <https://telearn.archives-ouvertes.fr/hal-00190439/document>
- Prensky, M. (2001), *Digital Natives, Digital Immigrants Part 1*, On the Horizon, Vol. 9 No. 5, pp. 1-6. <https://doi.org/10.1108/10748120110424816>
- The Council of the European Union. (2020). *Council conclusions on digital education in Europe's knowledge societies* (C 415/10). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020XG1201%2802%29>
- The European Commission (2021), *Digital Education Action Plan (2021–2027)*. Education and Training. <https://ec.europa.eu/education/node/66>

Cuvinte-cheie: Instrumente digitale, crearea de artă digitală, design grafic, digitalizare, creativitate, accesibilitate

Capitolul 9 CURRICULUMUL InCrea+: FUNDAMENTE ȘI OPȚIUNI

Laura Uixera¹, Aoife Gleeson², Teresa Maria Sgaramella³, Lea Ferrari⁴

¹MERAKI (SPAIN)

²MERAKI (SPAIN)

³UNIPD (ITALY)

⁴UNIPD (ITALY)

laura@merakiprojectes.es, aoife@merakiprojectes.es, teresamaria.sgaramella@unipd.it, lea.ferrari@unipd.it

1 INTRODUCERE

Proiectul își găsește rădăcinile în agravarea severă a disparităților educaționale și creșterea ratei de abandon școlar, cauzate de epidemia de COVID-19 și solicită adoptarea unei abordări mai holistice a Educației Incluzive. Predarea artelor poate sprijini în mod eficient o cultură școlară mai incluzivă, promovând în același timp bunăstarea elevilor și dezvoltarea principalelor abilități ale secolului XXI.

Scopul general este de a oferi o metodă inovatoare de educație incluzivă și de promovare a bunăstării prin implementarea conținutului și practicilor educaționale artistice. Mai exact, obiectivele sunt:

- Dezvoltarea resurselor de învățare, a materialelor, a activităților educaționale privind arta și a modulelor de formare pentru a stimula creativitatea, cultura, dialogul multicultural, resursele psihologice ale elevilor din învățământul secundar (cu vârste între 11 și 16 ani) și principalele abilități relevante secolului XXI.
- Promovarea incluziunii sociale a elevilor din învățământul secundar cu nevoi educaționale speciale, ale elevilor din minorități sau ale familiilor cu venituri mici.
- Îmbunătățirea abilităților și competențelor profesorilor în Educația Incluzivă (EI).
- Furnizarea unui set de noi aptitudini și competențe pentru Sectorul Cultural Creativ (SCC).
- Promovarea unei posibile colaborări între specialiști în artă, experți în educație și profesori.

Diverse opțiuni urmează să fie detaliate pe baza acestor premise.

2 ALEGERILE CURRICULUM-ULUI INCREA+

2.1 Definiția incluziunii

Studiile din literatura de specialitate oferă mai multe definiții ale incluziunii. Printre acestea, merită menționat cel de la baza Indicelui pentru Incluziune (Booth și Ainscow 2002).

Incluziunea poate fi abordată atât pentru a reduce barierele, cât și pentru a promova participarea. Este vorba, de fapt, despre o comunitate care are grijă de membrii săi, îi face să se simtă bineveniți și este dispusă să se adapteze pentru a se potrivi diferitelor lor nevoi (Marino-Francis și Worrall-Davies, 2010). Iar participarea poate fi văzută ca un rezultat (endpoint) al serviciilor de sănătate și educație (Imms et al., 2016; Kennette, & Wilson, 2019).

Unele dintre acțiunile identificate și orientate spre aceste obiective duble pot fi:

- Reducerea barierele din calea învățării și participării pentru toți elevii, nu numai pentru cei cu deficiențe sau pentru cei care sunt clasificați ca "având nevoi educaționale speciale" (SEN);
- Învățarea din încercările de a depăși barierele din calea accesului și participării elevilor pentru a face schimbări în beneficiul elevilor pe scară mai largă;
- Valorificarea elevilor și a personalului în egală măsură;
- Perceperea diferențelor dintre elevi ca resurse pentru a sprijini învățarea, mai degrabă, decât probleme ce trebuie depășite;
- Recunoașterea dreptului elevilor la educație, în locația lor;
- Creșterea participării elevilor la cultura școlii, la programele școlare și comunitățile locale și reducerea excluderii lor din acestea;
- Îmbunătățirea școlilor atât pentru personal, cât și pentru elevi;

- Sublinierea rolului școlilor în construirea comunității și dezvoltarea valorilor, precum și creșterea realizărilor;
- Promovarea relațiilor de susținere reciprocă între școli și comunități;
- Recunoașterea faptului că incluziunea în educație este un aspect al incluziunii în societate;
- Restructurarea culturii, politicilor și practicilor din școli, astfel încât acestea să răspundă diversității elevilor.

2.2 Abilitățile și prioritățile secolului XXI

Zece abilități de viață de bază stabilite de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) sunt considerate cruciale pentru secolul XXI:

Conștiința de sine: Include recunoașterea sinelui, a caracterului personal, a punctelor noastre forte și a punctelor slabe, a dorințelor și antipațiilor.. Crearea conștiinței de sine poate ajuta adolescenții să recunoască atunci când sunt stresați, sau se simt presați. Conștiința de sine este adesea o condiție prealabilă pentru o comunicare eficientă și relații interpersonale, precum și pentru dezvoltarea empatiei față de ceilalți.

Empatia: Empatia este capacitatea de a-ți imagina cum este viața pentru o altă persoană. Fără empatie, comunicarea pe care adolescenții o au cu ceilalți nu va echivala cu un proces bidirecțional. Empatia îi poate ajuta pe adolescenți să îi accepte pe alții, care pot fi foarte diferiți de ei. Acest lucru le poate îmbunătăți interacțiunea socială în sălile de clasă, dar și mai târziu în viață, în situații de diversitate etnică, sau culturală.

Gândire critică: Capacitatea de a analiza informațiile și experiențele într-o manieră obiectivă. Gândirea critică poate contribui ajutând adolescentul să recunoască și să evalueze factorii care influențează atitudinile și comportamentul, cum ar fi valorile, presiunea de la egal la egal și mass-media.

Gândire creativă: Un mod inedit de a vedea sau de a face lucruri, se bazează pe patru componente – fluența (generarea de idei noi), flexibilitatea (schimbarea cu ușurință a perspectivei), originalitatea (conceperea a ceva nou) și elaborarea (bazându-se pe alte idei).

Luarea deciziilor: O abilitate care poate ajuta un adolescent să ia decizii constructive cu privire la viața lor. Adulții tineri pot învăța să evalueze diferitele opțiuni pe care le au la dispoziție și să ia în considerare efectele pe care aceste decizii diferite sunt susceptibile să le aibă.

Rezolvarea problemelor: Ajută la împuternicirea adolescentului să privească o problemă în mod obiectiv față de diferitele opțiuni de soluții și l-ar ajuta să ajungă la o soluție după cântărirea argumentelor pro și contra ale diferitelor opțiuni disponibile.

Abilități de relaționare interpersonală: ajută adolescenții să relaționeze în mod pozitiv cu persoanele cu care iau contact în viața lor de zi cu zi. Acest lucru poate implica posibilitatea de a face și de a păstra relații de prietenie, de mare importanță pentru bunăstarea noastră mentală și socială; menținerea unor relații bune cu membrii familiei și posibilitatea de a pune capăt relațiilor în mod constructiv.

Comunicare eficientă: Înseamnă să-i ajuti pe adolescenți să se exprime, atât verbal, cât și non-verbal, în moduri adecvate culturilor și situațiilor. Aceasta înseamnă să poți exprima opinii, dorințe, nevoi și temeri și include capacitatea de a putea cere sfaturi și ajutor într-un moment de nevoie.

Rezistența la stres: Ca o abilitate de viață, aceasta înseamnă recunoașterea surselor de stres din viața, recunoașterea modului în care acest lucru îi afectează și acționând în moduri care îi ajută să-și controleze nivelul de stres; învățarea stilurilor pozitive de adaptare și înlocuirea pasivului cu mecanisme active de adaptare - aceasta poate include schimbarea mediului sau a stilului de viață și învățarea modului de relaxare.

Confruntarea cu emoțiile: Include recunoașterea emoțiilor proprii și ale celorlalți, conștientizarea modului în care emoțiile influențează comportamentul și capacitatea de a răspunde la emoții în mod corespunzător. Un aspect important al acestei abilități este învățarea de a gestiona emoții intense, cum ar fi furia sau tristețea, care pot avea efecte negative asupra sănătății noastre dacă nu răspundem în mod corespunzător.

Pe baza propunerilor internaționale recente axate pe copii și adolescenți și a rezultatelor unui sondaj internațional InCrea+, ne vom referi la aceste competențe ca fiind grupate în 3 categorii (Trilling & Fadel, 2009):

1. *Abilități de învățare* (Gândire Critică, Creativitate, Colaborare, Comunicare, Rezolvarea problemelor);
2. *Competențe de alfabetizare* (alfabetizare informațională, alfabetizare mediatică, alfabetizare tehnologică);
3. *Abilități de viață* (empatie, flexibilitate și adaptabilitate, leadership, inițiativă și auto-direcționare, interacțiune socială și interculturală).

În dezvoltarea activităților pentru curriculum, ne așteptăm să acoperim aceste trei seturi de abilități.

2.3 Domeniul artelor

Diferitele clasificări ale artei includ: arte frumoase, arte vizuale, arte plastice, arta spectacolului, arta aplicată și arta decorativă (Bernard, 2020). Curriculum-ul se va concentra pe primele patru, și anume:

- *Artele frumoase* includ desen, pictură, imprimare, sculptură, caligrafie.
- *Artele vizuale*, includ toate artele plastice, și în plus “new media” precum fotografie, arta mediului, artă contemporană.
- *Arta plastică* poate include lucrări care sunt turnate și nu neapărat obiecte din plastic; constă din lucrări tridimensionale precum argilă, ipsos, piatră, metale, lemn și hârtie (origami).
- *Arta spectacolului*, această clasificare constă dintr-o formă de artă ce implică evenimente publice de spectacol ce se desfășoară în principal la teatru (spectacole tradiționale de artă – teatru, operă, concert, balet; spectacol de artă contemporană– pantomimă).

Curriculum-ul va implica activități care abordează atât expresii artistice celebre, cât și activități artistice, susținând astfel o abordare reflexivă a experiențelor codificate și a sensului asociat cu o implicare directă.

2.4 Principiile Designului Universal de Învățare (UDL)

În conformitate cu definiția dată de către CAST (2018), trei principii generale ghidează implementarea UDL. Mijloace Multiple de Implicare: este necesar să se ofere mai multe opțiuni pentru implicare; unii elevi ar putea fi atrași de noutate, în timp ce alții ar putea prefera o rutină și o structură previzibilă.

Într-o clasă UDL, profesorii împart sarcinile mari în componente, astfel încât elevii să poată primi feedback formativ pentru a minimiza sau corecta erorile; să ofere oportunități frecvente de evaluare și feedback pe parcursul unui semestru; oferă opțiuni de conținut și instrumente pentru a oferi cursanților diverși posibilitatea de a se implica în învățarea care este cea mai semnificativă și motivantă pentru ei.

Mai multe mijloace de reprezentare: Elevii percep și înțeleg diferit informațiile care sunt prezentate; unii elevi pot avea dizabilități sau preferințe senzoriale (de exemplu, orbire sau surditate), alții pot prezenta dizabilități de învățare (de exemplu, dislexie), diferențe lingvistice, sau culturale. Este esențial să se ofere opțiuni pentru reprezentarea conținutului. Într-o clasă UDL, materialele sunt accesibile pentru toate tipurile de elevi. Elevii au multe opțiuni pentru lectură, inclusiv tipărit, digital. Videoclipurile au subtitrări și există transcrieri pentru audio.

Mijloace multiple de exprimare a acțiunii: cel mai probabil, elevii din clasă vor naviga diferit într-un mediu de învățare, pot experimenta și exprima diferențiat ceea ce știu. Oferirea de opțiuni diverse de acțiune și exprimare este esențială și va activa rețelele strategice neurologice cu impact pozitiv asupra învățării.

Într-o clasă tradițională, poate exista o singură modalitate prin care un elev poate finaliza o temă. Cu UDL, există mai multe opțiuni. Unii elevi pot crea un podcast, sau un videoclip, pentru a arăta ceea ce știu. S-ar putea chiar să li se permită să deseneze o bandă desenată. Principiile UDL ar trebui să fie utilizate în acest mod flexibil și dinamic, sprijinind fiecare cursant cu strategiile adecvate pentru ca acesta să-și găsească drumul și să-și creeze propriul mod de studiu (Kennette, & Wilson, 2019).

În conformitate cu sugestiile din literatura de specialitate, în cadrul unui atelier de lucru privind învățarea prin cooperare, partenerii proiectului InCrea+ au subliniat următoarele puncte de vedere ca fiind esențiale pentru proiect:

- Incluziunea ca proces, în care accesul și oportunitățile egale sunt oferite tuturor celor dintr-un anumit grup, fără obstacole sau prejudecăți, luând în considerare nevoile, abilitățile, capacitățile și particularitățile individuale.
- Educația incluzivă ca proces în care educația este accesibilă tuturor și oferă șanse egale, sărbătorind și utilizând diferențele pentru a obține rezultate optime de învățare pentru toți.
- Artele în educația incluzivă oferă un limbaj universal de exprimare a abilităților și sentimentelor personale, sociale, permițând participarea și implicarea tuturor fără teama de a greși, sau de a fi judecați.
- Arte pentru a îmbunătăți abilitățile, pentru a obține independența și pentru a vă utiliza unicitatea.

Urmând literatura de specialitate și elementele menționate mai sus, formarea și curriculumul INCREA+ va adopta elementele care se așteaptă să sprijine în mod semnificativ acțiunile care contrastează cu cele mai mari provocări la adresa incluziunii avute în vedere în studiu, și anume: culturale, socio-economice, sociale, intra-individuale (fizice, cognitive, emoționale și comportamentale), supradotare și talent.

3 CURRICULUM-UL

3.1 Structura

Curriculum-ul se dezvoltă pe parcursul a trei etape, fiecare incluzând 13 activități (tabelul 1). Cele șase provocări în materie de incluziune vor fi abordate în fiecare dintre etape, abordând în același timp competențe mai semnificative ale secolului XXI incluse în setul specific, prin intermediul celor patru tipuri principale de expresii artistice (cu exemple, atât de lectură de artă, cât și de creare de artă).

The Six challenges to Inclusion	21 st century skills Set A Through 4 artistic expressions	21 st century skills Set B Through 4 artistic expressions	21 st century skills Set C Through 4 artistic expressions
>			
>			
>			
>			
>			
>			

Table 1. Structura de bază a curriculum-ului InCREA+

UDL este principiul călăuzitor pentru fiecare activitate dezvoltată în cadrul curriculum-ului.

3.2 Bune practici în dezvoltarea curriculum-ului

În elaborarea curriculum-ului, vom lua în considerare bunele practici existente în întreaga Europă. De asemenea, le vom alege pe cele care s-au potrivit fundamentelor și obiectivelor proiectului INCREA+, sau le vom manipula pentru a le face să se încadreze în criteriile stabilite în secțiunea 2 a acestui capitol.

Cel puțin la dezvoltarea activităților, următoarele aspecte vor fi abordate, astfel cum se arată în modelul care urmează (tabelul 2).

TITLU	
OBIECTIV	(Provocarea la incluziune ce este adresată prin această activitate)
DOMENIUL ARTISTIC	
DURATA	(În minute)
INSTRUCȚIUNI PAS CU PAS	
MATERIALE & RESURSE ADIȚIONALE	
EVALUAREA ÎNVĂȚĂRII	• Obiectivul a fost atins sau nu? În ce măsură? • Cum au fost susținute incluziunea și participarea? • Cum au fost promovate abilitățile secolului 21?
SURSE	(Dacă există)

Tabel 2. Model pentru descrierea informației de bază a activităților din curriculum

Nevoile specifice de expertiză, sau poveștile participanților, pot duce la introducerea unor aspecte suplimentare în dezvoltarea activităților.

3.3 Indicele de învățare

După cum se menționează în proiect, curriculum-ul va promova o serie de beneficii diverse și cu impact puternic.

Beneficii pe termen scurt:

- ❖ Dezvoltarea abilităților secolului XXI în elevi.
- ❖ Incluziunea sporită a elevilor dezavantajați la participarea în școli.
- ❖ Introducerea de cadre didactice și profesioniști SCC instruiți în practici artistice incluzive.
- ❖ Promovarea creativității, culturii, multiculturalismului și bunăstării prin instrumente didactice, materiale și resurse educaționale.

Beneficii pe termen lung:

- ❖ Răspândirea practicilor de educație artistică la nivel european.
- ❖ Îmbunătățirea mediului și a condițiilor de învățare și a rezultatelor școlare ale elevilor.
- ❖ Scăderea abandonului școlar din cadrul grupurilor dezavantajate.
- ❖ O colaborare mai puternică între SCC și școli.

Pentru a descrie modificările instaurate, atât instrumentele calitative, cât și cele cantitative, vor fi luate în considerare și propuse elevilor înainte și după participarea la activități (tabelul 3). Întrebările reflexive din timpul activităților vor ghida învățarea.

DIMENSIUNE	INSTRUMENT	Început	Final	<i>Versiune elev</i>	<i>Versiune cadru didactic</i>
Incluziune Participare	<i>Experiența proprie privind incluziunea și participarea Elemente directe de cuantificare a incluziunii și a participării</i>	x	x	x	x
Abilitățile sec. XXI	<i>Experiența subiectivă & creșterea interesului</i>	x	x	x	x
Arte	<i>Interes crescut & cunoștințe</i>	x	x	x	x

Table 3. Componente de evaluare a învățării

Așa cum s-a propus, atât participanții, cât și profesioniștii care desfășoară activitatea vor fi implicați în analizarea schimbărilor și promovarea incluziunii, dezvoltarea competențelor și participarea activă.

REFERINȚE

- Bernard, C. F. (2020). Lived experiences: Arts policy at the street level in the New York City Department of Education. *Arts Education Policy Review*, 121(1), 30-41.
- Booth, T., Ainscow, M., Black-Hawkins, K., Vaughan, M., & Shaw, L. (2002). Index for inclusion. *Developing learning and participation in schools*, 2.
- CAST (2018). *Universal Design for Learning Guidelines version 2.2*. Retrieved from <http://udlguidelines.cast.org>
- Imms, C., Froude, E., Adair, B., & Shields, N. (2016). A descriptive study of the participation of children and adolescents in activities outside school. *BMC pediatrics*, 16(1), 1-11.
- Kennette, L. N., & Wilson, N. A. (2019). Universal Design for Learning (UDL): What is it and how do I implement it. *Transformative Dialogues: Teaching & Learning Journal*, 12(1), 1-6.
- Marino-Francis, F., & Worrall-Davies, A. (2010). Development and validation of a social inclusion questionnaire to evaluate the impact of attending a modernised mental health day service. *Mental Health Review Journal*, 5,1-12.
- Partnership for 21st Century Skills. (2009) *A framework for 21st century learning* P21Tucson, AZ Available at: www.21stcenturyskills.org.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009) *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*, Jossey-Bass (publisher). ISBN 978-0-470-55362-6. Retrieved 2016-03-13.

Capitolul 10 CURRICULUM-UL ÎN PRACTICĂ: EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DIN CURRICULUMUL INCREA

Redactat de partenerul din Italia împreună cu toți partenerii din proiectul INCREA+

1 INTRODUCERE

Capitolul prezintă o selecție de activități dezvoltate pentru curriculum INCREA+. În alegerea exemplelor au fost luate în considerare diversele provocări abordate, aptitudinile secolului XXI menționate, dar și mijloacele artistice de exprimare. Acestea reprezintă expertiza partenerilor, din diverse țări Europene.

Cititorii vor regăsi aici o serie de grile cu secțiuni utile pentru implementarea activităților. Mai mult, întrucât procesul de evaluare a predării și învățării este o condiție sine qua non a tuturor activităților educaționale, un ultim paragraf va rezuma și va integra sugestiile pentru evaluarea învățării, care reies din analiza diverselor activități propuse.

Nu se vor menționa în mod specific toate activitățile pregătitoare pe care educatorii sunt așteptați să le desfășoare. Mai multe detalii sunt oferite, de fapt, în altă secțiune a acestui manual.

2 PROVOCĂRI CULTURALE

Activitatea de diversitate Heart Warming (Inima Înduioșată) - reprezintă o activitate artistică distractivă și ușoară (activitate motrică de finețe) și este propusă pentru a ajuta la cultivarea unui mediu de clasă inclusiv, dezvoltarea conștientizării că toți oamenii sunt egali și că toată lumea merită respect, îngrijire și considerație.

Elevilor li se oferă posibilitatea de a crea o reprezentare vizuală și artistică a unui lucru semnificativ sau important pentru ei, prin eliminarea barierelor culturale din calea incluziunii și îmbunătățirea interacțiunii interculturale între colegii de clasă, sprijinirea dezvoltării abilităților relaționale.

TITLU	Heart-Warming (Inima Înduioșată) – activitate de diversitate
PROVOCAREA despre INCLUZIUNE ADRESATĂ	Cultural - Îmbunătățirea gândirii creative, a abilităților motorii și de lucru în echipă, construirea empatiei.
DOMENIUL ARTISTIC	Artă plastică
DURATĂ	40 min
INSTRUCȚIUNI PAS CU PAS	- Înainte de a începe această activitate cu elevii, purtați o discuție în clasă despre modul în care oamenii sunt uneori tratați diferit din cauza culorii pielii lor. Reiterează ideea că oamenii, indiferent de culoarea pielii sunt ființe umane apreciate și importante! - Udați pensula și începeți prin a picta o dungă galbenă în pagina dvs. - Încet, amestecați culorile una câte una pentru a crea o nuanță unică a pielii. Asigurați-vă că adăugați câte o notă mică de vopsea, rând pe rând. - Lucrați pe toată pagina, experimentând, pentru a crea cât mai multe tonuri diferite de culoare a pielii. Copiați acești pași pentru a crea o a doua pagină (dacă completați inimi de diversitate individuale ale elevilor pe hârtie A4). - Odată ce vopseaua s-a uscat complet, tăiați câte o fâșie de culoare. - Decupați inima centrală, din șablonul de inimă dat de profesor - Pe spatele paginii, lipiți benzile vertical pe inimă. Nu lăsați niciun gol! Cel mai bine este să lipiți partea superioară și inferioară a benzii, astfel încât să puteți țese celelalte benzi. - În cele din urmă, țeseți benzile rămase pe orizontală, asigurându-vă că fiecare

	bandă se țese sub și peste benzile verticale, alternativ. - Discutați câte culori/tonuri ați creat? Cereți elevilor să încerce să-și potrivească/identifice propria culoare a pielii.
MATERIALE ȘI RESURSE SUPLIMENTARE	Inimi individuale realizate de elevi pe hârtie A4, recomandăm elevilor să completeze 2 pagini de benzi pictate. Versiunea pentru întreaga clasă: elevii își pot crea propria culoare a pielii și pot contribui cu ea la inima întregii clase. - 3 foi albe, pentru fiecare elev - foarfece - vopsea acrilică roșie - vopsea acrilică neagră - vopsea acrilică albă - vopsea acrilică galbenă - lipici - un șablon de inimă - recipient cu apă - pensulă
SURSA	Adaptat după activitatea Profesorului de artă Cassie Stephens: https://www.teachstarter.com/au/blog/creating-an-inclusive-classroom-diversity-heart-art-activity/

Al doilea caz, **Treasure Hunt (Vânătoarea de comori)**, scopul este de a ajuta participanții să înțeleagă stereotipurile de gen și rolul artei vizuale în transmiterea acestora. Provocări ale incluziunii abordate (principale): culturale. Abilitățile de secol XXI promovate sunt gândirea critică și rezolvarea problemelor; Abilități sociale și interculturale; competența mediatică.

TITLU	Treasure hunt (Vânătoarea de comori)
OBIECTIVE	Participanții înțeleg stereotipurile de gen și rolul artei vizuale în transmiterea acestora. Provocări ale incluziunii abordate (principale): culturale Abilități de secol XXI promovate: Gândire critică și rezolvare de probleme; abilități sociale și interculturale; competența mediatică.
DOMENIUL ARTISTIC	Artă vizuală
DURATĂ	2 sesiuni: 60 + 45 minutes
INSTRUCȚIUNI PAS CU PAS	Problemă actuală: Efectul stereotipurilor de gen este evident în multe sectoare ale societății. În ceea ce privește piața muncii, femeile rămân în minoritate pe funcțiile manageriale și de conducere (efectul plafon de sticlă). Mass-media vizuală face parte din mediile de transmitere a mesajelor stereotip și contra-stereotip. Egalitatea de gen face parte din Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) și Graficele Diversității. Pași partea A 1. brainstorming: formatorul citește elevilor următoarea poveste și apoi le cere să o explice: <i>„un tată și fiul său sunt implicați într-un accident de mașină oribil, în urma căruia tatăl moare. Fiul este dus de urgență la spital; exact când este pe cale să intre în operație, chirurgul spune: „Nu îl pot opera – băiatul acela este fiul meu!”</i> 2. instrucțiuni artistice: formatorul introduce tema stereotipurilor de gen, cu

	accent pe rolul artei vizuale în transmiterea stereotipurilor. Sunt oferite câteva exemple de produse de artă vizuală care transmit acest mesaj (de exemplu afişele cu gospodinele anilor 50). Trainerul explică elementele de artă vizuală care caracterizează aceste produse și cum să le transforme în piese de artă contra-stereotip. 3. activitatea A: în grupuri mici de 4-5, elevilor li se oferă un jurnal și sunt invitați să caute produse de artă vizuală care transmit stereotipuri și să se gândească la modul în care acestea pot fi transformate în contra-stereotip. 4. împărțire A: elevii sunt invitați să comenteze căutarea lor și să explice de ce produsul pe care l-au găsit este contra-stereotip. partea B 5. activitatea B: Elevii sunt rugați să finalizeze una dintre următoarele teme (a) în grupuri mici de 4-5, elevii sunt invitați să se gândească la societatea în care și-ar dori să trăiască și să creeze un produs de artă vizuală care să reprezinte imaginea egalității de gen, sau (b) gândindu-se la istoria artei, elevii trebuie să identifice un produs care reprezintă un produs contra stereotip pentru acea perioadă istorică și care a contribuit la emanciparea femeii și egalitatea de gen. 6. împărțire B: elevii sunt invitați să împărtășească și să comenteze lucrările și comentariile lor. 7. rezumat: formatorul rezumă principalele puncte care au reieșit din discuție
MATERIALE ȘI RESURSE ADIȚIONALE	Reviste, cărți de istoria artelor Hârtie Culori Cotter, D. A., Hermesen, J. M., Ovadia, S., and Vanneman, R. (2001). The glass ceiling effect. <i>Soc. For.</i> 80, 655–682. doi: 10.1353/sof.2001.0091 Babic A and Hansez I (2021) The Glass Ceiling for Women Managers: Antecedents and Consequences for Work-Family Interface and Well-Being at Work. <i>Front. Psychol.</i> 12:618250. doi: 10.3389/fpsyg.2021.618250 BU Research: A Riddle Reveals Depth of Gender Bias https://www.bu.edu/articles/2014/bu-research-riddle-reveals-the-depth-of-gender-bias/ EU Platform of Diversity Charters: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/tackling-discrimination/diversity-management/eu-platform-diversity-charters_en

3 PROVOCĂRI SOCIALE

Scopul activității „**Lanțul diversității**” este de a aduce elevii împreună prin creativitate. Elevii din întreaga clasă vor participa la un proiect artistic în care vor putea împărtăși lucrurile ce îi fac unici și lucrurile pe care le au în comun cu colegii lor. Această activitate le permite elevilor să învețe despre asemănările și diferențele dintre ei și să le vadă, pe toate, ca pe ceva pozitiv. Ajută la reducerea barierelor sociale în calea incluziunii și oferă participanților oportunitatea de a-și îmbunătăți abilitățile de comunicare, empatia și înțelegerea, precum și sentimentul de apartenență la clasă.

TITLU	Lanțul diversității
DOMENIUL ARTISTIC	Arte Vizuale
DURATĂ	30 minute

INSTRUCȚIUNI PAS CU PAS	1. Profesorul le explică elevilor că vor lucra la o activitate creativă legată de asemănările și diferențele dintre oameni. Oferiți-le elevilor timp să se gândească la unele dintre propriile idei. 2. Oferiți 6 benzi de carton colorat fiecărui elev și rugați-i să scrie pe fiecare cartonaș 1 asemănare și 1 diferență pe care le au cu colegii de clasă. Elevii își pot desena ideile, dacă preferă. 3. Fiecare elev va împărtăși conținutul cartonașelor, adică modurile în care sunt similari cu colegii lor și modurile în care sunt unici și diferiți. 4. Odată ce un elev și-a împărtășit munca, poate începe să creeze lanțul. Lipiți capetele primei benzi împreună pentru a crea o buclă. Apoi continuați să adăugați și să lipiți benzile pentru a crea un lanț. Fiecare elev își poate adăuga benzile după ce și-a împărtășit ideile. 5. Lanțul poate fi apoi afișat în clasă ca o amintire a modului în care sunt conectați toți prin asemănările și diferențele lor.
MATERIALE ȘI RESURSE ADIȚIONALE	6 benzi de carton colorat/elev sau foi, Pixuri Lipici
SURSĂ	https://www.uh.edu/cdi/diversity_education/resources/files/activities/diversity-activities-for-youth-and-adults.pdf p.10

„Povești cu un singur cuvânt” încurajează colaborarea creativă între colegii de clasă. Elevii lucrează împreună în grupuri pentru a spune în mod colectiv o poveste, îndepărtându-se de ideile individuale și respectând contribuția partenerilor lor. Aceasta este o activitate excelentă pentru distrugerea barierelor sociale din calea incluziunii și facilitează creativitatea, colaborarea și rezolvarea problemelor prin implicarea pozitivă a tuturor elevilor, participarea și sprijinirea reciprocă în dezvoltarea de povești unice și interesante.

TITLU	Povești cu un singur cuvânt
DOMENIU ARTISTIC	Artele Spectacolului
DURATĂ	15 minute doar pentru poveste 60+ minute pentru poveste și activități ulterioare
INSTRUCȚIUNI PAS CU PAS	1. Profesorul le explică elevilor că vor crea o poveste în grupuri, dar că fiecare elev poate contribui doar cu un cuvânt la un moment dat. Profesorul poate da un titlu, sau o temă, pentru a oferi elevilor niște îndrumări, sau poate fi lăsat complet la imaginația elevilor 2. Elevii formează grupuri de 4 sau 5 elevi și se așează împreună într-un cerc 3. Primul elev începe prin a rosti un cuvânt către elevul în stânga, acesta adăugând următorul cuvânt și continuând în cerc. 4. Povestea se termină când se ajunge la o concluzie rezonabilă sau, dacă este necesar, profesorul poate menționa „mai aveți 15 cuvinte pentru a vă termina poveștile”, de exemplu. 5. O activitate ulterioară poate fi aceea de a determina fiecare grup să-și împărtășească povestea cu ceilalți grupuri din clasă. Acest lucru poate fi făcut sub forma unui scurt rezumat al poveștii sau printr-o piesă de teatru, benzi desenate, film etc., în funcție de interesele elevilor și de resursele școlare.
MATERIALE ȘI RESURSE ADIȚIONALE	Nu sunt necesare materiale pentru activitatea inițială. Pot fi necesare resurse suplimentare dacă se facilitează activitatea ulterioară.

SURSĂ	-
-------	---

4 PROVOCĂRI FIZICE

"Freeze Inclusive Dance" (Dansul Inclusiv - Dansează și Îngheață) își propune să învețe elevii mișcările locomotorii și formele statice, printr-un joc de genul dansează - îngheață, activitatea se adaptează la orice tip de deficiență, și mai ales, în acest caz, elevilor cu dizabilități fizice.

Acest dans folosește mișcări locomotorii, mișcarea scaunului cu roțile și forme statice. Poate fi folosit în clase inclusive și autonome. În timp ce se aude muzica, copiii călătoresc prin spațiu folosind direcții și tempouri diferite. Când muzica se oprește, ei "îngheață" într-o formă statică. Profesorul sau elevii pot decide asupra mișcărilor în spațiul destinat activității și asupra tipului de forme ce trebuie afișate. Elevii vor învăța mișcări creative și vor putea reflecta asupra diverselor semnificații cognitive și emoționale ale acestui tip de exercițiu, pentru individ și grup.

TITLU	Dansul Inclusiv - Dansează și Îngheață
PROVOCARE A DESPRE INCLUZIUNE ABORDATĂ	Dizabilități fizice
DOMENIUL ARTISTIC	Artele Spectacolului
DURATĂ	30 minute
INSTRUCȚIUNI PAS CU PAS	Profesorul eliberează suprafața de obiectele periculoase. Profesorul se asigură că elevii nu se ciocnesc unul de altul. Profesorul stabilește clar regulile activității. Informează elevii că atunci când muzica este pornită, se vor mișca în spațiul de dans, iar când muzica se oprește, vor îngheața într-o anumită formă. Anunțați o mișcare locomotorie și o direcție sau un tempo, cum ar fi „Mergeți înainte încet”. Dacă sunt prea multe concepte pentru ca copiii să le înțeleagă, numiți doar mișcarea locomotorie și adăugați o demonstrație. Demonstrați prin dans/mișcare creativă. Demonstrați înghețarea când muzica se oprește. Redați melodia selectată. Apoi opriți muzica și spuneți tuturor să îngheațe. Menționați tipul de formă/poziție pe care trebuie să o redea elevii cât timp sunt "înghețați": o formă rotundă sau o formă joasă, pătrată, triunghiulară, printre multe altele. Vă puteți folosi, în afara instrucțiunilor verbale, și de semne imprimate pe carton, pentru fiecare mișcare locomotorie și sau tip de formă. Continuați modelul "dans și înghețare" de mai multe ori și apoi puteți adăuga (complica metoda) cu dansul cu un partener, sau "înghețarea" cu un alt coleg. Copiii cu probleme auditive îi pot imita pe ceilalți copii și puteți folosi un semnal vizual cu STOP pentru a le indica că muzica s-a oprit. Copiii orbi sau cu deficiențe de vedere pot auzi muzica și se pot mișca în spațiu, în timp ce ceilalți copii sunt atenți pentru a se asigura că nu se lovesc de copilul cu această dizabilitate. Acest dans este, de asemenea, potrivit pentru copiii care utilizează scaune cu roțile (manuale sau electrice), premergătoare sau cârje. Ei pot folosi anumite părți ale corpului pentru a realiza formele. Este necesar uneori să apelați la ajutorul unui para-educator, sau asistent, pentru a întări instrucțiunile și cuvintele cheie în lucrul cu copii ce au anumite deficiențe.
MATERIALE ȘI RESURSE	- muzica pe laptop, orice melodie potrivită pentru dans

ADIȚIONALE

Cu ajutorul activității „**Casa eroului meu imaginar**” elevii vor învăța că actul de proiectare arhitecturală este procesul de creare a unui spațiu care începe cu nevoia de adăpost și de conștientizare cu privire la diferitele structuri funcționale din jurul acestuia.

TITLU	Casa eroului meu imaginar
OBIECTIV	Se urmărește ca elevii să învețe că actul de proiectare arhitecturală este procesul de creare a unui spațiu care începe cu nevoia de adăpost și de conștientizare cu privire la diferitele structuri funcționale din jurul acestuia.
DOMENIUL ARTISTIC	Design
DURATĂ	40 minute + 40 minute
INSTRUCȚIUNI PAS CU PAS	Proces 1. Li se cere elevilor să-și imagineze un loc liniștit, cu ochii închiși, pentru erou sau personaj bazat pe un roman, basm, piesa de teatru sau o poezie la alegere. 2. Se pun întrebări motivaționale cum ar fi: Unde sau în ce loc vrei să trăiască eroul tău? Acest lucru îi ajută pe elevi să-și dezvolte imaginația și creativitatea, contribuind în același timp la creșterea abilităților de comunicare în limba maternă. 3. Se poate oferi îndrumare pentru a urma o anumită secvențiere a etapelor de lucru. Subiecte care trebuie încurajate sunt: • Determinarea caracteristicilor fizice ale personajului • Determinarea nevoilor de bază • Proiectarea unui loc, sau a unei structuri, în conformitate cu așteptările eroului, pe baza scenariului care urmează a fi creat: loc, condiții meteorologice, mediul înconjurător (în oraș sau în afara orașului, pădure, munte, deșert, zona polară etc.), culoare, emoție. • Crearea unui design arhitectural original pentru eroul de vis, care să se potrivească cu personalitatea sa. 4. Profesorul explică faptul că lucrările pot fi proiectate în două sau trei dimensiuni, iar după ce sunt determinate caracteristicile de bază și așteptările pentru personaj, proiectarea poate fi începută cu etapa de schiță. 5. Elevii sunt încurajați să ia în considerare factori precum textura, culoarea, iluminarea, materialul, proporția și forma în design. 6. După finalizarea lucrării, elevul poate cere profesorului să o verifice. 7. Lucrările sunt expuse în sala de clasă. 8. Elevii sunt rugați să-și exprime gândurile despre munca lor. În cadrul acestor schimburi, se subliniază modul în care valorile - responsabilitatea și onestitatea - le-au afectat munca. 9. Li se cere să explice ce altă activitate le-a plăcut și de ce (din cele realizate de colegi), în afară de propria lor activitate.
MATERIALE ȘI RESURSE ADIȚIONALE	Hârtie albă de desen, foarfece, carton, lipici, pixuri, tot felul de deșeuri carton colorat
SURSA	Cartea: Technology Design

5 PROVOCĂRI COGNITIVE

„Scrierea unei cărți de poezie cu muzică de fundal” activitate în care elevii vor scrie o poezie activând emoțiile și gândirea.

TITLU	Scrierea unei cărți de poezie cu muzică de fundal
DOMENIUL ARTISTIC	Literatură
DURATĂ	40 minute
INSTRUCȚIUNI PAS CU PAS	- Elevii din clasă vor sta în tăcere. - Toți elevii sunt rugați să închidă ochii și să se scufunde în lumea viselor, pentru că se va asculta muzica de fundal în curând. - Când muzica de fundal se termină, toată lumea este rugată să deschidă ochii. - Toți elevii trebuie să spună un cuvânt despre cum se simt, fiecare pe rând. - Cuvintele sunt scrise pe tablă. - Muzica de fundal este activată din nou. - Elevii sunt rugați să scrie o poezie cu cuvântul sau cuvintele pe care le aleg. - Muzica de fundal este redată pe tot parcursul evenimentului. - Fiecare elev care își termină poezia o citește colegilor săi, însoțită de muzică de fundal. - Poeziile sunt apoi legate împreună ca o carte.
MATERIALE ȘI RESURSE ADIȚIONALE	Hârtie simplă Tablă Creion Muzica de fundal

6 PROVOCĂRI COMPORTAMENTALE

Scopul „Atelierelor de muzică all-inclusive” este de a îmbunătăți incluziunea și performanța socio-academică a elevilor, care se confruntă cu diverse provocări, prin activități bazate pe muzică.

TITLU	Ateliere de muzică all-inclusive
DOMENIUL ARTISTIC	Artele Spectacolului
DURATĂ	O activitate periodică, săptămânală, după cursuri, cu sesiuni de 40 până la 60 de minute, în funcție de exercițiile/sarcinile planificate pentru fiecare sesiune, intervalele de timp disponibile și profilul grupului. Durata sugerată nu include timpul necesar pregătirilor.
INSTRUCȚIUNI PAS CU PAS	Ateliere de muzică 1. Demararea sesiunilor, se menține regularitatea în ceea ce privește dimensiunea și componența grupului (8 până la 12 copii, membri neschimbați), durata întâlnirilor, ziua săptămânii. Începeți fiecare sesiune cu un ”cerc de împărtășire” pentru a înțelege cum se simte toată lumea, precum și pentru a afla dacă anumite evenimente perturbatoare au avut loc și dacă ar putea afecta atenția sau performanța unui membru în timpul sesiunii. 2. Înainte de începerea fiecărei sesiuni, consultați lista materialelor și echipamentelor necesare. Asigurați-vă că echipamentul muzical este gata și funcționează (microfonul și sistemul muzical, aveți toate melodiile și videoclipurile pe care ați planificat să le folosiți în timpul sesiunii, dacă veți folosi instrumente muzicale - tastatură, percuții, etc. - verificați dacă sunt disponibile și funcționează;

dacă dvs. sau elevii trebuie să vă îmbrăcați sau să vă machiați - asigurați-vă că aveți ce este necesar; dacă veți desena sau face colaje - verificați dacă aveți instrumentele de desen, hârtia, articolele de tăiat și lipit necesare etc.)

3. În funcție de tema zilei și/sau de programul atelierelor desfășurați exercițiile/jocurile/activitățile planificate.

Idei pentru activități/jocuri:

“Desenând muzica” - profesorul se pregătește cu un spectacol muzical care va fi ascultat. Copiii vor fi rugați să picteze în timp ce ascultă. Ar trebui să aibă un bloc de hârtie, creioane colorate, sau acuarele.

“Muzica și instrumentele muzicale ale lumii” – profesorul se pregătește cu piese muzicale și dansuri tradiționale dintr-o țară sau o regiune a lumii, asigurând și un instrument tipic local, pe care elevii îl pot încerca. Dacă, de exemplu, subiectul este muzica și instrumentele muzicale din Peru, profesorul poate încerca să găsească un charango real pentru a exemplifica, pe lângă înregistrările indigenilor care îl utilizează pentru a cânta. Dacă există un elev din Bulgaria, care se confruntă cu dificultăți culturale într-o țară străină, profesorul poate aduce un cimpoi sau un alt instrument numit gadulka.

“Activitate centrată pe sezon și pe evenimente” - profesorul organizează ateliere axate pe teme alese în corespondență cu specificul sezonier, programul educațional și evenimente importante, caracteristice regiunii și țării (de exemplu înainte de Crăciun elevii ilustrează, cântă sau interpretează cântece și melodii de Crăciun, dansează dansuri specifice și pregăti concerte de Crăciun).

“Calendarul cultural” - într-o clasă variată din punct de vedere cultural, profesorul poate crea un calendar cultural pestrî cu sărbători și ocazii festive din toate regiunile natale / țările de origine, sau etniile, sau religiile, cărora le aparțin elevii. Conform acestui calendar, profesorul poate atribui sarcina de a pregăti o mică demonstrație elevilor, a căror zi este „sărbătorită” la școală – aceasta poate funcționa pentru elevii din clasa a IV-a sau a V-a și mai sus. Solicitarea sprijinului părinților ar favoriza includerea prin implicarea unei alte generații în activitățile comunității școlare.

“Povești și capodopere ale unor muzicieni celebri, care se confruntă cu diverse provocări” – profesorul se poate pregăti cu materiale – curiozități, povești din viața și exemple ale geniului muzical al diferiților muzicieni celebri, care experimentează un fel de provocare (comportamentală, fizică, cognitivă). Câteva exemple, care pot fi folosite:

- Modele cu dizabilități fizice: Itzhak Perlman, violonist; Thomas Quasthoff, bass-bariton; Ronan Tynan, tenor; Leon Fleisher, pianist.
- Modele cu dizabilități senzoriale: Dame Evelyn Glennie, Stevie Wonder, Ray Charles, Andrea Bocelli, Brian Wilson.
- Modele cu autism: compozitorii Donna Williams, Hikari Oe și interpreții Thristan „Tum-Tum” Mendoza și Glenn Gould.
- Modele de urmat cu tulburări de comportament emoțional: John Ogdon, pianist premiat, care a fost subiectul virtuozului filmului BBC din 1981, pe baza biografiei sale și a luptei pierdute cu bolile mintale și depresia maniacal; Charles „Buddy” Bolden, Thelonious Monk și Jaco Pastorius, regretatul mare pianist și pedagog Vladimir Horowitz, care a suferit o boală psihosomatică.
- Modele de urmat cu dificultăți de învățare și deficit de atenție: excepționalul Albert Einstein, omul de știință care a schimbat lumea prin teoria relativității, a fost și un muzician pasionat și un violonist desăvârșit.

4. Fiecare sesiune ar trebui să se încheie cu o activitate de feedback final, în care fiecare elev poate spune cum se simte în acel moment, în comparație cu cum se simțea la începutul sesiunii. Profesorul ar trebui să înregistreze, sau să noteze comentariile elevilor și să le pună întrebări suplimentare cu privire la ceea ce le-a plăcut cel mai mult, ce le-ar plăcea să repete și peste ce ar putea sări.

MATERIALE ȘI RESURSE ADIȚIONALE	Muzică – mijloace tehnice și spectacole/capodopere muzicale (fișiere audio și video), care urmează să fie utilizate pentru ascultare, dans și cântare/redare; Microfoane și sistem muzical; Tastatură; Instrumente muzicale de percuție pentru copii; Foi de desen, creioane colorate, creioane colorate sau culori de apă; Pantofi sau haine potrivite pentru dans; Costume sau tipuri speciale de instrumente pentru activități multi-culturale.
--	--

„Jocuri de teatru pentru incluziune” activitatea își propune să îmbunătățească incluziunea prin construirea încrederii în exprimare, să îmbunătățească gândirea creativă, abilitățile motorii și de lucru în echipă, să construiască empatie.

TITLU	Jocuri de teatru pentru incluziune
DOMENIUL ARTISTIC	Artele Spectacolului
DURATĂ	60 de minute pe sesiune, o dată sau de două ori pe săptămână, în funcție de timpul și spațiul disponibil al facilitatorului, unde grupurile se pot aduna după ore.
INSTRUCȚIUNI PAS CU PAS	Atelierele de teatru propriu-zise Începeți întotdeauna cu un cerc rapid de măsurare „unde ne aflăm”, unde participanții pot împărtăși cum se simt și cât de pregătiți sunt pentru activitățile pe care facilitatorul le-a pregătit. Fiecare atelier poate continua cu câteva exerciții de încălzire, iar primele câteva sesiuni, mai ales dacă participanții grupului nu se cunosc, trebuie să includă exerciții de consolidare a ansamblului/încrederii. Faceți „plimbarea ca și cum” (o persoană care poartă o încărcătură grea în spate, un bătrân, Albă ca Zăpada care tocmai s-a trezit după 100 de ani de somn și totul în jur s-a schimbat, o femeie însărcinată pe o stradă comercială aglomerată, un nou bebeluș de girafă născut) exercițiu pentru a vă asigura că grupul își antrenează flexibilitatea înainte de a începe cu celelalte jocuri. Exercițiul de ”mers ca și cum” poate fi extins în exercițiul „mers aleatoriu” al lui Spolin, mai departe în sesiunile de dramă, cu coaching secundar, oferit de facilitator, care poate intra adânc în domeniul incluziunii/excluziunii, stereotipurilor, diversității etc. De exemplu, facilitatorul poate pune grupul să meargă în interiorul camerei, singur, pe ritmul preferat. Apoi, la un moment dat, facilitatorul poate începe coachingul secundar. De exemplu. „Să ne imaginăm că mergi pe o stradă. Te apropii de o stație de metrou. Vezi o monedă pe pământ. Apleacă-te și ridic-o. Privește moneda din toate părțile. Continuă să mergi spre stația de metrou. Intră și găsește de pe ce platformă va pleca trenul tău. Continuă să te joci cu moneda în mâna dreaptă tot timpul. În stația de metrou se lucrează la reconstrucție. Există tavane joase și obstacole pe podea. Ocolește-le cu grijă. Chiar înainte de platformă vezi un orb în picioare cu o ceașcă în mâna stângă și un baston alb în mâna dreaptă. Te oprești în loc. Arunci moneda pe care ai găsit-o în paharul lui. Face stropi, pentru că înăuntru este cappuccino. Orbul pare uimit. El bea o băutură caldă în timp ce își aștepta trenul. Ceea ce ai crezut?” O discuție poate începe ulterior. Alte jocuri din care să alegeți: Joc pentru dezvoltarea imaginației: 1. Împărțiți un grup de 10 până la 16 copii în două echipe. 2. Alegeți un căpitan dintr-o echipă și mutați-l la douăzeci de metri distanță sau dacă se joacă într-o cameră închisă la o distanță suficientă unde copiii pot alerga.

	3. Fiecare copil din echipă alege un cuvânt pe care să-l aducă căpitanului, iar cuvintele sunt legate de o temă aleasă de gazda jocului, sau de copii. 4. La început fiecare copil aleargă la căpitan și îi șoptește cuvântul la ureche. Căpitanul trebuie să memoreze cuvintele și la sfârșit să spună o poveste fictivă folosind toate cuvintele. 5. Câștigă echipa cu cea mai interesantă poveste și toate cuvintele folosite. 6. Urmează o schimbare de căpitani și o nouă poveste. 7. Jocul se termină după ce toți copiii au fost căpitani și fiecare a spus o poveste. Mediul de grup Împărțiți grupul în echipe de câte 5. Fiecare echipă face un cerc mic. Primul participant din echipă intră în cerc și mimează o acțiune care definește un anumit mediu la alegerea/aprecierea lor. Ceilalți membri ai echipei încearcă să-și imagineze care ar putea fi acel mediu. De îndată ce un alt membru al echipei decide că a ghicit care este acel mediu și are o idee cum să contribuie, ei intră în cerc și efectuează o acțiune complementară care întrește imaginea mediului. Continuăm activitatea până când întregul grup se află în interiorul cercului imaginar, construind o imagine comună. Amintiți-le elevilor că cheia este să creeze o imagine completă. Toți trebuie să lucreze împreună în acest moment și să nu încerce să adauge ceva care distruge mediul. Un joc grozav pentru colaborare. Actorul Switch Trei actori primesc o situație și un personaj din public. Facilitatorul poate influența cu atenție natura situației și tipurile de personaje, care vor trebui interpretate, urmărind aducerea în discuție a subiectelor de incluziune/excluziune și diversitate. Elevii încep o scenă. La un moment dat în timpul scenei, facilitatorul strigă SWITCH și cei trei actori vor trebui să schimbe personajele. Asta înseamnă că trebuie să se asculte cu adevărat unul pe celălalt și să fie conștienți de cine sunt celelalte personaje, astfel încât să poată ridica un alt personaj în orice moment. Un exercițiu excelent pentru înțelegerea diverselor situații de viață și testarea diferitelor scenarii. Elevilor ar trebui să li se reamintească faptul că scopul este de a continua să lupte pentru o scenă coerentă, indiferent de situație.
MATERIALE ȘI RESURSE ADIȚIONALE	Haine și încălțăminte comode, spațiu suficient, scaune, ceva recuzită, eșarfe dacă este necesar și bună dispoziție.
SURSĂ	https://www.theatrefolk.com/blog/improv-games-for-collaboration/ Rules of Improvisation The Blog of a Drama Student (wordpress.com) Spolin, V., (1986) <i>Theater Games for the Classroom: A Teacher's Handbook</i>, Northwestern University Press Good practice from the InCrea+ project: Game for developing imagination by Kiril Georgiev Kirilov, e-mail: kirikirilovski@abv.bg, publichnarech1@gmail.com, nsu151@abv.bg

7 PROVOCĂRI LEGATE DE TALENT

În timp ce participă la activitatea „**Talente în acțiune! O călătorie spre viitor**” elevii devin conștienți de barierele pe care le poate întâlni o persoană și de sprijinul de care pot beneficia în exprimarea unui talent. De asemenea, sunt identificate potențialele surse de sprijin. Responsabilitatea lor în a face lucrurile să se întâmple este subliniată.

S-au abordat provocările pentru incluziune: talent, mediul socio-economic.

Abilități de secol XXI promovate: creativitate, alfabetizare media, leadership și responsabilitate.

TITLU	Talente în acțiune! O călătorie spre viitor
DOMENIUL ARTISTIC	Arte vizuale
DURATĂ	<i>Sesiuni multiple</i> 3 sesiuni de la 60 spre 90 minute
INSTRUCȚIUNI PAS CU PAS	Problema actuală: Avem diverse talente, competențe pe care le putem folosi în viața noastră. De asemenea, ne putem confrunta cu dificultăți din cauza limitărilor personale, a statutului socio-economic sau a barierelor din context. Fiecare poate juca un rol de obstacol, sau sprijin, în exprimarea talentelor. Pași Partea A 1. brainstorming: formatorul le cere elevilor să definească conceptele de barieră și cel de susținere 2. introducere: formatorul își rezumă perspectivele și oferă o definiție a conceptelor de barieră și susținere. Formatorul îi îndrumă să exploreze tipurile de bariere și de susținere (fizice, relaționale etc.) 3. instrucțiuni legate de arte: formatorul introduce tema reprezentării vizuale pe un poster. Oferă informații despre cum să-l dezvolte și să-l facă accesibil tuturor. 4. activitatea A: elevii sunt rugați să afle, organizați în grupuri mici, biografia unui pictor celebru, scriitor și om de știință; pentru a evidenția cum și-au descoperit talentele, ce dificultăți și ce tip de susținere au găsit (documentarea poate consta într-o vizită la un muzeu, colectarea de imagini cu însemnări despre istoria persoanei celebre). Apoi li se cere să reprezinte pe un afiș, sau hartă, principalele elemente. 5. discuție: elevii discută principalele elemente enumerate. Partea B 6. activitatea B: elevilor li se oferă descrierea unui adolescent cu talentele sale, dar și limitele sale și li se cere să identifice posibile bariere și avantaje, pentru atingerea obiectivelor sale legate de talent. Le vor raporta pe tablă sau pe un afiș. 7. discuție: elevii discută cele mai comune bariere în contextul lor, rolul pe care îl poate avea fiecare membru al comunității. Formatorul oferă exemple de acțiuni de sprijin. 8. rezumat: formatorul rezumă principalele puncte care au reieșit din discuție. Partea C 9. instrucțiuni legate de arte: formatorul introduce subiectul povestirii digitale și oferă informații despre cum să o dezvolte pentru a face ca pașii relevanți să apară în poveste și să fie accesibile tuturor. 10. activitatea C: în grupuri mici, elevii aleg un personaj la care au lucrat deja (fie celebru sau nu) și dezvoltă o poveste digitală de 5 minute în care (a) evidențiază călătoria către dezvoltarea și exprimarea talentului, (b) barierele întâlnite și sprijinul oferit, ce au făcut membrii comunității. Sau, de exemplu, un adolescent în contextul său de viață, ce ar putea face comunitatea (atât colegii cât și adulții) pentru a-l sprijini. 11. împărtășire: elevii împărtășesc poveștile dezvoltate și comentează elementele care au apărut și evoluțiile diverse care le caracterizează poveștile. 12. rezumat: trainerul rezumă principalele puncte care au reieșit din discuție subliniind și încurajând un angajament personal activ.
MATERIALE ȘI RESURSE	Portrete ale personajelor - cu descrieri scrise, sau orale Manuale de istoria artei, literaturii, științei pentru referință

ADIȚIONALE	Instrucțiuni pentru a realiza o povestire digitală https://www.storyboardthat.com https://www.uow.edu.au/student/learning-co-op/assessments/digital-storytelling
-------------------	---

„**Autoportrete semnificative**” - activitatea oferă o oportunitate excelentă de predare prin autoportrete și selfie-uri. Fiecare elev este puternic, iar portretele lor trebuie privite din propriile perspective, mai degrabă decât prin stereotipurile negative care predomină în societatea noastră.

TITLU	Autoportrete semnificative
PROVOCAREA DESPRE INCLUZIUNE ABORDATĂ	Talent, provocări sociale, culturale, socio-economice
DOMENIUL ARTISTIC	Artă vizuală
DURATĂ	50 minute pe zi
INSTRUCȚIUNI PAS CU PAS	Ziua întâi: studierea unor autoportrete Elevii intră în clasă și văd trei autoportrete pe peretele/ecranul/tableta din față. Alegeți portrete minorităților subreprezentate, portrete ale unor persoane dezavantajate social. În grupuri de cel mult 3 elevi, rugați-i să scrie trei lucruri care sunt asemănătoare în portrete, trei lucruri care sunt diferite. În restul orei, elevii lucrează în grupuri pentru a studia fotografiile și a-și nota observațiile. Ziua a doua: Autodescriere Înmânați fiecărui elev o fișă cu întrebări care să-i determine să se gândească la persoana lor: „Care este un cuvânt pe care l-ai folosi pentru a te descrie?” „Care este piesa de îmbrăcăminte preferată pe care o deții?” „Unde simți că ești în elementul tău?” Apoi oferiți-le mai multe portrete (eventual pe videoproiector) și predați o lecție despre termeni simpli din fotografie, cum ar fi: compoziție, aranjare, prim-plan, echilibru, spațiu și simplitate. Ziua a treia: Dezvoltarea hashtag-urilor În a treia zi, elevii trebuie să dezvolte un hashtag pentru problema politică de care sunt interesați. Câteva exemple de hashtag-uri pot fi: #StopViolentaDomestica, #NuSuntOStatistica, #BlackLivesMatter și #BuildBridgesNotWalls etc. Ei trebuie să-și creeze propriul hashtag. Apoi trebuie să facă un plan pentru a-și realiza propriile portrete, inclusiv îmbrăcăminte, decor, fundal, expresia facială, poziția și distanța față de cameră, hashtag-uri de folosit. Ziua a patra: Elevii folosesc pe rând aparatul foto sau telefoanele pentru a-și face fotografii, cu ajutorul celorlalți. Ziua a cincea: Afișarea fotografiilor în format digital și discuție despre hashtag-urile și imaginea alese. Sau expoziție în galeria școlii.
MATERIALE ȘI RESURSE ADIȚIONALE	Portrete sau selfie-uri imprimate Foi albe Camera foto sau/și camera telefonului Video proiector
SURSĂ	https://www.davisart.com/sites/default/assets/File/high-school-art-students-break-stigmas-and-negative-stereotypes.pdf

8 ÎNVĂȚARE PRIN ACTIVITĂȚI INCREA+

Evaluarea predării și învățării ar trebui să fie considerată un proces ce permite educatorilor să înțeleagă dacă acțiunile întreprinse sunt eficiente în producerea schimbărilor de învățare așteptate la elevii lor. Principiul de bază este acela că educatorii propun activități pentru a atinge obiective semnificative pentru elevi și care le îmbunătățesc cunoștințele și abilitățile.

În Anexe se regăsește un formular preliminar necesar pentru a identifica punctele forte și nevoile elevilor care participă la program și pentru a orienta în selecția activităților în funcție de acestea. În mod clar, educatorii ar trebui să dețină o bază de referință și care să asigure că ceea ce oferă poate aduce o schimbare atât prin îmbogățirea nivelurilor de cunoștințe și abilități cu conținuturi noi, cât și prin exersarea și extinderea celor deja existente.

Evaluarea procesului de predare și învățare este, desigur, complexă, deoarece numeroasele dimensiuni sunt împletite cu diverși actori implicați. În proiectul InCrea+ ne concentrăm atât pe punctul de vedere al educatorilor, cât și al elevilor. În plus, după cum sugerează și titlul proiectului, "creația artistică" și "incluziunea" sunt cei doi factori principali care ar trebui să ghideze și procesul de evaluare a predării și învățării.

A. Evaluarea învățării elevilor

Urmărește să măsoare dacă educatorii au atins obiectivul descris și au promovat schimbările așteptate în ceea ce privește incluziunea, cât și cunoștințele și abilitățile de creație artistică, în rândul cursanților.

În ceea ce privește incluziunea, se evaluează învățarea conținuturilor propuse cerând fiecărui participant să descrie sau să arate ceea ce a învățat.

Întrebările legate de un obiectiv axat pe *diversitate* sunt „Care sunt elementele care caracterizează definiția diversității descrise în explicație?” sau „Ați putea descrie cel puțin două asemănări și două diferențe cu colegii de clasă?”. Pentru un obiectiv care se concentrează pe *învățarea abilităților sociale*, întrebările ar putea fi: „Ați putea să-mi spuneți ce abilitate socială, dintre cele explicate, ați folosit în lucrul cu colegii de clasă?” sau „Cum ați putea întreba personajul din povestea citită să se joace cu voi?”.

În ceea ce privește creația artistică, conținutul și abilitățile noi sunt evaluate cerând să fie descriși câțiva pași necesari pentru a executa noua tehnică artistică, sau chiar prin a o realiza.

În consecință, fiecare elev este, de exemplu, întrebare „Ați putea descrie (sau repeta) cel puțin doi pași ai procesului de creație artistică dintre cei explicați?”, „Ați urmat toți pașii furnizați în instrucțiuni?”, „La realizarea produsului dvs. artistic ați inclus cel puțin trei elemente de bază, dintre cele explicate?”, „Ați putea să-mi enumerați care sunt elementele de artă vizuală care au o valoare de bază?”.

În ceea ce privește impactul și beneficiile aplicării noilor cunoștințe și abilități. Abordarea acestui punct se extinde la schimbările promovate la contextul de viață al participanților, precum și intenția acestora de a le folosi în acțiunile lor viitoare.

Exemple de aceste întrebări: „Care au fost aspectele/elementele/deprinderile pe care le-ai descoperit în timpul activității pe care ai dori să le iei cu tine în viitor?” sau „Care sunt beneficiile pe care le-ai perceput practicând această abilitate acasă?”.

Alte aspecte: Educatorii sunt, de asemenea, interesați să înregistreze nivelul de participare al fiecărui elev în timpul activităților, asigurându-se că nimeni nu este lăsat în urmă. Exemple de întrebări sunt: „Elevul a participat la împărtășirea ideilor sale despre felul în care se aseamănă cu colegii săi și cum este unic?”, „Elevul a creat o reprezentare vizuală a ceva semnificativ pentru el/ea, așa cum era de așteptat?”, „Elevul a contribuit la sarcina de grup cu o idee/întrebări/acțiune așa cum s-a solicitat?”, „Elevul a împărtășit, pe scurt, colegilor de clasă semnificația creației sale în timpul discuției?”, „Fiecare elev și-a descris sentimentele legate de participarea la activitate, la finalul acesteia?”. Un tabel rezumativ cu numele elevilor în stânga și diversele momente de învățare în dreapta poate fi folosit pentru a verifica dacă toți au contribuit cumva și asigurând participarea tuturor elevilor la activitate. Răspunsurile ar putea fi furnizate folosind o opțiune Da sau Nu sau folosind o scală Likert de 5 puncte, unde, de exemplu, „1” înseamnă „deloc” și „5” înseamnă „mult”.

Pentru a evalua învățarea, educatorii pot folosi diverse metodologii. În timpul sesiunii de învățare, de exemplu, ei pot pune întrebări tuturor elevilor, sau pot efectua o observație sistematică în timpul unei sarcini specifice. La sfârșitul sesiunii de învățare, aceștia pot pregăti un formular cu câteva întrebări deschise, sau un chestionar cu variante multiple, sau pot da o sarcină legată de conținutul specific al unității.

În cele din urmă, ar putea fi luată în considerare și ascultarea elevilor cu privire la ceea ce ar dori să învețe mai mult, sau ce le-a plăcut mai mult și ce ar putea să facă predarea mai atractivă și mai semnificativă.

B. Educatorii reflectând asupra procesului și evaluarea activității de predare

Este important ca profesorii care desfășoară activitățile, la finalul activității propuse, să reflecteze asupra diverselor faze ale predării, începând de la planificare, să-și dea seama dacă trebuie să dedice mai mult timp

acestei etape, sau unor aspecte specifice, dacă au urmat toți pașii planificați, dacă cronologia, exemplele, strategiile de predare, elementele UDL, au rezultat ca fiind adecvate elevilor. De asemenea, incidentele critice, atât pozitive, cât și negative, ar trebui explorate pentru a planifica mai bine următoarele activități și pentru a maximiza probabilitatea de a atinge obiectivele propuse.

Gândindu-se la **incluziune și participare**, de exemplu, educatorii se pot întreba „În ce măsură și cum au fost incluși în activitate elevii cu diverse provocări/deficiențe? Care sunt elementele UDL care au fost aplicate? Au funcționat? Trebuie să schimb strategia pentru activitățile similare viitoare?”. În consecință, o colecție sistematică a răspunsurilor - de la toți participanții - va permite educatorilor să dobândească o imagine mai bună asupra predării și învățării unui aspect precum "incluziunea", pot fi adresate și o serie de întrebări generale precum „Ce au învățat elevii despre colegii de clasă?”, „Ce schimbări de atitudine și relații se observă în rândul elevilor cu diverse provocări/deficiențe?”, „Ce schimbări de performanță, de avansare educațională se observă în rândul elevilor cu diverse provocări/deficiențe?”.

De asemenea, în ceea ce privește **arta** în sine, educatorii se pot întreba „În ce măsură și cum au avut elevii cu diverse provocări/deficiențe oportunitatea de a învăța cunoștințe și abilități artistice specifice oferite în timpul atelierului? Care sunt elementele UDL care au fost aplicate? Au funcționat? Trebuie să schimb strategia pentru activitățile similare viitoare?”.

O atenție deosebită trebuie acordată **sentimentelor și impresiilor** pe care educatorii le au în timpul predării, referitoare la reacțiile clasei, sau în relație cu anumiți elevi. Exemple de întrebări de reflecție: „Cum m-am simțit în diversele momente ale sesiunii de învățare?”, „La sfârșitul acestei sesiuni am simțit că...”, „Data viitoare mi-ar plăcea să simt mai mult/multă...”. Uneori, sentimentele și impresiile ne sugerează să explorăm în profunzime situațiile și să găsim noi căi, sau modalități de lucru. Exemple de reflecții: „Am impresia că elevii nu au fost interesați”, „Simt că unii elevi au niște dificultăți, dar nu știu de ce, sau care sunt acestea...”, acestea ar putea fi semnale ce nu trebuie subestimate, pentru a putea oferi activități de învățare semnificative.

Cuvinte cheie: evaluarea învățării, incluziune și participare, exprimarea artistică, profesorii ca agenți ai schimbării

CONCLUZII GENERALE

Ivana Tsvetkova¹, Teresa Maria Sgaramella², Zornitsa Staneva³, Lea Ferrari⁴

¹CuBuFoundation (BULGARIA)

²UNIPD (ITALY)

³CuBuFoundation, (BULGARIA)

⁴UNIPD (ITALY)

iptsvetkova@gmail.com, teresamaria.sgaramella@unipd.it, zornitsastaneva@gmail.com, lea.ferrari@unipd.it

Acest material metodologic a avut ca scop asigurarea fundamentelor celor mai eficiente și inovatoare alegeri de luat în considerare atunci când se implementează un curriculum educațional incluziv prin care se promovează folosirea artei în predare, în lucrul cu adolescenții. Ca primă acțiune, o analiză a scos în evidență o serie de provocări la adresa incluziunii care au venit în prim plan și care sunt relevante pentru a fi luate în considerare în contextul UE, și anume:

- Migrația și barierele culturale, religioase, rasiale sau de gen care pot împiedică incluziunea.
- Dizabilitățile, în cazul cărora varietatea de provocări și probleme care pot apărea este destul de mare și diferă în funcție de contextul național, de caracteristicile specifice fiecărei dizabilitate.
- Sărăcia și problemele socio-economice
- Copiii supradotați și talentați și nevoile lor
- Nivelul de cunoștințe și programele de formare disponibile pentru profesori care să-i ajute să prevină și combată fenomenele de excluziune.
- Impactul Covid-19 și implicațiile sale asupra educației și incluziunii.

Pentru o abordare eficientă a acestor provocări și probleme, specialiștii interesați de promovarea incluziunii trebuie să ia în considerare următoarele:

- Educația incluzivă și Designul Universal de Învățare - fundamente metodologice de bază în dezvoltarea pozitivă a tinerilor.
- Competențele secolului 21 – competențe de care fiecare adolescent are nevoie pentru a putea face față provocărilor prezente și viitoare.
- Educația artistică și creația artistică ca mijloace eficiente pentru crearea de noi oportunități pentru dezvoltare personală, comunicare directă și nediscriminatorie îmbocățind astfel sistemul educațional prin abordarea nevoilor educaționale în continuă schimbare și a epocii suprasolicitării informaționale.

Se știe că artele și cultura reprezintă componente semnificative a vieții de zi cu zi, acestea oferind o bună oportunitate pentru dezvoltarea și achiziția de noi cunoștințe, îmbunătățirea competențelor, formarea de atitudini sănătoase și dezvoltarea imaginației. Analiza practicilor disponibile în prezent în Europa arată un interes din ce în ce mai mare în acest domeniu și o atenție deosebită acordată integrării copiilor care se confruntă cu fenomene de discriminare și excluziune socială la nivelul școlii. Totodată se evidențiază și nevoia de explora modalități prin care artele pot fi integrate cu succes în educația incluzivă. Proiectul InCrea+ vine să completeze și să consolideze aceste eforturi oferind următoarele:

Un ghid metodologic care să dezvolte și să propună activitățile care sunt organizate într-un curriculum detaliat și bine încheiat (a se vedea capitolul 9).

- O serie de activități care să urmărească dezvoltarea a din ce în ce mai multe contexte educaționale.
- Modalități de a folosi instrumentele digitale, teatrul, artele plastice și vizuale pentru a aborda provocările legate de incluziune prin cooperare și creativitate.

- Instrumente și indicații pentru personalizarea activităților propuse în funcție de nevoile și obiectivele educaționale așa cum sunt descrise în secțiunea *Idei, instrumente și modele* din materialele metodologice.

Curriculumul dezvoltat de parteneri oferă o oportunitate pentru profesori, precum și pentru specialiștii din sectoarele culturale și sociale interesate de incluziune să fie mai bine pregătiți pentru o diversitate tot mai mare a contextelor educaționale și, prin acțiunile lor, să se îndrepte către o comunitate incluzivă și creativă.

ANEXE

IDEI, MODELE, INSTRUMENTE - MATERIALE SUPPORT PENTRU CURRICULUMUL EDUCAȚIONAL FORME DE EXPRIMARE ARTISTICĂ

Materiale auxiliare 1

CUM SĂ NE PREGĂTIM PENTRU FOLOSIREA ARTELOR ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ?

Zornitsa Staneva¹, Ivana Tsvetkova²

¹CuBuFoundation (BULGARIA)

²CuBuFoundation, (BULGARIA)

zornitsastaneva@gmail.com, iptsvetkova@gmail.com

Pe baza cercetărilor efectuate, a rezultatelor prezentate și discutate în cadrul capitolelor din materialul metodologic, precum și a principalelor puncte care decurg din activitățile desfășurate, acest document își propune nu numai să rezume câteva aspecte de bază, dar și să ofere orientări și recomandări cu privire la modul de abordare și implementare a activităților, luând în considerare unele elemente esențiale folosind o abordare pas cu pas.

Este important de remarcat faptul că sugestiile incluse în această lucrare nu reprezintă o listă exhaustivă, ci mai degrabă elemente esențiale pentru implementarea unei metodologii de integrare a artelor în procesul educațional incluziv.

ETAPA 1 - Evaluarea

Pentru a asigura participarea activă a elevilor, este important să cunoașteți punctele forte și vulnerabilitățile specifice membrilor grupului, implicați în activități. De asemenea, este important să avem în vedere care sunt așteptările și capacitățile acestora legate de vârstă. Profesorii vor avea în vedere și vor analiza toate aceste particularități, consultându-se totodată cu experții implicați în activități. Aceasta etapă ajută și la formarea grupurilor pornind de la analiza nevoilor, abilităților și vulnerabilitățile elevilor.

Dintre principiile după care se ghidează profesorii în lucrul cu clase sau grupuri de elevi, având în vedere problemele cu care unii dintre aceștia se pot confrunta, menționăm următoarele:

- adoptarea unei atitudini pozitive și stabilirea unor obiective realiste în privința tuturor participanților.
- promovarea abilităților de comunicare
- aplicarea principiilor Designului Universal de învățare (UDL) pentru asigurarea participării active
- dezvoltarea abilităților secolului 21 prin intermediul activităților alese
- selectarea și folosirea unor tehnici adaptate diferitelor stiluri de învățare
- stabilirea unor obiective în funcție de nevoile elevilor și monitorizarea/înregistrarea rezultatelor elevilor
- capacitatea de a fi pregătiți să introducă și să pună în aplicare modificări ale abordării atunci când/dacă este necesar

Profesorii sunt sfătuiți să utilizeze și să recurgă la instrumentele de evaluare anexate ca punct de plecare înainte de implementarea proiectelor de folosire a artei în predare pentru o educație incluzivă.. Aceștia vor putea reflecta asupra principalelor tipuri de risc de excludere, asupra punctelor forte ale copiilor, asupra materialelor și asupra comunității/expertilor cu care vor lucra. Ca parte a procesului, se recomandă, de asemenea, ca profesorul să știe și să înțeleagă care sunt riscurile fenomenelor de excludere în cadrul școlii sau în interiorul clasei, precum și cauzele acestora, să cunoască natura acestora. Acest lucru poate fi făcut cu ajutorul instrumentelor propuse, dar și prin observare, discuții fie individuale, fie de grup, consultații cu consilierul școlar, directorul și părinții.

ETAPA 2 – Formarea grupului și înțelegerea temei incluziunii

După finalizarea primei etape, profesorul trebuie să formeze grupurile. Elevii vor participa în mod voluntar. Profesorul care a decis să folosească tehnici de introducere a artei în procesul educațional poate să hotărască să formeze mai mult de un singur grup și plecând nevoile, interesele și abilitățile participanților să-i antreneze în același timp în activități diferite și să-i încurajeze să împărtășească experiențe. Introducerea unor sesiuni de tranziție cu activități individuale poate să ajute la o mai bună cunoaștere tematicii și a experienței anterioare a elevilor implicați și încurajarea acestora să abordeze noi teme și să cunoască persoane noi. Din nou, trebuie să luăm în considerare vârsta potențialilor participanți atunci când folosim această metodă, dar și când formăm un grup sau selectăm activitățile din programă

Grupul trebuie să fie unul mixt – copii expuși riscului de excluziune social și copii care sunt considerați sau se consideră că nu sunt în pericol de excluziune. Raportul depinde de context, nivelul de risc și decizia profesorului.

De asemenea, se recomandă pregătirea unei lecții care să promoveze conștientizarea diversității, care va avea ca obiectiv sensibilizare elevilor în raport cu concept precum stiluri diferite de învățare, diversitate și incluziune. Această abordare se poate folosi în special în grupurile care nu au mai lucrat împreună, în clase care conțin copii cu dizabilități sau alte probleme. Nu e obligatorie introducerea unei sesiuni de conștientizare a acestor probleme. Profesorul poate lua decizia de a organiza sau nu în funcție de componența și dinamica grupului (dacă există fenomene de agresiune sau hărțuire în interiorul grupului) sau de existența unor discuții despre aceste probleme în trecut.

Mai jos, aveți o serie de linkuri către materiale video în limba engleză pe tema incluziunii și educației inclusive. Profesorii pot alege să folosească unul sau mai multe din aceste materiale sau alte resurse care nu sunt incluse aici.

- Inclusive Education - Education Equity Now
https://www.youtube.com/watch?v=8HPH4RoV63s&ab_channel=UNICEFEurope%26CentralAsia
- Inclusion
https://www.youtube.com/watch?v=6SnXBKEfr2s&ab_channel=SheenaSihvonen
- Diversity and Inclusion
https://www.youtube.com/watch?v=64M6NoFM2RI&ab_channel=DOUGWARE1
- We Are All Different - and THAT'S AWESOME! | Cole Blakeway | TEDxWestVancouverED
<https://www.youtube.com/watch?v=sQuM5e0QGLg>
- The Inclusion Classroom: An Inclusive Education Movement
https://www.youtube.com/watch?v=7euYspGvBsY&ab_channel=TeachingsinEducation
- Inclusion Makes the World More Vibrant
https://www.youtube.com/watch?v=QXY5TyCUTlo&ab_channel=Uniting

ETAPA 3 - Pregătire și implementare

Pentru a asigura integrarea tuturor participanților indiferent de nevoile și abilitățile acestora (în funcție de grup, context și activitate) profesorul trebuie să urmeze câțiva pași esențiali. Recomandările de mai jos nu reprezintă o listă completă a măsurilor ce pot fi luate de către profesori, aceștia prioritizându-le în funcție de rezultatele din Etapa 1 și Etapa 2. De asemenea, fiecare activitate sau serie de activități poate să necesite pregătire specială și adaptare în funcție de grup – vă rugăm să citiți întreg textul aferent activității/ activităților alese. Totodată, se recomandă consultarea unor specialiști.

- Pregătirea

Asigurarea incluziunii socio-economice. Școala trebuie să ofere elevilor toate resursele materiale și umane și condițiile necesare pentru ca activitatea grupului să se desfășoare în mod plăcut, neîntreruptă și să se finalizeze cu rezultate bune. Școala nu trebuie să pună nicio barieră în ceea ce privește accesul elevilor vulnerabili, cărora li se poate refuza accesul la diferite activități extrașcolare. Soluția poate fi formarea mai multor grupuri. O altă soluție ar fi selectarea grupurilor care ar trebui să fie incluse în discuții lunare cu diriginții care își cunosc elevii, precum și problemele acestora.

Sprijinirea diversității culturale. Artă este un limbaj universal și poate reprezenta un instrument foarte util în procesul de sprijinire a elevilor care se confruntă sau sunt în pericol de a fi supuși excluziunii culturale (copii aparținând comunităților comunitare, copii care nu vorbesc limba locală, copii din țări diferite și/sau confesiuni diferite). Profesorul va trebui să iasă din confortul propriilor convingeri culturale și să-și dezvolte cunoștințele și abilitățile pentru a include înțelegerea și aprecierea culturilor și limbilor elevilor. De exemplu, dacă se confruntă cu probleme lingvistice, profesorul poate să delege un elev mai mare sau cu mai multă experiență să traducă câteva informații importante despre atelier și activitățile/procese exacte, care vor avea loc, sau chiar să desemneze un elev să joace rolul de interpret pe durata primei ședințe. Profesorii trebuie să se documenteze cu privire la cultura acestor elevi și să introducă în cadrul activității un element specific acestei culturi – tradiții, obiective turistice, elemente religioase etc. Astfel, elevul poate să aibă ocazia să vorbească și să le explice colegilor ceea ce urmează să lucreze împreună.

Asigurarea accesului în școală a persoanelor cu dizabilități: verificați dacă toate locațiile în care se vor desfășura activitățile sunt accesibile tuturor elevilor, oferiți sprijin și indicații suplimentare dacă este nevoie, asigurându-vă că există un sistem de reguli care va garanta experiența de învățare și cea artistică precum și creșterea încrederii și stimei de sine. În funcție de spațiul fizic, pot fi luate diverse măsuri – de exemplu, asigurarea accesului persoanelor în scaun rulant, modificări la sistemul de iluminat în funcție de nevoile persoanelor cu deficiențe de vedere, alegerea activităților potrivite luând în considerare dizabilitățile fizice ale elevilor. Aceste măsuri pot fi luate doar cu ajutorul unui expert, a unui medic și o discuție directă privată cu elevul. Modalități alternative de comunicare și exprimare pot fi stabilite pentru elevi care au deficiențe auditive sau vizuale (surditate sau hipoacuzie, sau nevăzători sau cu vedere slabă). De exemplu, pentru o activitate de dans se vor folosi toate părțile corpului pentru a face anumite scheme sau se poate oferi sprijin pentru o mai bună înțelegere a instrucțiunilor și a cuvintelor cheie.

Abordarea problemelor cognitive: Activitățile kinestezice creează condiții propice pentru integrarea copiilor cu deficiențe cognitive, având în vedere că limbajul artelor poate fi benefic în special pentru facilitarea exprimării. Dacă sunt necesare explicații suplimentare cu privire la activitatea realizată și dacă elevul nu are încredere sau refuză să vorbească din orice alt motiv, profesorul îi pot ruga pe ceilalți participanți să-și exprime propriile păreri cu privire la lucrare fie verbal, fie prin joc de rol.

Gestionarea problemelor comportamentale: Profesorul trebuie să fie pregătit și sprijinit de un coleg și să folosească strategii pentru abordarea eventualelor probleme emoționale. Nu se permite violența. Crearea unui mediu prielnic comunicării în care fiecare elev să aibă șansa să se exprime în privat sau pur și simplu să se calmeze prin exerciții simple de relaxare.

Încurajarea talentelor și abilităților elevilor: Asigurarea unui mediu sigur și prietenos care să descurajeze etichetele, judecata, luatul în răs sau hărțuirea (bullying - ul) pentru a pune în practică diferite scenarii sociale, să dezvolte stima de sine și să formeze noi abilități. Elevii talentați pot primi sarcini suplimentare sau roluri care să le valorizeze talentele.

Sunt foarte importante flexibilitatea profesorului și capacitatea acestuia de a-și asculta elevii și de a fi pregătit să introducă schimbări/modificări de fiecare dată când este posibil.

- Implementarea

Se vor alege o serie de activități în funcție de grupul țintă, riscuri, abilitățile elevilor, disponibilități ținând cont de nevoile grupului țintă, riscurile specifice acestuia, abilitățile acestuia, și disponibilitatea resurselor școlilor și posibilităților de implicare a unor experți și facilitatori. Se recomandă desfășurarea a cel puțin unui număr de activități. De asemenea, deși alegerea activităților specifice va fi realizată de profesor în funcție de indicatorii menționați mai sus, ar fi recomandată realizarea unui număr cât mai mare de ședințe pentru a asigura o abordare sustenabilă și învățarea activă pentru participanții implicați.

Profesorul poate să aleagă una sau mai multe din metodele de mai jos:

- a. Poate să folosească toate cunoștințele și relațiile din comunitate pentru a stabili parteneriate cu diverși experți, au participarea activă la activitate în calitate de parteneri sau pentru oferi activități de consiliere.
- b. Poate să aleagă activitățile astfel încât să se asigure acoperire diverselor probleme (dar și pentru dezvoltarea competențelor și a exprimării artistice) sau posibilitatea de a opta pentru activități care se desfășoară pe parcursul mai multor sesiuni cu avantajul consolidării cunoștințelor și a experienței prin urmărirea unui anumit set de obiective.
- c. Poate să includă activități care au loc în diverse locații, cu avantajul dezvoltării cunoștințelor în situații reale și prin încurajarea participării active.

Introducerea unor sesiuni de tranziție (eng. *Crossover sessions*) cu activități individuale poate să ajute la dezvoltarea cunoștințelor și experienței elevilor implicați, încurajându-i în același timp să se implice active în raport cu teme sau persoane noi. De asemenea, profesorii pot să aleagă să implice diferiți trainer sau experți pentru fiecare sesiuni. Având în vedere că este important se aloce un anumit timp prezentării participanților și a trainerului, se recomandă organizarea unei sesiuni pregătitoare astfel încât trainerul să aibă ocazia să cunoască grupul. Astfel, elevii vor fi expuși încă odată unor noi tehnici și abordări și vor putea să-și mărească orizonturile și să înțeleagă mai bine diferite teme și cum pot fi ele abordate prin intermediul artei. Mai mult, în cadrul activităților, profesorul sau trainerul poate să implice în proiect diverși membri ai comunității. În funcție de context, invitații pot fi reprezentanți ai unei organizații locale care au activitate în domeniul incluziunii, care lucrează cu copii cu dizabilități sau ai unor școli pentru copii supradotați. Implicarea acestora va avea ca rezultat crearea unui cadru ideal pentru împărtășirea de experiențe și dezvoltarea cunoștințelor, folosind totodată tehnici de învățare prin artă. Implicarea unor experți externi sau a altor elevi care să împărtășească experiențele în ceea ce privește incluziunea/excluziunea pot fi extrem de benefice.

Exemplele și experiențele din viața reală din afara cercului imediat al participanților poate să contribuie la o mai bună înțelegere a tematicii și poate să încurajeze participarea activă. Pot fi inițiate proiecte comune, de asemenea. De exemplu, o expoziție de artă organizată în colaborare cu o organizație locală poate fi unul din rezultatele unor activități. Acesta ar fi un exemplu de eveniment așteptat de toți participanții și va ajuta la informarea comunității cu privire nu doar la diferite problematice actuale, ci și la posibilitățile de implicare a tinerilor.

Recomandări “Așa da, așa nu!”

Pentru un sprijin suplimentar pentru abordarea barierelor fizice, cognitive și comportamentale, aveți mai jos câteva materiale video și un scurt ghid “Așa da, așa nu!”:

Materiale video cu privire la diferite probleme și afecțiuni care pot fi motivul discriminării și excluderii sociale, cum ar autismul, sindromul Asperger, hipoacuzie, dislexie:

<https://www.youtube.com/watch?v=mtRYKjucDHk>

<https://www.youtube.com/watch?v=rbgUjmeC-4o>

<https://www.youtube.com/watch?v=vtrHla0RkAo>

<https://youtu.be/B4frsp-rR6c>

<https://youtu.be/zafiGBrFkRM>

Învățământ special

<https://www.edutopia.org/blog/film-festival-inclusion-special-ed-teaching-resources>

Recomandări “Așa da”:

Nu faceți diferențe între copii, vorbiți și comunicați cu toți elevii la fel.

Comportați-vă normal în preajma copiilor cu nevoi speciale.

Discutați despre abilitățile și talentele lor.

Spuneți “NU” sau “Te rog frumos să te oprești. Nu-mi place atunci când te porți așa” atunci când elevii manifestă un comportament nesocial sau inadecvat.

Întrebați-i dacă au nevoie de ajutor și oferiți sprijin doar atunci când este necesar.

Fiți mereu dispuși să învățați ceva de la oricine, chiar dacă e vorba de o persoană cu dizabilități!

Recomandări “Așa NU!”:

Nu vorbiți cu acești elevi ca și cum ar avea o vârstă mai mică decât cea reală!

Dacă un elev cu deficiențe are însoțitor, nu vă adresați acestuia, adresați-vă direct elevului!

Nu arătați cu degetul, nu râdeți, nu vă uitați insistent, nu ignorați, nu tachinați persoanele care sunt diferite!

Nu vă concentrați pe ceea ce nu poate face un elev!

Nu oferiți ajutor, dacă nu vi se cere. Este important ca elevii cu cerințe speciale să învețe să se descurce singuri și, de obicei, pot să se descurce mai bine decât ar crede ceilalți.

Să nu credeți că nu puteți învăța sau primi ajutor de la o persoană cu dizabilități!

Materiale auxiliare 2

CUM SĂ ABORDĂM NEVOILE SPECIALE: CHESTIONAR PENTRU EVALUAREA NEVOILOR

Zornitsa Staneva¹, Ivana Tsvetkova²

¹CuBuFoundation (BULGARIA)

²CuBuFoundation, (BULGARIA)

zornitsastaneva@gmail.com, iptsvetkova@gmail.com

Scopul acestui chestionar pentru evaluarea nevoilor este sprijinirea profesorului în evaluarea nevoilor grupului, a echipamentului și bazei materiale disponibile, precum și a posibilităților de colaborare cu diverși specialiști externi.

Chestionarul va fi completat înainte de începerea activităților pentru a sprijini formarea grupului/grupurilor și selecția activităților din programă.

Instrucțiuni: Pentru Tabelul 1. Vă rugăm să completați toate riscurile, relevante pentru grupul/ grupurile cu care lucrați în prezent/cu care veți lucra. O scurtă listă cu recomandări este inclusă. Mai adăugați rânduri dacă o anumită categorie de riscuri este valabilă în cazul mai multor elevi. Pentru Tabelul 1 și Tabelul 3. Alegeți răspunsul corespunzător DA/NU. La finalul fiecărui tabel, veți găsi o secțiune de concluzii unde, în funcție de răspunsurile dumneavoastră, veți putea evalua nevoile pentru implementarea cu succes a activităților, având posibilitatea în același timp de a ierarhiza activitățile în funcție de priorități.

N.B. Chestionarul este destinat EXCLUSIV profesorilor. Rezultatele acestui document nu vor fi comunicate partenerilor din cadrul proiectului sau altor părți terțe. Acesta este elaborat doar ca instrument de sprijin pentru profesori.

Nevoi stabilite în funcție de riscuri		
Categorie		
Copii cu nevoi speciale în clasă/grup	DA	NU
Copii cu dizabilități cognitive (enumerați categoriile prezente. De exemplu: Autism, Asperger)		
Dizabilități fizice (Enumerați categoriile prezente. De exemplu: dizabilități de vedere sau de auz, imobilizare în scaun rulant)		
Probleme socio-economice (Enumerați categoriile prezente în clasa/grupul dvs. De exemplu: probleme de sănătate, lipsa accesului la transport ; resurse limitate) For example: health, lack of transportation, limited resources)		
Migrația (Enumerați categoriile prezente în clasa/grupul dvs. De exemplu : bariera lingvistică ; risc de discriminare etnică/culturală, risc de discriminare rasială sau inegalitate de gen)		

Probleme comportamentale (enumerați categoriile prezente în clasa/grupul dvs. De exemplu: agresivitate, comportament anti-social)	
Elevii supradotați (Enumerați categoriile prezente în clasa/grupul dvs. De exemplu : elevi supradotați care prezintă lipsa de interes pentru sarcini generale)	
Probleme principale care ar trebui să fie abordate în funcție de activitatea aleasă.	

Facilități și echipamente disponibile		
Categorii	DA	NU
Sală cu acces pentru persoanele cu dizabilități		
Facilități pentru arderea ceramicii		
Copiatoare și facilități de printare		
Materiale (echipament pentru vopsirea mătăsii; pensule și pensoare; acuarele etc.)		
Sala/ studio de artă		
Recuzită pentru piese de teatru		
Echipament tehnologic (ex. Proiector, computer, boxe, system stereo etc.)		
Saltele (ex. Saltele pentru yoga) sau covoare/mochetă		
Birotică și papetărie (radiere, foarfece, rigle, hârtie de scris/copiator etc.)		
Echipament înregistrare foto-video sau audio		
Materiale și echipament pentru asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități de vedere		
Altele		
Nevoi generale		

Experți externi			
Categorie	DA	NU	Disponibil: Da sau Nu
Profesor partener/asistent			
Psiholog/ consilier școlar			
Profesor/specialist în arte (pictat)			
Actor/Profesor de teatru			
Specialist în ceramic			

Specialist în folosirea instrumentelor digitale			
Profesor/Instructor de dans			
Nevoia/ dorința de a stabili parteneriate cu organizații locale			
Nevoia/ dorința de a stabili parteneriate cu comunitate locală			
Nevoia/ dorința de a stabili parteneriate cu membrii familiei			
Altele			
Concluzii: categoria/categoriile de experți necesari pentru desfășurarea activităților alese.			

Materiale auxiliare 3

EVALUAREA ABILITĂȚILOR ȘI DIFICULTĂȚILOR – CHESTIONARELE SDQ

Chestionarele SDQ reprezintă un instrument de evaluare a comportamentului copiilor. Toate chestionarele de acest tip includ întrebări legate de 25 de trăsături, positive și negative, The SDQ is a brief behavioural screening questionnaire. All versions of the SDQ ask about 25 attributes, some positive and other negative, conform lui Goodman (1997). Cei 25 de itemi sunt repartizați în cinci categorii (scale). În cazul nostru, propunem folosirea acestui chestionar pentru descrierea comportamentelor și pentru evidențierea abilităților și dificultăților doar pentru scopuri descriptive. Aplicarea acestui tip de chestionar presupune observarea copilului de către profesor în activitățile de zi cu zi. Acesta poate fi, de asemenea, utilizat și pentru a evidenția schimbările după ce au fost luate măsuri.

Instrucțiuni pentru respondenți: pentru fiecare item, bifați căsuța corespunzătoare. Pentru a răspunde la întrebări, luați în considerare comportamentul copilului pe parcursul ultimelor săptămâni sau luni.

	Fals	Parțial adevărat	Adevărat
1. Empatic(ă)	☐	☐	☐
2. Neliniștit(ă), hiperactiv(ă), nu poate să stea liniștit pentru o perioadă mai mare de timp	☐	☐	☐
3. Se plânge des de dureri de cap, dureri abdominale sau stări de vomă.	☐	☐	☐
4. Este dispus(ă) să împartă cu alți copii (dulciuri, jucării, creioane etc.)	☐	☐	☐
5. Manifestă des crize de furie	☐	☐	☐
6. Destul de solitar(ă), are tendința să se joace singur(ă).	☐	☐	☐
7. În general, este ascultător/ascultătoare și de obicei face ceea ce i se cere.	☐	☐	☐
8. Anxios/anxioasă, de multe ori pare îngrijorat(ă)	☐	☐	☐
9. Este dispus(ă) să ajute dacă unul din colegi este rănit, supărat sau nu se simte bine	☐	☐	☐
10. Este agitat și se foiește	☐	☐	☐
11. Are cel puțin un prieten	☐	☐	☐
12. Deseori intră în conflict cu colegii și-l hărțuiește	☐	☐	☐
13. Deseori se simte nefericit, descurajat și trist	☐	☐	☐
14. În general, este plăcut(ă) de ceilalți colegi	☐	☐	☐
15. Își pierde ușor atenția și concentrarea	☐	☐	☐
16. Emotiv(ă) și timid(ă) în situații noi, își pierde ușor încrederea.	☐	☐	☐
17. Bun/Binevoitor cu copiii mai mici decât el	☐	☐	☐
18. Are tendința de a minți sau de trișa	☐	☐	☐
19. Luat în râs sau hărțuit de ceilalți colegi	☐	☐	☐

20. Se oferă să-i ajute pe ceilalți (părinți, profesori, colegi)	☐ ☐ ☐
21. Se gândește bine înainte de a acționa	☐ ☐ ☐
22. Fură de acasă, de la școală sau din alte locuri	☐ ☐ ☐
23. Se înțelege mai bine cu adulții decât cu ceilalți copii	☐ ☐ ☐
24. Are multe frici, se sperie ușor	☐ ☐ ☐
25. Duce sarcinile la bun sfârșit are o atenție bună	☐ ☐ ☐
Aveți alte observații sau probleme?	

În general, credeți că copilul are dificultăți în ceea ce privește:

	NU	Da – dificultăți minore	Da – dificultăți moderate	Da – dificultăți majore
Controlul emoțiilor, probleme de concentrare, comportament sau capacitatea de a relaționa	☐	☐	☐	☐

Dacă ați răspuns “Da”, vă rugăm să răspundeți la următoarele întrebări privind aceste dificultăți:

	Mai puțin de o lună	1-5 luni	6-12 luni	Mai mult de un an
Cât timp au fost prezente aceste probleme?	☐	☐	☐	☐

Reprezintă aceste dificultăți un motiv de stres sau îngrijorare pentru copilul dumneavoastră?

	Deloc	Într-o mică măsură	În mare măsură	Într-o foarte mare măsură
VIAȚA DE FAMILIE	☐	☐	☐	☐
RELAȚII INTERPERSONALE	☐	☐	☐	☐
ACTIVITĂȚI ȘCOLARE	☐	☐	☐	☐
ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE	☐	☐	☐	☐

	Deloc	Într-o mică măsură	În mare măsură	Într-o foarte mare măsură
Sunt aceste dificultăți o povară pentru dumneavoastră sau pentru familia dumneavoastră?	☐	☐	☐	☐

Materiale auxiliare 4

PRINCIPIILE DESIGNULUI UNIVERSAL PENTRU INSTRUIRE (UDL)

Principiile Designului Universal pentru Instruire (UDL) reprezintă un instrument util în proiectarea curriculară. Acest cadru oferă un set practic de recomandări care poate fi aplicat pentru orice disciplină sau domeniu pentru a asigura accesul și participarea tuturor elevilor la oportunități de învățare stimulative (a se vedea și capitolul 4).

Materialele sunt disponibile în mai multe limbi accesând următorul link:
<https://udlguidelines.cast.org/more/downloads>

udlguidelines.cast.org | © CAST, Inc. 2018 | Suggested Citation: CAST (2018). Universal design for learning guidelines version 2.2 [graphic organizer]. Wakefield, MA: Author.

Această versiune a Ghidurilor UDL evidențiază Ghidurile în sine și elimină punctele de control pentru a vă oferi spațiu pentru a adăuga reflecții și observații:

Principii de Design Universal pentru Instruire

I. Oferă Mijloace Multiple de Reprezentare	II. Oferă Mijloace Multiple de Acțiune și Exprimare	III. Oferă Mijloace Multiple de Motivare
1. Oferă opțiuni pentru percepție - Opțiuni care personalizează afișarea informației - Opțiuni care oferă alternative pentru informații audio - Opțiuni care oferă alternative pentru informații vizuale	4. Oferă opțiuni pentru acțiunile fizice - Opțiuni pentru modul de prezentare a răspunsurilor - Opțiuni referitoare la mijloacele de navigare - Opțiuni pentru accesarea instrumentelor și tehnologiilor de asistență	7. Oferă opțiuni pentru atragerea interesului - Opțiuni care extind aria alegerilor individuale și autonomia - Opțiuni care sporesc relevanța, valoarea și autenticitatea conținutului - Opțiuni care reduc amenințările/intimidarea și distragerea atenției
2. Oferă opțiuni pentru limbă și simboluri - Opțiuni pentru definirea vocabularului și simbolurilor - Opțiuni de clarificare a sintaxei și structurilor gramaticale - Opțiuni pentru decodarea textului sau a notațiilor matematice - Opțiuni care promovează înțelegerea inter-lingvistică - Opțiuni prin care sunt ilustrate conceptele cheie într-o manieră non-lingvistică	5. Oferă opțiuni pentru demonstrarea abilităților de exprimare și a fluenței - Opțiuni pentru mediile de comunicare - Opțiuni pentru mijloacele de compoziție și rezolvarea de probleme - Opțiuni care susțin practica și performanța	8. Oferă opțiuni pentru menținerea efortului susținut și a persistenței - Opțiuni care sporesc relevanța scopurilor și obiectivelor - Opțiuni prin care se variază nivelul de dificultate și gradul de suport oferit - Opțiuni care facilitează colaborarea și comunicarea - Opțiuni prin care se crește cantitatea de feedback referitor la progres și performanță
3. Oferă opțiuni pentru comprehensiune - Opțiuni care oferă sau activează cunoștințe precedente - Opțiuni care accentuează caracteristici esențiale, idei principale și conexiuni - Opțiuni care ghidează procesarea informației - Opțiuni care susțin memorarea și transferul	6. Oferă opțiuni pentru funcțiile executive - Opțiuni care ghidează o selecție eficientă a obiectivelor - Opțiuni care susțin planificarea și dezvoltarea de strategii - Opțiuni care facilitează gestionarea informației și resurselor - Opțiuni care îmbunătățesc capacitatea de monitorizare a progresului	9. Oferă opțiuni pentru dezvoltarea inițiativei și auto-controlului - Opțiuni care conduc la stabilirea de scopuri și așteptări personale - Opțiuni care susțin abilitățile și strategiile de adaptare la situații și provocări diverse - Opțiuni care dezvoltă abilitățile de auto-evaluare și reflecție